

Marjana Mrak
in
Francka Slivnik

Anton Dermota

Anton Dermota

129941

ANTON DERMOTA

DOKUMENTI SLOVENSKEGA GLEDALIŠKEGA
IN FILMSKEGA MUZEJA

a 70 603/90

ANTON DERMOTA

Na podlagi 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33-316/72) daje Republiški komite za kulturo mnenje, da šteje publikacija ANTON DERMOTA med proizvode, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

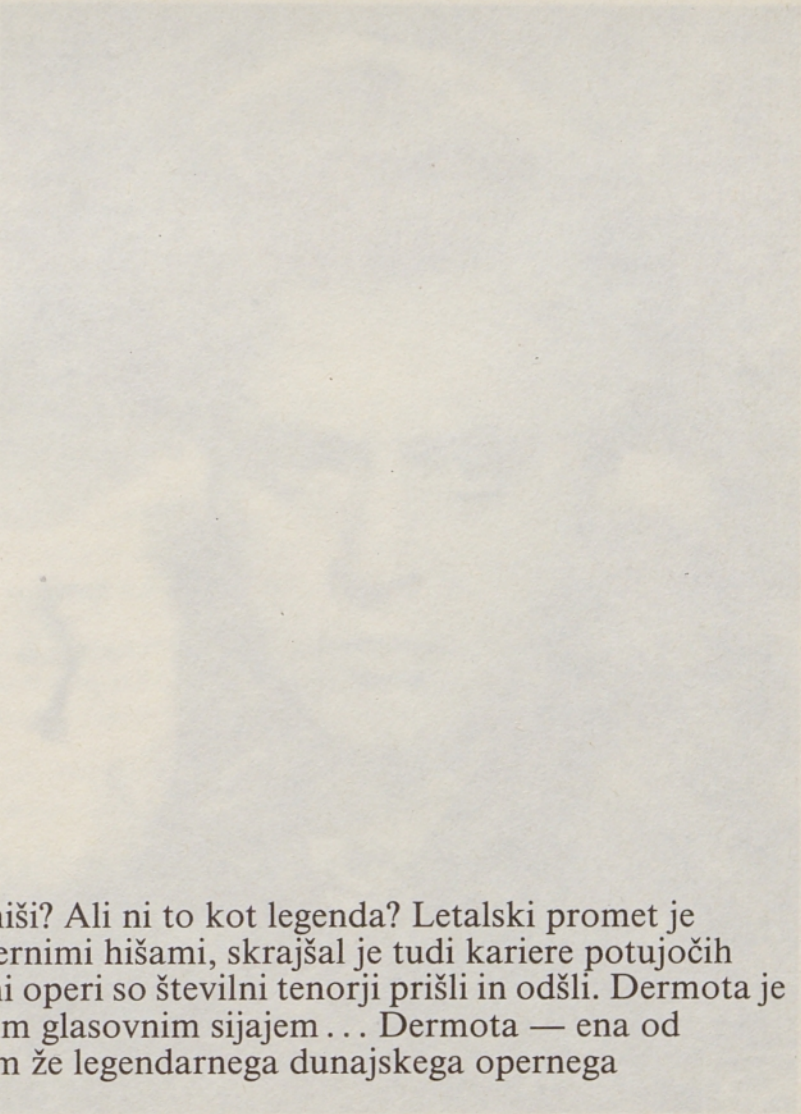
Izdajo publikacije ANTON DERMOTA je sofinancirala Kulturna skupnost Slovenije.

Marjana Mrak
Francka Slivnik

ANTON DERMOTA

Ljubljana 1988

Štiri desetletja v operni hiši? Ali ni to kot legenda? Letalski promet je skrajšal razdalje med opernimi hišami, skrajšal je tudi kariere potujočih opernih zvezd. V Državni operi so številni tenorji prišli in odšli. Dermota je ostal in to z nezmanjšanim glasovnim sijajem ... Dermota — ena od zadnjih osebnosti medtem že legendarnega dunajskega opernega ansambla ...

Uvod

Danas je akusacija protiv
stati v razpisani svet. Zato
direktor, delavci, nativni
Dunaj je Anton Dermota

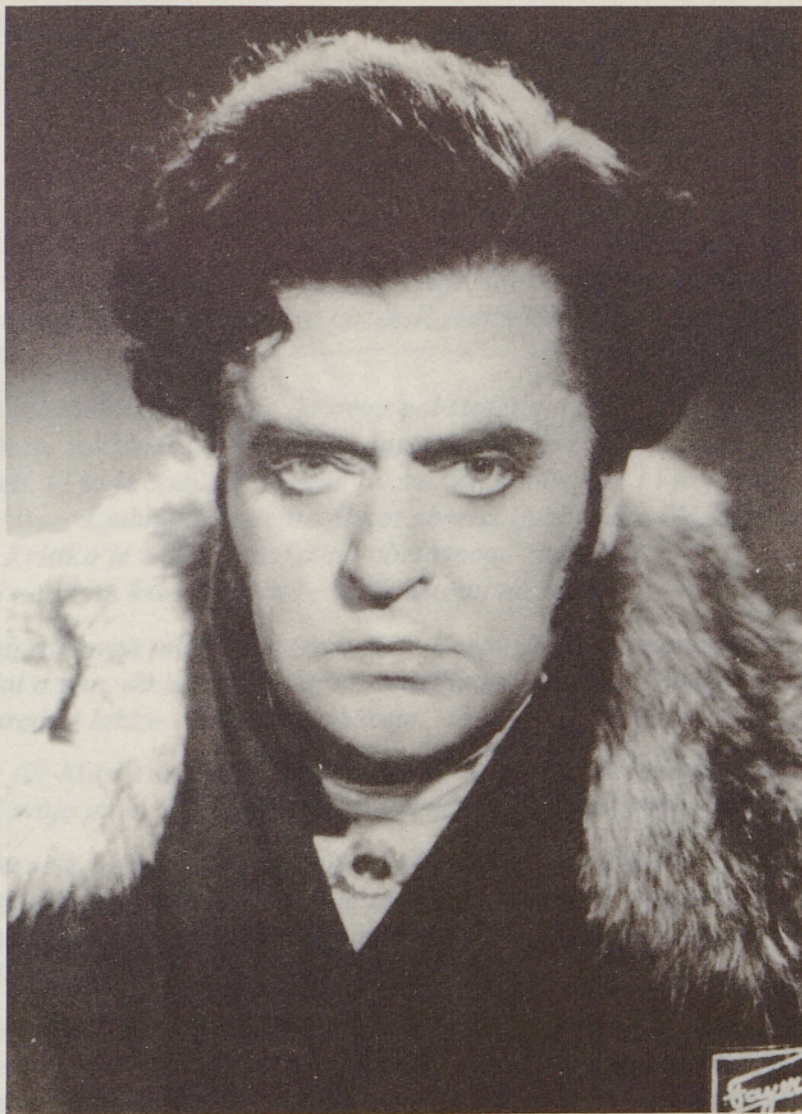
Na Dunaj je šel na trih
I ljubavi Lenski v Dunaj
Hofburgovci in v Dunaj
dodržavni Dravinski

je se pri prvi misli, da
V Ljubljani je tudi
Če se ga je, tudi, tudi
napisi. Vsejane in napisi
na od svetovnih glasbenih

Studi je vseh na Dunaj
Ljubljani, je predan je
Vsejane, je predan je

Učeli se je pri Marii Rad
interpretacije in v
Anger-Weyerand, tudi
Dunaj, na Dunaj, na

P. I. Čajkovski:
Jevgenij Onjegin
Dunaj, 1961
Lenski: Anton Dermota

Uvod

Danes je aktualno govoriti o tretji slovenski univerzi, katere nosilci živijo in delajo v tujini, zlasti v razvitem svetu. Eden tistih Slovencev, ki so odšli na tuje, tam razvili svoje izjemne darove, doživeli svetovni uspeh in slavo, a nikoli niso pozabili svojih korenin, živi na Dunaju: to je Anton Dermota.

Na Dunaj je šel na študijsko izpopolnjevanje pred dobrega pol stoletja, potem ko je v Ljubljani končal orglarsko šolo, zaključil solopetje na konservatoriju pri Wandi pl. Wistinghausen in v operni šoli, ki jo je vodil dr. Danilo Švara. Za štipendijo, ki jo je dodeljevalo Dramatično društvo v Ljubljani, je zaprosil kot zborist ljubljanske Opere, kjer je že pel prve manjše vloge. Kritika je v njih prepoznala obetavnega začetnika. V Ljubljani je tudi sodeloval na prvih koncertih in že tudi nastopil na radiu.

V svet ga je, tedaj štiriindvajsetletnega mladeniča (rojen je v Kropi, 1910), ponesla sla po znanju. Verjetno ni razmišljal o tem, da bi ostal v tujini, vedel je le to, da mu Dunaj kot eno od svetovnih glasbenih središč lahko odpre nova obzorja.

Študij je začel na Akademie für Musik und darstellende Kunst, kjer je tri desetletja kasneje, še preden je sklenil svojo umetniško kariero, tudi sam postal redni profesor.

Učil se je pri Marie Rado-Danielli, redno hodil na koncerte in v opero, analiziral različne interpretacije in si s tem poglobljal in širil znanje. Tu je srečal svojo kasnejšo ženo Hildo Berger-Weyerwald, tedaj študentko klavirja, in preden je minilo leto od Dermotovega prihoda na Dunaj, sta tudi že nastopila skupaj z Dermotovimi rojaki.

Po dveh letih bivanja na Dunaju je Dermota začel intenzivno iskati angažma. Pot mu je pomagal utirati uspeh na mednarodnem pevskem tekmovanju, ki je 1936 potekalo na Dunaju pod pokroviteljstvom avstrijske vlade. Od vsega začetka mu je veliko pomagala

tudi Hilda Berger-Weyerwald, ki je zelo zgodaj vso svojo energijo, znanje in ambicijo usmerila v njegov razvoj.

Leta 1936 se je začela njegova strma pot v vrhunsko, svetovno umetniško kariero. Angažirali so ga v dunajski Državni operi, kjer je prebil štiri desetletja kot prvi tenor. Še preden je postal član dunajske Državne opere, so ga povabili k sodelovanju na salzburški festival in poslej je bil dve desetletji njihov redni gost.

V velikih vlogah se je sprva preizkusil v manjših gledališčih (Ljubljana, Bratislava), in si po uspehih utrl pot do večjih vlog v dunajski Državni operi. Marljivo si je pridobival tudi izkušnje na koncertnem odru in tako postal nosilec vodilnih tenorskih vlog ter dobrodošel gost v znanih svetovnih središčih: v Evropi (Bratislavi, Pragi, Bordeauxu, Nici, Parizu, Rimu, Neaplju, Milanu, Firencah, Trstu, Amsterdamu, Helsinkih, Antwerpnu, Bruslju, Lisboni, Barceloni, Londonu, Bayreuthu, Berlinu, Münchnu, Bregenzu, v slavnih opernih hišah in na izvrstnih koncertnih odrih in festivalih) in Južni Ameriki (Buenos Aires), pot pa ga je zanesla tudi v Severno Ameriko (Palo Alto) in v Avstralijo (Sydney, Perth, Melbourne, Adelaide).

Dermota se ni le rad vračal v domovino (nastopal je v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Dubrovniku, Mariboru, Celju, na Ohridu, v Radencih), opravil je tudi pomembno poslanstvo širjenja slovenske in jugoslovanske glasbene kulture, tako da je v svoje koncertne programe uvrščal naše umetne in ljudske pesmi in jih izvajal z vso profesionalno zavzetostjo tudi zunaj domovine. V Dermotovi diskografiji zasledimo več posnetkov te glasbe. Vselej se je rad pridružil tudi proslavam, posvečenim jugoslovansko-avstrijskemu dobrososedstvu in tako bogatil kulturno sodelovanje med državama. Njegov delež pri tem je bil tolikšen, da mu je, četudi je večino svoje ustvarjalnosti poklonil tujini, Jugoslavija leta 1974 podelila Red jugoslovanske zastave z zlatim vencem.

Na Dermoto so na Dunaju zelo ponosni, saj gre za umetnika, čigar znamenitost presega avstrijske meje. Predvsem pa je treba poudariti, da Dermota nikoli ni pozabil svojega porekla, in tega se je zavedala tudi tuja kritika, ko je ocenjevala njegove umetniške dosežke. Slovenska in jugoslovanska kritika je Dermotov umetniški razvoj v tujini pozorneje spremljala v obdobju med obema vojnama kot po drugi svetovni vojni, vselej pa

je njegovim gostovanjem v domovini namenila veliko pozornosti. Slovenski skladatelji (Lucijan Marija Škerjanc, Janko Ravnik, Anton Lajovic, Slavko Osterc, Uroš Krek) so se veselili delovnih in prijateljskih stikov z njim in si želeli, da bi občutljivi umetnik njihova dela uvrstil v svoj program. Še več, nekaj del so priredili zanj in mu jih posvetili — Dermota jih z ljubeznijo hrani v svoji dragoceni zbirki rokopisov. Kako znan in priljubljen je Dermota pri širokem slovenskem občinstvu, dokazujejo tako oddaje Radia Ljubljana, kakor tudi prizadevanja TV Ljubljana, da bi skupaj z avstrijsko televizijo posnela o njem oddajo, pa tudi slovenska izdaja Dermotove avtobiografije TISOČ IN EN VEČER (Mohorjeva družba, 1986). Izvirnik je v nemščini doživel že tri izdaje (prvo pred 10 leti) in vse so domala razprodane. Izdaja Mohorjeve družbe je bila prilagojena najširšemu krogu bralcev in je tako opustila poglavja z domnevno prezahtevno strokovno vsebino, diskografijo in seznam vlog, zato se je Slovenski gledališki in filmski muzej odločil, da ustvarjalca predstavi tudi s tega vidika.

Umetnik je sam v svoji avtobiografiji že zarisal nekatere dogodke, ki so se mu živo vtisnili v spomin in so se mu zdeli primerni za širši krog bralstva. Osvetlil je dogodke iz zasebnega življenja, ki so usmerjali njegovo delo, orisal mladost, življenje, skromne razmere in okolje, ki pa je bilo polno topline, ljubezni in občutka pripadnosti ter mu je že v otroških letih ostrilo čut za doživljanje lepote in ga usmerilo na pot umetnosti. Popisal je srečanja, znanstva in prijateljstva z znamenitimi osebnostmi, ki so mu z umetniško in človeško veličino odpirali vrata v svet umetnosti, ob tem pa na posreden način neizogibno razkril tudi svoj doživljajski svet. Njegovi spomini so pripoved srečnega človeka, ki mu po koncu umetniške kariere dogodki zgodnjega otroštva, mladosti in zorenja, najbolj dejavna leta, pa tudi leta postopnega umika iz opernih in koncertnih dvoran ter učilnic (ne pa tudi iz javnega življenja) ostajajo živi v vsej mavrični pisanosti, in zdi se, da povsem brez grenkobe. V pripovedi je človeški, kritičen in samokritičen, čustva nadzira trezen razum. Imel je veliko dosežkov, zato mu ni nerodno spregovoriti o spodrsljajih. Imel je veliko občudovalcev, pa tudi sam je izmlada spoštoval tiste, od katerih se je veliko lahko naučil in z njimi ustvarjalno sodeloval. Iz Dermotove avtobiografije je moč razbrati življenjsko modrost, ki je bila temelj vse njegove velike in dolge ustvarjalne dobe.

Morda velja posebej opozoriti na ubranost zakoncev Dermota, ki sta prav tako človeško in umetniško neločljiva kakor naš znani baletni par Mlakar. Hilda Berger-Weyerwald je bila

v mladosti obetavna pianistka, solistka, pa se je vsa posvetila umetniški karieri svojega moža. Vsaka leta je bila njegova korepetitorka, spremljevalka na turnejah in skupaj sta se tudi zapisala pedagoškemu poklicu na dunajski Visoki šoli za glasbeno in gledališko umetnost.

Danes živi belolasi par v Hagenberggasse 39, v vili, ki razkriva velikega poznavalca in zbiralca likovnih umetnin, stilnega pohištva, rokopisov znamenitih osebnosti, in v njegovi bogati knjižnici je najti tudi največje redkosti. Dermota ni le ljubitelj umetnosti, ki ji je služil, ampak tudi častilec dosežkov drugih področij človeške ustvarjalnosti.

Orgle in klavir v hiši služijo danes le še spominom in pouku vnukov, ki pri dedku in babici poleg ljubezni in naklonjenosti dobivajo prve lekcije o skrivnostih glasbene in likovne umetnosti. Njim posvečata prosti čas, kadar ju ne zmotijo prijatelji, številni učenci in častilci. Občudovalcev ima Dermota veliko, tudi v Sloveniji. Njim je namenjena razstava Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja, ki jo spremlja tematska številka revije Dokumenti in videokaseta, ki jo je SGFM posnel leta 1986.

Publikacija SGFM je zavestno opustila tisto plat Dermotove življenjske poti, ki jo je umetnik bralcem sam predstavil veliko bolj doživeto in prepričljivo, zato skuša biti zgolj zaris umetniške poti. Seveda pa tudi ta naloga ni enostavna, saj je komajda mogoče obseči tisoče nastopov umetnika, ki je bil štiri desetletja prvak enega od svetovnih središč operne glasbe — dunajske Državne opere, popotnika, ki je nosil svojo umetnost domala po vseh celinah in ki jo danes v času medijev še vedno lahko — in jo tudi v resnici — reproducirajo na vseh koncih civiliziranega sveta. Tudi ni moč obseči njegovega pedagoškega dela, ki se mu je vse bolj posvečal po letu 1965 tako kot redni profesor Visoke šole za glasbo in gledališko umetnost na Dunaju kakor na številnih specialističnih, mojstrskih tečajih po Evropi in v Ameriki. Kdo ve, v koliko žirijah na mednarodnih pevskih tekmovanjih je sodeloval z vrhunskimi umetniki in pedagogi, ki z večjo roko izbirajo cvet pevstva in mu z vso odgovornostjo utirajo pot v svetovna središča resne glasbe.

Kako torej zarisati podobo tako dejavnega človeka?

Kdor piše monografijo o poustvarjalnem umetniku, mora izbrati značilne dogodke, značilne zapise, vzpone in padce, jih vpeti v čas in prostor in jih povezati v pripoved.

Koliko je lahko podoba umetnika objektivna? Interpretacija umetnine je subjektivna — večji poustvarjalni umetnik vtisne močnejši osebni pečat umetnini, ki jo poustvarja. Subjektivno je doživljanje poslušalca, tudi podoživljanje kritika. Subjektivno je podoživljanje spominov na umetnikove stvaritve in subjektivna je tudi rekonstrukcija umetniške poti na podlagi ohranjenega dokumentarnega gradiva. Z leti se spreminja zorni kot posameznika, stroke, generacij, posebnosti doživljajo različne poudarke. Okus se menja, slog interpretacij se spreminja na vseh področjih ustvarjalne in poustvarjalne umetnosti. Gotovo pa je, da kljub relativnosti časa vendarle obstajajo neka skoraj absolutna merila, po katerih vrhunski dosežki, velike umetnine v naglo spreminjajočem se svetu ostajajo trajna vrednota, ki plemeniti nove in nove rodove. In Anton Dermota ima srečo, da je ustvarjal v času, ko mediji dopuščajo ohranjanje njegovih stvaritev. Že število ohranjenih posnetkov na gramofonskih ploščah je osupljivo, solistična imena, orkestri in dirigenti, s katerimi je skupaj nastopal in snemal, jasno pričajo, da je sodil v svetovno elito svojega časa. Seveda pa je njegovo umetnost zato lahko preveriti iz prvega vira. Tako lahko ljubitelji operne in koncertne umetnosti, pesmi, uživajo ob poslušanju njegovih interpretacij iz časov pred drugo svetovno vojno in po njej, solisti in strokovnjaki pa lahko tudi analizirajo posebnosti njegovega oblikovalnega postopka, ocenjujejo njegov razvoj in značilnosti glasbene ustvarjalnosti nekega obdobja, katerega reprezentativni umetnik je Dermota prav gotovo bil. .

Dermoti je stroka zato posvečala veliko pozornost. Odmevi v časopisih so bili izredno številni, visoko strokovna peresa so pisala izčrpne, temeljite analize. Priznanja je dobival v središču operne umetnosti, vabili so ga po vsem svetu in njegova zvezda dolgo ni izgubila sijaja. Ob tolikih superlativnih kritikah je težko ostati kritičen in ni vselej lahko izluščiti tistih značilnosti in pomembnih misli, ki vendarle zarisujejo nek razvoj, umetniško rast in kontinuiteto. Tenko je treba prisluhniti utripu časa in ocene prekvasiti z lastno mislijo. Ob skrbni izbiri informacij se je zarisala podoba izjemno nadarjenega pevca z lepim glasom, ki je s sistematičnim delom bliskovito napredoval tudi v tujem okolju. Bistrina, predanost, za solista nenavadno velika sposobnost vključevanja v skupinsko delo, vse to mu je prineslo naklonjenost velikih soustvarjalcev, ki so odločilno vplivali za njegovo umetniško pot. Veliki dirigenti so ga vabili k sodelovanju pri ustvarjanju pomembnih glasbenih prireditev širom po svetu tudi še po tem, ko so že zapustili Dunaj.

Razvidno je, da mu je pretehtana izbira repertoarja, pravilna specializacija, omogočila veliko in dolgo kariero. Pisani viri dokazujejo, da je Dermotova umetniška interpretacija dolga leta osrečevala občinstvo in navdihovala ustvarjalce in kritiko, ki mu je že zgodaj priznala izjemen glas, muzikalnost, inteligenco, poglobljeno doživljanje, domala popolnost.

Monografija o Antonu Dermoti poskuša kljub pastem, ki jih nastavljajo številne superlativne kritike, zarisati razvoj umetnika, ki ni ušel splošnim življenjskim zakonitostim, pač pa jih je razumno upošteval. Kot operni pevec je vsakem obdobju svojega polnega življenja gradil svojo kariero v skladu s svojim glasovnim in osebnostnim razvojem. Interpretacija likov se je dograjevala, zorela, se spreminjala, bogatila z novimi izkušnjami. Rastel je ob velikih umetnikih in ko je njegov čas začel minevati, je postopno sprejemal nove obveznosti, nove vloge in nove naloge — sčasoma se je odločil, da bo svoje bogate izkušnje posredoval mlajšim rodovom.

Pripoved o Dermoti zarisuje tudi značilnosti njegove koncertne dejavnosti. Popisuje njegove prve programe pesmi in arij, sledi postopni spremembi strukture in zasledi dokončno, značilno podobo koncertnega repertoarja zrelega umetnika. Slogovno zaokroženim večerom so se v zrelih letih pridružile duhovno poglobljene interpretacije večjih vokalno inštrumentalnih partitur.

Podoba Dermote je do neke mere objektivizirana z opisom značilnosti izvajanih del, vlog, njegovih soustvarjalcev in širšega okolja, v katerem je Dermota zorel in bogatil zakladnico človeške kulture.

Priloga — sezname nastopov, gostovanj, in odlikovanj ter diskografija naj dopolnijo podobo ustvarjalca slovenskega rodu, umetnika, kakršnih tudi veliki narodi nimajo veliko.

Francka Slivnik

1. V LJUBLJANI

1. septembra 1930 je Anton Dermota¹ postal član zbora ljubljanske Opere. To je bilo v njenem srečnem obdobju, v času dirigenta in ravnatelja Mirka Poliča, ki je imel posluš tako za železni repertoar kot za manj znana dela, pa tudi za priljubljena dela vedrejših muze, za opero in opereto ter znal poiskati in pritegniti odlične sodelavce: dirigente, režiserje, pevske soliste in druge gledališke osebnosti. Naklonjen je bil domačim² in tujim opernim novostim in »ljubljanska Opera je tako pod njegovim vodstvom postala od vseh jugoslovanskih odrov najbolj ažurna... in je bila tudi med najnaprednejšimi v srednji Evropi.«³

V takem umetniškem ozračju je Dermota, takrat dvajsetletni mladenič, neizmerno željan glasbene, zlasti solopevske izobrazbe, razvijal svoj naravni umetniški dar. Izpopolnjeval ga je kot študent ljubljanskega konservatorija. Četudi je bil angažiran le kot zborist, se je neverjetno kmalu dvignil iz anonimnosti. Že v prvi sezoni so mu dodelili tudi solistične vloge,⁴ sprva majhne, kasneje pa vse pogostejše tudi večje. V začetku je njegovo ime omenjeno le na plakatu, domnevno prvič ga je opazila kritika v vlogi župnika Tupića v Hatzejevi operi ADEL IN MARA. Njegov nastop so ocenjevali v osrednjih slovenskih časopisih. V sestavku NOVA JUGOSLOVANSKA OPERA V LJUBLJANI IN POPOLN USPEH DOMAČE LJUDSKE OPERE ADEL IN MARA je kritik ocenjeval, da se je Dermota »prav dobro uveljavil z župnikom«.⁵ Kritik Jutra se je začudil »prijetni metalčnosti njegovega glasu, lepemu pevskemu znanju« in se spraševal »zakaj tega pevca ne izrabljajo izdatneje?«⁶ V Slovincu so ugotavljali, da mu je »Odrski ambient še tuj... pevsko pa prija«.⁷

Neverjetno, kako zgodaj so postali pozorni na Dermotovo pevsko znanje in na prijetno barvo njegovega glasu. Na teh kvalitetah, ki ju je izmojstril šele mnogo let pozneje, je gradil svojo bogato kariero. Opera ADEL IN MARA, je bila z zgodbo o ljubezni in o verski zamaknjenosti, postavljeni v Split v čas beneške republike, popoln uspeh za interpreta naslovnih vlog, Zlato Gjungenac in Josipa Gostiča. Prav tako pa za Mirka Poliča, dirigenta predstave in ravnatelja Opere.

Ljubljansko občinstvo je Hatzejevo glasbeno dramo, napisano v duhu cvetočega verizma, dobro sprejelo.

Polič ni skrbel le za repertoar. Tudi sodobna režija je bilo njegovo vodilo, pri čemer je imel Bratko Kreft posebno zanimivo vlogo. Njegove režije opernih del so bile tako

nenavadne, da jih je na povabilo časopisnih urednikov pojasnjeval v dnevnem časopisju. Zlasti njegova režija Bizetove CARMEN je bila za tiste čase novost, kajti »medtem ko je naša drama v hitrih skokih po svetovni vojni sledila kakor v režiji tako v igralski in inscenacijski umetnosti zahtevam modernega teatra, je ostala opera z majhnimi izjemami v tradicionalni okosteneli obliki«.

Dermota je v tem času nastopil v Kreftovi režiji kar trikrat: v CARMEN, TRAVIATI in STOJI, STOJI LJUBLJANCA. Pri režiji CARMEN je Kreft izhajal »iz osnovne teze«, ki mu jo je dal »Bizet sam, ko je rekel: več realizma«. ⁸ O tej uprizoritvi se je govorilo in pisalo kot o največji senzaciji, o »strmem dvigu v sodobnost«. ⁹ Thierry-Kavčnikova je bila zapeljiva Carmen, Dermota pa je nastopil v epizodni vlogi Natakarja in kritika ga ni opazila. Pomembnejše pri tem nastopu je bilo, da si ga je zapomnil režiser. Kmalu zatem mu je dodelil v Verdijevi TRAVIATI vlogo Gastona, enega od oboževalcev Violette, ki jo je v tej uprizoritvi upodabljala očarljiva Zlata Gjungjenac. Kritik je ocenjeval, da sta režiser Bratko Kreft in dirigent Niko Stritof TRAVIATO mojstrsko oblikovala, in bil prepričan, da bo predstava »dolgo navduševala in privlačevala« in jo bodo »radi hodili poslušat«. ¹⁰ Alfreda, vlogo s katero je kasneje Dermota debutiral v Bratislavi, je v Ljubljani takrat pel Josip Gostič.

Svojevrsten dogodek je bila uprizoritev muzikalne satire Matije Bravničarja STOJI, STOJI LJUBLJANCA. Premiera je bila le mesec dni za TRAVIATO. Režiser je bil skupaj z Nikolajem Pirnatom tudi libretist. Skladatelju, ki je že ustvaril močno izpovedni in dramaturško dognani deli POHUŠANJE V DOLINI ŠENTFLORJANSKI in HLAPCA JERNEJA in si z njima pridobil ugled, omenjeno delo, napisano v obliki narodnih pesmi in plesov, ni bilo v čast. Nič boljša ni bila zgodba o naših talentih, ki si iščejo ameriškega mecena. Kritika je delo in uprizoritev odklonila, ¹¹ zgražali pa so se zlasti nad prizorom na Frančiškanskem trgu in nad predstavitvijo pesnika Prešerna. Predstava ni bila velik umetniški dogodek, velja pa jo omeniti zato, ker je Anton Dermota interpretiral vlogo Franceta Prešerna.

Operetna dela so bila v Ljubljani priljubljena in so vsakič napolnila gledališko dvorano in tudi blagajno. Prevladovala je klasična opereta, a začuda malo je bilo del Johanna Straussa. V repertoarju je moč zaslediti tudi že izvirne slovenske operete kot npr. Gregorčevo ERIKO in Šantlov BLEJSKI ZVON. Kvaliteta izvedbe operete ni prav nič zaostajala za operno. Kogejevi, Janku, Primožiču, Gjungjenačevi ni bilo nerodno sukati se po operetnih deskah. Zvezda operete pa je bila Štefka Poličeva. Prvo večjo vlogo je tudi Dermota oblikoval v eni »najbolj privlačnih operet sodobnih gledališč«, ¹² v TIGARJU avstrijskega skladatelja Karla Zellerja. Po mnenju kritika se je ravnatelj in dirigent Mirko

Polič dela lotil z »vzglyedno vnemo« in skupaj z režiserjem Petrom Golovinom »ustvaril predstavo, ki polno zadovoljuje«. V značilni, s tirolskimi motivi obarvani zgodbi iz 18. stoletja si je Dermota kot Grof Stanislav prislužil v kritiki cel stolpec. Kritik ga je takole opisal: »... začetnik, ki se uveljavlja pri vseh predstavah, glasovno je prijeten, v nastopanju dovolj svoboden, dasi včasih v igri še trd; obeta razvoj, ko se iznebi treme in mestoma distonacije. Vobče bi dajal lahko v ton več dinamike, da bo vedno tudi probojen.«

Kaj bi si si mogel začetnik, član opernega zbora, želeli lepšega! Besede so bile vzpodbudne. Tedaj je bil v ljubljanski Operi četrto sezono, iztekel pa se mu je tudi študij solopetja na ljubljanskem konservatoriju pri profesorici Wandi pl. Wistinghausen in v operni šoli, ki jo je vodil dr. Danilo Švara. Obogaten je bil z izkušnjami velikih gledaliških umetnikov, četudi jih je sprejemal le z ozadja opernega odra. Naj omenimo le Neffatovo glasbeno vodstvo in Gavellovo režijo Charpentierjeve LUIZE; koreografijo in režijo Margarete Froman Konjovičeve KOŠTANE; veličastno interpretacijo Hlapca Jerneja Roberta Primožiča pod Švarovim in Delakovim vodstvom; pozneje za Dermoto tako pomembno opero MANON Julesa Masseneta z Zlato Gjungenac, Josipom Gostičem in Julijem Betettom pod dirigentskim vodstvom Nika Štritofa in v režiji Cirila Debevca; bleščeče nastope Zinke Kunc, poznejše prve dame Metropolitana, ki je v tem času v Ljubljani predstavila Turandot, Matildo v Rossinijevem VILJEMU TELLU in Libušo v Smetanovi istoimenski operi.

Vlogo Čekalinskega je pel v Čajkovskega PIKOVI DAMI skupaj z Marjanom Rusom in kritika je obema priznala, da sta bila »kot zlobna šaljivca prav dobra«. ¹³ Tudi prvi stik z glasbo velikega nemškega glasbenega reformatorja Richarda Wagnerja je doživel v Ljubljani. Bil je Gralov vitez v PARSIFALU. Nastopil je skupaj s kasnejšim dunajskim kolegom Marjanom Rusom, ki je kot Klingsor po mnenju kritike takrat podal »največjo, najučinkovitejšo vlogo ... izrednih glasovnih in pevskih kvalitete«. ¹⁴

Mozartova dela v tem času v ljubljanski Operi niso bila pogosto na repertoarju, tu je Dermota lahko videl edinole COSI FAN TUTTE. Takrat se Dermota še ni mogel zavedati, da bo prav v glasbi salzburškega mojstra nedosežen in da bo prav v COSI FAN TUTTE sooblikoval znameniti mozartovski slog. Kasnejšo Dermotovo vlogo Ferranda je v Ljubljani pel Josip Gostič pod Poličevim režijskim in dirigentskim vodstvom.

Razumljivo, da se je Dermota v tem času najbolj posvetil opernemu gledališču. Dotaknil pa se je tudi že dveh drugih glasbenih zvrsti, ki sta se kmalu začeli prepletati z njegovo operno poustvarjalnostjo in dopolnili umetniškovo podobo. To sta oratorij in pesem. Ravnatelj Polič ga je povabil k izvedbam velikih vokalno-instrumentalnih partitur.

Ničkolikokrat do poznih let je bil solist v Haydnovem STVARJENJU, Beethovnovi DEVETI in FAUSTOVEM POGUBLJENJU Hectorja Berlioza, ki jih je tedaj izvajal kot član opernega zbora združenega z zborom Glasbene matice. Na radiu je pel ob orkestrski in klavirski spremljavi, med drugim Schubertovo pesem OB MORJU.

Z nastopom v opereti Oskarja Nedbala POLJSKA KRI se je poslavljaj od Ljubljane in Fran Govekar je ocenjeval, da se je »Drmota v tercetu kvartopircev prav dobro držal«.¹⁵

Leta 1934 je dobil štipendijo iz sklada Dramatičnega društva, Filharmonije in banovine ter odšel na Dunaj k profesorici Marie Rado-Danielli, kamor so pred njim odšli že Anita Mezetova, Josip Gostič, Mira Gnus in za njim Štefanija Fratnikova in drugi.

2. ZAČETKI NA DUNAJU IN V SALZBURGU

Pevska šola Marie Rado-Danielli je morala biti resnično izjemna, saj si Dermota poslej ni iskal nobenega drugega pedagoga. Gotovo se je italijanska šola »lepega petja« najbolj prilegala mehki barvi Dermotovega glasu in tudi sam jo je znal pozneje, ko je bil sam sebi pedagog, izvrstno negovati.

Že v prvem študijskem letu je stopil pred dunajsko občinstvo.¹⁶ S kolegico in rojakinjo Miro Gnus sta ob spremljavi Antona Trosta, takrat profesorja na Horakovem konservatoriju in v zasebni pianistični šoli na Dunaju, predstavila spored arij in pesmi iz svetovne literature in dela jugoslovanskih skladateljev. Hilda Berger-Weyerwald, pozneje njegova sopotnica v življenju in umetnosti (saj ga je spremljala na vseh koncertih kot pianistka), je z izborom iz SEDMIH BALKANSKIH PLESOV Marka Tajčevića »tehnično briljantno in zelo muzikalno«¹⁷ uvedla jugoslovanski del koncerta. »S prijetnim glasom, ki bi ga bilo vredno izpopolnjevati,«¹⁸ je Mira Gnus zapela Lajovčev samospev KAJ BI LE GLEDAL, ki je bil najbrž tokrat prvič predstavljen dunajskemu občinstvu, in Baranovičevega OJ RUMENA RUŽO LELIJO. Dermota pa je v Konjovičevem POD PENDŽERI, Ravnikovi ČEJ SO TISTE STAZICE in Pavčičevem POTRKANEM PLESU presenetil zaradi vznemirljivih umetniških zmožnosti. Ocenjevalec je ugotavljal, da »njegov lep, izvrstno izšolani glas kaže pri nas tako redko belkantistično linijo«.¹⁹

Prav to je bilo za Dermoto zelo pomembno, saj je v nemško govorečem okolju, kjer je prevladovala nemška pevska šola, trša od italijanske, takoj opozoril nase in stopil v ospredje.

Gotovo je zato tudi dobil vlogo Alfreda v Verdijevi TRAVIATI v Bratislavi. To je po odhodu iz Ljubljane Dermotov prvi operni nastop. Pel je slovenskem jeziku, saj je vlogo tako študiral že v ljubljanski operni šoli. Bratislavská kritika je bila nad njim navdušena: »... spoznali smo mladega slovenskega tenorista Antona Dermoto. Toplota in mehkoba kantilene dokazujeta pevčevo veliko muzikalnost in solidno tehnično znanje. Na tem bo lahko gradil svojo kariero. Bil je odličen debut.«²⁰

Teden dni zatem je pel tudi Alfreda v Ljubljani in tako nastopil prvič na ljubljanskem odru v glavni vlogi. Operna režija Bratka Krefta mu je bila dobro znana, prav tako Štritofovo dirigentsko vodstvo, saj je od takrat, ko je smel Zlato Gjungenac občudovati le od daleč, minilo komaj leto in pol. V domačem okolju in v vlogi Alfreda, ki je zaradi lažje glasovne lege primerna za začetne nastope, se je dobro znašel. Hitro se je znal prilagoditi. Ta sposobnost mu je neverjetno kmalu odprla marsikatera vrata. Ljubljanski časopisi so poročali o uspešnem nastopu, o polnem doživljanju vloge, dobri pevski šoli. Pozorni pa moramo biti na besede »... tenor ... z dovršeno tehniko dihanja«.²¹ O dolgem, mirnem, premišljenem in ekonomično izrabljenem dihu bo namreč pozneje še veliko napisanega. Zanimiva je kritika, ki pravi: »Ta glas nima višinske kovinaste probojnosti, temveč se razliva tudi v svoji največji jakosti z neko vzdržno toplino.«²² Dermota je sicer razvijal in krepil glas do dramatičnih poudarkov, a ga je vodil zelo razumsko. Tudi če je pel vlogo, napisano za dramatski tenor, ni prešel meja svojih glasovnih lastnosti, tako da je lahko s svežim glasom nastopal še v poznih letih.

Po predstavitvi v ljubljanski Operi je nastopil tudi v Filharmonični dvorani.²³ Programska zasnova koncertnega sporeda kaže še začetniške poteze. Polovico koncerta je namenil pesmim, polovico opernim arijam. S klasikom dunajske pesmi,²⁴ Franzem Schubertom je poiskal prve dotike, pa tudi repertoar slovenskega samospěva je znatno razširil. Lajovčevi AH, TAKO MI JE PREŠLA MLADOST in O, DA, DEKLIČ ter Ravnikovi VASOVALEC in V RAZKOŠNI SREČI zahtevajo velik glasovni obseg in umetniško zrelost interpretacije. Za popolno umetniško podobo pa je bilo še prezgodaj. Pokazalo se je, »da ga čaka pri nadaljnjem študiju še važna naloga: izdelava nizke lege«.²⁵

Tudi sicer so bili kritiki enotnega mnenja, da mu je vsaj zaenkrat operna umetnost še bližja, niso pa prezrli »muzikalnosti, inteligence, smisla za lepoto, stroge avtokritike«.²⁶ Zapel je tudi dve ariji, ki ju je kmalu zatem zapel na odru dunajske Državne opere, arijo Lenskega iz JEVGENIJA ONJEGINA in arijo Tamina iz ČAROBNE PIŠČALI.

Na koncertu Slovenskega krožka na Dunaju, na katerem so nastopili sopranistka Anita Meze, takrat članica beograjske Opere, mezzosopranistka Leni Lapajne, sopranistka Mira Gnus, violončelist in skladatelj Bogo Leskovic in profesor Anton Trost, je imel

Dermota sklepno besedo. Poleg samospevov in slovenskih narodnih²⁷ je zapel arijo Franja iz Foersterjevega GORENJSKEGA SLAVČKA. Vloge ni nikdar v celoti predstavil, le arijo je v šestdesetih letih posnel za arhiv radia Ljubljana. Koncertni list ga ob nastopu Slovenskega krožka omenja kot člana Mestnega gledališča v Gradcu.

Poleti 1936 se je namreč udeležil mednarodnega pevskega tekmovanja, ki ga je razpisala dunajska Koncertna hiša pod pokroviteljstvom avstrijske vlade. Z osvojenim bronastim odličjem je že lahko upal na angažma v dunajski Državni operi in zato je lahko razveljavil že sklenjeno pogodbo z Gradcem. Koncertna hiša pa mu je v prihodnji sezoni ponudila nastopa z velikim simfoničnim orkestrom.

Slej ko prej bi ga pot pripeljala tudi v Salzburg, da pa je nastopil na tem festivalu v mestu Mozartove glasbe še pred nastopom v dunajski Državni operi, je bilo golo naključje. Manjša vloga v Wagnerjevih MOJSTRIH PEVCIH mu je prinesla dragocena umetniška spoznanja ob srečanju z dirigentom Arturom Toscaninijem. Na povabilo Bruna Walterja pa je prevzel tudi epizodno, a pevsko kar zahtevno vlogo Mornarja v TRISTANU IN IZOLDI. Kakšnih posebnih odmevov v časopisih o njegovih nastopih ni bilo in jih najbrž tudi ni pričakoval, bolj je bilo zanj pomembno, da je bil v vrtincu umetniških kreacij, ki v zavesti glasbenega sveta veljajo za vrhunske in neponovljive, in da mu je generalni direktor dunajske Državne opere obljubil za božično darilo Lenskega v JEVGENIJU ONJEGINU. S pripombo seveda, da »mu mora Dermota za to dati obljubo, da mu ne bo prekmalu pobegnil z Dunaja«. ²⁸

Slovenski časopisi so zasledovali Dermotove prve salzburške nastope in mu obetali veliko kariero. Omeniti velja njegovo srečanje z izletniki športnega kluba Planina, ki so se vračali iz Berlina in Hamburga, se spotoma ustavili v Salzburgu in jim je »naš fant zapel prelepo in občuteno slovensko umetno in narodno pesem, da so mnogim stopila solze ganotja v oči«. ²⁹ Pri klavirju ga je spremljal prof. Matija Tomc.

Ljubljanska kritika je sledila tudi njegovemu razvoju v dunajski Državni operi in omenila, da je na Dunaju močno napredoval, kar je razumljivo če je človek »postavljen v okvir take umetniške kulture, kot je lastna dunajskemu opernemu gledališču.« ³⁰

3. BODITE POZORNI NA TA GLAS

maja³¹ je pel Prvega oboroženca v ČAROBNI PIŠČALI. Septembra je dobil še štiri manjše vloge. Ob vlogi Krmarja v VEČNEM MORNARJU mu je kritik nasvetoval, »naj glas v miru dozoreva«. ³² Ob Ruizu v TRUBADURJU je imel priložnost spoznati v glavni vlogi sijajni tenor gosta Helgeja Roswaengeja, ki je bil takrat član berlinske Opere in interpret Mozartove glasbe na salzburškem festivalu. Nič manj ni bilo pomembno srečanje s slovitim poljskim tenoristom in zvezdnikom glasbenih filmov, Janom Kiepuro. Dermota je spet pel Mornarja v TRISTANU IN IZOLDI, tako kot poleti v Salzburgu z Brunom Walterjem. Walter se je za Dermoto v tej sezoni še prav posebno zavzel. V tem času je odigrala v njegovem življenju pomembno vlogo tudi opera FIDELIO. Dobil je vlogo Prvega ujetnika, do dramatsko močnejšega Florestana, ki ga je pel na vrhuncu kariere, pa sta morali preteči še skoraj dve desetletji.

Na »božično darilo« in vlogo Lenskega je moral počakati še nekaj mesecev. Zato pa njegov Alfred, ki ga je pel v Bratislavi in Ljubljani, ni ostal skrit umetniškemu vodstvu dunajske Državne opere in tako je to vlogo lahko leta 1937 predstavil tudi na tem odru. Kakšni so občutki začetnika, ki ima za partnerja svetovno znana umetnika, si najbrž ni lahko predstavljati. Zdaj vznesenost in neznansko srečo, zdaj strah pred odgovornostjo. Češkoslovaška sopranistka Jarmila Novotna je bila Violetta, tedaj tik pred svojim velikim ciljem, pred angažmajem v Metropolitanski operi v New Yorku. V svojih študentskih letih v Ljubljani jo je Dermota občudoval na filmskem platnu elitnega kina Matica v vlogi Marinke v PRODANI NEVESTI. Zdaj je stal z njo na odru dunajske Opere. Za dirigentskim pultom je bil njegov dolgoletni, pravi gledališki dirigent Hans Knappertsbusch, odločujoča glasbena osebnost dunajske Opere in Filharmonikov. Kljub temu da je stal na odru ob velikih umetnikih, je kritika nanj posebej opozorila: »Glas mladega, zelo mladega pevca je kvaliteten. Nima sicer še polne izrazne moči, toda — na ta glas bodite pozorni!«³³ O njegovem »debutu, ki obeta kar največ,«³⁴ je poročal dopisnik zagrebškega časopisa in občutki zmagoslavja so prevzeli njegove rojake, ki so bili ta večer v dvorani: »Ko je stopil na oder eleganten in poln mladostne prešernosti . . . in zapel prvo arijo, je bilo vsem jasno: uspel bo. Ko je slednjič po tretjem dejanju prišel pred zastor, je bil pozdravljen s tako burnim aplavzom, da ni bilo nobenega dvoma več, da si je odprl pot do najvišjih možnosti.«³⁵

Skoraj o vseh Dermotovih opernih in koncertnih nastopih na Dunaju v sezoni 1936/37 so poročali tudi slovenski časopisi in skrbno spremljali vsak njegov uspeh. Tudi sam se ni izneveril in kmalu je spet gostoval v Ljubljani. Bila so to izjemno dobrodošla gostovanja, kajti »naše gledališče je prišlo v tenorsko stisko.«³⁶ Preizkusil se je v novi vlogi Rudolfa v LA BOHÈME, ki jo je pozneje često pel. Pel je tudi Pinkertona »z razgibanim notranjim

utripom«. Kritiki so govorili o obetavnem začetniku. »Seveda je bilo še vse v pričetku razvoja... a ob umetniško poglobljenih režijah se bo izluščilo jedro, kar Dermota tudi sam ve in čemur bo nedvomno sledil z vso prirojeno vztrajnostjo.«³⁷

Dogodki so se začeli razvijati sanjsko lepo. Na izredno zahtevno, v visoki glasovni legi napisano vlogo Evangelista v Bachovem PASIJONU PO MATEJU pred dobrim mesecem še pomisliti ni upal. Zdaj jo je pel v družbi uglednih pevcev pod Knappertsbuschem, sicer še mladeniško negotovo in poln iskanja, a si je prav zaradi čisto oblikovanih visokih tonov prislužil prvo kritikovo misel. Pot v velike vokalno-inštrumentalne partiture pa si je dokončno odprl z nastopom na svetovni razstavi v Parizu spomladi leta 1937, kjer je Avstrija pokazala poleg gospodarskih, tehničnih in športnih tudi najboljše dosežke s kulturnega področja: dunajsko Filharmonijo in zbor dunajske Državne opere pod vodstvom Bruna Walterja. Za tenorske parte v nesmrtnih umetninah avstrijskih skladateljev, Mozartovem REKVIEMU in Brucknerjevem TE DEUMU je Bruno Walter povabil Dermoto. Njuno umetniško sodelovanje se je z vsakim koncertnim in opernim nastopom poglobljalo. Svojo interpretacijo Lenskega v JEVGENIJU ONJEGINU pod njegovo taktirko popisuje Dermota v avtobiografski knjigi. Walter se je zanj — tudi po merilih tistega časa, kot pravi Dermota — nenavadno lepo zavzel. Skupaj sta študirala vlogo, zanj je marsikaj transponiral in popravil v nemškem prevodu. Popravke je prilagodil Dermotovemu barvitemu glasu, ki pa je bil v spodnji legi še vedno nekoliko šibak. V tem času je že bilo sprejeto splošno mnenje, da »mladi, komaj odkriti tenorist že postaja velik up«.³⁸

Muzikalno in vsebinsko zahtevno arijo Lenskega, mladostne prenagljenosti in bližajoče smrti zavedajočega se Puškinovega pesnika, je natančno izoblikoval in dal čutiti »da bo pod dirigentovim in režiserjevim vodstvom dobro napredoval«.³⁹ In tudi je. Že čez pol leta je pel Lenskega na znameniti predstavi, s katero se je Lotte Lehmann (sicer Berlinčanka, a za Dunajčane »najbolj dunajska pevka med vsemi«, interpretinja Straussovih junakinj ob prvih izvedbah teh oper), poslavljalja od avstrijske prestolnice in odhajala na Novo celino. Predstavo je zaznamovala njena veličastna interpretacija Tatjane, saj je kritik zapisal, da so ob njej »iz herbarijske arome glasbe Čajkovskega vzcvetele sveže, žive cvetke«.⁴⁰ Isti kritik je opazil Dermotov bliskoviti prodor v vrh opernega ansambla, mehkobo in vitkost njegovega glasu in čisto artikulacijo. Kljub temu je ocenjevalec podvomil, ali ni usmeritev v lirico dramatične vloge za tega pevca morda napačna. Dermoto je ta misel zbegala, celo prizadela, saj si je prav take vloge zastavil za daljni cilj. Obiskal je kritika — njun pogovor opisuje v avtobiografiji — ter mu razložil svoje načrte. Umetniška pot Dermote je dokazala, da je bil kritik dvom neutemeljen.

Vsekakor je bila prva sezona zanj vzpodbujajoča in če k omenjenemu prištejemo še Alfreda v Innsbrucku, Alfreda in Pinkertona v Pragi, Rudolfa v Bratislavi, pa tenorska parta v Bachovi MAŠI V h-MOLU in Schumannovih PRIZORIH IZ GOETHEJEVEGA FAUSTA, tudi zelo plodna.

Časopisi so že napovedovali njegovo novo prvo veliko Mozartovo vlogo, Belmonteja v operi BEG IZ SERAJA.

Poletje v Salzburgu je bilo podobno prejšnjemu. Pel je manjše vloge v MOJSTRIH PEVCIH in ČAROBNI PIŠČALI pod Toscaninijem in v TRISTANU IN IZOLDI pod Brunom Walterjem. Debut v veliki vlogi na tem festivalu je pripravljal za prihodnje leto.

Na Dunaju se je v začetku sezone 1937/38 prvič srečal s KAVALIRJEM Z ROŽO bavarskega skladatelja Richarda Straussa. Strauss je fascinantna umetniška osebnost iz prevratnih časov, ko se je k&k Dvorna opera preoblikovala v dunajsko Državno opero,⁴¹ in hkrati tisti operni skladatelj, ki mu je s pesnikom Hugom von Hofmannsthalom uspelo utemeljiti »svetovno gledališče« na Dunaju. KAVALIR Z ROŽO je bila ena zadnjih predstav Lotte Lehmann. Umetnica se je v svoji znameniti vlogi Maršalice slovesno poslavljala od Dunaja. Dermota je bil v tej predstavi edini novinec. Njegovi vitki visoki toni so bili za vlogo Pevca posebno primerni, glasba in osebnost Richarda Straussa pa sta ga poslej pogosto spremljala tako na opernem kot na koncertnem odru.

4. TUDI NA DUNAJU SO BILI SOLISTIČNI KONCERTI REDKOST

Anton Dermota je izjemni interpret Mozartove glasbe. Svoje prve vloge v Mozartovih operah pa je kar po vrsti dobil tako, da je moral vskočiti v že utečene predstave brez vaje z orkestrom. To velja tako za Don Ottavio⁴² v DON JUANU, za Belmonteja v BEGU IZ SERAJA in Tamina v ČAROBNI PIŠČALI. Edino Ferranda v COSI FAN TUTE je pripravil z vsemi potrebnimi vajami za novo uprizoritev opere. O vskokih so poročila v časopisih precej skopa. Kdo ve katera repriza opere BEG IZ SERAJA marca 1938⁴³ pa je vendarle vzbudila pozornost zaradi treh mladih interpretov. Dermota je namreč kot Belmonte kljub majhni indisponiranosti pokazal prave vrednote svojega glasu. »Postal je voluminoznejši in toplejši.«⁴⁴ »Ugajala je simpatična odrska pojava in stilistično obvladovanje vloge.«⁴⁵

Še isti mesec je pel Belmonteja na Tednu Mozartove glasbe v Bordeauxu z ansamblom dunajske opere. Njegovi pevski kolegi so bili že znana imena. Francozom je bil všeč njegov

»kovinski glas«. ⁴⁶ Vse kaže, da o tenoristih niso imeli najboljšega mnenja, sicer jih ne bi tako presenetila Dermotova plemenita zadržanost. Zaradi njegove interpretacije so »pozabili, da je tenorist« in pristavili, da »prav ničesar ne manjka njegovemu talentu«. ⁴⁷

Ponovno preizkušnjo v svetu umetnosti salzburškega mojstra je prestal kot Tamino pod taktirko umetniškega direktorja dunajske Državne opere Hansa Knappertsbuscha. Bilo je maja. Do začetka poletnih slovesnosti v Salzburgu je bilo torej še nekaj časa, tako da se jim je lahko dodobra posvetil. Niti manjše vloge v tekoči sezoni niti glavna v pevsko zelo hvaležni Bizetovi redko izvajani operi DJAMILEH mu niso jemale preveč moči in tudi na solističnih koncertih ni bilo nič novega.

DON JUAN na salzburških slavnostnih igrah 1938 je bil pod vodstvom Karla Böhma (nekdanjega umetniškega direktorja dresdenske Opere, ki je bil pozneje na Dunaju koncertni in v tem času tudi operni dirigent) veličastna drama med resničnostjo in gledališčem. Klasicistično pregledna Böhmova taktirka je imela le tu pa tam romantični nadih in je predstavljala novost s svežimi življenjskimi potezami v Mozartovi glasbi. V naslovni vlogi je bil Don Juan par excellence italijanski basist Ezio Pinza, šarmanten, v vsakem gibu in tonu tako naraven, kot da drugače sploh ne more biti. In Anton Dermota kot Don Ottavio ⁴⁹ je bil »poln obetavnosti« na pragu velikih salzburških kreacij. »Umetnik je nenavadno hitro napredoval in pokazal pevsko in igralsko najlepšo stvaritev.« ⁵⁰ V uprizoritvi DON JUANA, posebnosti Salzburga poleti 1938, je »... z arijo in visoko pevsko kulturo izzval viharne aplavze«. ⁵¹ Prav ariji iz Mozartove opere DON JUAN ocenjuje Dermota še danes kot vrhunec svojih interpretacij. Četudi se sliši neverjeto, je vendarle res, da se mu je na tem festivalu poglobilo poznavanje Mozartovega antipoda, Wagnerja. Mozartovi in Wagnerjevi liki se glasovno večinoma izključujejo.

Dermota je to po razumni presoji ob pravem času spoznal. Prav v tem času pa je ob mojstru pevcu Balthasarju Zornu, Krmarju v VECNEM MORNARJU in Mornarju v TRISTANU, zlasti pa v Waltherju v TANNHÄUSERJU dokazal, da zmore tudi lirsko dramatske vloge. Za uprizoritev TANNHÄUSERJA v Salzburgu je umetniško vodstvo pritegnilo mlade pevce: za naslovno vlogo Seta Svanholma (prav na teh salzburških igrah se je uveljavil kot wagnerijanski pevec, zlasti pa pozneje v Bayreuthu); Antona Dermoto za vlogo, v kateri je bil zaradi »mehkega liričnega glasu« ⁵² izvrsten Walther von der Vogelweide; za vlogo Wolframa Madžara Alexandra Sveda, zelo znanega verdijanca in wagnerijanca; ter za vlogo Elizabete Dunajčanko Hilde Konetzni, mlajšo sestro znane dramatske sopranistke Anny Konetzni. Novosti v odrski tehniki ter razširjeni in poglobljeni oder pa so dali možnost za čarobno vizualizacijo germanske mitološke zgodbe. Sodelovanje na salzburškem festivalu leta 1938 je Dermota sklenil z drobnima, a značil-

nima nastopoma. V dvorani Mozarteuma se je na programsko in izvajalsko heterogenem koncertu predstavil z Verdijevo in Puccinijevo arijo in z »mojstrsko interpretacijo«⁵³ **PODOKNICE** Richarda Straussa. Straussova **PODOKNICA** je z leti postala priljubljena točka njegovih solističnih koncertov, omenjeni akademjski večer, na katerem so nastopili komorni pevci skupaj z učenci poletne šole Mozarteuma, pa je bil uvodni akord v njegovo dolgoletno koncertno dejavnost v Salzburgu.

Zadnji avgustovski večer so se po uprizoritvi Beethovnovnega **FIDELIA** zaprla vrata festivalne dvorane v Salzburgu do prihodnjega leta. Danski tenorist Helge Roswaenge je pretresljivo z lepim in sijočim glasom, »tu pa tam sicer s prenapetimi visokimi toni«⁵⁴ kreiral Florestana. Dermota je pel epizodno vlogo Prvega ujetnika, a je bil opažen, ker je »dal od sebe vse najboljše«.⁵⁵ Miniti pa je moralo še desetletje in pol, da je Dermota v tej edini Beethovnovi operni mojstrovini zasedel Roswaengejevo mesto.

Sezono 1938/39 je Dermota začel z Mozartom, Verdijem in kar dvema novima Wagnerjevima vlogama. Bil je med tistimi mladimi interpreti, ki jih je umetniški direktor dunajske Državne opere in dirigent Hans Knappertsbusch kot velik poznavalec Wagnerjeve glasbe pritegnil iz raznih evropskih opernih hiš, da bi posvečil mizansceno v glasbeni drami **RENSKO ZLATO**. Melanija Bugarinović (dolgoletna prvakinja beograjske Opere, v tem času članica dunajske Državne opere in pozneje iskana umetnica na bayreuthskem festivalu) je v tercetu renskih hčera intonančno čisto in zvokovno zastrto pela vlogo izza tenčičastega zastora, kjer so svetlobni žarki zarisavali zlati rečni zaklad. Dermota je imel v vlogi boga Froha priložnost pokazati sijočo visoko glasovno lego. Kot nalašč zanj napisana vloga.

Že vnaprej pa so časopisi napovedovali prvi njegov nastop v vlogi Davida v **MOJSTRIH PEVCIH**, Dermotovi priljubljeni operi, saj ga je vloga nürnberškega mojstra pevca in kositarja Balthasarja Zorna pod znamenito taktirko Artura Toscaninija uvedla v Wagnerjevo glasbo in na salzburški festival. V dunajski uprizoritvi **MOJSTROV PEVCEV** so nastopila nova mlada imena in med njimi »je imel Dermota velik uspeh. Umetniško zorenje in razvojna pot igralske rutine sta bila takoj na očeh.«⁵⁶ Ob izkušenem Alfredu Jergerju, ki je v svoji tridesetletni karieri v dunajski Državni operi že interpretiral v **MOJSTRIH PEVCIH** vlogo pisarja Sixtusa Beckmesserja in tokrat vlogo čevljarja Hansa Sachsa, se je Dermota počutil varno in je z »lepo živahnostjo igral in pel Sachsovega vajenca Davida«.⁵⁷ Kritiku je ugajala Dermotova zadržanost, saj je umetnik tudi mladostno razgibane in komične vloge interpretiral uglajeno, brez vsakega pretiravanja, prenapetosti ali celo grobosti.

Od zadnje dunajske uprizoritve Straussove SALOME je minilo šest let, kajti težko je bilo dobiti interpretinjo izjemno zahtevne naslovne vloge. Leta 1938 so pripravili slikovito, z raznimi tehničnimi in svetlobnimi efekti opremljeno uprizoritev svetopisemske zgodbe po drami Oscarja Wilda. Dirigentsko palico so zaupali velikemu poznavalcu Straussovih partitur, Hansu Knappertsbuschu, vlogo Salome Elsi Schulz, preroka Johana Paulu Schöfflerju, Dermotovemu dolgoletnemu odrskemu kolegu. Za Dermoto je bilo sodelovanje pri tej uprizoritvi vznemirljivo in kritiko je pretresla zlasti njegova interpretacija »prizora smrti nesrečnega Salominega občudovalca Narabota«. ⁵⁸

Velike operne hiše, kakršna je dunajska, si včasih dovolijo repertoarne posebnosti. Taka posebnost je opera KRALJEVA OTROKA, manj znano delo nemškega skladatelja iz obdobja romantike Engelberta Humperdincka. Usoda je skladateljev razvoj postavila v senco, pa tudi pod vplive njegovega vzornika Richarda Wagnerja. Z opero JANKO IN METKA je še nekako uspel, ob prelomu stoletja napisana opera KRALJEVA OTROKA pa je še vedno neuprizorjena čakala v opernih arhivih. Prvo uprizoritev v dunajski Državni operi so zato radovedno pričakovali in umetniško vodstvo je izvedbo zaupalo prvovrstnim umetnikom. To pravljico za odrasle je glasbeno dramatično vodil Knappertsbusch in za Dermoto je bila to nova priložnost. Kritika je bila »hvaležna umetniškima stvaritvama« ⁵⁹ Antona Dermote in Esther Rethy. Kljub lepemu sprejemu pri občinstvu pa se opera KRALJEVA OTROKA ni dolgo obdržala. Po nekaj ponovitvah v tekoči in prihodnji sezoni so jo umaknili z repertoarja. Podobna usoda je doletela že skoraj pozabljeno komično opero EREMITOV ZVONČEK francoskega romantičnega skladatelja Louisa Maillarta. Šaljiva zgodba o puščavnikovem zvončku, ki zazveni že ob najmanjših pregrešnih mislih, je le redkokje uspela razvneti skladateljevo muzikalno in gledališko domišljijo. Dirigent Hans Knappertsbusch je tudi tisto muziko, ki je spominjala na »zvoke iz stare ure«, skrbno interpretiral. Za Dermoto je bil EREMITOV ZVONČEK izkušnja več v sproščenem odrskem gibu in lahkotnem pevskem podajanju.

V petih, šestih, tudi devetih predstavah je pel vsak mesec in repertoar je bil kaj pisan: od operete NETOPIR Johanna Straussa in manj znanih del, prek TRAVIATE, FALSTAFFA in GLUMACEV, do del Mozarta, Wagnerja in Richarda Straussa. Operno sezono 1938/39 pa je sklenil na slavnostni predstavi Straussove nedavno napisane opere DAN MIRU, ki obravnava dogodke tridesetletne vojne. Opero so uprizorili v počastitev skladateljeve 75-letnice. Svojemu nekdanjemu direktorju Richardu Straussu se je dunajska Državna opera oddolžila s številnimi izvedbami njegovih del. Avstrijska prestolnica je bila do njega zelo velikodušna, dala mu je na voljo vilo blizu dvorca Belvedere, zato pa ima rokopisni oddelek dunajske Nacionalne biblioteke v svojem arhivu rokopis

KAVALIRJA Z ROŽO. Izvedba opere DAN MIRU je bila veličastna. Petsto pevcev raznih dunajskih društev se je združilo na opernem odru. Iz Münchna so poklicali ustvarjalce tamkajšnje krstne izvedbe opere DAN MIRU: režiserja Rudolfa Hartmanna, dirigenta Clemensa Kraussa in solistični zvezdi, sopranistko Viorico Ursuleac in basista Hansa Hotterja. Dermotov lirični glas se je lepo prilegal cvetočim arioznim odlomkom. Uspeh je bil triumfalen, žal pa je bila opera DAN MIRU predvajana na pragu čisto drugačnega časa.

Gotovo je bil leta 1939 za Dermoto posebno pomemben samostojen koncertni večer, čeprav še vedno ne tisti klasični večer pesmi iz obdobja zrelega umetnika. To je čas, ko so na Dunaju »veliki solistični koncerti, kakršni so bili nekoč v navadi, postali redkost«. ⁶⁰ Mladi talenti so si morali sami utirati pota na koncertni oder. Tudi to je bil razlog, da so dunajski časopisi zelo pozorno spremljali njegov nastop. Pisali so o glasu, »ki ga je oblikoval v italijanski pevski šoli, o izenačenih glasovnih registrih, čisti intonaciji, o mojstrskem obvladovanju Händlove in Gluckove arije«. ⁶¹ Spoznaval je tudi pesem, ⁶² glasbeno obliko, ki so jo mojstri dunajske klasike glasbeno in literarno oplemenitili in je v obdobju romantike postala na nemških in avstrijskih tleh samostojna umetniška zvrst. To je področje visoke pevske kulture in prav s Schubertovimi pesmimi je Dermota na koncertnih odrih prebil led. »Neprimerljivo zlitje razigranosti in melanholije v pesmi HUDOBNA BARVA je izpovedovalo močno notranje doživljanje«. ⁶³ Za to Schubertovo pesem je do svojih poznih let prejemal nedeljena priznanja. Že tedaj je pretehtal svoje glasovne in interpretacijske lastnosti in tudi pozneje tveganja v svoji umetniški karieri ni poznal. In še nekaj. Hilda Berger-Weyerwald je poslej postala njegova stalna spremljevalka pri klavirju. Mlada umetnikova soproga je bila »idealna, tenkočutna, nenavadno muzikalna sooblikovalka glasbenih umetnin«. ⁶⁴

5. LIRIČNI PRIZORI LENSKEGA

Že junija 1939, torej dva meseca pred začetkom salzburškega festivala je v tamkajšnjem časopisu izšla obsežna predstavitev Antona Dermote v sestavku pod naslovom UMETNIK NAŠIH SLAVNOSTNIH IGER, kjer je posebej poudarjena njegova interpretacija Don Ottavia. Čeprav je bil najmlajši med sodelujočimi, je obetal zrelo stvaritev in bil v krog salzburških umetnikov sprejet s spoštovanjem. Avtor članka ⁶⁵ je opisal Dermotovo

življenjsko pot od rodne Kroke, študijskih postankov v Ljubljani in na Dunaju do prvih manjših in velikih vlog v dunajski Državni operi, omenil sodelovanje v oratorijih in Beethovnovi DEVETI, ki mu je odprla pot v mednarodne koncertne dvorane.

Za Dermoto je bil vrhunec tega salzburškega festivala res Don Ottavio. Dramaturško šibko in pasivno vlogo je »moško in energično oblikoval. Notranjo prizadetost je bilo čutiti v izvrstno zapetih arijah«. Kritik ni mogel skriti svojega navdušenja: »Bravissimo za mladega umetnika, ki je uspel v enem letu tako dozoreti, da si je v kraljevski eliti te predstave zagotovil mesto v prvi vrsti.«⁶⁶ Enega od kritikov je Dermotova interpretacija zapeljala tako daleč, da ga je štel kar med italijanske interprete.⁶⁷ Ob legendarnem Don Juanu Ezia Pinze in nič manj slavnem Leporellu Virgilia Lazzarisa je bilo to mesto res ugledno. Zbledela so celo razpravljanja okrog Mozartovega DON JUANA, ki ga od krstne izvedbe leta 1787 v Pragi uprizarjajo zdaj bolj kot *dramma giocoso*, zdaj kot *opera serio*. Bilo je tako, kot je interpretiral Ezio Pinza, kot je dirigiral Clemens Krauss in kot je napisal Mozart. Buffonično linijo je spremljal tragični podton, ki je vodil h katastrofalnemu koncu.

Na slavnostnih igrah 1939 je Dermota sodeloval tudi v Straussovi operi KAVALAR Z ROŽO, ki je bila odličen uvodni akord v prireditvah. V predstavah, kakršne svet lahko doživi le v Salzburgu zaradi idealne zasedbe vlog, zaradi orkestra Dunajskih filharmonikov, ki mu ni enakega, in umetniške osebnosti Karla Böhma (tako so pisali), je Dermota pel vlogo Pevca s svetlim kantabilnim tonom. Imenovali so ga »vzhajajoča zvezda«, zlasti po izvedbi Beethovnovi DEVETI pod Knappertsbuschem pa je bilo njegovo ime zapisano že kar med najbolj znanimi umetniki festivala. Gramofonska družba Telefunken je že poslala na tržišče prve Dermotove posnetke arij iz italijanskega in francoskega repertoarja, ob sklepu festivala pa je še v alternaciji z danskim tenoristom Helgejem Roswaengejem interpretiral Belmonteja v Mozartovi operi BEG IZ SERAJA. Vlogo torej, ki jo je takoj zatem, v sezoni 1939/40, pel v dunajski Državni operi.

Novo sezono je na Dunaju začel v Rossinijevem SEVILJSKEM BRIVCU. Že premiera je bila večer presenečenj. »Da, senzacionalni večer je bil to.«⁶⁸ Kar trije jugoslovanski pevci, ki so bili pred kratkim angažirani v dunajski Državni operi, so bili v ospredju in so v režiserjevi zamisli *commedie dell'arte* razgibali predstavo. Anton Dermota je blestel kot Almaviva. Bas Marjana Rusa, našega rojaka iz Kranja, člana ljubljanske, zagrebške in dunajske Opere, je bil »poln topline in lahkotnosti, ki jo pri basistih tako redko srečamo«.⁶⁹ In Stanoje Janković, dolgoletni prvak beograjske in nekaj časa dunajske Opere je »baritonske arije zapel z okusom in kulturo«.⁷⁰ Občinstvo in kritika so bili nad takšnim Almavivom, Don Basiliom in Figarom navdušeni in SEVILJSKI BRIVEC se je dolgo

obdržal na repertoarju, Dermota pa je za vlogo Almavive dobil povabila iz Prage in Münchna.

Tudi Puccinijeva LA BOHÈME je zasijala v novi luči prav zaradi mladih pevcev. Omenjenim trem se je pridružilo še novo jugoslovansko ime, sopranistka Danica Ilić, Beograjkanka, deset let članica dunajske Opere in pozneje nepozabna Desdemona v Metropolitanski operi. Za subretno vlogo Musette je imela sicer pretežak glas, ki je v kvartetu liričnih glasov preveč izstopal, zlasti še, ker je Dermota subtilno in mladeniško oblikoval Rudolfa in ker so »pesnikov lik risala njegova glasovna senčenja«. ⁷¹ Stanoje Janković je z glasom in pojavo posvežil predstavo in tudi Marjan Rus se je z znano arijo o plašču, enim od melodičnih biserov opere o boemih, priljubil občinstvu.

Dermotovo gostovanje v vlogi Rudolfa v praškem opernem gledališču je bilo natančno analizirano v kritiki. Splošnim ugotovitvam o glasovnem in igralskem napredku je sledila podrobna razlaga o vodenju glasu in popolni izrabi resonančnih prostorov, o tehniki petja, ki ohranja glas poln in svež. »Petje na dih pomeni konservirati glas.« ⁷² Dobri pevski tehniki je seveda treba dodati premišljeno izbiro vlog in splošni življenjski utrip, ki se mora ujemati z umetniškim poklicem. Od tod Dermotova kreativna pot do nenavadno poznih let.

Predstave opere BEG IZ SERAJA maja in junija leta 1940 so bile že priprava na bližajoče slazburško poletje, nova postavitev JEVGENIJA ONJEGINA pa je sklenila takočo sezono, ki je bila za Dermoto seštevek epizodnih in glavnih vlog od Mozarta do Wagnerja in Straussa, od komedije do tragedije, od pravljice do resničnosti. Opera JEVGENIJ ONJEGIN, uprizorjena ob 100. obletnici rojstva Čajkovskega, je bila za Dunajčane še vedno »odkrivanje in spoznavanje ruske glasbe«. Ugotavljali so, da »Čajkovskega pogosto izvajajo na Dunaju, a v repertoarju še vedno ne najde pravega mesta«. Nedvomno je temu dodal svoje sam skladatelj. JEVGENIJA ONJEGINA je podnaslovil »lirični prizori« in znano je, da je domala preziral gledališke efekte. Kljub vsemu je bila opera lepo sprejeta: »Z dramo in gledališčem res nima veliko skupnega, je pa toliko dobre glasbe v njej.« ⁷⁴ Tatjana Marie Reining je bila zamaknjen, z usodno ljubeznijo zaznamovan lik in Lenski Antona Dermote razdvojen človek, ki ga lastna nemoč požene v smrt. Uspelo mu je ustvariti največ, kar se je v tem gledališkem kontekstu dalo, namreč z lika Lenskega je za vselej zbrisal sentimentalnost in sladkobnost.

Nekaj dni pred dunajsko premiero JEVGENIJA ONJEGINA je v vlogi Lenskega gostoval v Bavarski operi v Münchnu v novi postavitvi Rudolfa Hartmanna in pod mojstrsko taktirko Clemensa Kraussa. »Njegov čuteči, topli, z okusom vodeni glas ter presunljiva, kljub dramatičnosti popolnoma naravna igra, sta dali drugemu dejanju

pretresljivo veličino.«⁷⁵ Zaradi takih nastopov se ga je münchenska Opera še večkrat spomnila.

V tem času Dermota ni zanemaril koncertne dejavnosti. Ob solističnem nastopu v Mozartovi dvorani v Konzerthausu so kritiki opazili, da je vključil tudi sodobna dela. Prav tako je obogatil sodelovanje na področju velikih vokalno-instrumentalnih partitur. Haydnovo STVARJENJE, Schmidtov oratorij KNJIGA S SEDMIMI PEČATI, Beethovnova DEVETA in Bachov PASIJON PO MATEJU so že stalni del njegovega repertoarja z vedno odličnejšimi pevskimi kolegi in na vedno slovesnejših predstavitvah.

6. V MOZARTOVSKEM SLOGU

DON JUAN je nasledil DON GIOVANNIJA. Ne le zato, ker je izvirni italijanski jezik nadomestil nemški prevod, temveč je bilo ozadje širše-politično. V vodstvo dunajske Državne opere so iz Hamburga v juliju 1940 poslali Heinricha Strohma. Odprlo se je obdobje novih dirigentskih in solističnih imen, režiserjev in scenografov. Za otvoritev sezone je novi direktor izbral DON JUANA, delo, s katerim so tudi 25. maja 1869 odprli to operno hišo na Ringu. Programski izbiri ni bilo kaj očitati, prav tako tudi ne izvedbi. Pripravili so dve različni, a enakovredni premieri. Dva dirigenta sta operi DON JUAN vtisnila osebni pečat: Hans Knappertsbusch je s simfonično širino podčrtaval tragično noto, pod taktirko Rudolfa Moralta pa je bil DON JUAN iskriva komedija. Tudi zasedbe vlog so bile dvojne, le Don Ottavio je bil en sam umetnik, Anton Dermota, »kajti trenutno ni tenorista, ki bi v alternaciji prevzel to vlogo«.⁷⁶ Za slovesen uvod v novo obdobje dunajske Državne opere je bilo treba pač izbrati najboljše. Tudi voluminozni glas Marjana Rusa v vlogi Komturja je vzbudil pozornost in oktober je minil v znamenju nove uprizoritve DON JUANA.

Na gostovanju v Amsterdamu so se okviru Dunajskega slavnostnega tedna predstavili z DON JUANOM, odlomki iz operet pod Knappertsbuschevo taktirko so bili visoko umetniško doživetje, prav tako SEVILJSKI BRIVEC z Dermoto, Jankovičem, Leo Piltti (zelo cenjeno koloraturno sopranistko, ki je po debutu v Helsinkih in evropskih gledališčih prišla tik pred vojno v dunajsko Državno opero) in Marjanom Rusom. V znamenito dvorano Concertgebouw v Amsterdamu so prinesli nekaj svežega duha iz avstrijske prestolnice. Amsterdam je tako spoznal del raznovrstnega repertoarja dunajske Državne opere.

Dunajska Državna opera je bila to sezono neverjetno naklonjena slovanskim delom. JEVGENIJ ONJEGIN se je obdržal iz prejšnje sezone, druga za drugo pa sta bili premieri PRODANE NEVESTE in KNEZA IGORJA. PRODANO NEVESTO so v avstrijski prestolnici že poznali. Zdaj je bila v novi preobleki. Dunajčane je še vedno zabavala in zlasti novi Kecal Alfred Jerger (Brnčan, eden od naslednikov Julija Betetta v tej vlogi na Dunaju) je izoblikoval mešetarsko komično, kar groteskno figuro. Interpretaciji Marie Reining in Antona Dermote v vlogah Marinke in Janka sta uspeli ganiti poslušalce. Ob bleščeči igri Filharmonikov pod Moraltovim vodstvom sta odkrivala poslušalcem doslej še neopaženo melodično bogastvo in kompozicijsko znanje Bedřicha Smetane. »Anton Dermota je z okusom oblikoval pevske loke. Ni pretiraval v igri, znal jo je prilagoditi pevskega podajanju.«⁷⁷

Nova glasbena obzorja so se občinstvu odprla ob prvi uprizoritvi KNEZA IGORJA v dunajski Operi. Občudovali so lirične strani Borodinove partiture, ki jih je skladatelj znal tako občuteno vtakati v mračno starorusko epsko pripoved. Ikonsko rezkošje kostumov in scene, veličastni zborovski prizori, pretresljiva igra Paula Schöfflerja v naslovni vlogi in vsem »dobro poznano Dermotovo lirično petje, poudarjeno s toni junaškega tenorja«⁷⁸, je izzvalo velik sprejem. V vlogi Vladimirja v KNEZU IGORJU in zlasti v vlogi Janka v PRODANI NEVESTI je Dermota dovolil svojemu glasu nekaj dramatičnih poudarkov.

To sezono je Dermota v münchenski Operi postal »že naš priljubljeni gost z Dunaja«. Indisponiranega Kraljeviča v KRALJEVIH OTROCIH — s to vlogo se je Münchenčanom pred dvema letoma manj uspešno predstavil — so mu oprostili. Vtis so popravili Tamino, Alfred in Lenski. Zdaj je stal na odru Bavarske opere kot Levkipos v Straussovi najnovejši pastirski operi DAFNE. Za münchensko prvo izvedbo, ki nikakor ni hotela zaostajati za dresdensko krstno predstavitevijo, so imeli na voljo poznavalce Straussove glasbeno scenske ustvarjalnosti. Še danes omenjajo njihov delež kot vzor glasbenogledališkega mojstrstva. DAFNE je glasba o naravi, o bitju, ki se z naravo pooseblja, o strahu pred brutalnostjo Dionizovega praznika. Za režiserja Rudolfa Hartmanna je bilo obvladovanje loka od klasične lepote grške pokrajine prek razuzdane dionizičnosti do osamljenosti čiste narave velik izziv. Prav tako za koreografa Pina Mlakarja, ki je razpel svoje zamisli do mistične zamaknjenosti. Glasba Richarda Straussa je pod taktirko Clemensa Kraussa izzvenela v pojočem lovorjevem drevesu, v Dafnejini metamorfozi. Nesojenega Dafnejinega snubca Levkipa je interpretiral Dermota »s čudovitim, vsebinsko bogatim tenorjem«. ⁷⁹ V manjši vlogi je nastopila Đurđa Milinković, takrat na začetku münchenskega angažmaja, ki ga je dobila po uspešnih nastopih v Zagrebu in Zürichu.

Spet je nastopil v oratorijih in na solističnih koncertih. Med drugim se je predstavil z večerom pesmi in arij v veliki dvorani Musikvereina. Lohengrinovo pripoved o Gralu je interpretiral energično, glasovno intenzivno, četudi je bilo hkrati opaziti mehkobo njegovega glasu, s kakršno je pel Tamina. Zdržljivost je stvar narave, šole in razuma. Če je neke januarske nedelje leta 1941 nastopil kar štirikrat: dopoldne v DEVETI s Furtwänglerjem, popoldne na priložnostnem koncertu v Musikverein, nato pel arije v radijskem prenosu in zvečer Rudolfa v LA BOHÈME, potem je že imel dobršno mero moči.

Predstave DON JUANA so se poleti preselile iz dunajske Državne opere v Salzburg. Kritikom in najbrž tudi poslušalcem so se misli vračale k Eziu Pinzi, demonskemu Don Juanu iz prejšnjih let, čeprav je bil Paul Schöffler eleganten in rutiniran pevec-igralec. Dermota je vlogo Don Ottavia prikazal v izrazno bogatejši luči, kot je bilo doslej v Salzburgu v navadi in Knappertsbusch je bil vojaško natančen, dramatičen in impulziven. Ta interpretacija DON JUANA je imela v naslednji dunajski sezoni, ko so se spomnili Mozartove 150-letnice smrti, pomembno mesto.

Richard Strauss, ki je bil med ustanovitelji salzburških slavnostnih iger in ga zato počastijo vsako leto z uprizoritvijo ene njegovih oper, pa je s svojim (pisali so kar o »salzburškem«) KAVALIRJEM Z ROŽO spet vznemiril Mozartovo mesto z nostalgično, naravno in samoumevno podobo dunajskega rokokoja Marije Terezije. Triumfalno so uspeli vsi: Knappertsbusch, Anny Konetzni kot Maršalica in Anton Dermota, ki je občuteno zapel kantilenske speve.

V začetku sezone 1941/42 je pel Fentona v novi uprizoritvi FALSTAFFA, ki so ga zaupali gostujočim umetnikom iz Münchna z nezmotljivim občutkom za oder in glasbo: dirigentu Clemensu Kraussu, režiserju Rudolfu Hartmannu in Georgu Hannu, veličastnemu shakespearskemu plemiču. Njegovi duhoviti igralski in plemeniti pevski kreaciji so se pridružili Dermota, Bugarinovičeva in Rus.

Potem so se začele slovesnosti, ki so bile praznik za vse ljubitelje, občudovalce in strokovnjake Mozartove glasbe. V tednu dni je bilo več koncertov in sedem opernih predstav, ki so se iztekle 5. decembra, ob 150-letnici smrti Wolfganga Amadeusa Mozarta. Ni naključje, da so za otvoritveno predstavo izbrali BEG IZ SERAJA. To Mozartovo zgodnje delo je zaradi krstne izvedbe v dunajskem Dvornem gledališču zgodovinsko povezano z Dunajem. Pomeni odmik od italijanske operne tradicije, ki je pod Salierijem živela na cesarskem dvoru, in utemeljitev nemške nacionalne glasbene smeri. V Böhmovi interpretaciji je dobilo delo pripovedni značaj izvirne nemške spevoigre, ki nakazuje razvojno pot k nemški romantiki Carla Marie von Webra. Beseda, ton, slika in zvok so se zlili v popolnost. Prozne dele spevoigre so pevci prav tako dobro obvladali, kot igralec

Curd Jürgens iz Burgtheatra, ki je interpretiral Selim pašo. Zasedba vlog je bila res bleščeča. Ob nastopu Erne Berger, prvakinja berlinske Opere, se je porodila ena sama želja: da bi jo vedno znova poslušali v vlogi Konstanze. »Najtežjega med težkimi koloraturnimi spevi je obvladovala z značilnim nemškim izrazom, ki ga je položila tudi v okraševalne tonske figure. In kot šarmantni Belmonte se je predstavil Anton Dermota, resen umetnik, ki vedno stremi k najvišjemu, pevec, ki razmišlja muzikalno, ki je v tehniki petja že popolnoma dozorel. Pridobil si je obsežno znanje v mozartovskem slogu.«⁸⁰

Dva meseca pozneje je kot Belmonte gostoval v dresdenski Operi na predstavi, ki so jo tamkaj vzeli za vzor. Kritiki so povsod poudarjali Dermotov sloves, ki si ga je pridobil v Salzburgu in na Dunaju in občudovali njegovo »elegantno viteško pojavo« in lirično petje, da si »lepšega ob Konstanzi Erne Berger ne bi mogli želeti«.⁸¹

Še nekaj gostovanj je imel v letu 1942, med drugim v Wroclawu. V glavnem mestu Šlezije so bili Dnevi dunajske kulture. Dunajska Državna opera je predstavila eno svojih uspešnih novosti, opero RODELINDA Georga Friedricha Händla. Po mnenju tedanjih poročevalcev je bila to njegova prva opera, ki je smela na odrske deske avstrijske prestolnice. Ta uprizoritev jo je z dramatičnimi poudarki uspela iztrgati iz muzealnega objema. Iz baročnih gobelinov so jo prenesli na oder in poiskali niti, ki povezujejo preteklost s sedanjostjo. Režiser predstave je bil Oskar Fritz Schuh (Münchenčan, ki je na Dunaj prišel iz Hamburga), umetnik, ki si je pozneje pridobil ugled z uprizoritvami Mozartovih oper. Dermota je pevsko in igralsko pretresljivo zarisal portret langobardskega trinoga in Rodelindinega snubca Grimwalda.

Svoj repertoar je do konca sezone dopolnil še s tremi vlogami iz italijanske operne literature. To je bil čas, ko je bilo umetniško vodstvo še naklonjeno domačim pevcem v italijanskih operah. Dobro desetletje pozneje, v »Karajanovem obdobju«, pa so v Verdijevih in Puccinijevih delih blestele na Dunaju zvezde milanske Scale. Že pred prihodom Karajana na Dunaj pa so Dermotove vloge v italijanskem repertoarju postajale vse redkejšje. Vloga Vojvode v RIGOLETTU je gotovo ena najbolj priljubljenih in vabljivih, pa tudi zahtevnih partij za lirični tenor z izredno eksponirano visoko, čeprav ne najvišjo glasovno lego. Dermota jo je oblikoval z mladeniško močjo liričnega glasu z nekaj dramatičnimi poudarki. V vlogi, ki je bila za »marsikaterega njegovih znanih pevskih kolegov usodna, je spojil pevsko znanje z umetniškim okusom«.⁸² Monteroneja je mogočno interpretiral Marjan Rus, Alda Noni (Tržačanka, ki je iz ljubljanske in zagrebške Opere prav tedaj prišla na Dunaj) pa je s pretresljivo milino in pevsko izbrušenostjo očarala občinstvo v vlogi nesrečne Rigolettove hčerke Gilde.

Drugi dve vlogi pevsko nista bili tako naporni. Kot Florindo v Wolf-Ferrarijevih ZVEDAVIH ZENSKAH je v Schuhovem režijskem konceptu duhovito zaigral v komediji o življenju Benetk Goldonijevega časa. Kot Ernesto v DON PASQUALU, cvetočem bufonesknem delu italijanske zgodnje romantike, je bil v ljubezni in intrigi enakovreden partner Norine Alde Noni.

Zgodovinsko pomembno je za Dermoto leto 1942 zaradi magnetofonskih posnetkov Straussovih pesmi, narejenih v studijih avstrijskega radia. Pri klavirju ga je spremljal skladatelj sam. Posnetki so izšli na dveh velikih ploščah. Dermota se tega snemanja⁸³ spominja s spoštovanjem do skladatelja in tudi s samozavestjo, kajti Strauss je v interpretu svojih pesmi čutil soustvarjalca, umetnika, ki daje skladateljevi in pesnikovi misli poglobljeno podobo. Marsikdaj je avtor to novo podobo tudi resnično potreboval. Zlasti to velja za pesmi z romantičnim, ljudskim nadihom, ki jih veliki pevci na novo odkrivajo in »tako dvigujejo na umetniško raven«. ⁸⁴ Od obsežnega Straussovega pesemskega opusa si jih je le dobra petina pridobila stalno mesto na koncertnem odru. Do mojstrovin nemške literarne preteklosti je bil Strauss zadržan, raje si je poiskal besedila manj znanih sodobnikov, ki niso bila literarno izpiljena in jih je z glasbo lahko dopolnil. Dermota je za svoje recitale izbral oboje in tudi na omenjenem snemanju je bil program zelo pisan: od Straussovih zgodnjih pesmi, prek pesmi s socialno tematiko do slogovno in izpovedno zaokroženih pesmi, ki ne morejo skriti vzora Schumannovih in Schubertovih pesemskih mojstrovin. Lahko rečemo, da je Dermota na tem snemanju predstavil izbor iz celotnega Straussovega pesemskega opusa, saj so po letu 1942 nastale le ŠTIRI POSLEDNJE PESMI.

Ko je Dermota to sezono spomladi prvič gostoval kot koncertni pevec v Linzu (tam je poslej nastopal pogosto), je bil občinstvu prav zaradi radijskih posnetkov že znan. Na koncert »prvega liričnega tenorista dunajske Opere« so polnoštevilno prišli v dvorano trgovske zadružne hiše. Kritike je navdušil s celotnim sporedom pesmi in opernih arij, pozornost pa vzbuja arija Don Josėja iz opere CARMEN, ki je na opernem odru ni nikdar pel. Svoj repertoar je namreč sklenil pred to dramatsko vlogo.

Čeprav so bili tudi na Dunaju njegovi koncerti programsko še vedno heterogeni, so bili visoko cenjeni. »Slišati Antona Dermoto v koncertni dvorani je posebno doživetje. Clovek ne ve, kaj bi pri tem umetniku bolj občudoval: kulturo in izrazno moč gibčnega in polnega glasu, ki iz najnežnejšega piana brez naporov vzvalovi v crescendo, ali vzorno izgovorjavo, ali zrelost interpretacije! Dermota je med redkimi vsestransko nadarjenimi umetniki, ki združuje dramatične impulze opernega pevca z občutkom za pesemsko poustvarjanje.«⁸⁵

Februarja leta 1943 je v Mozartovi dvorani v Konzerthausu prvič nastopil s koncertno zaokroženim programom pesmi Schumanna, Wolfa, Straussa in Josepha Mraxa, avstrijskega skladatelja in učitelja slovenskih študentov kompozicije na Dunaju. Kot pišejo časopisi, aplavzov ni bilo konca. Vse štiri Straussove pesmi je moral ponavljati. Zlasti jih je ogréla CECILIJA, kjer »njegov negovani toplo obarvani glas tudi v visokih tonih nikdar ni bil grob«. ⁸⁶ Hilda Berger-Weyerwald ga je, kot vedno, spremljala pri klavirju. Z interpretacijami Chopina in Liszta je pokazala tudi svoje solistične ambicije. Te pa je kmalu zatem opustila.

V tem času je treba poudariti še dve novi vlogi: Mattea v Straussovi ARABELLI in Lyonela v Flotowa MARTI. Bil pa je tudi pred svojim zgodovinskim uspehom, pred Ferrandom znamenitega dunajskega mozartovskega sloga.

ARRABELA je bila na Dunaju nazadnje uprizorjena pred petimi leti. Dunajčani so to Straussovo lirično komedijo o pustnem času v avstro-ogrski prestolnici sredi preteklega stoletja zdaj želeli na novo predstaviti, kar pa ni bila prav nič lahka naloga. V ARABELLI se namreč zrcali dunajska klasična opereta, občutljivost dunajskega sentimenta, radoživost plesa, splet nravi, humorja in temperamenta. Pevci morajo biti zato hkrati tudi izvrstni igralci. Maria Reining, rojena Dunajčanka, v naslovni vlogi, Anton Dermota, Alda Noni in Alfred Jerger, ki je vlogo Mandryka, Arabellinega bogatega snubca, kreiral celo na dresdenski krstni predstavi opere, so prikazali sijajno in mehkobno podobo Dunaja.

Manj iskrivosti in svežine duha je v operi MARTA nemškega romantičnega skladatelja Friedricha von Flotowa in da je »stara igra v novem oblačilu« le lahko brez sramu stopila na oder, dolguje zahvalo duhoviti igri in lepemu petju obeh protagonistov Alde Noni in Antona Dermote. Opera ni izzvenela le kot izpolnjevanje obveznosti do skladatelja, ki je MARTO ustvaril prav na Dunaju pred skoraj sto leti.

Novi generalni intendant dunajske Državne opere je postal leta 1943 Straussov prijatelj Karl Böhm. Ob Böhmovem prihodu na Dunaj je nanj Strauss naslovil znamenito pismo o repertoarni podobi sodobnega gledališča, tako imenovanega »opernega muzeja« pomembnih del glasbene preteklosti in sedanjosti. Böhm je kot velik interpret Mozartove glasbe začel svojo prvo sezono z uprizoritvijo opere COSI FAN TUTTE z »biserom vseh veseloiger«. V redutni dvorani Hofburga (s stebri, ki prostor razmejujejo, a pogleda ne zadržujejo) sta scenograf Caspar Neher in režiser Oscar Fritz Schuh geometrijsko natančno začrtala marionetno igro figur, ki jih vodita magična moč glasbe in ljubezni. V njuni oblasti so si ljudje enaki, kot lutke jih lahko prestavljaš, zamenjuješ, obračaš. Mozart, ki sicer zna biti tako realno zemeljski in tudi drzno neposreden, je v COSI FAN

TUTTE odvzel osebam identiteto. Ničesar, kar se zgodi, četudi so obljube o večni zvestobi prelomljene, saj »takšne so pač vse«, ne smemo šteti za nemoralno. To naj velja za vsak čas in vsak prostor. Časovno in prostorsko neomejenost so oblikovalci predstave izpovedovali z lahkotno lebdečo interpretacijo. Böhmova taktirka je bila »diskretno brezsnovna«⁸⁷ in solistični ansambel se je glasovno in v igri enkratno ujel. Vloga Ferranda, Dorabellinega zaročenca in zapeljivca njene sestre Fiordiligi, je bila sicer zadnja od štirih Mozartovih vlog, ki jih je pel Dermota, a edina, ki je z njo rastel v ansamblu od začetnih vaj. Uigranost vseh šestih solistov je pod dirigentom Böhmom rodila dunajski mozartovski slog, ki ima danes zgodovinski pomen. V tem mladem ansamblu so bili: Irmgard Seefried (Karajanova varovanka na začetku svoje kariere v aachenski operni hiši), ki je kot Fiordiligi debutirala, Martha Rohs, Alda Noni, Anton Dermota, Erich Kunz in Paul Schöffler. Opera COSÌ FAN TUTTE se je zelo dolgo obdržala na repertoarju dunajske Državne opere, bila ena osrednjih kreacij v Salzburgu in na gostovanjih dunajske Opere v tujini. Z leti se je zasedba vlog v ženskem delu ansambla spreminjala. Dermotovo petje, posebno arija Ferranda, so omenjali časopisi kot »vzor lepo izpeljane kantilene«.⁸⁸

Tudi mnenje o nastopu v Straussovem CAPRICCIU ne bi moglo biti lepše: »Vlogo glasbenika Flamanda, ki ga je Strauss tako bogato obdaril z melodijami, so zaupali pevcu s plemenito obarvanim glasom, ki se prilega omamni Straussovi melodiki, Antonu Dermoti.«⁸⁹ Z opero CAPRICCIO, ali bolje s »konverzacijsko igro« (tako sta libretist, znani dirigent Clemens Krauss, in skladatelj Richard Strauss podnaslovila to novo delo) je Karl Böhm uspešno nadaljeval repertoarno politiko svoje prve sezone v dunajski Državni operi. Zamisli o »opernem muzeju«, o novitetah in tradiciji, je Strauss potrdil prav v CAPRICCIU. Delo je vsebinsko naslonil na znani libreto PRIMA LE PAROLE, DOPO LA MUSICA Mozartovega sodobnika Abbèja de Castija. Strauss v CAPRICCIU duhovito razmišlja (z reminiscencami na znameniti spor med gluckisti in piccinisti) o vprašanju, ali je v operi pomembnejše besedilo ali glasba. To vprašanje je v operni zgodovini sprožilo številna gledališkoteoretična razglabljanja, polemike in reforme opere. De Castijev alegoričen, s časom nastanka tesno povezan libreto, je Strauss posodobil. Gledališka načela je personificiral. O tem, ali ima prednost glasba ali poezija, se prerekata glasbenik Flamand in pesnik Olivier, ko dvorita Grofici. V gostem kompozicijskem stavku, polifono zgrajenih odlomkih v prizoru prerekanja, suhem parlandu pesnika Oliviera in širokih melodičnih lokih glasbenika Flamanda se je Strauss z bujno fantazijo poklonil glasbeni muzi. Dermota je častno posredoval ta skladateljev poklon. »Njegovo umetniško snubljenje Grofice je bilo eno samo blagoglasje.«⁹⁰ V manjši, a ne neopazni vlogi je nastopil Tomislav Neralić.

Štirje Dermotovi koncertni večeri so bili v letu 1944 slogovno in vsebinsko že docela zaokroženi. Med Schubertovimi, Schumannovimi, Griegovimi, Brahmsovimi in Straussovimi pogosto izvajanimi pesmimi so tudi manj znane. Posebnost pa je koncert slovenskih ljudskih pesmi in samospevov Huga Wolfa, avstrijskega skladatelja, rojenega v Slovenj Gradcu. Kritike in poslušalce je očaralo melodično bogastvo slovenskih ljudskih pesmi. »Dermota je bil prepričljiv intepret glasbe svoje domovine. Te pesmi, če jih kdo zna prednašati tako prisrčno in s tolikimi odtenki, govorijo o presenetljivi spretnosti in čustvenem bogastvu. V njih spoznamo dragocen zaklad ljudske umetnosti.«⁹¹

Omeniti je treba še tenorske sole v Beethovnovi DEVETI, Schubertovi VELIKI MAŠI in Verdijevem REKVIEMU. REKVIEM so izvajali na odru dunajske Državne opere, ki je po prepovedi opernih predstav od poletja 1944 sameval. Dunajska Opera je bila čudovito okolje za izvedbo Verdijeve monumentalne koncertne kantate v sedmih stavkih, napisane za soliste, zbor in orkester. Prvo dunajsko predstavitev REKVIEMA je pred 69 leti vodil prav tu maestro sam. In, ali ni bila ta posvetna umetnina, prežeta z najplemenitejšimi čustvi do sočloveka, v tem okolju še prepričljivejša? Dermota je z »južnjaško toplino«⁹² poustvaril tenorski part.

7. INTERMEZZO V THEATRU AN DER WIEN

12. marca 1945 se je zgradba dunajske Državne opere spremenila v gorečo baklo. Požgana in uničena je bila do tal. Zatočišče in novi dom je vodstvo Opere našlo v opuščnem Theatru an der Wien, gledališču ob rečici Wien, ki je bilo desetletje ropotarnica in skladišče. Pogled na oder brez vsakršnih luči in drugih rekvizitov ni bil ohrabrujoč. S spretno in iznajdljivo roko pa so gledališče v zelo kratkem času uredili. Spodbujala jih je tudi misel na velika umetniška imena, povezana z zgodovino tega gledališča. Papagenova skulptura nad vhodnimi vrati opominja, da je bil Theater an der Wien tisto gledališče na obrobju Dunaja v začetku prejšnjega stoletja, kjer je Emanuel Schikaneder za preproste ljudi uprizoril CAROBNO PIŠČAL. Spominska plošča na levi strani Papagenovih vrat pa nosi Beethovno ime. Skladatelj je v tej zgradbi nekaj let živel in leta 1805 krstil FIDELIA kljub Napoleonovi vojski, ki je že vkorakala na Dunaj.

S FIDELIOM so oktobra 1945 slovesno odprli preurejeno gledališče. S tem se je začela sezona 1945/46 in hkrati desetletni intermezzo dunajske Državne opere v Theatru an der

Wien. Dermota je pel Jaquina. Vloga jetniškega čuvarja v španski trdnjavi, kjer je zaprt Florestan, je bila zanj nezahtevna. Kdo ve, ali je že tedaj slutil, da bo po končanem intermezzu, natančno čez deset let pel Florestana na slovesni otvoritvi prenovljene dunajske Državne opere? Morda se s to mislijo niti ni utegnil ukvarjati. Pred seboj je imel Hoffmanna.

Premiera HOFFMANNOVIH PRIPOVEDK, ki je bila le dva tedna za FIDELIOM, je dokazala, da je dunajska Opera prešla obdobje prilagajanja in improvizacij v novih prostorih in da se je kljub raznovrstnim težavam pokazala v dostojni in njej primerni luči. Režiser Oskar Fritz Schuh je podčrtal fantastičnost, družbeno satiro in parodijo HOFFMANNOVIH PRIPOVEDK in ovrgel mnenje, da je Offenbach le operetni skladatelj, ki je napisal tudi operno delo. Dirigent Josef Krips je Dunajčanom znane melodije Hoffmannovih pripovedk podal vzneseno, Dermota pa je kot Hoffmann oblikoval eno svojih kreacij, ob kateri so »onemele reminiscence na prejšnje sijajne interprete te vloge«. ⁹³ Odlikovale so ga zaokrožene fraze in mehkoba podajanja, saj je bil glas« spet v vseh legah liričen«. ⁹⁴ V manjši vlogi je nastopil Tomislav Neralić.

Med Dermotovimi dunajskimi koncertnimi nastopi v tem času sta za nas dva posebno zanimiva. Pod naslovom VEČER SLOVANSKIH SAMOSPEVOV je pisal kritik o »pristnem šopku glasbene lirike, ki sta ga ponudila Danica Ilić in Anton Dermota« in »o samosvoji, od tujih vplivov nedotaknjeni kulturni dobrini južnoslovanskih narodov«. ⁹⁵ Nadaljeval je: »Ta pesemska oblika se razlikuje od nemške umetne pesmi. Je ljudsko občutena in vendar prepojena z osebnim, širokim slovanskim temperamentom. Žareč življenjski utrip veje iz samospevov Eugena Suchoňa in ruskih mojstrov, medtem ko oba Slovenca, Anton Lajovic in Anton Ravnik, izpovedujeta notranje tone osamljenega.« Posameznih samospevov kritik ni omenjal, bržkone pa sta bili Lajovčevi MESEC V IZBI in PESEM STARCA ter Ravnikov VASOVALEC in priredbe narodnih. Dermota je ta dela nemreč pogosto izvajal.

Še obširneje pa je bila jugoslovanska glasbena kultura predstavljena na slavnostnem koncertu v veliki dvorani Musikvereina na predvečer dneva republike Jugoslavije, 28. novembra 1946. Večer je uvedel nagovor ministra dr. Heinla, ki je poudaril pomen novoustanovljenega združenja za kulturne in znanstvene stike med Avstrijo in Jugoslavijo. Za dirigentskim pultom je Dunajske simfonike vodil »nadarjeni Bogo Leskovic« ⁹⁶ in dunajskemu občinstvu je predstavil najprej svoje »široko izpovedno delo« — simfonično pesnitev DOMOVINA, nato »iz skrjabinovskih globin izhajajoči« Škerjančev klavirski koncert z izvrstnim solistom Antonom Trostom. Na tem koncertu je Dermota interpretiral samospeve Hristića, Pavčića, Lajovica in Ravnika. Pri klavirju ga je spremljala Hilda

Berger-Weyerwald. Večer je sklenila »virtuozna plesna impresija«Gotovčovo KOLO, ki so jo mojstrsko izvajali Dunajski simfoniki pod vodstvom »visoke umetniške zavzetosti Boga Leskovica«. ⁹⁷ Del koncerta je prenašal avstrijski radio.

Koncertna dejavnost Antona Dermota je bila leta 1946 dotlej najbolj razgibana. Zlasti so pomembne njegove interpretacije v Haydnovem STVARJENJU, v Bachovem PASIJONU PO MATEJU pod vodstvom Herberta von Karajana, kjer je pel Evangelista in tenorski part, v Mahlerjevi PESMI O ZEMLJI ter Beethovnovi DEVETI in MISSI SOLEMNIS.

Kar zgodaj se je lotil zajetne pesemske umetnine, Wolfove ITALIJANSKE PESMARICE na besedila skladateljevega sodobnika Paula Heyseja, nemškega pesnika, pisatelja in prevajalca. Gre za cikel, ki ni pomemben le za opus Huga Wolfa, temveč nasploh pomeni poslednjo razvojno stopnjo samospeva, popolni spoj poezije in glasbe. Čeprav je vsaka pesem svet zase, je cikel vendarle prepojen z latentno dramatično noto, izraženo z izzivi in kljubovanji, vprašanji in odgovori. Anton Dermota in Irmgard Seefried sta pesemski monolog smiselno razdelila v dvogovor in cikel izvajala izmenjaje. To sta naredila izvirno, z okusom in slogovno dosledno. Interpretacija cikla ITALIJANSKA PESMARICA v obliki dialoga je bila njun izvirni domislek. Povsem na novo sta oživila že pozabljeno umetnost. Kritika je opazila, da sta »si umetnika zastavila visok cilj in da sta na pravi poti«, in izrazila upanje, da bo »prek starih dunajskih koncertnih deska zavela prenovljena in pomlajena umetniška navada«. ⁹⁸ Ključ do vrednotenja Dermotovega koncertnega poustavarjanja je torej tudi v teh besedah. Ko je imel 1946 solistični nastop, je bil to »vrhunec koncertne sezone«. Po mnenju kritike Schubetove pesmi NOČ IN SANJE, Brahmsove POPOTOVALA SVA in Wolfove NENASITNE LJUBEZNI »skoraj ni mogoče lepše zapeti«. ⁹⁹

Ob deseti obletnici delovanja pri dunajski Državni operi je Dermota leta 1946 dobil častni naziv »komorni pevec«, ¹⁰⁰ ki so ga od časov Dvorne opere dalje prejeli najuglednejši pevci.

Povojni čas je spet oživil poletne glasbene festivale v Salzburgu. Leta 1946 je Dermota kot Pevec v KAVALIRJU Z ROŽO in Don Ottavio v DON JUANU ponovil kreaciji iz prejšnjih let.

»Zmagoslavje mozartovskega sloga« ¹⁰¹ pa je bila predstava DON JUAN v Theatru an der Wien v počastitev praznovanja 950-letnice Avstrije. Oba DON JUANA, salzburškega in dunajskega, so izvajali v izvirnem, italijanskem jeziku. Režiser Oskar Fritz Schuh se je v gledališki hiši ob rečici Wien laže izpovedoval, intimni odrski prostor mu je bolj ustrezal kot razsežna dvorana v Salzburgu. Razlika je bila tudi v zasedbi vlog. V Salzburgu je bila

angažirana mednarodna pevska elita, na Dunaju pa domači pevci: Paul Schöffler, Erich Kunz, Anton Dermota, Irmgard Seefried, Hilde Konetzni. Kritika je dajala prednost dunajski uprizoritvi. Anton Dermota je interpretiral Don Ottavia v obeh postavitvah. Bil je »vzor slogovnega in kultiviranega petja, natančnosti, ki jo vedno bolj zaostrojuje, poduhovljenosti vokalne glasbe«. ¹⁰²

V dneh praznovanja okrogle obletnice Avstrije so uprizorili tudi spevoigro BEG IZ SERAJA, delo, ki je bilo napisano za tedanje novoustanovljeno nemško nacionalno gledališče na Dunaju. BEG IZ SERAJA je zato »avstrijski« v polnem pomenu besede in je mejnik v zgodovini nemške glasbenoscenske ustvarjalnosti. V Schuhovi režiji pod taktirko Rudolfa Moralta je vlogo Konstanze bravurozno interpretirala Elisabeth Schwarzkopf, »Anton Dermota pa je znane arije podal plemenito«. ¹⁰³ V tem času se je v dunajski Državni operi vse pogostejše postavljalo vprašanje, ali izvajati opere v izvirnem jeziku ali v prevodu. Ob predstavi RIGOLETTA je kritik zapisal: »Ali ni zdaj prišel pravi trenutek, da bi stopili na nova pota in izvajali romantične opere in Mozarta v izvirniku? Vzemimo za primer Ameriko, pri kateri se zgleduje tudi salzburški festival!« ¹⁰⁴ Razčlenil je muzikalno in jezikovno stran RIGOLETTA in ugotovil, da nemški prevod zavira glasbeni potek. »Poizkus, da bi dirigent obdržal italijanske tempe, je pokazal, kako naša govorica deluje naravnost sekajoče. Izvrstno razpoloženi Anton Dermota v vlogi Vojvode je moral srednjo glasovno lego žrtvovati originalnemu tempu, imel pa je sijoče visoke tone.« ¹⁰⁵ V dunajski Državni operi in drugih velikih opernih hišah ter na festivalih so slejkoprej dali prednost uprizarjanju v izvirniku.

Toda na gostovanju dunajske Državne opere, na prazniku rož v Nici in v pariškem gledališču na Elizejskih poljanah marca 1947 so se še držali nemškega prevoda. V pariškem pismu kritik z obžalovanjem ugotavlja, da so DON JUANA in COSI FAN TUTTE, »kjer je bila glasba napisana na italijansko besedilo, zapeli v nemščini«. Ta izjava je imela širše, načelno ozadje. »Prav tako bi obžaloval, če bi ju slišali v francoščini, vendar bi nam bilo vsaj v tolažbo, da bi operama laže sledili.« ¹⁰⁶ Kljub tem pomislekom je ansambel dunajske Državne opere napravil lep vtis. Govorili so celo o trimfalnem uspehu, posebej je kritik opozoril na »lepi tenor Antona Dermote (Jugoslovana) . . . , ki mu je poetična arija Ferranda v prvem dejanju opere COSI FAN TUTTE prinesla velik ugled, prav tako pa Don Ottavio v DON JUANU«.

Pol leta zatem so se Dunajčani predstavili Britancem. Z DON JUANOM so odprli sezono 1947/48 v Covent Gardnu. S tem se je v znamenito londonsko operno hišo po besedah ocenjevalca »povrnil predvojni sijaj«. ¹⁰⁷ Menda že dolgo niso slišali česa tako lepega. V celovitem dvogovoru med vokalnim in inštrumentalnim delom pod vodstvom

Josefa Kripsa se je nemška verzija besedila »kar dobro obnesla«. Kritično so pretehtali posamezne kreacije, ugotovili popolno ravnotežje med odrskim in glasbenim podajanjem. Opazili so Dermotovo čudovito oblikovanje fraz, ki je imelo vrhunec v ariji DALLA SUA PACE.

Na tritedenskem gostovanju je dunajski ansambel predstavil Britancem Mozartovo, Beethovnovno in Straussovo glasbo. Dermota je s Ferrandom v COSI FAN TUTTE, z Jaquinom v FIDELIU (takrat ob Florestanu njegovega starejšega pevskega kolega, Juliusa Patzaka) in Narabotom v SALOMI sklenil svoje edino gostovanje v londonski operni hiši Covent Garden.

Na Dunaju je to sezono ponovno pel Alfreda, svojo prvo glavno vlogo izpred desetih let. V novi postavitvi TRAVIATE je bil čudoviti tercet protagonistov: mlada in ugajena Elisabeth Schwarzkopf, z izvrstnimi koloraturami; Dermota, ki so ga imenovali »steber našega ansambla«;¹⁰⁸ in Giuseppe Taddei, tedaj na začetku mednarodne pevske kariere, »pravi Dumasov père noble in belkanto pevec v najčistejšem pomenu besede«. Predstava je delovala popolnoma italijansko, med drugim tudi zato, ker so jo izvajali v izvirnem jeziku.

To leto je Dermota pel še dve stari vlogi v novi preobleki: Vladimira v KNEZU IGORJU in Krmarja v VEČNEM MORNARJU. »Ladja VEČNEGA MORNARJA ni priplula v pristan Theatra an der Wien ob najbolj ugodnem vremenu, tudi kapitan — morda pa je določal smer še kdo? — ni manevriral najbolj posrečeno«. S Sento Hilde Konetzni in Holandcem Hansa Hotterja kritiki niso bili zadovoljni. Sceno in Schuhovo režijo so primerjali s prejšnjimi uprizoritvami, ki so bile preprostejše in učinkovitejše. Visoko so ocenjevali le neprekosljivo dirigentsko tehniko Hansa Knappertsbuscha s komaj zaznavnimi, a sugestivnimi gibi, njegov smisel za tempe in fraze ter izvajanje Antona Dermote. Njuna ubranost je dajala večeru umetniško vrednost. »Že zaradi Dermotove interpretacije pesmi o vetru z juga je bilo vredno priti na predstavo«, ¹⁰⁹ so pisali. »Prikupil se je le Anton Dermota kot Krmar s sijajem svojega tenorja, ki ga Knappertsbusch nikoli ni skalil.«¹¹⁰

Pred odhodom v poletni Salzburg je Dermota nastopil v Ljubljani. Pravzaprav je bilo to gostovanje treh slovenskih umetnikov, »ki že dalj časa uspešno delujejo v tujini: Dermote, Rusa in Leskovca«.¹¹¹ Porodila se je želja, da bi »vse tri goste, ki so pedagoško in umetniško vzrasli iz našega glasbenega okolja in se oplodili z dosežki njegove kulture, v kakršnikoli že umetniški obliki pritegnili k aktivnemu sodelovanju«. Prepričani so bili, da bi s tem »slovenska glasbena reprodukcija pomembno pridobila«. Marjan Rus v sicer odlični, a »preneznatni vlogi Don Basilia ni mogel v celoti izraziti vseh svojih pevskih in

igralskih zmogljivosti«. Dermota se je v Ljubljani predstavil na solističnem koncertu in v vlogi Alfreda. Solistični nastop je oblikoval po vzoru svojih prvih koncertov. Izmenjavale so se operne arije in samospevi. Ariji Tamina iz ČAROBNE PIŠČALI ter Gluckovi in Pergolesijevi ariji so sledili samospevi slovenskih skladateljev. Ravnikovega VASO-VAJCA in Lajovčevo PESEM STARCA je pred tem že pel na Dunaju, Škerjančevo VEČERNO IMPRESIJO, Šivičev samospev MORDA in Kozinovo NAŠO BARAKO ZAMELO JE pa je pripravil prav za ta večer. Samospevom Rimskega-Korsakova, Grečaninova in Rahmaninova so spet sledile operne arije iz LJUBEZENSKEGA NAPOJA, MANON in JEVGENIJA ONJEGINA, z arijo Franja iz GORENJSKEGA SLAVČKA pa je muzikalno učinkovito in vsebinsko simbolično sklenil večer. Tako kot vedno je ob oblikovanju programa večera upošteval svoje glasovne zmožnosti, umetniško zrelost in okolje, kateremu je ta program posredoval. Ljubljana takrat verjetno še ni bila zrela za slogovno zaokrožen večer pesmi, saj je celo kritika bolje sprejela arije: »Če primerjamo celoten spored, je bil Dermota v doživetju izrazno in tehnično še posebno močan v zadnjem delu, v delu opernih arij.«¹¹² Pri klavirju je bil Anton Trost.

V ljubljanski operni hiši pa je pel Alfreda ob Zlati Gjungenac in Vekoslavu Janku in predstava TRAVIATE je imela lep odmev. Čutil se je vpliv novega dirigenta Boga Leskovića, ki je usmeril pozornost v dinamične in izrazne detajle. Predstavo je vodil »z vidnimi razlikami od naših običajnih predstav, v preciznosti, dinamiki in tempih jo je vodil živo in suvereno«.¹¹³

Po obisku v Sloveniji, ki ga je Dermota izkoristil tudi za kratek oddih, je odšel v Salzburg. Tam ga je marsikaj spominjalo na Ljubljano. Ne samo prvi vtis, ki ga dobi popotnik ob pogledu na grad in trdnjavo Hohensalzburg, pa na od Ljubljanice sicer precej širši Salzach in na staro mestno središče, ki se gnete okrog grajskega hriba. Tudi stoletna zgodovina in kultura sta mesti povezali. Čutil je ta spoj in srečen je bil v Salzburgu. Predvsem pa, to je bilo Mozartovo mesto in njegovi umetnosti je služil.

Leta 1947 je pel Ferranda v COSI FAN TUTTE. »Kako se Mozarta poje in igra, se ves svet lahko nauči pri naši salzburški uprizoritvi,«¹¹⁴ so pisali časopisi. Svežino izvedbe je ansambel resda prinesel že s seboj z Dunaja, a v intimnem okolju salzburškega Deželnega gledališča je zaživela še bolj graciozno. »Vendar lahko enkrat govorimo brez ,če' in ,ako',« pravi kritik, ki ugotavlja, da je Irmgard Seefried najboljša Fiordiligi, da sta bila glas in pojava Sene Jurinac, ki je to leto prvič v Salzburgu pela Dorabella, dekleško ljubka in da »je Dermota podal najlepšo stvaritev večera«.¹¹⁵ Od opernih vlog je to leto Dermota pel v Salzburgu le Ferranda, v Auli academici pa je v mednarodni solistični zasedbi z orkestrom

Mozarteuma in zborom salzburške stolne cerkve pod dirigentom Josephom Messnerjem muziciral v Verdijevem REKVIEMU.

Gotovo pa je v Dermoti Verdijeva veličastna partitura zapustila močnejši vtis aprila 1947 na Dunaju pod ognjevit taktirko Johna Barbirollija (Britanca, ki ni mogel skriti italijanskega porekla), ob kateri je kritik zapisal, da je »vsak orkestrski glas živel svoje življenje in vendar se je vse zlilo v pretresljivo celoto«. ¹¹⁶ Morda pa je bila močnejša tudi tista izvedba REKVIEMA v okviru dunajskega Društva prijateljev glasbe ¹¹⁷ pod vodstvom Janosa Ferencsika. Oratoriji in kantate so postali ob opernem in solističnem tretje enakovredno poustvarjalno področje v Dermotovi karieri. Vsa tri so tekla vzporedno, le da je v velikih vokalno-instrumentalnih partiturah duhovno dozorel pozneje, kar je razumljivo. Besede, ki jih je zapisal kritik ob izvedbi Händlovega oratorija MESIJA, namreč, da je »Dermotovo oratorijsko petje tehnično in slogovno dognano,« ¹¹⁸ so le uvod v vedno bolj poglobljene kreacije te glasbene zvrsti.

Leto 1948 je dunajska Državna opera začela z novo uprizoritvijo ČAROBNE PIŠČALI. Tu, v Theatru ander Wien, je nastala pod Schikanedrovo roko pred 150 leti v naivno rokokojemskem oblačilu. Odtlej so njene scenske in glasbene zagonetnosti reševali gledališki moške na vse mogoče načine. Poudarili so zdaj pravičnejšo stran opere, zdaj mistično simboliko in prostozidarsko etiko, zdaj baročno natrpanost čudes in odrske tehnike, zdaj najgloblja človekova spoznanja in življenjske preizkušnje v duši preprostega človeka. Schuhova uprizoritev je bila predvsem izredno gledališko praktična. Za trdnim stiliziranim okvirom so se slikovito menjavali prizori. Bila je tekoča, čeprav ne idealna rešitev predstave. Močnejša od scene je bila glasbena interpretacija. V intimnem in skladnem ozračju »domače hiše« je zaživela čistost muzikalnega sloga pod občutljivo taktirko Josefa Kripsa. Za Mozartovo glasbo je operno vodstvo že od nekdaj angažiralo najboljše pevce. Mednje je sodil tudi Dermota, ki je tokrat pel Tamina. Kritika ga je uvrstila med ugledne mozartovske pevce zaradi »lirične topline, sijaja in barve plemenitega glasu« in mu priznala, da je bil tudi »igralsko imeniten«. Dermotov Tamino je bil »bolj Schikanedrov Princ kot Človek«. ¹¹⁹

Se isti mesec je ansambel dunajske Opere odšel z Mozartom na gostovanje v Italijo in s tem pravzaprav nadaljeval vrsto svojih predstavitev v glasbenih središčih zahodne in južne Evrope. V zgodovini dunajske Opere so bila to leta triumfalnih uspehov. Kronika dunajske Državne opere je zabeležila, da je »po gostovanjih v Angliji in Franciji leta 1947 odšel ansambel v Francijo, Italijo in Belgijo v letih 1948 in 1949, kjer so ga sprejeli z ovacijami. Zlasti so veljale izvedbam Mozartovih oper, dirigentu dr. Böhmu, režiserju Schuhu in scenografu Neherju. Z minimalnim dekorjem in s poudarkom na pevcu-igralcu

so nadomestili klišejsko razdrobljenost, ki je bila v navadi, in v tej dunajski interpretaciji je Mozart doživel novo renesanso«. ¹²⁰ Take kritike so prišle tudi iz Italije, iz domovine »lepega petja« in tenorjev. »Tako se pravi peti Mozarta in vsi vemo, da je prav vloga Don Ottavia zelo kočljiva,« ¹²¹ so poudarjali kritiki ob gostovanju v rimski Operi. Don Ottavia je Dermota interpretiral dostojanstveno, »daleč stran od tradicije kastratov, ko je zaljubljeni plemič deloval prav smešno«. »Liričnim tenoristom, kot je Dermota, se imamo zahvaliti, da so se v vlogi Don Ottavia izgubile sledi kastratov,« ¹²² so pisali rimski kritiki. Ob nastopu v milanski Scali pa kritik poudarja, da je Dermota »razkril skrivnosti največjega mojstrstva petja«. ¹²³ Milano in Rim sta dunajsko izvedbo Mozarta pričakala z radovednostjo in kritiki so z vsem spoštovanjem priznali, da so Avstrijci neprekosljivi v interpretacijah svojega skladatelja. Kajti, četudi so imeli Italijani sami nekaj velikih pevcev Mozartovih vlog so le-ti odšli dokazovat svoje sposobnosti prek meja domovine. Vlogo Don Juana, v kateri je bil dolga leta Rimljan Ezio Pinza nenadomestljivi zapeljivec ženskih src v Salzburgu, je tokrat podal »veličastni igralec in zanesljivi pevec Paul Schöffler«. ¹²⁴

Dva meseca po italijanski turneji so bili Dunajčani v Antwerpnu in Bruslju, sredi julija pa še v Amsterdamu. Na obeh gostovanjih so Mozartu pridružili še dela drugih skladateljev. V Palači lepih umetnosti v Bruslju je vlogo Dorabelle v COSI FAN TUTTE v alternaciji pela Sena Jurinac. Dermota je bil Ferrando, pel pa je tudi v Beethovnovi DEVETI. Glasbeno vodstvo Beethovnovе partiture, »o kateri ne bo nikoli izrečena zadnja beseda,« je bilo v rokah Ericha Kleiberja, umetniške osebnosti, ki je spet in spet odkrivala nove strani te partiture. Zadnji stavek — ODA RADOSTI — je bila za poslušalce nekaj posebnega, nekaj, kar doslej še niso slišali. Kritik je opozoril, da »ima posebne odtenke v solističnih glasovih in zboru, kar je dosegel z izvrstnim kvartetom: Irmgard Seefried, Elizabet Wysor, Antonom Dermoto in Paulom Schöfflerjem«. ¹²⁵

S tem trenutkom se je za Dermoto začelo umetniško sodelovanje z Erichom Kleiberjem, ki je pomembno za dolgoletne stike s Teatrom Colon v Buenos Airesu. Erich Kleiber (Dunajčan, ki je pred vojno zaradi političnih razmer emigriral v Južno Ameriko) je bil namreč umetniški vodja nemške operne temporade v Teatru Colon, ki je skupaj z italijansko in francosko temporado sestavljala celovito podobo te znamenite operne hiše. Želela je doseči ali celo preseči Metropolitansko opero na severnem delu ameriške celine. Vsa dela je izvajala v izvirnem jeziku, v goste je vabila znane evropske pevce, hkrati pa skrbela za lasten pevski naraščaj. Po vrnitvi s svojega prvega gostovanja v Teatru Colon leta 1948, kjer je pel Ferranda, je Dermota povedal, da so bili njegovi pevski kolegi sami Argentinci, »pevci, ki še nikdar niso slišali kakšne izvedbe Mozarta s Stare celine« ¹²⁶ in

pristavil, da »imajo zelo lepe glasove«. Po zaslugi Ericha Kleiberja je to sezono argentinsko občinstvo slišalo TRISTANA IN IZOLDO s prvorazrednima wagnerijanskima pevcema Setom Svanholmom in Kirsten Flagstad, kar je bilo za mnoge evropske odrede nedosegljivo. Vrhunec sezone pa je bila prva izvedba Straussove DAFNE v Južni Ameriki. Kritiki so se ustavljali tako ob skladatelju kot ob interpretih: brazilski pevki Rosi Bampton, ki je po »lepi zunanosti in topli barvi glasu ustrezala liku Dafne«, ekspresivnemu Svanholmu v vlogi Apolona in »novemu tenoristu« Dermotu kot Levkipu.¹²⁷

To leto je Dermota v Teatru Colon pel poleg vlog v Mozartovem in Straussovem delu tudi glasovno eksponirano vlogo Maksa v Webrovem ČAROSTERELCU. Kritik je bil prepričan, da bi »na Dunaju to izbira komaj lahko imeli za posrečeno«. ¹²⁸ In res je bilo to prvo in hkrati tudi zadnje Dermotovo srečanje z romantično opero Carla Marie von Webra. Besede o »plemenitem muziciranju« in ugotovitev, da ni nikoli pel »nasilno«, so bile hkrati povabilo za nova gostovanja v Teatru Colon, kjer ima »priimek Dermota dober zven«.

Na Dunaj se je vrnil pozno jeseni in še isti teden začel z delom. V Theatru an der Wien je pel že preizkušeni program. Omeniti pa velja Bachov PASIJON PO MATEJU pod vodstvom Herberta von Karajana in dva slogovno zaokrožena recitala. Skladatelj Joseph Marx mu je zaupal prvo izvedbo svojih novih skladb. Povezovalo ju je dolgoletno poznanstvo. Novosti so bile pesmi PODOBA IZ SANJ, PEVKA in KOT POTOPLJENA MELODIJA, kjer je »mojster obudil toplino blagega, nam že precej pozabljenega sveta«. ¹²⁹ Obema, skladatelju in interpretu je bila zaokrožena pevska linija čez vse pomembna. Ta večer je Dermoto pri klavirju spremljal skladatelj.

Interpretacijo Straussovih pesmi na samostojnem koncertnem večeru pa je tudi to pot označevala razrahljanost ritmičnega zapisa, kar je pevcu skladatelj sam dovoljeval. Dermoti so bili vedno v mislih mojstrovi napotki še iz časov skupnega muziciranja, ko ga je Strauss spremljal pri klavirju. »V svetu Straussove glasbe je Dermota doma,« ¹³⁰ je pisal kritik ob tem recitalu in nadaljeval, da se »njegovo tehnično znanje in kultivirano petje v širokih melodičnih lokih in filigranskih figurah srečno združujeta«. Predvsem so ugajale sijoče višine, petje v pianu in neoporečen voix mixte, ki so zasenčili ritmične in intonacijske samovoljnosti. V srednjem registru — voix mixte — je Dermota spojil intenzivnejše in svetlejšje barvne odtenke glasu.

Čeprav je leta 1949 dunajska Opera veliko gostovala v drugih evropskih opernih hišah in je Dermota ob tem še tudi samostojno gostoval v Buenos Airesu, ni bil njegov delež na Dunaju nič manjši. V vlogi nesrečno srečnega ljubimca Nuredina v operi BAGDADSKI BRIVEC skladatelja Petra Corneliusa »je njegov glas postal izdatno voluminoznejši in

močnejši«. ¹³¹ Z očarljivo Seno Jurinac sta oživila eno od zgodb iz TISOČ IN ENE NOČI, delo, ki si prav zaradi šibkega besedila desetletja ni opomoglo od ponesrečene krstne izvedbe v Weimarju. Izvedli so jo na odru Ljudske opere, ¹³² kjer je včasih gostovala Državna opera in kjer so imela svoj dom veselejša, ljudsko občutena operna dela.

Kot »praznik lepih glasov« so kritiki označili tudi premiero Massenetove MANON. O interpretinji naslovne vloge Ljubi Welitsch (bolgarski dramatski sopranistki, nedavno angažirani v dunajski Operi) so se mnenja razhajala. V režijskem konceptu, ki je črtal vse kičasto in sladkobno, je bila njena Manon moderna, nesentimentalna in življenjska v vsakem gibu. Verjetno je bila zelo drugačna od predhodnih interpretacij te vloge, zlasti od tiste, ki jo je izoblikovala Lotte Lehmann. V najbolj intimnih izpovedih je bila Ljuba Welitsch Manon galantnega časa in francoske prefinjenosti. »Njen kongenialni partner je bil Anton Dermota, ki je z vlogo Des Grieuxa naredil korak v junaški glasovni žanr.« ¹³³ Dramatične poudarke je Dermota srečno združil s poetično interpretacijo. Za spev Des Grieuxovih sanj ga je »premiersko občinstvo nagradilo z največjim aplavzom«. ¹³⁴ Strogi kritik v časopisu Die Presse je opozoril na lirično harmonijo, ki naj bi bila čar opere MANON, na harmonijo omamnih, vabečih in koprnečih glasov. Dermota je pričakovanja izpolnil v večji meri kot njegova pevška kolegica. Pa tudi glas Marjana Rusa v vlogi starega grofa Des Grieuxa »se je lomil«. ¹³⁵

Na slavnostni predstavi ob Straussovem 85. življenjskem jubileju, ki je bila dober mesec za uprizoritvijo MANON, je Ljuba Welitsch dokazala, da je rojena Saloma. SALOMA, predstavljena kot mejnik v opusu tedaj še živečega genija, pomeni vrh veličastne razvojne krivulje, izhajajoče iz glasbene drame Richarda Wagnerja, in je hkrati temeljno delo, ki začenja novo obdobje na področju operne umetnosti. Uprizorjena je bila z najboljšimi glasbenimi in odrskimi močmi, prav na Straussov rojstni dan, 11. junija. Za silovito izpoved Straussove glasbe in psihoanalitične drame Oscarja Wilda so iz Münchna povabili dirigenta Clemensa Kraussa. Max Lorenz, še vedno močna glasbena osebnost, je »zanimivo oblikoval Heroda«, Dermota pa je bil »idealni interpret Narabota«. ¹³⁶ Razumljivo, da je na Straussovih slovesnostih pel tudi Pevca v KAVÁLIRJU Z ROŽO.

Z jubilejem je povezana tudi uprizoritev Wagnerjevih MOJSTROV PEVCEV NÜRNBERSKIH v Theatru an der Wien. Prav tu je bilo še v času skladateljevega življenja, decembra 1862 prvič izvedenih nekaj odlomkov iz Wagnerjevih del, med drugim odlomki iz MOJSTROV PEVCEV. Skladatelj je dal za akustično podobo svojih del izdelati na odru posebno zvočno ohišje. Tudi Clemens Krauss je imel ob tej uprizoritvi po drugi svetovni vojni težave z akustiko. Kljub temu je kritik ugotovil, da bi tako »topli orkestrski zvok ... zunaj Dunaja težko našli«. ¹³⁷ Morda so Dunajčani res preveč zaverovano govo-

rili o predstavi MOJSTROV PEVCEV NÜRNBERŠKIH, pomembnejša pa je njihova zavest, da je Wagner prav tukaj krstil nekaj odlomkov iz te opere. Na predstavo je bilo vredno priti zaradi Hansa Sachsa Paula Schöfflerja (ki je po svojem 25-letnem delovanju v dunajski Operi izoblikoval eno svojih velikih kreacij tik pred odhodom v Metropolitansko opero) in zaradi Antona Dermote, »ki se je popolnoma znašel v vlogi čevljarskega vajenca Davida«. Radi so ga imeli že zato, ker »dunajska Državna opera že desetletja ni imela tako lepega glasu za to vlogo«. ¹³⁸

Dermota je aprila 1949 gostoval v Münstru v Verdijevelem REKVIEMU, zatem pa v Bruslju, kjer so Bachove partiture izvedli z mednarodno zasedbo. Sledil je Mozartov teden na Majskem glasbenem festivalu v Firencah. Seznam Mozartovih del — vsa je vodil Josef Krips — je obsežen in človek komaj verjame, da ga je umetniško vodstvo naložilo na ramena enega samega tenorista. Dermota je nastopil v operah COSI FAN TUTTE, BEG IZ SERAJA, ČAROBNA PIŠČAL, DON JUAN in v REKVIEMU. Junija se je vrnil v Bruselj z Mozartom in Straussom.

Bil je pred svojo drugo veliko afirmacijo v Teatru Colon s Taminom, Don Ottaviom in Davidom. Vsa tri dela, ČAROBNO PIŠČAL, DON JUANA in MOJSTRE PEVCE, je vodil Erich Kleiber. Dermotovi pevski kolegi so bili spet večinoma solisti Teatra Colon, pevci, »ki niso bili večji petja v nemškem jeziku«. Zato je bila ČAROBNA PIŠČAL heterogena predstava. ¹³⁹

Na Dunaju je imel Dermota v Brahmsovi dvorani Musikvereina recital Beethovnovih, Schubertovih in Wolfvih del ter pesmi avstrijskega sodobnega skladatelja Franza Salmhoferja. Kritik je ob tem ugotovil, da so »v liričnem podajanju opazni dramatični poudarki«. ¹⁴⁰ Z neutrudno marljivostjo je Dermota svoj glas »pripeljal do vrhunca«. Lahkotnost, s kakršno je obvladoval pevsko zahtevne odlomke, je pri opernih tenoristih redkost. Ni preglaševal detajlov in sklenjeni lok dela ni bil pretrgan. »Prav tu je past, ki jo nastavljajo Schubertove pesmi.« ¹⁴¹ Kritik je razčlenjeval Dermotovo znanje in vrsto nadrobnosti, ki pa so v bistvu en sam pojem: tehnika petja.

Ob obvladovanju le-te se je 1949 povsem predal muziciranju tudi v velikih partiturah: v Verdijevelem REKVIEMU pod Knappertsbuschem, Beethovnovi DEVETI pod Kleiberjem v Konzerthausu, prav tako pa z vrhunskimi interpreti v MISSI SOLEMNIS pod Böhmom, čeprav le za Glasbeno mladino.

Gostovanja dunajske Opere v Londonu, Bruslju, Rimu, Firencah, Milanu, Parizu in drugod so prinesla in utrdila ansamblu ugled, doma na Dunaju pa so povzročila negodovanja, četudi so njihovo odsotnost skušali nadomestiti z baletnimi predstavami, z gostovanji drugih ansamblov in s ponavljanjem starega programa. Tako se je ob ponovni

uprizoritvi Flotowa opere MARTA, ob njenih sicer prijetnih melodijah, a staromodnem sentimentu, kritik spraševal: »Ali se gledališko vodstvo kaj meni za to, da v dolgih mesecih gostovanj ni možno načrtno delo in da se repertoarne predstave pogrezajo na raven province? Kaj jih briga Dunaj, če se na obzoru prikazuje Bruselj! Na hitrico še kakšna nova uprizoritev, kajti nadležni ‚domorodci‘ bi se mogoče lahko vprašali, zakaj morajo plačati 20 milijonski deficit zveznih gledališč — in že potujemo z Opero prek meje!«¹⁴² Nezadovoljstvo je bilo gotovo upravičeno, čeprav so pevci svoje obveznosti opravljali z vso umetniško zavestjo. Dirigent Josef Krips je za opero MARTA pridobil mlado Dunajčanko Wilmo Lipp, ki se je razvila v izvrstno lirično koloraturno sopranistko, tenorista Antona Dermoto z »mehko valujočimi frazami«, pa »pojočega komika« Ericha Kunza in čudoviti bas Otta Edelmanna. Krips je dirigiral s tako ljubeznivim entuziazmom, kot bi šlo za Mozarta, in režiser Schuh je imel raznovrstne domislice. Kljub prizadevanju ansambla se je kritiku zdelo škoda »toliko talentov za takšen kraherl!«¹⁴³

Dunajsko Opero pa je osvetlila v lepši luči premiera odrske pesnitve MRTVE OČI nemškega verističnega skladatelja Eugena d'Alberta, tenkočutnega oblikovalca poetičnih linij in orkestrske barvitosti wagnerijanskih razsežnosti. Predstava je potekala v plemeniti preprostosti in sozvenenju zemeljskega in nadzemeljskega. Maria Reining v vlogi grške sužnje Myrtocle sicer ni dosegla vseh visoko dramatskih glasovnih meja, Anton Dermota pa je bil »presenečenje predstave. Njegovo petje se je prelilo v deklamacijo«.¹⁴⁴

Ob novi postavitvi JEVGENIJA ONJEGINA, kjer je naslovno vlogo pel kanadski pevec George London, nova baritonska zvezda na Dunaju, je kritik opazil, da je v vlogi Lenskega Dermotov glas postal voluminozen in da je prehod v »dramatični glasovni žanr le še vprašanje časa«.¹⁴⁵ Pred Dermoto so se začele odpirati nove vloge. Ena takih je bila vloga Laca v Janačkovi JENUFI, ki jo je leta 1950 pripravil za gostovanje v Teatru Colon.

Poletje pa je bilo rezervirano za Salzburg, ki je slavil 30-letnico.

8. ČUDOVITI SVET ČAROBNE PIŠČALI

V jubilejnem letu umetniško vodstvo salzburškega festivala ni spremenilo utečenega programa. Jedro programa sta ostala Mozart in Strauss. Žal otvoritvena predstava DON JUANA ni bila posebej uspešna, ker je bila razcepljena na Schuhovo scensko komedijo in na Furtwänglerjevo muzikalno dramo s heroičnimi, kar »klasično hladnimi tempi«. Furtwängler je zahteval od pevcev široke speve, režiser pa drobno komedijantsko igro. Pri

tem se je novi DON JUAN, italijanski baritonist Tito Gobbi, bolj zaupal režiserju. Bil je veseli meščanski zapeljivec in komaj »poslastica za pekel«. Nehote so prihajale v spomin izvrstne upodobitve te Mozartove *dramme giocoso* iz prejšnjih let in vprašanja »čemu stremimo po tujem, če imamo dobro doma, čemu Gobbi, če imamo Schöffleja?« niso bila redka. Sicer pa so bila imena izvrstna: Ljuba Welitsch, Elisabeth Schwarzkopf, Erich Kunz, največ priznanj pa sta dobila Irmgard Seefried kot Zerlina in Anton Dermota kot Don Ottavio. »Obema je speve narekovalo srce, oba sta popolna mozartovska pevca.«¹⁴⁶

Furtwängler je znova utrdil svoj ugled v FIDELIU, v patosu ter dramatičnih gradacijah in akcentih Beethovnov glasbe, v izbruhih strasti in moči, v silnem vodenju basovske linije in orkestrskem koloritu, začrtanem s širokimi potezami. Kirsten Flagstad je bila pojem interpretacije Leonore. Prav tako je Julius Patzak zaznamoval Florestana s svojo osebnostjo, čeprav arija ni dozorela v vročično ekstazo. Dermota je pel Jaquina diskretno in zanesljivo.

Richardu Straussu so se na tem jubilejnem festivalu v Salzburgu oddolžili s CAPRICCIOM pod vodstvom Karla Böhma. Dermota je v vlogi glasbenika Flamanda »uglajeno snubil«¹⁴⁷ Grofico Lise della Casa.

Na četrtem od osmih koncertov salzburškega poletja 1950 so predstavili oratorij Franza Schmidta KNJIGA S SEDMIMI PEČATI. Delo je bilo doslej redno na programih dunajskih koncertov od krstne izvedbe leta 1939, v Salzburgu pa je bilo novost. Prvič v zgodovini salzburškega festivala se je namreč zgodilo, da je »oratorij sodobnega skladatelja prišel do besede«.¹⁴⁸ Besedo »sodobni« moramo v tem primeru razumeti le kronološko in nikakor ne slogovno, kajti glasbena govorica avstrijskega skladatelja Franza Schmidta izvira iz klasicističnega in romantičnega glasbenega izročila, v oratoriju KNJIGA S SEDMIMI PEČATI celo iz Händlovega polifonega stavka. Obsežno partituro za soliste, zbor in orkester je vodil Josef Krips. Tenorska parta sta pela Julius Patzak in Anton Dermota. Bil je »čudovito disponiran, hkrati lirični in dramski tenorist«.¹⁴⁹ Še vedno mu je bila živo pred očmi ganljiva podoba krstne izvedbe, pri kateri je bil navzoč še skladatelj.

Slavnostno 30-letnico salzburškega festivala je Dermota po petih predstavah DON JUANA, prav tolikih predstavah FIDELIA, štirih CAPRICCIH in Schmidtovem oratoriju sklenil občinstvu in sebi v veliko zadovoljstvo.

Uspešno je sklenil tudi celotno operno leto. Njegovi nastopi so bili ocenjeni kot umetniški dogodki. Ko je jeseni pel v Theatru an der Wien v novi postavitvi Straussove DAFNE, so kritiku prišle besede iz srca: »Dermota nam je kot Levkipos umrl prekmalu.«¹⁵⁰

Leta 1950 je v Buenos Airesu pod Furtwänglerjem podal v Bachovem PASIJONU PO MATEJU eno najbolj doživetih muzikalnih kreacij. Na Dunaju je pel v MISSI SOLEMNIS pod mladim Georgom Soltijem, tedaj dirigentom münchenske Opere, in v Bachovi MAŠI V h-MOLU v Gradcu. »Žakaj ne bi te Bachove partiture za Dunajem, kjer jo je dirigiral Karajan, slišali še v Gradcu?« so se spraševali. Še posebej ker bi lahko pritegnili soliste iz avstrijske prestolnice. Sena Jurinac je bila graškemu občinstvu že znana, Antona Dermote pa tu že nekaj let niso slišali. Bachovo MAŠO je v Gradcu vodil domači dirigent Anton Lippe. To leto je Dermota pel na Dunaju pod Karajanom v REKVIEMU Giuseppeja Verdija na uvodnih slovesnostih v počastitev bližajočega se Verdijevega leta, v Bruslju pa v Beethovnovi DEVETI pod dialektično taktirko Igorja Markeviča. V Bruslju je hkrati nastopil s solističnim koncertom, ki so mu časopisi odmerili prav toliko prostora kot izvedbi Beethovnovi DEVETE. Dermotov preizkušeni program Schubertovih, Schumannovih, Wolfvih in Straussovih pesmi je bil za Bruseljčane novost. Pozorni moramo biti na pet pesmi iz cikla LEPA MLINARICA Franza Schuberta. Prvo preizkušnjo s ciklom je prestal na jesenskem koncertu v okviru redne abonmajske sezone v Salzburgu, pripravljal pa se je, da ga bo predstavil tudi na Dunaju. To je bil začetek njegovih poznejših popolnih kreacij drobnih umetnin Franza Schuberta, mojstra v zgoščenem prikazovanju dramatskih dogodkov, razpoloženj, človekovih čustev in oblikovalca ravnotežja med besedo in glasbo. Vendar v tem času kritika z Dermotovo interpretacijo cikla LEPA MLINARICA še ni bila povsem zadovoljna. »Vzrok, da Dermota ni dosegel slogovne zaokroženosti, je iskati v različnosti prizorišč: gledališče z igro, kostumom in masko vzpodbuja petje, koncertni oder pa zahteva od pevca bolj poglobljen odnos do umetnine.«¹⁵¹ Schubertove pesmi so namreč le na zunaj preproste, v resnici pa so odraz najglobljega skladateljevega doživljanja verzov njegovega sodobnika Wilhelma Müllerja. Za popolni vtis interpretacije cikla LEPA MLINARICA, opusa iz srednjega ustvarjalnega obdobja Schubertovega prekratkega življenja, je Dermota potreboval še čas. In na svoji dolgi umetniški poti ga je imel na voljo še veliko. Lahko bi rekli, da so velike pesemske stvaritve dobile zrelo podobo v njegovi interpretaciji v šestdesetih letih. Govorimo o izrazu, kajti pevška tehnika je bila izmojstrena že prej. Že ob interpretaciji cikla PESNIKOVA LJUBEZEN Roberta Schumanna na poezijo Heinricha Heineja jeseni 1950 na Dunaju je kritik zapisal, da »zaokrožen in poln ton, oblikovan s temnimi vokali, izhaja iz neoporečne pevsko tehnične podlage in izbrušeni konsonanti, jasna dikcija in legato petje omogočajo gladko in neprekinjeno pevsko linijo.«¹⁵² Za interpretacijo cikla PESNIKOVA LJUBEZEN je bilo zlasti pomembno oblikovanje nizkih tonov,

že kar na meji spodnje lege tenorskega glasu in tudi te je Dermota izpopolnil. Tako se je »lahko predal muziciranju«. ¹⁵³

V naslednjem letu so bili Dermotovi solistični nastopi redkejši. Morda je potreboval čas za umetniško zorenje novega programa. Za turnejo po jugoslovanskih mestih, prvo veliko gostovanje pri nas, je program prilagodil in popestril z deli jugoslovanskih skladateljev. V Beogradu je med Schubertove in Straussove pesmi nanizal dela sodobnih jugoslovanskih skladateljev. Stevana Hristića samospeva NEKOČ JE BILA ROŽA in LASTOVKA, Blagoja Berse LJUBIM in OJ SNI, VI PISANI SNI ter Antona Lajovica MESEC V IZBI. V programu so bili trije biseri iz Dermotovega opernega poustvarjanja: arija Tamina in obe ariji Don Ottavia. Želel se je predstaviti v najlepši umetniški luči in želel je pokazati, da mu je lov za efekti tuj. »Morda pa je prav to slednje občinstvo pričakovalo,« je pisal kritik in skladatelj Nikola Hercigonja ob Dermotovem koncertu. »Od tenorista evropskega slovesa je pričakovalo bleščavo, razsipavanje z glasom, gotovo celo pozo in patos. Toda umetnik je začel svoj program nevsiljivo, diskretno, z okusom in smislom za Schubertovo intimno liriko.« ¹⁵⁴ Postopoma je razkrival bogastvo glasu, ravnovesje med liričnimi in dramatskimi odlomki, med jasnostjo recitativa in belkantističnimi odlomki. »Pesmi naših skladateljev pa je zapel — poleg visoke kvalitete — s toplino,« zaključuje svojo pronicljivo in svetovljansko oceno Nikola Hercigonja.

Tudi koncertni spored na nastopu v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani je bil po mnenju kritika »vzorno sestavljen«. Program je bil enak beograjskemu, le da je Dermota ob sklepu koncerta dodal nekaj slovenskih narodnih. Prav ti dodatki pa so pri kritiku naleteli na nenavaden odmev, češ da je z njimi Dermota podcenjeval naše občinstvo. Kritik je pokazal razumevanje za »Dermotovo ljubezen do naše narodne pesmi«, motila pa ga je neprimerna priredba teh pesmi, ki je »razbila prelep enotni vtis koncerta«. ¹⁵⁵ Dermota je res slovenske ljudske pesmi zapel na tem koncertnem večeru iz ljubezni do domače zemlje in občinstvo jih je lepo sprejelo. Da pa je imel spoštljivo mnenje o slovenskem občinstvu, dokazujejo izjave, objavljene v časopisih, ki so spremljali njegovo turnejo: »Bil sem presenečen, s kakšnim razumevanjem je sprejela publika moj program, zlasti še, ker nisem pristal na liniji poceni efektov in kakih drugih koncesij in sem se držal strogo klasične seriozne linije.« ¹⁵⁶

Turnejo je po gostovanju v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani sklenil z nastopom v Mariboru. V tem času se mu je izpolnila dolgoletna želja, da se tudi ljubljanskemu občinstvu predstavil kot mozartovski interpret. Na repertoarju je bil DON JUAN s prepričljivim Samom Smerkoljem v naslovni vlogi, Valerijo Heybalovo, Vilmo Bukovčevu, Nado Vidmarjevo in Ladkom Korošcem. Dirigent Bogo Leskovic jih je v crescendo

vodil do dramske zgoščenosti. To so bile mlade in sveže umetniške moči in Dermota je kot Don Ottavio takoj opazil »napredek ansambla v uprizoritvi DON JUANA«, ki je dokazovala, da »se da v majhnih razmerah Mozart lepo gojiti in dostojno uprizoriti«. Dermota je dodal, da so »v teh naporih slovenske Opere nedvomno zagotovljeni njeni nadaljnji uspehi«. ¹⁵⁷ Dermotovega Don Ottavia so ocenjevali kot svojevrstno odrsko interpretacijo, nenavadno razgibano v primerjavi z do tedaj statičnim, skoraj koncertnim podajanjem. Pisali so o bogatih, čeprav umirjenih gibih rok in telesa, ki so »nepričakovano podkrepili močatost in odločnost te figure ter ju dvignili nad običajno nebogljeno«. ¹⁵⁸

Po končani turneji je Dermota odšel na Dunaj s svežnjem novih Lajovčevih samospelov, ki mu jih je izročil skladatelj s posvetilom za prvo izvedbo, in z obljubo Janka Ravnika, da bo zanj priredil nekaj slovenskih narodnih.

V tem času pa mu ni šlo vse po načrtih. Povabljen je bil na gostovanje v Metropolitansko opero, o čemer so že pisali časopisi. Pel naj bi Des Grieuxa in Davida, za katerega je povsod — prav tedaj tudi na gostovanju v neapeljski operni hiši San Carlo — dobil izvrstne kritike. Zaradi bolezni ponudbe ni mogel sprejeti in nikoli več ni dobil vabila iz New Yorka. Morda se je znani intendant Rudolf Bing nalezal muhavosti svojih primadon ali pa je Dermotovo odklonitev razumel napačno. Vemo le, da na dolgem seznamu pevcev, ki so kdajkoli gostovali v tej sanjski operni hiši, ni Dermotovega imena. Nekaj časa je to bila prav gotovo njegova bolečina. Danes je mimo in, kot je izjavil v pogovoru za Radio Ljubljana, je zanj prva operna hiša dunajska Državna opera.

Kljub bolezni — neke vrste alergiji, ki mu je vzela čas, ne pa tudi moči za delo — je bilo število njegovih nastopov v tedanjem času presenetljivo. Dobil je novo vlogo plemiča Adorna v »nepopularnem« delu Giuseppa Verdija, kot so časopisi tedaj označevali opero SIMONE BOCCANEGRRA, nastalo v prehodnem obdobju med skladateljevo zgodnjo »številčno opero« in kasnejšo glasbeno dramo. V Verdijevem letu, ob 50-letnici skladateljeve smrti, je dunajska Državna opera delo uprizorila na novo. Scena in kostumi so žareli v fantaziji barv, ki je zgodovinsko dogajanje v doževi Genovi oddaljila v domišljijsko brezčasnost. Veličastnim scenskim vtisom sicer glasbena izvedba ni mogla slediti, kajti mladi nemški dirigent Rudolf Kempe iz »orkestra substitutov ni mogel pričarati Filharmonikov«. Bil pa je čudoviti kvartet moških protagonistov. Zlasti sta navdušila Paul Schöffler v naslovni vlogi in »sijajno disponirani« ¹⁵⁹ Anton Dermota v vlogi plemiča Adorna. V epizodni vlogi se je uveljavil Marjan Rus.

54 Verdijevo leto je dalo pečat tudi repertoarni podobi salzburških slavnostnih iger leta 1951. Ugibanja, ali je v interpretaciji muzikalne tragedije OTHELLO več italijanskega ali

več nemškega duha, so se nazadnje strnila v zadovoljstvo, da so dirigentsko palico zaupali Furtwänglerju in ne kakemu italijanskemu mojstru taktirke in da ima zato predstava predvsem pečat visoke umetniške osebnosti. Odkritje je bila naša rojakinja Dragica Martinis v vlogi Desdemone, ki ji je narava podarila vse odlike primadone. Prav to leto je prišla iz Zagreba na Dunaj in postala članica Državne opere. Vlogo Othella je s sugestivnim junaškim tenorjem pel Čilenec Ramon Vinay in se s to kreacijo zapisal med velika imena salzburških festivalov. Aristokratsko in hkrati ljubeznivo podobo Cassia pa je podal Anton Dermota.

Obsežneje se je to poletje v Salzburgu Dermota izpovedoval v Mozartovih operah. ČAROBNO PIŠČAL so že tretje leto uprizarjali v nekdanji Felsenreitschule, prenovljenem, v skalnato steno izdolbenem odprtem prostoru stare jahalne šole. Pevci in instrumentalisti so se že navadili na svojevrstne prostorske in akustične pogoje in muzicirali sproščeno. In dirigent Wilhelm Furtwängler — ne brez zadržkov so govorili o Furtwänglerjevih salzburških slavnostnih igrah — je z duhovnimi potezami Sarastra, s svetovljanskim pogledom, zrelostjo in modrostjo vodil predstave ČAROBNE PIŠČALI. Počasnejši tempi, kot so v navadi, in ralentandi so mesta artistične prosojnosti izpolnili z izrazom in poezijo. Na odru je imel vzoren ansambel: Antona Dermoto kot »rojenega princa Tamina«, »Irmgard Seefried s pristno ljudsko občuteno interpretacijo Pamine, izvrstnega komika Ericha Kunza kot Papagena, Wilmo Lipp kot Kraljico noči s kristalno čistimi koloraturami, v poglobljenem prostoru pred seboj pa instrumentalni korpus dunajske Državne opere, ki mu ni enakega«. ¹⁶⁰

Pel je tudi Arbacesa v IDOMENEJU, Mozartovem zgodnjem, redkeje izvajanjem, glasovno zahtevnem, a muzikalno dokaj statičnem delu iz antične zgodovine, ki so ga uprizorili kot otvoritveno predstavo Salzburga '51, na sklepnem večeru festivala pa Beethovnovi DEVETO pod Furtwänglerjem.

Preden opišemo Dermotovo oratorijsko dejavnost, ki je bila leta 1951 zares bogata, je treba omeniti vsaj še dve, tri operne predstave na Dunaju. Najprej znamenitega DON JUANA z mladim, postavnim in temperamentnim Georgom Londonom. Ob njem je bil Dermotov Don Ottavio »daleč najmočnejša figura predstave«. ¹⁶¹ Dalje COSI FAN TUTTE pod Böhmom s skoraj nespremenjeno pevsko zasedbo iz leta 1943, ki predstavlja rojstvo dunajskega mozartovskega sloga. S posrečeno menjavo odrskih prizorov brez prekinitev je bila dana poslušalcem Mozartova glasba v strnjenem loku, ki je pod Böhmovo taktirko zazvenela kar v »premierski svežini«. Na odru so bili umetniki izjemnega formata in Dermota je »ponovno potrdil sloves prvovrstnega mozartovskega pevc«. ¹⁶² Omeniti je treba tudi novo uprizoritev PRODANE NEVESTE z igralsko vznemirljivo

Seno Jurinac in prepričljivim Antonom Dermoto ter sijajnega JEVGENIJA ONJEGINA z Mario Reining, Antonom Dermoto in Georgom Londonom. »Boljši tercet za opero JEVGENIJ ONJEGIN bi težko našli.«¹⁶³

Beethovnova DEVETA SIMFONIJA pod Furtwänglerjem je bila na salzburških slavnostnih igrah zgodovinsko doživetje. V tej izjemni partituri bonnskega mojstra, v kateri je zaključeno obdobje absolutnega v glasbi in ki jo prežemajo novi pogledi na svet umetnosti in družbe; kjer himničnost triumfira nad zgolj muzikantskim in dionizično nad apoliničnim; z vrhuncem v zadnjem, na Schillerjevo odo napisanem stavku simfonije; z vero v človeške vrednote, v tej partituri so črpali ustvarjalne moči skladatelj in interpreti. Celotni Wagnerjev opus se napaja v njej in njeni takti so zazveneli tudi ob polaganju temeljnega kamna za slavnostno dvorano na Zelenem griču v Bayreuthu, svetišču Wagnerjeve glasbe. Še danes obeležuje Beethovnova DEVETA tamkajšnje vsakoletne festivale. Partitura je izziv za izpovedovanje umetniškega creda dirigentov. Nekako tako: »Povej mi, kakšno je tvoje mišljenje o DEVETI in povem ti, kdo si!«

Leta 1951 je Dermota pel DEVETO pod izvrstnimi dirigenti: pod Furtwänglerjem in Paulom Kletzki (švicarskim dirigentom poljskega rodu) in spet pod Kripsom v Bruslju. Na abonmajskem koncertu redne sezone v Salzburgu jo je pel pod švicarskim dirigentom in skladateljem Volkmarjem Andraeajem. Orkester si je sicer dovolil precej interpretacijske svobode, »kajti orkester Mozarteuma si vsled finančne in časovne stiske ni mogel privoščiti štirinajstdnevnih vaj, kot so na voljo na primer Furtwänglerju v Bayreuthu za otvoritvene slovesnosti z DEVETO,«¹⁶⁴ tenorski solo pa je Dermota interpretiral kot vedno »z nezadrževanim razprostrtim tonom, prav v skladu himne radosti.«¹⁶⁵

Dunaju in Salzburgu so se z izvedbami REKVIEMA v počastitev Verdijevega leta pridružila še druga avstrijska mesta in ponudila Dermoti solistični part. V Gradcu je ta »opera v koncertni dvorani« doživela pod taktirko Antona Lippeja izvedbo, »kot si jo lahko samo želimo«. Tudi v Linzu pod domačinom Ludwigom Daxspergerjem, v mestu, ki »končno ne leži več ob podeželski cesti in na robu glasbene province,«¹⁶⁶ so umetnino predstavili občinstvu, ki je napolnilo dvorano. Prodali pa bi lahko še enkrat toliko vstopnic.

Med številnimi izvedbami Verdijevega REKVIEMA, ki jih je Dermota slišal in pel, je tista, pod de Sabato na salzburškem festivalu leta 1952 gotovo ena najboljših. Victor de Sabata, Tržačan, sloviti interpret Verdijevih in Puccinijevih oper, je po dolgih letih spet dirigiral v Avstriji. Čeprav se je de Sabatova kreacija REKVIEMA v temeljnem pristopu razlikovala od Toscaninijeve, izhajajoče iz sakralnih komponent umetnine, so ju med seboj primerjali po umetniški moči. De Sabatova interpretacija je v značilnem italijans-

kem rubatu poudarila dramatičnost, ki tudi v sakralni glasbi razkriva gledališkega človeka Verdija. Zbor dunajske Državne opere, okrepljen s člani zbora salzburške stolne cerkve, je imel mogočen zvočni volumen in Filharmoniki so bili v »visoki formi«, kot vedno, kadar je bila nad njimi močna roka prave umetniške osebnosti. Elisabeth Schwarzkopf, Fedora Barbieri (ki jo je de Sabata pripeljal s seboj iz Italije), Anton Dermota in Josef Greindl so bili izbran kvartet solistov. »Termometer entuziazma je kazal visoke temperature, navdušenja ni bilo mogoče več zadrževati in tako so se proti vsem navadam po REKVIEMU oglasili viharne aplavzi.«¹⁶⁷

Novost v Dermotovem repertoarju oratorijske glasbe je bil BOŽIČNI ORATORIJ Johanna Sebastiana Bacha. Veličastno delo za vokalne in instrumentalne soliste, zbor in orkester, dramatsko manj intenzivno od pogostejše izvajanih pasijonov velikega nemškega baročnega skladatelja, je pravzaprav zbirka šestih kantat, vsebinsko navezanih na božični čas. Glasbeni motivi, ki so prevzeti iz posvetne rabe in so se udomačili v bogoslužnem okolju, dajejo opusu svež, ljudsko občuteni nadih. Dunajsko Bachovo združenje je BOŽIČNI ORATORIJ izvajalo v začetku decembra leta 1951 v veliki dvorani Konzerthausa s svojim zborom in pod svojim dirigentom Juliusom Petrom, naslednje leto pa ga je v Musikverein u vodil Anton Heiler s sodelovanjem opernega zbora in Simfonikov. »Pripoved Evangelista v Dermotovi interpretaciji ni bila le lahkotna in gibka, imela je trden možat karakter.«¹⁶⁸

Sicer pa je leto 1952 minilo za Dermoto v repertoarnem zatišju. V tem letu je šestinpetdesetkrat nastopil v Operi na Dunaju, vendar je bila na novo uprizorjena le ARABELLA, z novo, časopisi so ji rekli »idealno« interpretinjo naslovne vloge, Liso della Casa. V Salzburgu je v OTHELLU pel z novo Desdemono. Italijanska sopranistka Rosanna Carteri je v dekliško plahi podobi ustvarila nov psihološki moment v interpretaciji te vloge. Bila je drugačna od naše umetnice Dragice Martinis, ki je zasijala prejšnje leto kot komet. Pel je v ČAROBNI PIŠČALI, kjer je bil njegov novi pevski kolega Josip Gostič v manjši vlogi Prvega oboroženca. Za Gostiča, člana dunajske Državne opere, je bil to nekakšen epizodni ustvarjalni dogodek, saj je prišel v Salzburg zaradi glavne tenorske vloge v krstni predstavi Straussove opere DANAJINA LJUBEZEN. Niti teatro Colon v Argentini ni imel leta 1952 nič novega za Dermoto. To leto je Erich Kleiber zapustil mesto umetniškega vodje in na njegovo mesto je prišel Karl Böhm, ki pa je svoj, v sodobno gledališko ustvarjalnost uprti pogled, obsežneje realiziral šele naslednje leto. Gre za dela GRAD VOJVODE SINJEBRADCA Bele Bartoka, KRALJ EDIP Igorja Stravinskega in WOZZECK Albana Berga, tri temeljna dela glasbeno scenske ustvarjalnosti 20. stoletja, po vsebinski in glasbeni zasnovi pa med seboj zelo različna. Dermota je interpretiral

naslovno vlogo v oratorijski operi KRALJ EDIP. To delo Argentincem sicer ni bilo povsem neznano, saj so ga po odrski prvi izvedbi v Berlinu 1928 kar večkrat slišali, vendar pa sta Cocteaujeva priredba Sofoklejeve antične tragedije in neoklasicistična glasbena govorica Igorja Stravinskega, črpajoča iz prvin antičnega in srednjeveškega gledališča ter baročne opere, ponujali toliko poustvarjalnih možnosti in novosti, da je bila vsaka izvedba KRALJA EDIPA njegovo ponovno rojstvo. Böhm je suvereno obvladal zamotano partituro, pa tudi »Dermota je v prav nič belkantistični vlogi Kralja Edipa prepričal z novimi glasovno izraznimi razsežnostmi«. ¹⁶⁹

Pel je tudi bahaškega, napihnjenega — in kot pripoveduje v avtobiografiji, prav nič njemu na kožo pisano vlogo — Tamburmajorja v operu WOZZECK Albana Berga, predstavnika nove dunajske šole. Bila je to znamenita uprizoritev pod Karlom Böhmom in govorili so o ponovnem odkritju te opere.

Za peto obletnico Dermotovih gostovanj v Teatru Colon, ki jo je slavil leta 1953, je bila najpomembnejša opera FIDELIO Ludwiga van Beethovna. Ne le, ker je tedaj prvič interpretiral glavno vlogo Florestana, marveč zato, ker je bila to velika, lahko bi rekli odločilna preizkušnja lastnosti in značilnosti njegovega glasu. Nekaj »glasovnih« predhodnikov Florestana je že imel za sabo: takšen je bil Maks v ČAROSTRELCU, pa dramatični poudarki in junaški glasovni karakter Hoffmanna, Davida, Janka in drugih, ki so jih kritiki vneto in sproti beležili. Vlogo Florestana je Dermota doživljal šestkrat kot Prvi ujetnik in pozneje kot Jaquino ob znamenitih pevcih Helgeju Roswaengeju, Juliusu Patzaku, Maxu Lorenzu in pod dirigentskimi osebnostmi, kot so Knappertsbusch, Krips in Furtwängler. Še več: o najvišjih človekovih idealih, o svobodi, zvestobi in žrtvovanju, ki prelevajo opero FIDELIO, se je izpovedoval že v Beethovnovi DEVETI. Zato je bil Dermotov Florestan prepojen »z najfinejšo muzikalnostjo in izpovedno močjo«. ¹⁷⁰

Beethovnov FIDELIO je prodril v Teatro Colon šele ob počastitvi skladateljeve stote obletnice smrti, leta 1927, torej več kot stoletje po dunajski prvi izvedbi. Poslej pa je postal redni del repertoarjev nemških temporad v Buenos Airesu. In ta, v kateri je nastopil v glavni vlogi Dermota, je bila »v pevskem pogledu ena najsijajnejših«. ¹⁷¹ Visoko dramatski sopran Christel Goltz (Böhmovo odkritje za časa njenega angažmaja v Dresdnu in pozneje prva dama berlinske in dunajske Opere) se je brezhibno ujel z glasovnimi zahtevami vloge Leonore, »Anton Dermota pa je dokazal, da ni treba zaupati vloge Florestana le junaškim tenorjem«. ¹⁷² Bil je zadovoljen in Karl Böhm, ki je vodil predstavo z elementarno močjo in dramatičnimi stopnjevanji, pa tudi z zadržanim dihom v trenutkih spokojnosti in miru, se je kasneje na Dermotovo kreacijo Florestana še spomnil. Gostovanje v

Teatru Colon v Buenos Airesu leta 1953 je bilo za Dermoto pomembna postaja na njegovi umetniški poti.

To leto je gostoval z dunajskimi kolegi še v Lisboni v Mozartovih operah BEG IZ SERAJA in CAROBNA PIŠČAL in v Bayreuthu na otvoritveni predstavi Wagnerjevih slavnostnih iger v Beethovnovi DEVETI SIMFONIJ pod vodstvom Paula Hindemitha, ki pa kot dirigent ni dosegal svojega kompozicijskega talenta, niti ni bil enakovreden velikim dirigentskim kolegom. Sodeloval je na Gutenbergovem slavnostnem tednu v Mainzu. Ime prvega moža tiskarske tehnike je njegovo rojstno mesto počastilo z izbranim glasbenim programom in odličnimi izvajalci. »Od vseh lepih glasov, ki so tu gostovali,« so pisali v časopisu, »je Dermota edini, ki se je brez zvezdnških manir in glasovnega izstopanja pridružil ansamblu. Umetnik je prinesel z Dunaja visoko pevsko kulturo.«¹⁷³ Besede so veljale njegovi interpretaciji Tamina in Hoffmanna. Ob sklepu so zapisali, da je bilo srečanje z umetnikom »simpatično in ne bo kmalu pozabljeno«.

V Salzburgu je poleti 1953 nastopil na petih predstavah DON JUANA in prav tolikih ponovitvah COSI FAN TUTTE ter na koncertih v stolnici. Preurejeni prostor stare jahalne šole je odlično prestal akustično preizkušnjo in tudi v scenskem pogledu si je lahko privoščil marsikaj. DON JUANA so uprizorili tu, v Felsenreitschule, in če Salzburg ni hotel zaostajati za drugimi festivali, »si je tudi za to poletje moral zagotoviti nenavadno in spektakularno uprizoritev, skratka atrakcijo«.¹⁷⁴ Scenograf Clemens Holzmeister je izkoristil skalnato ozadje in pred njim zgradil pravo Don Juanovo Sevillo, kjer so se učinkovite in barvite domislice uskladile z iskrivim briom Mozartove glasbe, ne da bi jo preglasilo. Furtwängler in dunajski Filharmoniki so bili nenadkriljivi. Vsak glasovni odtenek je imel svoj odmev, svoje nadaljevanje v orkestru. Vsakemu pevčevemu loku so se ubogljivo pridružili inštrumenti. Kritiki so menili, da je »taka popolnost celo v Salzburgu redkost«.¹⁷⁵ Cesara Siepija, prvaka Metropolitanske opere iz New Yorka, so kritiki postavili na najvišjo stopnico k očarljivemu, še vedno nepozabljenemu salzburškemu DON JUANU Ezia Pinze. Obenj pa Elisabeth Schwarzkopf, Erno Berger, Walterja Berryja in »najboljšega Antona Dermoto«, ki »še nikoli ni tako lepo pel Don Ottavia, tako uglašeno in elegantno, tako plemenito in — kot je pri tem liku posebno težko — tako možato«.¹⁷⁶

COSI FAN TUTTE je slavila deseto obletnico pod istim dirigentom, režiserjem in scenografom in s skoraj istimi interpreti. Še vedno je bila sveža in mladostna predstavitev opere, s katero je dunajski ansambel, kjerkoli v Evropi se je pojavil, žel nedeljena priznanja. Žal prav v Salzburgu to leto ni bila pod najsrečnejšo zvezdo. V odprtem dvoriščnem prostoru rezidenčne palače je bilo zanjo urejeno prizorišče. Deževni večeri, ki utegnejo biti v Salzburgu tudi v poletnem času prav mrzli, pa so pregnali predstavo v ozko

in neakustično Karabinierijevo dvorano. Kljub temu si Salzburžani, in v širšem pogledu Avstrijci, niso pustili vzeti prvenstva v realizaciji oper. Così fan tutte- tako delajo vse. »Ne tako zmorejo le Avstrijci,« so zatrjevali. »Res Avstrijci? Dirigent Böhm je Gradčan. Režiser Schuh in scenograf Neher sta Nemca. Koreografinja Wiesenthalova je Dunajčanka, od tod prihaja tudi orkester. Anton Dermota je Slovenec. Seefriedova Nemka in Schöffler tudi Nemec. Dagmar Hermann, nova Dorabella, in Erich Kunz, rojena Dunajčana. Lisa Otto, nova Despina, Nemka. Vse te umetnike, ki so prišli od blizu in daleč, je prenetla avstrijska kultura. Šele v takšnem okolju je njihova umetniška moč lahko poletela.«¹⁷⁷ Patriotske trditve so bile morda le pretirane, verjamemo pa lahko, da je bila uprizoritev opere COSI FAN TUTTE popolna.

Na poletnem Salzburgu 1953 je Dermota pel še tenorski part v Schubertovi VELIKI MASI V Es DURU, v labodjem spevu mladega komponista. To je bila dramatsko zbrana, mistična, poglobljena izvedba, v skladu s partituro, pod vodstvom stolnega kapelnika Josepha Messnerja.

Za domačo operno hišo na Dunaju je pripravil novo vlogo. Admetos v Gluckovi operi ALKESTA je bil pravi lik za njegove glasovne sposobnosti tega časa. »Recitativi so imeli živahne in junaške poudarke, glasbene fraze pa mozartovski sijaj legato petja.«¹⁷⁸ Kritiki, ki so se spuščali v podrobnosti Dermotovega petja, so omenjali zlasti izdelano tehniko dihanja. Kreacija lika pa je izvirala iz njegovega nezmotljivega odrskega čuta. To je bil s preprostim, nenarejenim, naravnim gibom oblikovan antični lik, kakršnega je Christoph Willibald Gluck ustvaril v svoji znameniti operni reformi, pomembni in odločilni za nadaljnji razvoj operne umetnosti. V vlogi Alkeste je imel ob sebi prvo damo dramatskega petja in izžarevajočo odrsko osebnost, Christel Goltz (nepozabno Marijo v WOZZECKU in Leonoro v FIDELIU). To je bilo Dermotovo zlato obdobje. V predstavi KAVALIRJA Z ROŽO so ga imenovali »tenorja vseh tenorjev«. Prešel je štirideseto leto življenja. Nastopil je pravi čas, da se je od nekaterih vlog začel poslavlja. Ena takih je bil Vojvoda v RIGOLETTU. Verdijeva mojstrovina, za katero je sam skladatelj menil, da je kompozicijsko najbolj izpiljena in odrsko najbolj učinkovita od vsega, kar je do tedaj napisal, je temeljni repertoarni kamen vseh opernih hiš. V Theatru an der Wien je tekla že nepretrgoma sedmo sezono in treba jo je bilo posvežiti. »Na voljo je bila sijajna zasedba vlog.«¹⁷⁹ Seveda so bili to pevci dunajske Državne opere. Rigoletto je bil Joseph Metternich. Pel je »z učinkovito kantileno na italijanski način«. Izvrstno disponirani Dermota je kančo o varljivem ženskem srcu zapel z bleščečimi visokimi toni in junaškimi potezami, »manj pa je bil lahkoživi zapeljivec.«¹⁸⁰ Gildo je očarljivo pela Wilma Lipp, Mira Kalin pa je vlogo Magdalene oblikovala »z živahno igro in apartnim altom.«¹⁸¹ Naši umetnici Miri

Kalin, hčerki znamenite srbske mezzosopranistke Melanije Bugarinović, se je s to vlogo odpirala na Dunaju lepa kariera. Dirigentu predstave Johnu Pritchardu so očitali anglosaške interpretacijske poudarke in sploh se je bližalo obdobje, ko so na Dunaju kreacije pristnega italianità prepustili interpretom z mediteranskim glasom in srcem.

»Po daljšem odmoru«¹⁸² je imel Dermota spet recital v Brahmsovi dvorani v Musikvereinu. Posvečen je bil Hugu Wolfu. Nedvomno so vezale umetnika na skladatelja tesne duhovne vezi. Izhajale so iz istega zemljepisnega in umetnostno nacionalnega prostora, »kjer veje slovanski in romantični veter in močno odmeva v muzikalnem svetu Huga Wolfa«.¹⁸³ Za recital je izbral cikel ITALIJANSKA PESMARICA ter pesmi na Eichendorffova in Mörikejeva besedila, drobne umetnine z motom iz pesmi TUDI MAJHNE STVARINAS LAHKO OČARAJO. Na koncertnem odru je Dermota odvrigel gledališki patos in »se predal mezza voce in piano petju«.¹⁸⁴ Mnogostranost Wolfovega samospeva, narazdružljivost besede in tona, občutek za melodijo govorice, deklamacijo in besedni ritem ter glasbeni lok, ki se od speva nadaljuje v klavirsko spremljavo, so v interpretaciji Antona Dermote in Hilde Berger-Weyerwald dosegli popolno harmonijo.

Dermota je sodeloval v umetniškem delu slavnostne akademije na predvečer dneva republike v počastitev desete obletnice ustanovitve nove Jugoslavije, ki je bila v navzočnosti avstrijskih in jugoslovanskih kulturnih in političnih osebnosti v Mozartovi dvorani v Konzerthausu. Wiener Zeitung je poročal, da je Dermota pel »južnoslovansko glasbo«, umetnik pa se spominja, da so bili to samospevi Antona Lajovica, Lucijana Marije Škerjanca in Janka Ravnika.

Posebno umetniško doživetje leta 1953 je bila za Dunaj Beethovnova DEVETA SIMFONIJA v okviru Dunajskih slavnostnih tednov. Furtwänglerjeva interpretacija je izzvala veličastno navdušenje in razmišljanja, da je »to bila izvedba v velikem slogu, kakršna lahko uspe le enemu dirigentu, Wilhelmu Furtwänglerju«.¹⁸⁷ Sodelovati v taki izvedbi je bila velika čast za vsakega interpreta.

Jeseni 1954 Dermota ni gostoval v redni nemški temporadi v Teatru Colon v Buenos Airesu. Odločil se je za turnejo po Avstraliji. Od začetka septembra do srede decembra sta s soprogo Hildo Berger-Weyerwald prepotovala to celino od Sydneya na vzhodni obali do Perth na zahodu, od rudarskega Broken Hilla v osrčju celine do Melbournea in Tasmanije na jugu. Imela sta štirideset nastopov. Pripravila sta štiri recitalske programe. Vanje sta vključila različna dela, od zahtevnih pesemskih ciklov do popularnih samospevov. Wolfove in Straussove pesmi so marsikje slišali prvič. Od jugoslovanskih skladateljev sta izvajala skoraj redno Ravnikovega VASOVALCA, ubranega na domotožna čustva slovenskih izseljencev, Pavčičeve, Lajovčeve, Škerjančeve in Konjovičeve pesmi, redkeje pa

Osterčeve. Nista pozabila na slovenske narodne. V večjih krajih je imel Dermota nastope s tamkajšnjimi simfoničnimi orkestri. V osrednjem delu takšnih nastopov je Dermota pel operne arije. Nikoli ni podcenjeval občinstva in je skrbno in z okusom izbiral spored. Prisluhnil pa je tudi željam avstralskih organizatorjev in z operetnimi melodijami posredoval nekaj pristnega dunajskega duha.

Iz kritik je bilo čutiti, da je marsikje oral ledino. Po koncertu v mestu Adelaide se je kritik¹⁸⁸ najdlje zadržal pri Wolfovih pesmih. »Ljubezen Španke in Italijanke, denimo, je drugačna od ljubezni, kakršno izpoveduje Mörikejevo dekle. V Wolfovih pesmih na Mörikejeva besedila se čuti Wagnerjev vpliv. Pesmi iz ITALIJANSKE PESMARICE pa so klasicistično jasne. Mozarta si je Wolf želel za vzor v svoji enostavni glasbeni govorici.« Po oceni dr. B. V. Pusenjaka je bil »slovenski tenorist izvrsten. V arijah iz DON JUANA, JEVGENIJA ONJEGINA in MARTE je pokazal prefinjeno vodenje glasu«. ¹⁸⁹ Tudi v Brisbanu so Wolfovo ITALIJANSKO PESMARICO imenovali »osrednja točka sporeda«. ¹⁹⁰ Pač pa je bil Richard Strauss po njihovem mnenju kakovostno neizenačen in pesem VSE MOJE MISLI popolnoma neznana. Najbolj so se navduševali nad arijama iz Haydnovega STVARJENJA in ČAROBNE PIŠČALI. V Melbournu jih je očarala arija iz Händlove opere RODELINDA in »štirje samospevi jugoslovanskih skladateljev, ki so prinesli svežino in prvobitnost, so občinstvo dvignili do entuziastičnega skandiranja«. ¹⁹¹ V Oranžu je na sklepnem koncertu trimesečne turneje občinstvo čutilo »popolno soglasje med Dermoto in klavirsko spremljavo njegove soproge« ter ugotovilo, da je »redkokdo doslej doživel tu tak aplavz«. ¹⁹²

S posebnimi čustvi so Dermotove nastope spremljali slovenski izseljenci. Ob prihodu v Avstralijo ga je na sydneysem letališču pozdravila delegacija Zveze Slovencev in izseljenci so »radovedno prisluhnil, kako bo odmeval glas Slovenca, sina Kroke, v sydneysem Town Hallu«. In niso bili razočarani: »Mi Slovenci, prisotni z našimi ranjenimi dušami, z mislijo v naši lepi domovini, smo pričakovali, da bo tenor zapazil našo prisotnost, razumel našo željo in razpoloženje in nam zapel slovensko pesem. Nismo zaman čakali. Po zaključenem programu, izzvan ob burnih ovacijah, se je vrnil na oder s svojo soprogo in nam z milim glasom naznanil 'a song from my own country'. Kar pet naših nam je zapel in se poslovil z GOR ČEZ IZARO...« ¹⁹³ S podobnimi ganljivimi besedami so popisovali srečanja z Dermoto tudi drugi pisci v Slovenski kroniki, osrednjem slovenskem časopisu v Avstraliji. Zeleni Jurij N. S. W. (tako se je pod svoj članek podpisal neki poslušalec) je popisoval svoje navdušenje in zanosne klice: »Živijo, Tone!« ob sklepu koncerta. S solznimi očmi so priznavali, da je bilo srečanje z Dermoto in slovensko pesmijo »najlepši dogodek njihovega bivanja v Avstraliji«.

Tik pred iztekom leta sta se s soprogo vrnila na Dunaj, »utrujena, a srečna«, kot pravi Dermota v avtobiografiji. Avstralska turneja je leto 1954 svojevrstno obarvala. Sicer pa je potekalo vse po ustaljenem letnem redu: koncertni in operni nastopi na Dunaju, salzburški festival in druga gostovanja.

Leta 1954 je gostoval tudi na ljubljanskem Festivalu, zdaj že tradicionalni in mednarodno uveljavljeni glasbeni prireditvi, ki pa jo je tedaj v svoji drugi sezoni šele začelo oblikovati ljubljansko turistično društvo. Z izbranimi glasbenimi večeri si je želelo postaviti umetniška merila, ki bi presegala zgolj turistične popestritve poletne Ljubljane. Občinstvo je bilo željno takih večerov, če pa so se na odru pojavile »nenavaden užitek obetajoče kapacitete«, ¹⁹⁴ je bil prireditveni prostor sploh premajhen. Omenjene »kapacitete« so bile: sopranistka Valerija Heybalova, mezzosopranistka Nada Puttarjeva, tenorist Anton Dermota, baritonist Vladimir Ruždjak in basbaritonist Tomislav Neralić, ki so z orkestrom zagrebske Opere pod dirigentskim vodstvom Demetrija Žebreta peli operne arije. »Odveč bi bilo naštevati splošno znane odlike teh popularnih umetnikov,« beremo v Slovenskem poročevalcu, ¹⁹⁵ »naj pa bo vendarle dovoljena pripomba, da takšni koncertni sporedi vendarle vzbujajo vtis tekmovanja, čeprav plemenitega tekmovanja. In ta primerjava zopet dovoljuje vsaj en globok poklon in sicer Dermotovim izvajanjem. Ob idealno koncentriranemu zvoku njegovega glasu ima poslušalec vtis, da je ta umetnik v izredno prizadevnem toku svoje umetniške rasti izoblikoval res vse možnosti svojega lepega organa do kraja.« Z arijami iz DON JUANA in MANON, z vrhunskimi interpretacijami iz svojega repertoarja si je take kritikove besede brez dvoma zaslužil. Koncertni večer je organizatorjem Festivala dvignil samozavest in ugled. Iz nekajdnevne prireditve se je Festival sčasoma razširil na vse poletje in iz Unionske dvorane se je kmalu preselil v Plečnikove Križanke.

Po nastopu na ljubljanskem Festivalu je Dermota odšel na slavnostne igre v Salzburg, kjer je interpretiral Ferranda v COSI FAN TUTTE pod Böhmom in Don Ottavia v DON JUANU pod Furtwänglerjem, v predstavah, ki so bile pojem poletnega Salzburga. Kljub utečenosti pa to niso bile stereotipne predstave. Vedno so povedali kaj novega, drugače razumeli in povedali na nov način, četudi za COSI FAN TUTTE še vedno niso našli »ustreznega prizorišča«. ¹⁹⁶ V predstavah COSI FAN TUTTE je Dermota »začel počasi preraščati lirski značaj«. Opazili so, da je »v njegovem sočnem glasu, polnem zvočnih lepot, manj lahkotnosti«. ¹⁹⁷ Žal pa je to leto Dermota poslednjič pel Don Ottavia pod Furtwänglerjevo taktirko. Nekaj mesecev zatem je dirigentova roka za vedno omahnila.

Edina nova vloga, ki jo je pripravil leta 1954 za matično hišo na Dunaju, je bil Nemorino v LJUBEZENSKEM NAPOJU Gaetana Donizettija. Ob novi postavitvi te zgodnje-

romantične opere so se mnenja močno razhajala. Nekateri¹⁹⁸ so se spraševali, kako je sploh moglo priti na oder dunajske Državne opere tako nebogljeno delce, prepričani, da je v Donizettijevem opusu precej boljših del, prav tako pa tudi v opusih skladateljevih sodobnikov. Tudi režiserju Erichu Bormanu iz Kölna so očitali, da je lahkotno »sordinirano italijansko opero buffo izpeljal v strašno resno nemško komorno opero«. Dopisnik iz Linza je bil drugačnega mnenja. Posredoval je »informacijo, da je belgijska kraljeva hiša naročila novo uprizoritev tega očarljivega delca«¹⁹⁹ za gostovanje dunajske Opere v Belgiji. Kritik v časopisu Wiener Zeitung²⁰⁰ je dvomil, da »čarobni napitki Donizettijevega časa lahko napojijo sodobno občinstvo«, zato je poudaril pomen režije. Delo je nadgradil režiser »harmonično in z okusom«, pritrjeval je tudi glasbenemu vodstvu Berislava Klobučarja, Zagrebčana, ki je začel mednarodno dirigentsko kariero. Mladi umetnik se je zavzel za opero »z jedrnato muzikalnostjo in tehnično spretnostjo«. Mnenja o tej predstavi so se očitno zelo razhajala, le Dermotovi kreaciji so vsi pritrjevali. »Njegov glas je valovil breztežno in brez naporov«, je pisal Rudolf Klein. In Kralik: »Biser opere, znana arija o solzi, je v Dermotovi interpretaciji sijal toplo in plemenito.«

Dunajska Opera je z LJUBEZENSKIM NAPOJEM sklenila svoje gostovanje v Palači lepih umetnosti v Bruslju in navdušila poslušalce. Kritiki so izrekli pohvalne besede o Dermoti, Wilmi Lipp in Ottu Edelmannu. Na tem gostovanju je dunajska Opera predstavila še DON JUANA in BEG IZ SERAJA. Vsa priznanja so šla dirigentu Böhmu, Dunajskim filharmonikom in vokalnim solistom.

Leta 1954 je Dermota gostoval še drugje. V Ženevi so ga prvič slišali kot Ferranda v COSI FAN TUTTE, v Monte Carlu je v isti vlogi muziciral pod znamenito taktirko nemškega dirigenta Ferdinanda Leitnerja, v Lisboni pod Soltijem, na Gutenbergovih dnevih v Mainzu pa je z nastopi v DON JUANU, MOJSTRIH PEVCIH, PRODANI NEVESTI in HOFFMANNOVIH PRIPOVEDKAH znatno razširil svoj repertoar prejšnjega leta.

Recital v Trstu sicer ni napolnil Avditoriuma, kljub temu pa je odmeval v slovenskem in italijanskem tisku. »Na sporedu so bile same Lieder, pesmi Schuberta, Schumanna, Wolfa in Richarda Straussa, pri katerih skoraj zaman pričakujemo visoki c,« beremo v Primorskem dnevniku.²⁰¹ Kritik ni mogel skriti razočaranja nad Tržačani, kajti v dvorani »se je slišala skoraj sama nemška govorica«. Spraševal se je, »kje je v Trstu glasbeno izobrazena publika, ki bi jo zanimalo še kaj, razen opernih arij in kancon«. Slovenci so seveda prišli poslušat svojega rojaka. Občinstvo res ni slišalo kancon in visokih c-jev, zato pa so se srečali z »visoko pevsko kulturo, o kateri so se prepričali že po prvi točki«. Hilda Berger-Weyerwald ga je »mojstrsko spremljala« in prepričala, da »bi mogla poslušalce navdušiti

tudi s samostojnim nastopom«. Ob koncu recitala je Dermota zapel arijo Nemorina iz Donizettijevega LJUBEZENSKEGA NAPOJA. Občinstvo, željno italijanske romantične operne glasbe, je bilo potešeno, kajti »bolj popolno bi najbrž težko zapel to arijo«. ²⁰² Takšna pohvala je za Dermoto v deželi Enrica Carusa in Benamina Giglija (katerih interpretacije arije Nemorina so bile najsijajnejši umetniški dosežki svojega časa) več kot laskava.

V dunajskem Konzerthausu je Dermota že imel svoje mesto in svoje občinstvo. Marca 1954 je za koncertni večer cikla ROMANTIČNA GLASBA pripravil nekaj posebnosti. V prvem delu je pel Brahmsove samospeve, v drugem delu, ki je bil po mnenju tiska interpretacijsko močnejši, pa Wolfove in Straussove pesmi. Program je bil oblikovan zelo premišljeno: »najprej nekaj manj znanih pesmi in potem nekaj najbolj priljubljenih«. ²⁰³ Nesporazumov med Dermoto in občinstvom na Dunaju ni bilo.

Ob Dermotovih opernih kreacijah je prišlo do prvega opozorila. Njegovega Alfreda v TRAVIATI so na gostovanju v Monte Carlu leta 1955 ocenili kot interpretacijo zrelega moža. »Zunanost je bolj spominjala na očeta Germonta kot na sina,« beremo v kritiki. ²⁰⁴ Bil je v petinštiridesetem letu, v obdobju, ko se je bilo treba sprijazniti z mislijo, da marsikaj že sodi le še v preteklost. Življenjske resnice imajo svoje neizprosno ogledalo tudi na odru. Pogled vanj je gotovo krut, za marsikoga celo usoden. Prebroditi in razčistiti v sebi ta spoznanja pomeni stopiti v novo ustvarjalno obdobje. Pomeni novo rojstvo. Tudi ta modrost je bila Dermoti dana. V zrelih letih ga je čakala vrsta novih vlog.

Nepopisno pa je bil Dermota leta 1955 uspešen na koncertnem odru, »čeprav ne več v pomladi viharništva, ampak v poletnem jutru«. ²⁰⁵ Do nedavnega je bilo njegovo koncertno petje še vedno korak za opernim. Zdaj sta se koraka ujela. »Niti za trenutek se ni prepustil 'lepotnemu petju'. Glas, pojava, fraziranje in tehnika služijo le umetniškemu izpovedovanju.« ²⁰⁶ Recital v Brahmsovi dvorani Musikvereina je bil po vsebini ulit kot bi bil iz enega kosa. Do popolnosti je bila izbrušena vsaka podrobnost tako v besedilu kot v glasbi. Deklamacijski slog Wolfovih pesmi je bil prav tako dognan kot široki melodični loki v Schumannovem ciklu PESNIKOVA LJUBEZEN in kot vsebinska mnogoterost Straussovih drobnih umetnin. Bil je koncert, ki je »občinstvo razvnel do viharних aplav-zov«. ²⁰⁷

Poleti je v Salzburgu nastopil kot Belmonte v BEGU IZ SERAJA in kot Tamino v tisti novi uprizoritvi ČAROBNE PIŠČALI, ki je v zgodovini salzburških festivalov zapisana z zlatimi črkami zaradi čarobno pisane palete Oskarja Kokoschke. Slovitega avstrijskega slikarja je kot scenografa in kostumografa pritegnil Wilhelm Furtwängler, ki pa žal ni dočakal uprizoritve. Njuno skupno idejo je moral dokončati slikar sam. Kokoschka je

»skrivnostno in v bistvu nadojemljivo formulo Mozartove opere vizualiziral v genialni igri luči in barv«. ²⁰⁸ Kar Mozartova glasba poudari, pa spet oddalji; kar izbruhne nenadoma kot ostro protislovje in spet izgine; kar se zdi kot naključno srečanje globokoumnosti, nesmisla in nadčutnosti in popolnoma brez predsodkov pridanih robatih ljudskih posebnosti; vse to odseva v Kokoschkovi odrski barvitosti, »ves pisani, svetlikajoči, smejoči se, pa spet resnobni in slovesni svet ČAROBNE PIŠČALI«. Fantazija barv je bila brezmejna, uprizoritev polna novih bavnih kombinacij. Kokoschka je kombiniral oranžno barvo z modro, zeleno z rožnato. Sarastra so spremljali rdeči in zlati žarki, v sklepni apoteozi se je prek odra razlila najsvetlejša luč. Najbolj presenetljivo je bilo, kako mu je z modernimi gledališkimi pripomočki uspelo ustvariti prisrčen, prav staromoden vtis. Nič ni bilo stilizirano in prisiljeno. »Vse je učinkovalo zares: pravljíčnost in rajska nedolžnost, naivnost in čútñost. S srcem in razumom je ta veliki umetnik sprejel Mozartovo ČAROBNO PIŠČAL.« ²⁰⁹ Georg Solti je prevzel Furtwänglerjevo dirigentsko palico s temperamentno, »včasih kar krepko in k tlom pritisnjeno taktirko«. Ponovno so povabili k sodelovanju najboljše soliste iz prejšnjih let. Dermotova interpretacija Tamina je bila »brezmejni užitek« ²¹⁰ zaradi »plemenitega, lebdečega glasu in mojstrskega vodenja Mozartovih melodij«. To je bila ČAROBNA PIŠČAL, ki so jo zaradi Kokoschkovih zamisli imenovali uspeli eksperiment, senzacija Salzburga 1955.

Tudi za opero BEG IZ SERAJA so angažirali »idalni mozartovski team«. Karl Böhm je dirigiral, Oskar Fritz Schuh režiral in Caspar Neher je oblikoval sceno. V intimnem prostoru Deželnega gledališča so imeli neprimerno lažje pogoje za delo kot na prizoriščih za COSI FAN TUTTE. Harmonično in simpatično so izhajali iz glasbe, ki jo je Mozart napisal za novoustanovljeno gledališče Jožefa II., čeprav bi spevoigra po vseh pravilih tedanjega časa bolj sodila na kakšno obrobno, ljudsko gledališče, ki so mu bile fineše italijanskih operistov, ljubljencev habsburškega dvora, postranska stvar in so zgodbe iz Jutrove dežele vzeli za svoje. V Salzburgu so veliko pričakovali od uprizoritve BEGA IZ SERAJA. Žal tiste homogenosti, ki jo imenujemo »umetniška sorodnost in popolno zlitje« in s kakršno se je ponašala v prejšnjih letih COSI FAN TUTTE, ni bilo. Tako so bili za prihodnje leto za 200-letnico Mozartovega rojstva v Salzburgu na razpotju: »Ali naj se tercet Böhm-Schuh-Neher snide spet pri COSI FAN TUTTE, ali pa naj uprizoritev BEGA IZ SERAJA dozori.« ²¹¹ Pomisleki ob izvedbi opere BEG IZ SERAJA se zde nenavadni. Nenadna sprememba v zasedbi vlog zaradi bolezni Lise Otto je morda omajala prvotno zamisel. Interpretom ni bilo kaj očitati. Kurt Böhme je bil prav navdušujoč. »Renčavi pašev nadzornik Osmin je v njegovi interpretaciji postal veseli pajdaš, s strupom in bodalom le na jeziku in s kar veselim pogledom na svet, saj je sam še najmanj verjel svoji

grozovitosti.«²¹² Dermota je kreiral Belmonteja s sijajem, ki ga vloga zahteva, in muzikalna Erika Köth je kot Konstanza brezhibno zapela kolorature. Kljub vsemu se BEG IZ SERAJA ni mogel primerjati z nedosegljivo skladno uprizoritvijo COSI FAN TUTTE. To je dokaz, kako na videz neznatne stvari odločajo o popolnosti in kako redki so ti srečni trenutki.

Salzburško poletje 1955 je Dermota sklenil z zelo zanimivo, morda kar obvezujočo izjavo po nastopu na eni od matinej. Zapel je dve Mozartovi koncertni ariji. Eno od teh: MISERO, O SOGNO! je interpretiral »s tako močnim in pristnim dramatičnim izrazom«, da jo je kritik ocenil kot »predvajo za njegovega Florestana«.²¹³

9. FLORESTAN

5. november 1955 je za dunajsko Državno opero pomemben dan. Po večletnem premoru so v obnovljeni zgradbi spet stekle operne predstave in s tem je bil desetletni intermezzo v Theatru an der Wien končan. Dunajsko občinstvo je spet dobilo svojo priljubljeno operno hišo, »kot feniks se je dvignila iz pepela in prebudila v novo življenje«, beremo v kroniki.²¹⁴ V upravi in umetniškem vodstvu so nastale spremembe. Prvo ime dunajske Državne opere je postal Karl Böhm, odločilna osebnost tedanjega glasbenega sveta, zanesljiv in vesten človek brez zvezdnških navad, »hladne juridične narave, ki je istočasno izžarevala introvertirano uglajenost«. Duhovni in vsebinski koncept vodenja te ustanove je navezoval na delo svojih znamenitih predhodnikov, na Gustava Mahlerja, Richarda Straussa, Richarda Kraussa, na zakonitosti repertoarnega gledališča, ki temelji na uigranem pevske ansamblu, permanentnem nadzorovanju predstav z istim režiserjem in istim dirigentom. Le to je porok za dobro delo in umetniško rast ansambla. In le to je združljivo z dunajsko operno tradicijo.

5. novembra 1955, le nekaj dni po tem, ko je zadnji sovjetski vojak zapustil avstrijsko ozemlje, je Böhm na dopoldanski slovesnosti sprejel ključne obnovljene operne zgradbe. Še isti večer je bila otvoritvena predstava nove dunajske Opere. Beethovnov FIDELIO je z idejo o svobodi in humanosti pomenil za Avstrijce dvojno slavlje: pomenil je novo umetniško kreacijo in demonstracijo politične samostojnosti. Svetovni časopisi so poročali o tem dogodku, milijoni radijskih poslušalcev in televizijskih gledalcev na vseh celinah so spremljali predstavo. Pisali so o vseh podrobnostih, objavljali so sezname

pomembnih gostov, ki so bili ta večer v avditoriju dunajske Opere. Med njimi so bili državniki in diplomatski zbor, finančni mogotci in plemiči, častni člani dunajske Opere, skladatelji, filmski zvezdniki. Lotte Lehmann je prišla iz Amerike, Bruno Walter iz Rima. Tu so bili Joseph Marx, Dimitrij Šostakovič, Werner Egk, Oskar Kokoschka, Curd Jürgens, sopranistka Viorica Krauss Ursuleac, vdova nedavno preminulega dirigenta Richarda Kraussa, pa Toscaninijeva hči. Wolfgang Wagner je prišel iz Bayreutha, Gian Carlo Menotti iz New Yorka. Na predstavi sta bila tudi nekdanja interpreta Florestana v dunajskih uprizoritvah FIDELIA, komorni pevec Max Lorenz in Alfred Piccaver. Ta večer je interpretiral Florestana Anton Dermota. Logični in pazljivi glasovni razvoj ga je pripeljal do te dramske vloge, v kateri se je prvič preskusil pred dvema letoma v Teatru Colon. Na Dunaju so »skeptiki komaj verjeli, da bo s svojim liričnim glasom tako obvladoval dramske poudarke.«²¹⁵ Pripravil pa je veličastno presenečenje: »Pokazal je, da mozartovski tenor lahko najde pot k Beethovnu, ne da bi poprej obvladal Wagnerjev patos.«²¹⁶ Dermota je s to vlogo stopil v nov glasovni žanr. Lirični mozartovski pevec je moduliral v heroični beethovnovski slog.

Da je umetniško vodstvo za slovesni uvodni akord v novo obdobje dunajske Opere določilo izbrane interprete, je samoumevno. Pizzaro Paula Schöfflerja in Marzelina Irmgard Seefried sta bila izvrstna, Martha Mödl je vdihnila Leonori očarljivo svojevrstno podobo z realističnimi in stiliziranimi potezami. Dirigenta Karla Böhma in Filharmonike je občinstvo po LEONORA — UVERTURI III sprejelo z ovacijami. Kljub temu FIDELIO v celoti ni izpolnil pričakovanj. »Je bilo ozračje tako elektrizirano, da je razočaranje moralo priti?« so spraševali kronisti. »Je bila ob vseh teh prominencah umetniška koncentracija sploh možna? Umetniški užitek se je razblinil v nervoznost.« Poleg tega je Beethovnov FIDELIO nosil na Dunaju pečat Mahlerjeve, Straussove, Schalkove, Furtwänglerjeve in Toscaninijeve veličastne kreacije. Pravega doživljajskega pretoka med odrom in avditorijem ni bilo, morda tudi zato ne, ker so bili »po številu majhni, pa vendar glasni predstavniki tistega ljudstva, ki je s svojim denarjem zgradilo hišo v nekdanji krasoti in novem lesku ... potisnjeni na galerijo in stojišče«. Prav s stojišča naj bi namreč mladina, »ki ne prenese snobizma in ne pozna dolgočasje ... dirigenta Böhma viharno pozdravila, takoj ko so začele ugašati luči, ki pa žal niso povsem ugasnile.«²¹⁷ Sicer pa so kritiki predstavi očitali mizanscenske pomanjkljivosti in neutemeljene dramaturške posege. Režija Heinza Tietjena, gosta iz Berlina, se je »izgubljala v izvirnih, a neprimernih detajlih«, ²¹⁸ v nerazumevanju dejstva, da je FIDELIO kot glasbena oblika med spevoigro in heroično opero. »Kdor ima FIDELIA resnično rad, mora imeti rad oboje, spevoigro in opero,«²¹⁹ pojasnjuje svoje kritiške pripombe dr. Kralik.

Zato pa je bil drugi večer, ko so uprizorili DON JUANA kot drugo slavnostno predstavo, velik umetniški dogodek. Oddaljili sta se otvoritvena senzacija in nervoza in ostal je le topel občutek, da so končno dobili težko pričakovano operno hišo. Če so zaradi svetovljanskih svobodomiselnih idej FIDELIA že morali uprizoriti (in poleg tega je minilo 150 let od krstne izvedbe na Dunaju), potem so Mozartovo glasbo izbrali zato, ker je izraz izvirnega avstrijskega duha, poleg tega pa je veljalo, da »nihče ne more prekositi znamenitega dunajskega mozartovskega ansambla«. ²²⁰ Pod slogovno nezmotljivo Böhmovo taktirko so muzicirali »reprezentančni interpreti DON JUANA«. V naslovni vlogi je nastopil George London, Don Juan, kakršnega si človek samo želi: impresivni, pa tudi razumni in duhoviti pevec čudovitega glasu in zapeljive pojave, v recitativih sproščen, v arijah triumfalen, v duetih predan opoju dvoglasja. Protiigra visokodramatske sopranistke Sene Jurinac se je z njegovo interpretacijo dopolnjevala. Erich Kunz, najbolj »sočen Leporello« od časov legendarnega Richarda Mayra je ironijo v vlogi nekoliko ublažil in iz Don Juanovega sluge naredil suveren lik. Gromoviti glas Ludwiga Webra je bil kot ustvarjen za Komturja. Zerlina Irmgard Seefried je posebej ženskost in Walter Berry je bil kmečki fant Masetto, s srcem na pravem mestu. Nova v tej zasedbi Lisa della Casa je bila deklinsko mila Donna Anna in ne heroična maščevalka kot ponavadi predstavljajo ta lik. Taka je bila bliže svojemu Don Ottaviu-Antonu Dermoti. Kritiki so z občudovanjem gledali na Dermotovo vzorno mozartovsko kantileno. »To je vredno toliko večjega priznanja, ker so bili dan poprej dramski poudarki v njegovem Florestanu prav tako zanesljivi.« ²²¹ Don Ottavio je bil še vedno ena najbolj znanih Dermotovih vlog in razveseljivo je bilo, »da jo je tudi po prehodu v Florestanov glasovni žanr ohranil v vsej lepoti mozartovskega petja«. ²²² To, v pevskem svetu nenavadno, lahko bi rekli celo drzno dejanje, nedvomno pripisujemo Dermotovemu velikemu pevskemu znanju in občutku za glasbeni slog. V avtobiografiji se je dve desetletji kasneje z velikim zadovoljstvom spominjal tega skoraj neverjetnega dogodka. Bolj razumljivo bi bilo, če bi najprej pel liričnega Don Ottavia, pa potem dramskega Florestana.

Slovesnosti ob otvoritvi nove zgradbe dunajske Opere s tem še ni bilo konec. Po reprizah FIDELIA in DON JUANA so jih nadaljevale predstave iz rednega repertoarja in Dermota je pel še Davida v MOJSTRIH PEVCIH pod Fritzem Reinerjem in Pevca v KAVALIRJU Z ROŽO pod Hansom Knappertsbuschem. Sodelovanje v Beethovnovi DEVETI pod Brunom Walterjem ob sklepu slovesnosti pa je moral zaradi preutrujenosti odpovedati.

Lahko si predstavljamo, da so bili odmevi v časopisih obsežni in raznovrstni in da so se poleg strogo umetniških dotikali tudi čisto obrobni dogodki. V osrednjem avstrijskem

časopisu pa je bilo objavljeno tudi pismo²²³ iz Ljubljane izpod peresa tedanje študentke germanistike Sonje Tavčarjeve. Takole se je glasilo: »V Sloveniji smo z velikim zanimanjem prisluhnili radijskemu prenosu slovesnosti z Dunaja. Lahko smo ponosni, da je naš rojak Anton Dermota pel vlogo Florestana na slavnostni predstavi, pa tudi, ker je ime slavnega skladatelja povezano z našim mestom. Beethoven je bil namreč imenovan za častnega člana takratne Filharmonije v Ljubljani. In Beethoven je poslal našim Filharmonikom svojo PASTORALNO SIMFONIJO z lastnoročnim posvetilom. Pa to niso edini razlogi, da smo z navdušenjem prisluhnili FIDELIU. Pridružujemo se radosti Dunajčanov. Umetnina je za nas simbol svobode. Nesmrtni genij, ki ga je ideja o svobodi nenehno spremljala, je govoril v svoji gigantski glasbi tako prepričljivo, da ga mora vsakdo razumeti. V tem kritičnem času je resnično nujno, da človeštvo prisluhne genijem, ki so nas v svojih delih opominjali k najvišjim idealom — k humanosti. Naključje je hotelo, da je ameriški zunanji minister Dulles s slavnostne predstave na Dunaju prispel na Brione na pogovore k Maršalu Titu. Upamo, da bodo zvoki Beethovnove glasbe še dolgo odmevali v srcih ljudi po svetu in da bodo vodili k skupnemu akordu-pax.«

Dermota je bil lahko zadovoljen. Izteklo se je spet umetniško bogato izpolnjeno leto. Omeniti velja še recital v Charlottenburgu v Berlinu in priložnostni koncert v Hannovru. Lahko bi rekli, da se je tedaj začela vrsta njegovih koncertnih gostovanj po severni Evropi. Na Dunaju je v Veliki dvorani Musikvereina muziciral pod Böhmom v Beethovnovi DEVETI v okviru Nicolaijevih koncertov, ki so posvečeni ustanovitelju Filharmonikov, Ottu Nicolaiju.

Anton Dermota je v jubilejnem Mozartovem letu — 1956 — (200-letnica skladateljevega rojstva) praznoval osebni jubilej. Minili sta dve desetletji, odkar je s pevsko kolegico Miro Gnuš in pianistko Hildo Berger-Weyerwald prvič stopil pred koncertno dunajsko občinstvo; odkar je v MOJSTRIH PEVCIH pod Toscaninijem prvič začutil omamno moč Mozartovega mesta; odkar je kot član dunajske Državne opere prvič nastopil na njenem odru. Za dve desetletji prehojene umetniške poti je kot »idealni interpret glasbe salzburškega mojstra« prejel Mozartovo medaljo, najvišje priznanje Mozartovega združenja na Dunaju.

To leto je imel obilo priložnosti, da je znova potrdil svoj sloves, saj je bila v vsej Evropi, ne le na Dunaju in v Salzburgu, vrsta koncertnih in opernih prireditev v skladateljevo počastitev.

70 Na Dunaju so se začele januarja prav ob skladateljevi 200-letnici rojstva z MAŠO OB KRONANJU. Solisti Wilma Lipp, Hilde Rössl Majdan, Anton Dermota in Hans Braun

so pod Moraltovim vodstvom pokazali, kako naj »v mestnih in podeželskih cerkvah popularna skladba zveni v dognani umetniški podobi«. ²²⁴

Pozornosti je bil deležen tudi 16. marec, dan, ko je leta 1781 v cesarsko mesto prišel Mozart. Na slavnostnem večeru v Mozartovi dvorani Konzerthausa je bilo orisano njegovo življenje, radosti, uspehi, ljubezni in prijateljstva, pa tudi stiske, osamljenost in žalostni konec, ki ga je Mozart dočakal v metropoli. Podelili so Mozartove medalje, v umetniškem delu večera pa je Dermota zapel Mozartovo koncertno arijo PER PIETÀ, NON RICERCATE ob spremljavi Hilde Berger-Weyerwald in »z najfinejšim občutkom za slog dokazal, da je medalja prišla v prave roke«. ²²⁵

Maja so se začeli Dunajski slavnostni tedni, posvečeni Mozartu, junija pa mednarodno Mozartovo slavlje, kjer so koncertirali Berlinski filharmoniki pod Karajanom, amsterdamski orkester Concertgebouw pod svojim dolgoletnim dirigentom van Beinumom in Leningrajski filharmoniki, ki so pod Mravinskim prvič na Dunaju predstavili novi Šostakovičev violinski koncert s solistom Davidom Ojstraham. Na uvodnem koncertu so Dunajski filharmoniki pod Böhmom igrali Mozarta, večer pa je sklenilo Haydnovo STVARJENJE. »Zelo modra je bila misel,« so ob tem zapisali v časopisu, ²²⁶ »da v okviru slovesnosti izvajajo ob delih salzburškega mojstra tudi opuse iz svetovne literature. Haydnov oratorij je prav na njenem vrhu.« S preprosto, a neomajno vero in ustvarjalno izpovedjo zarisan Haydnov svet je bil tudi Mozartu blizu. Nujno umetnostno sozvenenje se je na tem večeru ponovno potrdilo, a po mnenju kritikov bolj programsko kot poustvarjalno. Moralt namreč ni uspel iz Simfonikov in sicer čudovitih zboristov Pevskega združenja izvabiti tistih umetniških impulzov, ki jih je izvabil v prvem delu koncerta iz Filharmonikov Böhm. Izvrstno pa je muziciral kvartet solistov. »Dermota je že od nekdaj okras vseh oratorijskih pevcev,« ²²⁷ je kritik vzneseno sklenil svoje poročanje o koncertu v Musikverein v okviru Mozartovih slavnostnih tednov.

Dunajska Opera je spet uprizorila COSI FAN TUTTE z »uglajeno igralko in razkošno« pevko Christo Ludwig, zadnjo interpretinjo Dorabelle v klasičnem, že desetletje vodilnem mozartovskem ansamblu ob Seefriedovi, Dermoti, Kunzu, Schöfflerju in Loosejevi. Pod Böhmom je izvedba COSI FAN TUTTE dozorela v »paradni komad dunajske Opere«. ²²⁸

Koncertna izvedba Gluckove opere IFIGENIJA NA TAVRIDI je prav tako opozarjala, da je najti pri Glucku glasbene misli in motive, sorodne Mozartovim, in s tem popestrila Mozartove slovesnosti. Umetniško vodstvo je sicer izbralo Straussovo verzijo IFIGENIJE NA TAVRIDI, vendar se je nemški dirigent Joseph Keilberth, strokovnjak za glasbo opernega reformatorja in Mozartovega dunajskega sodobnika Christopa Willibalda Glucka, v marsikaterem odlomku raje povrnil k izvirniku. Novejši čas je bil

tudi sicer bolj naklonjen izvirniku in manj predelavi Gluckove umetnine. Dirigent je s severa Evrope pripeljal za vlogo Oresta mladega Hermanna Preya, Hilde Zadek je pela Ifigenijo in Anton Dermota »z izbrano pevsko kulturo«²²⁹ Orestovega prijatelja Pilada.

Tudi v sodobnem delu švicarskega skladatelja Franka Martina, v komični operi VIHAR, je imel Dermota »priložnost pokazati svoj glas«, kajti kljub prevladujočim dramatičnim poudarkom in deklamacijski vokalni liniji je bilo dovolj občutene lirične glasbe, ki je bila v skladu z lahnim, breztežnim Shakespearovim pravljničnim svetom. »Pa je Martinov VIHAR res opera?« so se spraševali in bili zraven ponosni, da lahko zabeležijo novo krstno izvedbo in da so Dunajski slavnostni tedni programsko tako široki. Skladatelj se ni mogel upreti čaru glasbenega gledališča: njegova kompozicija je prerasla v opero iz skladbe, ki je bila prvotno načrtovana kot zvočna kulisa k dramskemu delu. Oblikovalce predstave je pravljnična fantazija ponesla s seboj kot zračni duh Ariel. Dirigent Ernest Ansermet, »père noble švicarske glasbe, je dirigiral partituro tako, kot je napisana: imenitno, kultivirano, z romantičnim nadihom«.²³⁰ Ne ravno polno zasedeni avditorij dunajske Opere se je z vljudnimi aplavzi zahvalil staremu mojstru za dirigentskim pultom, vsem izvajalcem in komponistu nekako v smislu Shakespearovih besed: »Veliko hrupa, zvokov, sladkih tonov, ki razveseljujejo in nikomur ne škodijo.«

Sklepni akord mednarodnega Mozartovega slavlja pa je bila izvedba Mozartovega REKVIEMA z Dunajskimi filharmoniki, zborom Pevskega združenja in solisti Wilmo Lipp, Hilde Rössl Majdan, Antonom Dermoto in Ottom Edelmanom pod Brunom Walterjem. »In nenadoma so bila odveč vsa razmišljanja, vse diskusije o interpretaciji Mozarta.« Kritikom se je zdela avtentična le interpretacija Mozarta pod Walterjevo taktirko, »kajti Bruno Walter ljubi Mozartovo glasbo, še več, ljubi Mozarta kot človeka«.²³¹ Že po prvih taktih jim je bilo jasno, kako malo pravega Mozarta so kljub številnim izvedbam njegovih del slišali v vseh teh slavnostnih tednih. Interpretacija REKVIEMA je bila pretresljiva podoba tragične usode salzburškega genija. Bruno Walter se je predal glasbi z zrelostjo in modrostjo bogatih izkušenj ter svežino mladostnega srca. »Nekaj čudovito mehkega, človeško toplega je bilo v tem muziciranju.«²³²

Le nekaj dni zatem, 27. julija 1956, so z Mozartovim REKVIEMOM pod Brunom Walterjem odprli slavnostne igre v Salzburgu. Ta izvedba REKVIEMA je po mnenju poznavalcev poleg Brucknerjeve DEVETE na salzburškem festivalu leta 1953 in Beethovnovi DEVETE ob otvoritvi dunajske Opere 1955. leta najbogatejša umetniška daritev Bruna Walterja, zadnjega poročevalca obdobja dirigentskih osebnosti, kot so bili Strauss, Mahler, Furtwängler, Krauss in Kleiber. Od »dunajskega« kvarteta solistov sta tu

v »salzburškem« REKVIEMU ostala le Lisa della Casa in Dermota, mezzosopranski part je prevzela Ira Malaniuk, basovskega pa Cesare Siepi.

Jubilejno Mozartovo leto je bilo docela v znamenju njihovega genija. Odrekli so se celo ustaljeni navadi, da uprizore tudi eno od Straussovih oper in operno novost. Celotni program je izpolnilo šest Mozartovih oper. Dermota je pel v COSI FAN TUTTE in CAROBNI PIŠČALI, ki je v Kokoschkovi scenski barvitosti še vedno veljala za svojevrstno privlačnost salzburškega festivala. Njegovo petje je izzvalo sijajne ocene — v svojem dvajsetem letu umetniškega dela v Salzburgu je »ustvarjal vrhunske stvaritve«. Po tem se je od Salzburga začel poslavljal. Ni čakal na prizanesljive in vljudnostne kritike, ki pridejo z leti. Želel si je, da njegove kreacije ostanejo v najsvetlejši luči. Nastopil je še v nekaj predstavah COSI FAN TUTTE, potem se je z uprizoritvijo vred umaknil s salzburških opernih deska. Ne pa tudi s koncertnih.

V Mozartovem letu, ki ga je slavila vsa Evropa, so ga povabili v Barcelono v Gran Teatro del Liceo, na Mozartove slovesnosti v Gradec, v Hagen in v Rim, pa spet v Salzburg, kjer je bila 4. decembra, na predvečer skladateljevega smrtnega datuma, izvedba REKVIEMA.

Ob tem je gostoval in nastopal v okviru rednih abonmajskih večerov. V ciklu Beethovnovih simfonij je v Konzerthausu pel v DEVETI pod Hansom Swarowskim, dolgoletnim dirigentom Dunajskih simfonikov, pa v Londonu in na Dunaju v MISSI SOLEMNIS, poznem Beethovnovem delu, ki je gotovo ena najlepših cerkvenih kompozicij sploh. Kot poročajo časopisi, je na Dunaju veljal prvi aplavz zveznemu predsedniku, ki je ta večer prišel v svojo ložo v Državno opero, potem pa izvajalcem kar po vrsti: »trdni dirigentski roki Karla Böhma, zboru dunajske Opere (ki je eden redkih, med opernimi zbori pa zagotovo edini, ki zvočno tako bogato obvladuje Beethovново partituro in tako globoko dojema izpoved z boleznijo zaznamovanega skladatelja), solistom in Simfonikom. V kipeči molitvi in religioznih ekstazah so se z zborom združili izvrstni solisti, predvsem Hilde Zadek in Anton Dermota«. ²³³

Na drugem koncu Evrope, v londonski Kraljevi festivalni dvorani, je v MISSI SOLEMNIS Dermota muziciral z zborom in orekestrom britanskega radia pod Ottom Klempererjem.

Tudi v zenitu svoje kariere se je rad odzval manj zvenečim vabilom. Tako je nastopil v Zürichu v Haydnovem STVARJENJU, četudi je vedel, da s tamkajšnjimi interpreti ne more doseči vrhunske poustvaritve.

Ko človek pregleduje Dermotove nastope na festivalih, gostovanjih, na koncertnih in opernih odrih, komaj verjame, da je vse to zmogel en sam umetnik, da je bila njegova

fizična kondicija tako močna in psihična pripravljenost tako zanesljiva. Že samo število nastopov je vredno spoštovanja.

Interpretacijo Schubertovega cikla LEPA MLINARICA, 1956, so označili kot »nepozaben dogodek«, ²³⁴ prav tako ponovitev koncerta v Gradcu. Nekaj posebnega je bil za Dunaj koncert del sodobnih avstrijskih skladateljev. Dermota je veljal za pogumnega, ker je polovico večera posvetil najnovejšim delom. »To je bilo zmagoslavje za interpreta in skladatelje Fritza Skorzenyja, Ludwiga Uraya in Josepha Marxa« ²³⁵ in občinstvo, ki so mu nenehno očitali konservativnost, se je razvnelo do viharnih aplavzov. Svojevrstna zanimivost je bil Dermotov koncert v Lichtensteinski palači na Dunaju med dvema njegovima nastopoma v ČAROBNI PIŠČALI v poletnem Salzburgu. Kritiki je hudo mušno pripomnil: »Ne vemo, ali so princa Tamina pripeljali trije dečki z zračnim strojem, ali je prispel kot navaden smrtnik z Arlberg ekspresom.« ²³⁶ Vemo le, da je bil spored večera popularno ubran za počitniško ali turistično domače in tuje občinstvo. Vemo tudi, da mu njegova »izbrana pevska tehnika kljub dramatičnim nagibom, zlasti njegovo piano petje in messa di voce, to je pojačevanje ali utišavanje glasu na istem tonu, brez pridržkov dovoljujejo posvečanje visoki umetnosti pesmi«. ²³⁷ Izposoja iz Salzburga, kot so imenovali Dermotov skok z Mozartovega festivala, je zelo uspela. Aplavzu ni bilo konca in občinstvo bi gotovo še celo uro ploskalo in čakalo, »če ne bi Dermota s prijaznim, a odločnim smehljajem dal vedeti, da ne bo več dodatkov in zaprl pokrov nad klaviaturo«. ²³⁸

V romatničnem ciklu v Konzerthausu je jeseni pel Wolfa in Marxa, nove v programu so bile pesmi avstrijskega skladatelja Egona Kornautha ter Mahlerjeve pesmi. Bilo je tik pred odhodom v Pariz, kjer sta s soprogo v avstrijskem kulturnem centru priredila večer koncertnih arij in pesmi od Mozarta do Straussa in sodobnega avstrijskega skladatelja Aloisa Melicharja. V slogu Dermotovih prvih koncertnih nastopov pa je bil sestavljen spored večera v Tivolski dvorani v Københavnu. Opernim arijam in samospevom so se tu pridružile slovenske ljudske pesmi.

10. POIGRA

74 Veličastnemu uvodnemu akordu v novo obdobje dunajske Opere ob otvoritvi obnovljene zgradbe je sledilo njeno manj bleščeče obdobje. Kronisti ga imenujejo »poigra«. Predstave so bile pripravljene na hitro, čutiti je bilo pomanjkanje zavzetosti in finančnih

moči. Direktor Böhm je pokazal svoje interese drugje in ko je glasno povedal, da dunajski Operi na ljubo ne misli žrtvovati svoje mednarodne kariere, je sodu zbil dno: na predstavi ga je občinstvo pozdravilo z žvižgi in komaj po štirih mesecih se je moral odpovedati vodstvu. Šele njegovo javno opravičilo je pomirilo duhove in spet je postal zaželena dirigentska osebnost v dunajski Operi.

Ena izmed ponesrečenih predstav obdobja »poigre« je bil KNEZ IGOR Aleksandra Borodina. Iz Theatra an der Wien prinešene kulise so prikrojevali za oder Državne opere, kar ni uspelo. S seboj so prinesli vse idejne osnutke prejšnje predstave. Pravladovala so temne barve, na kar so opozarjali časopisi že v naslovih kritik. »V Rusiji je nebo črno,« so pisali. Pa to so še nekako razumeli. »Da pa naredijo sončni mrk brez sonca, je pa za nas popolna novost,«²³⁹ je pribil kritik Witeschnik. Tudi dramaturške posege in režijske domislice so odklonili, pač pa je glasbena stran zapustila pozitivne vtise. Dirigentu Berislavu Klobučarju, Matačičevemu in Kraussovemu učencu, ki je postal po odhodu iz Zagreba svetovna dirigentska osebnost, »je Borodinova glasba v krvi,« so pisali. »Če odmislimo nekaj zvočno predimenzioniranih mest, je bila njegova barvita interpretacija vseskozi razveseljiva.« V dvajsetletni karieri v dunajski Operi je Berislav Klobučar prejemal lepe kritike. Pod njegovim vodstvom je v Dermotovi interpretaciji knezovega sina Vladimira prišel do izraza »sijaj skoraj junaško obarvanega glasu«. Podobno oceno je dobil za vlogo Waltherja von der Vogelweideja v Wagnerjevem TANNHÄUSERJU. Uprizoritev so označili kot eksperiment, kot poskus, da bi s predstavitve opere otresli stoletni prah in jo prikazali v luči modernega gledališča brez scenske prenatrpanosti.

Dunajski Operi so se bližali boljši časi. Že dolgo snubljeni Herbert von Karajan, tedanji vodja Londonskih filharmonikov, umetniški vodja salzburškega festivala in doživljenjski šef-dirigent Berlinskih filharmonikov, je privolil in postal umetniški vodja dunajske Državne opere. Repertoarno linijo, ki je od Straussovega obdobja dalje povezovala vse programske koncepte, je obdržal. Dopolnil pa jo je s pravcatim vdorom italijanske operne umetnosti in umetnikov. Milanska Scala in dunajska Opera sta delovali z roko v roki. Verdijev OTHELLO je bil ena teh bleščečih Karajanovih kreacij, ki je »daleč presegla siceršnjo raven predstav. Če so se dirigentu v čudoviti orekestrski igri odzvali doslej še nezapaženi odenki, s tem še zdaleč ni povedano vse. Osupljiva je bila Karajanova značilna prosojna abstrakcija, kjer ima v vsakem taktu pred očmi celotno partituro. Z neverjetno močjo pritegne orkester in v najfinejšem rubatu vodi pevce. Opernim obiskovalcem je zastajal dih.«²⁴⁰ Pa prvo ime med solisti ni bil Mario del Monaco, temveč Dunajčanka Leonie Rysanek. »Verdijev Othello se je pravzaprav imenoval Desdemona,« so pisali. Za vlogo Jaga so iz berlinske Mestne opere povabili Tomislava Neralića. Od časov, ko so ga

na Dunaju spoznali kot nadarjenega mladeniča, je dozorel v iskanega umetnika. Izražali so željo, »da bi Neralića radi slišali na Dunaju še v liričnih vlogah«. Te so mu gotovo bolj ležale, kajti njegov Jago je bil kljub »mrki maski kar simpatičen človek«. ²⁴¹ Ob interpretih glavnih vlog omenjajo kritiki toplo podan lik Cassia v interpretaciji Antona Dermote.

Ponovil je tudi uspešno kreacijo Hoffmanna v novi uprizoritvi HOFFMANNOVIH PRIPOVEDK, v prepletanju liričnega in skurilnega, v fantazijski predstavitvi izvirne verzije opere. V Karajanovem osemletnem umetniškem vodenju dunajske Opere je imel tudi Wagner svoje odlično mesto in dirigent Karajan ob sebi dragocenega človeka Emila Praetoriusa, polnega idej in nasprotnika takšnih uprizoritev Wagnerjevih del, kakršne predstavljajo v Bayreuthu. Dunaj je dal tako nemškemu geniju posrečeno, med naturalizmom in stilizacijo nihajočo podobo. Glasbene drame iz tetralogije NIBELUNGOV PRSTAN, kjer je Dermota pel vlogo boga Froha, so bile scensko nabrekel projekt pod »grandiozno« Karajanovo taktirko. V glasbeni drami TRISTAN IN IZOLDA pa le niso mogli mimo bayreuthske simbolistične uprizoritve in Karajanova vizija in njegova scenska zamisel sta bili čudovita igra svetlobe in barv. Kot Mornar je Dermota v TRISTANU IN IZOLDI nastopil v družbi sinonimov wagnerijanskega petja, Švedinje Birgit Nilsson in Nemca Wolfganga Windgassna. Ta uprizoritev Wagnerjeve ljubezenske tragedije je bila za Italijane ob gostovanju dunajske Državne opere v milanski Scali pravo odkritje.

Kronisti kujejo v zvezde tudi uprizoritev Debussyjeve impresionistične opere PELLEAS IN MELISANDA. Dermota v avtobiografiji piše, da mu je bilo neznansko žal, da zaradi poškodbe pri prometni nesreči ni mogel nadaljevati začetega dela pri oblikovanju naslovne vloge. Priložnost se ni več ponovila in Karajanov režijski dosežek, ki je po mnenju kritikov presegel vse njegove režije (bil pa je seveda tudi dirigent predstave), je brez Dermote navduševal operne sladokusce. V Karajanovem obdobju je Dermota sodeloval pri zgodovinsko pomembnih stvaritvah dunajske Državne opere. Sodeloval je v epizodni vlogi pri »spektakularnem« SLIKARJU MATHISU sodobnega nemškega skladatelja Paula Hindemitha, nadalje pri prvi dunajski predstavitvi opere POGOVORI KARME-LIČANK Francoza Francisa Poulenca in v glasbeno-scenskem delu UMOR V KATERALI takrat še živečega italijanskega skladatelja Ildebranda Pizzettija. To so bile novosti za dunajsko občinstvo. Dunajčane je Poulencova opera »navdušila, čeprav nikoli niso imeli pravega razumevanja za moderno opero«. ²⁴² Opera francoskega skladatelja, nastala po noveli nemške pisateljice, je v milanski Scali doživela krstno izvedbo dve leti pred dunajsko predstavitvijo in Karajan se ni obotavljal prinesiti iz dežele lepega petja tudi česa manj cvetočega. Poulenc tu še zdaleč ni tisti Poulenc, idej in svežine polni avantgardni

skladatelj iz skupine »šestih«. Melodične linije se gibljejo »na dolge proge« v kultiviranem konverzacijskem slogu. Zgodba iz karmeličanskega samostana pred francosko revolucijo in med njo se odvija v enoličnem melodičnem tkivu. Bila pa je tako »polna žive odrske igre, kakršne v dunajski Operi že dolgo ni bilo«. In toliko izbranih ženskih solističnih imen na kupu tudi ne. »Moški ob karmeličankah niso imeli veliko povedati, vendar je Dermota iz kratke naredil veliko vlogo.«²⁴³ Tudi v SLIKARJU MATHISU so bile »epizodne vloge zasedene s prvovrstnimi pevci«,²⁴⁴ vendar delo samo ne daje »kakšne hvaležne pevske partije«. ²⁴⁵

Da je bil v družbi sodobnih del Alfred v Straussovi opereti NETOPIR za Dermoto pravi balzam, ni treba posebej poudarjati, pod Karajanovo čarobno taktirko pa sploh. Tudi v vlogi Sekstusa v operi JULIJ CEZAR skladatelja Georga Friedricha Händla ga je bilo »veselje slišati«. Hvala večera je veljala tudi godalom Filharmonikov ter znanemu tandemu Schuh-Neher, ki sta poznobaročno opero serio živo vkomponirala v velikanski prostor dunajske Opere. »Bilo je vse kaj drugega kot obisk muzeja,«²⁴⁶ so pisali.

11. KOMORNI PEVEC

Izpod peresa avstrijskega glasbenega kritika, publicista in skladatelja Erika Werbe je leta 1957 izšel zanimiv članek z naslovom RAPSODI ŠIRNE SEDANJOSTI.²⁴⁷ Pisal je o štirih interpretih pesmi, o popolnem zlitju blagoglasja in izraznosti v umetnosti pesmi Antona Dermote; o profetu glasbene lirike Dietrichu Fischerju Dieskauu, pevcu z občutljivim duhovnim svetom; atraktivnem wagnerijanskem baritonistu, interpretu nemške visoke ljubezenske lirike Hansu Hotterju; ter Juliusu Patzaku, pevcu s tako popolnim razumevanjem umetnosti, da je podana v svoji prvobitnosti. Le malokateremu pevcu je dano, da se lahko izraža kot umetnik, ki ravna z darovi narave zaupljivo in ima toliko potrpljenja s seboj in z okoljem, da ne uniči sozvočja med življenjem in umetnostjo. Poznati mora meje svoje nravi in glasu, predvsem pa se mora zavedati nenehnega razvojnega procesa, v katerem nobena današnja kreacija ni enaka jutrišnji. Pevec mora upoštevati čas nastanka pesmi in čas, v katerem jo interpretira. Premostiti mora časovno razliko, ki ju loči, in s svojo interpretacijo skleniti časovni lok. Pesmi, napisane v preteklosti, mora peti tako, kot da so nastale pravkar! Upoštevati mora skladateljev slog in kot človek svojega časa najti vez med potopljenim včerajšnjim in uhajajočim današnjim trenutkom.

Erik Werba omenja, da je »komornemu pevcu Antonu Dermoti blagoglasje vse«. Njegovemu »lepemu in nadvse gibkemu glasu se pridružujejo še resnobnost mišljenja,

želja po vrhunskih kreacijah ter neumorna volja do dela«. Werba dalje pravilno ugotavlja, da je »posebnost tega tenorista iz Slovenije« tudi svojevrstno oblikovanje sporedov. Blizu mu je snovanje 20. stoletja. Nihče drug si ni upal prirediti celotnega večera Straussovih pesmi. »Dermota je tvegat in dobil.« Leta 1954 je dobil naslov »najbolj priljubljenega pevca leta«. ²⁴⁸ Pisec tega članka posebej omenja koncertni večer s sedmimi pesmimi iz zgodnjega opusa avstrijskega avantgardnega skladatelja Albana Berga, ki jih je zapel skupaj s Schumannovimi, Griegovimi, Straussovimi pesmimi ter slovenskimi narodnimi OJ, TE MLINAR, ČOJ SO TISTE STEZICE, JAZ 'MAM PA KONJ'ČA BELEGA, PRI FARNI CERKVICI in POTRKAN PLES. Za Dunaj gotovo nenavadno oblikovan spored je v kritičkih zapisih močno odmeval. »Dermota je v super formi,« ²⁴⁹ beremo. V kompozicijskem pogledu je bil koncert na različnih ravneh. Preprosta harmonska in oblikovna zgradba naših narodnih pesmi v Ravnikovi priredbi se je po Bergovih kompozicijsko bogatih in izbrušenih poznoromantičnih in impresionističnih pesmih pokazala še v preprostejši luči. »A za umetnika so bile pesmi iz njegove ožje domovine, njih mehkbna melodika in živopisni ritmi učinkovit sklepni akord večera.« ²⁵⁰ Slovenska ljudska pesem je v osrčju dunajskega umetnostnega okolja, v Brahmsovi dvorani v Musikverein u ta večer morda zazvenela prvič, prav gotovo pa prvič v interpretacijsko tako popolni podobi.

Recitali v raznih dunajskih dvorinah in zunaj Dunaja so se kar vrstili. V Salzburgu, Münchnu, Gradcu, Augsburgu, Bregenzu, Innsbrucku, Linzu, Buenos Airesu, Londonu, Ljubljani, Zagrebu, Beogradu. »Predolgo, polnih šest let je minilo, odkar je Dermota nastopil v Zagrebu,« ²⁵¹ beremo v Večernjem listu. V biserih iz svojega repertoarja, v Schumannovem ciklu PESNIKOVA LJUBEZEN ter v Wolfvih in Straussovih pesmih je pokazal svojo umetnost pred nepolno zasedeno dvorano Hrvaškega glasbenega zavoda. S tem programom se je »znameniti domači gost z Dunaja« ²⁵² predstavil tudi v Ljubljani in Beogradu. Občinstvo mu je ploskalo še pol ure po zaključenem uradnem programu v dvorani Slovenske filharmonije in po dodani Straussovi PODOKNICI, Lajovčevem samospěvu MESEC V IZBI in Ravnikovih priredbah narodnih KJE SO TISTE STEZICE in GOR ČEZ IZARO. Med poslušalci so bili tudi rojaki iz Kroepe. V pogovoru za časopis Delo je umetnik povedal, da ni pričakoval »tako toplega odmeva, kar je odraz visoke kulturne ravni ljubljanskega občinstva na ta izbor pesmi, zlasti na Schumanna, ki je za glasbene poznavalce sicer poln draguljev, ki pa je morda za bežnega poslušalca nekoliko enoličen in utrudljiv,« ²⁵³ Po koncertnem nastopu je izrazil željo, da bi na gramofonsko ploščo posnel slovenske samospěve od Volariča in Maška do Lajovica in Škerjanca. Želja se mu je pozneje deloma uresničila, za arhiv Radia Ljubljana pa je posnel še precej širši program.

Še beseda o kritičkem zapisu Rafaela Ajleca ob Dermotovem koncertu v dvorani Slovenske filharmonije. Pesnikova, skladateljeva in pevčeva umetniška izpoved skupaj s klavirsko spremljavo so bile pod njegovim kritičkim drobnogledom razkrite in opažene do tako tenkočutnih meja, prek katerih tudi kritike v tradiciji in kulturne zavesti izdatnejšem svetu, ne sežejo. »Dermota poje v vedno novih, neizčrpnih, dinamičnih in resonančnih odtenkih,« beremo v Ljubljanskem dnevniku, »čudovito pa je, da nahaja vedno pravi odtenek za pravi izraz. V Schumann-Heinejevem ciklu je dal tudi v mimiki in kretnjah romantično vznemirjen, mračen značaj«. ²⁵⁴ Razčlenil je Dermotove glasbene lastnosti in pevske odlike ter njegove interpretacijske posebnosti, ki so vselej skladne z umetnino. »Če je dobra interpretacija umetniškega samospeva kot glasbene umetnine veliko in odgovorno dejanje,« beremo, »potem velja to še posebno za Wolfove samospeve, zaradi njihove skrajno nežne, skrajno občutljive lepote.« Koncert je bil po kritikovih besedah za Ljubljano izjemno zanimiv, »saj sodi Dermota v svetovno elito današnjih koncertnih pevcev«.

Pred prihodom v Ljubljano je Dermota na Dunaju sodeloval pri slovesnostih v počastitev 150-letnice smrti Josepha Haydna. Pravzaprav so se začele že kar ob začetku leta 1959. Ob izvedbi Haydnovega STVARJENJA so pisali časopisi, da jih je »prvi val spominskih koncertov na velikega avstrijskega skladatelja že zajel«. ²⁵⁵ Osrednji koncert je bil 30. maja, na predvečer spominskega datuma ob slavnostnem nagovoru zveznega ministra za kulturo in izvedbi ene od šestih Haydnovih maš, ki je posvčena admiralu Nelsonu. Izvajali so jo solisti Wilma Lipp, Hilde Rössl Majdan, Anton Dermota in Walter Berry z zborom dunajske Državne opere in Dunajskimi filharmoniki pod vodstvom Herberta von Karajana. Nelsonova maša sicer ni Haydnova najbolj »dunajska kompozicija«. Komponiral jo je v Eisenstadtu kot svojo letno obveznost knezu Esterhazyju, cesarsko mesto pa je bilo kulturno središče, ki je skladatelja navezalo nase zlasti v njegovem poznem življenjskem obdobju. Slovesnosti so se z izvedbami Haydnovih oratorijev STVARJENJE in LETNI ČASI nadaljevale po številnih krajih: Linzu, Eisenstadtu, Peruggii, Bernu. V Rimu je pel tenorski part v NELSONOVI MASI ter v okviru avstrijskega kulturnega inštituta v Vatikanu pred papežem v Mozartovem REKVIEMU in Brucknerjevem TE DEUMU.

Sodeloval je tudi na poletnem festivalu v Bregenzu. Angažmaji na mladem, komaj desetletnem festivalu v Bregenzu so se pravzaprav začeli s koncertnimi nastopi. Leta 1959 pa so Dermoto prvič povabili tudi na operni oder, na »plavajoče čudo«, kajti predstave se v milih, prijetno hladnih večerih pozibavajo na odru, ki je na vodni gladini Bodenskega jezera. Izjemni prireditveni prostor znajo gledališki ustvarjalci tudi izjemno dobro izkoristiti. Predstave so »pravljice žarometov in vodomotov« in okolju primerno znajo izbirati

tudi repertoar. Glasba Johanna Straussa je programski steber festivala v Bregenzu. Z njegovo 1001 NOČJO je festival začel svojo barvito in vremenskim razmeram kljubujočo pot. Dež in veter sta njegova sovražnika. »Če je zapihal veter z nasprotne strani,« se spominja Dermota, »je odneslo glas proti mestu Lindau in moral sem se neznansko truditi, da nisem popolnoma razočaral poslušalcev.« Razpoloženje je bilo kljub temu prijetno in sproščeno, kar dopustniško in obe sezoni opernega sodelovanja na festivalu v Bregenzu sta ostali Dermoti v lepem spominu. V Bregenzu je pel tudi vlogo Nuredina v BAGDADSKEM BRIVCU nemškega skladatelja Petra Corneliusa, Wagnerjevega sodobnika. Predstave so bile »atraktivne glasbene in igralske upodobitve« priljubljene nemške komične opere, v kateri je skladatelj in libretist Peter Cornelius izčrpal temeljito poznavanje glasbenega gledališča. Prehobil je namreč pot od opernega zborista, igralca in glasbenika v opernem orkestru do skladatelja. »Modra cvetka romantike je vzcvetela v zgodbi iz 1001 NOČI v posrečenem vedrem razpoloženju,«²⁵⁶ je zapisano v komentarju k operi BAGDADSKI BRIVEC, ki jo pisec članka uvršča med najpomembnejše nemške komične opere, nastale pred Wagnerjevimi MOJSTRI PEVCI. Za izvedbo opere je umetniško vodstvo festivala povabilo interprete z Dunaja. Ker so bili Filharmoniki v Salzburgu, so v Bregenzu angažirali Dunajske simfonike, za naslovno vlogo basista Oskarja Czerwenko, Nuredin je bil Anton Dermota, njegova Bostana pa naša umetnica Sonja Draksler, solistka dunajske Ljudske opere. Kritika je vedno znova »ostrmela ob bogato obarvanem glasu Antona Dermote,«²⁵⁷ Sonja Draksler pa je »izžarevala gledališko polnokrvnost«.

Dermota je leta 1960 v Bregenzu pel še Florestana v koncertni izvedbi FIDELIA pod vodstvom Ferdinanda Leitnerja ter tenorski part v ciklu PESEM O ZEMLJI Gustava Mahlerja, poznem delu razočaranega in razdvojenega skladatelja, polnega slutenj bližajoče se smrti. V ciklu šestih spevov za tenor in alt z orkestrom je dirigent Heinrich Hollreiser s Simfoniki »širokopotezno in kontrastno razmišljal o človekovi tragični usodi in minljivosti«. Zahtevni tenorski part je Dermota obvladoval z vsemi registri svojega glasu in tudi Hilde Rössl Majdan je imela široko izrazno lestvico. Izpoved človeka in umetnika Mahlerja je bila v takšni izvedbi presunljiva. Kritiku se je zdelo, »da ima naš čas razumevanje za Gustava Mahlerja«, in izgledalo je, da je Mahlerjeva umetnost »na pragu nove renesanse«. ²⁵⁸

Prihodnje leto naj bi Dermota na festivalu v Bregenzu pel v opereti CIGAN BARON Johanna Straussa. Nenadno obolenje mu je prekrizalo načrte, do ponovnih gledaliških stikov pa ni več prišlo.

12. PESNITEV IN GLASBA

Leta 1960 je Dermota prejel eno tistih odličij, ki jih sam najbolj ceni — Nicolaijevo medaljo, ki jo podeljujejo Dunajski filharmoniki dirigentom, najbolj zaslužnim članom orkestra in solistom, s katerimi delijo svoj koncertni oder v Musikverein. Imenujejo jo po ustanovitelju orkestra Dunajskih filharmonikov in prvem dirigentu, nemškemu skladatelju Ottu Nicolaiju. Njemu v spomin in zahvalo priredijo vsakoletni Nicolaijev koncert s programom, ki praviloma vključuje Beethovnov DEVETO. V svojem 118. letu obstoja Filharmonije so podelili medaljo Dermoti. Nič manj kot štirinajstkrat je pel tenorski part v Beethovnovi DEVETI SIMFONIJI in vsega skupaj je več kot stokrat sodeloval kot solist z orkestrom Dunajskih filharmonikov. Za dirigentskim pultom so bili sloviti dirigenti. Spomnimo se samo na Mozartov REKVIEM pod Brunom Walterjem, Beethovnov DEVETO pod Furtwänglerjem, Swarowskim, Kletzkim in Kripsom; Beethovnov MISSE SOLEMNIS pod Jochumom, Soltijem, Karajanom in Böhmom; Bachov PASIJON PO MATEJU pod Karajanom; Verdijev REKVIEM pod de Sabato, Ferencsikom, Knappertsbuschem in Karajanom. Z Dunajskimi filharmoniki je Dermota tudi kasneje še sodeloval.

To leto je Beethovnov DEVETO pel pod Karajanom. Iz velike dvorane Musikvereina je bil neposredni radijski prenos za številne poslušalce, ki so zaman čakali na vstopnico. »Zakaj tudi jaz ne bi enkrat slišal Beethovнове umetnine prek zvočnika namesto v dvorani?«²⁵⁹ se je spraševal kritik. Pri poslušanju doma pa je ugotovil vrsto tehničnih pomanjkljivosti, ki nastanejo pri prenosu. »Ni bilo zvočne homogenosti, kajti tonski mojster pri prenosu ne more razvrstiti solistov, zbora in orkestra tako, kakor bi bilo treba. Kar ustreza akustiki dvorane, ne ustreza zahtevam radia.« Kritik se je v nadaljevanju posvetil hitri, a dosledno izpeljani Karajanovi interpretaciji in interpretaciji solistov. Najbolj mu je bil všeč Dermotov junaški tenor.

Tudi s Salzburgom je ostal še naprej povezan, čeprav se je z odrskih deska že umikal. Vrsto poletnih solističnih koncertov v Salzburgu leta 1957 sta zakonca Dermota sklenila s »praznikom pesmi«. Svojemu zvestemu salzburškemu občinstvu se nista predala le s simpatijami in znanjem, »temveč sta stremela za najvišjimi cilji.«²⁶⁰ PESNIKOVA LJUBEZEN Roberta Schumanna ter izbrane pesmi Huga Wolfa in Richarda Straussa »so ožarile večer z romantičnim sijajem že davno minulih cvetočih časov pesmi«. »Poslušalce je Straussova PODOKNICA ob koncu recitala opomnila, kako so današnje razmere skromne in žalostne, nenaklonjene pesmim.«

Dve leti zatem je pel Evangelista v oratoriju KNJIGA S SEDMIMI PEČATI Franza Schmidta. »Kakšna kreacija!« Dramatične recitative je brez prekinjene črte navezal na belkantistične odlomke. Ponovno snidenje Dermote s Salzburgom je bilo prisrčno in želeli so si, da bi se njegovo »umetniško sodelovanje s festivalom še učvrstilo«. Oratorij KNJIGA S SEDMIMI PEČATI, ki v glasbeni in oblikovni snovi »stoji tako rekoč med časi in med umetnostnimi slogi, ki se izpoveduje v kontrapunktičnem svetu glasbe ter se spogleduje z novimi glasbenimi polji«, je bil pod taktirko Dimitrija Mitropoulosa izjemen uspeh sakralne glasbe. Mediteranskemu duhu dirigenta je kritik pripisoval »tako globoko občutenje romantike v Schmidtovem delu«.

Schmidtov oratorij pa ni bil edino sodobno delo, v katerem je sodeloval Dermota. Enodejanka s prologom UJETNIK italijanskega skladatelja Luigija Dallapiccole, ki so ga v ciklu NOVA MUZIKA prvič koncertno uprizorili pred dunajskim občinstvom v nepolno zasedeni dvorani Konzerthausa, je v dvanajsttinskem kompozicijskem sistemu nadaljevanje italijanske veristične opere. V melodično bogatem tkivu se razkriva čas španske inkvizicije, ki pa v pretresljivi tragiki presega srednjeveške okvire in se dotika sedanjosti. Izvedba je zapustila močan vtis. Glas Hilde Konetzni se je odzival orkestrskim zvočnim barvam, tenor Antona Dermota je bil vseskozi »kovinski espressivo«. ²⁶² Usoda je bila operi Luigija Dallapiccole naklonjenja. Skladatelju so priznali, da »dvanajsttinski sistem komponiranja obvlada tako suvereno, kot klasicisti sonatno obliko in uspe pritegniti poslušalce s tako nenavadno dramatično močjo, da nezavedno sprejemajo dvanajsttinsko modifikacijo«.

Zanimivo je mnenje takratnih kritikov in muzikologov o kantati za tenor, bariton, zbor in orkester Stravinskega CANTICUM SACRUM, ki je bila izvajana le dobra dva tedna za UJETNIKOM. Skladatelju so sicer priznavali obvladovanje kontrapunktskih odlomkov, očitali pa so mu, da vodi »pevsko linijo popolnoma nekantibilno« in da tudi »vsebinsko ostaja na površju«. ²⁶³ Aplavz je bil pičel in kratek, čeprav sta se solista Anton Dermota in Otto Edelmann potrudila, prav tako tudi zbor in Filharmoniki pod Karajanom. Kritik se je zgražal nad tem, da je dobil Stravinski za kompozicijo CANTICUM SACRUM tolikšen honorar, kot Mozart za vse svoje opere in Beethoveen za DEVETO in MISSO SOLEMNIS skupaj. Po svoje se zdi razumljivo, da je imelo dunajsko občinstvo mačehovski odnos do sodobnih del, po drugi strani pa je to nenavadno, saj vemo, da se je prav na Dunaju rodila tako imenovana moderna dunajska šola s Schönbergom, Bergom in Webernom.

Dogajanja na dunajskih opernih tleh so bila malodane taka kot drugje na svetu. Dunajski umetniki so bili na gostovanjih, na Dunaju so gostovali interpreti iz drugih opernih hiš. Ta značilnost je povzročila negodovanje kritika, ki je v sestavku KO SO

GOSPODARJI V GOSTEH²⁶⁴ ugotavljal, da zaradi raznih odpovedi, obolelosti, terminskih premikov in kroničnega pomanjkanja dispozicije tik pred Mozartovimi slavnostmi na Dunaju še vedno ni jasno, kako jih bodo izpeljali. Negodoval je zlasti zato, ker je imel Dunaj »dobro repertoarno gledališče, kadar so vsi mozartovski pevci doma«. V mislih je imel predstavo COSI FAN TUTTE v redutni dvorani z Seefriedovo, Kunzem, Schöfflerjem, Loosejevo ter »opojno kantileno Antona Dermote, ki je bila takšna, kot da ne bi nikdar pel Florestana«. Očitek, da domači interpreti preveč gostujejo drugje, je letel predvsem na dirigenta Böhma (ki ga je pri predstavi COSI FAN TUTTE zamenjala temperamentna, a bolj »suha« taktirka von Zallingerja, nekdanjega dirigenta v Theatru an der Wien), ter na sicer veliko umetnico Tereso Berganza, ki vloge Dorabelle ni obvladala tako subtilno kot njene predhodnice.

Tudi Dermotovih gostovanj po Evropi ni mogoče obiti, zlasti, ker so bile kritike odlične. Deseto obletnico Ljudskega odra v Augsburgu je počastil z recitalom. »Dermota postaja legenda,«²⁶⁵ so pisali. »V Wolfvih in Straussovih pesmih je bil popolnoma v svojem elementu«. MUZIKANTA in NENASITNE LJUBEZNI že dolgo niso slišali v tako intenzivni interpretaciji. PRIJAZNO VIZIJO in SKRIVNO POVABILO le redkokdaj kdo zapoje tako čudovito. Izrazili so željo, da bi umetnika čimprej srečali v Augsburgu, pa ne več »v mali zlati dvorani«, kajti bali so se, da »vdrugič zidovje ne bi vzdržalo viharjih aplavzov«. V Augsburgu je na opernem odru pel v ČAROBNi PIŠČALI z njihovim ansamblom pod vodstvom takratnega umetniškega vodje augsburških gledališč Istvana Kertessa. Vredno je omeniti tudi koncertne in operne sezone v Wiesbadnu, Piccoli Scali v Milanu, Gradcu, Mainzu, z orkestrom Concertgebouw v Amsterdamu, v Berlinu pa izvedbo Haydnovega STVARJENJA pod Karajanom.

Leta 1961 je sodeloval na dveh znamenitih festivalih. Na mednarodnem festivalu George Enescu, imenovanem po markantnem romunskem skladatelju in violinistu prve polovice dvajsetega stoletja, je za svoje prvo srečanje z Bukarešto pripravil sedem Hindemithovih samospevov, ki so bili novost v njegovem recitalu, ter FLORESTANA na opernem odru. Na severnem koncu Evrope pa je z MISSO SOLEMNIS sklenil triindvajsete Beethovne slovesnosti. Mesto Bonn je za izvedbo skladbe svojega znamenitega rojaka angažiralo »soliste svetovnega razreda«.

Dunajsko glasbeno življenje sta v tem času vznemirjali dve redkeje izvajani vokalno-instrumentalni partituri: FAUSTOVO POGUBLJENJE Hectorja Berlioza in O NEMŠKI DUŠI Hansa Pfitznerja. Razmišljanja o Berliozu in njegovem FAUSTU so od muzikologov segla tudi k literarnim zgodovinarjem, kajti francoski skladatelj je motiv Fausta preoblikoval po svoje. Medtem ko Goethe še najde rešitev za Faustovo dušo, je pri

Berliozu dokončno pogubljena. Muzikologom in glasbenim kritikom »v skladbi ni šla v račun Rakoczyjeva koračnica, ki kaže na to, da se prvi prizor godi na Madžarskem«. ²⁶⁶ Berlioz se ni mogel upreti priljubljenim melodijam ogrske koračnice, zato je dogajanje podredil melodičnemu gradivu. Kritiki so mu priznali smisel za nove učinkovite orkestrske barve in mesto »prvega krajinarja francoske glasbe«. Te elemente je poudarila tudi izvedba dramatične legende za soliste, zbor in orkester FAUSTOVO POGUBLJENJE. Anton Heiler je moral sicer nenadoma prevzeti taktirko, a ravnal je izurjeno. Belgijska mezzosopranistka Rita Gorr je bila v vlogi Margarete novo ime na Dunaju. Kritiki so ugotovili, da ima »silen glas, tako poln, kot bi prihajal iz orgelske piščali«, Dermota pa je pel Fausta »kot bi bil Orfej«. ²⁶⁷ Margareto je zapeljeval z mehkobo toña.

Brez zadržkov in pomislekov je Dunaj sprejel Pfitznerjevo kantato O NEMŠKI DUŠI, napisano na Eichendorffove verze. Ta romantična partitura je bila ob skladateljevi 80-letnici leta 1949 krstno izvedena na Dunaju. Že takrat so se izvajalci »z vsem srcem predali čudovitemu zlitju pesnitve in glasbe«. ²⁶⁸ Pfitznerjeva glasba je na Dunaju uživala ugled in spoštovanje. Obe njegovi poglavitni deli: opera PALESTRINA in kantata O NEMŠKI DUŠI (in v obeh je sodeloval Dermota) sta bili lepo sprejeti. Ob novi izvedbi kantate leta 1961 je bilo »navdušenje v prenapolnjeni veliki dvorani Musikvereina brezmejno«. ²⁶⁹

13. ZIMSKO POPOTOVANJE

Opera JEVGENIJ ONJEGIN je ena tistih oper, ki je Dermoto spremljala od prve sezone v dunajski Državni operi in še potem, ko je bil že upokojen. Dirigent Bruno Walter ga je vpeljal v lirični svet Čajkovskega in Puškina. Slovita Lotte Lehmann je takrat interpretirala Tatjano in kritiki so omenjali Dermotov bliskoviti prodor v vrh opernega ansambla, saj so ga pred tem poznali le po manjših vlogah. Omenjali so mehkobo in vitkost njegovega glasu in čisto artikulacijo. Dobrih deset let zatem je v Theatru an der Wien pel Lenskega ob Georgu Londonu in Ljubi Welitsch. To je bila presunljiva, vsebinsko bogata predstavitev opere. Ob petindvajsetletnici pripadnosti dunajski Državni operi 1961 je spet pel v novi postavitvi JEVGENIJA ONJEGINA. »Lenski je še vedno Dermotova sijajna vloga,« ²⁷⁰ kar je dokaz, »kaj pomenita pridnost in pošteno delo«. Znana arija Lenskega pred dvobojem je bila eden od vrhuncev večera. Predstava JEVGENIJA ONJEGINA je bila skoraj v celoti »jugoslovanska«. Odlična Matačičeva

taktirka je v partituro Čajkovskega vdihnila simfonično širino«. Odrska interpretacija se je »z orkestrom zlila v popolno celoto«. ²⁷¹ Tatjana Sene Jurinac je bila močnejša na dramatično poudarjenih mestih, pač pa so Biserko Cvejić v vlogi Olge označili kot spodrsrljaj, kot napačno zasedeno vlogo. Dietrich Fischer Dieskau je pevsko dovršeno oblikoval naslovno vlogo. V tej uprizoritvi je Dermota poslednjič upodabljal Lenskega.

Dobro desetletje zatem so ga ponovno povabili k sodelovanju pri postavitvi JEVGENIJA ONJEGINA. V pogovoru z novinarko se takole spominja vabila: »Po telefonu so me poklicali iz Opere, da bi pel na premieri opere JEVGENIJ ONJEGIN. „Bilo bi fantastično spet peti Lenskega,“ sem pomislil. „Noge se mi še niso skrivile in tudi trebuh mi še ni zrastel.“ Na kakšne glasovne težave še pomislil nisem. A v Operi niso imeli v mislih Lenskega, temveč Triqueta. Majhno razočaranje zame. Sprva sem odklonil.« ²⁷² Potem je sprejel. In začelo se je delo z režiserjem in dirigentom. Režiser je vse skupaj prepustil inteligenci in naravnemu instinktu protagonistov in tudi mlademu dirigentu Petru Schrottnerju iz Frankfurta ni uspela koordinacija med solisti, zborom in orkestrom. Celo interpreti glavnih vlog: sopranistka Eva Marton, baritonist Bernd Weikl in tenorist Peter Schreier kot Lenski niso dobili tolikšnega priznanja kot Dermota v sicer majhni vlogi. Couplet Triqueta je zapel z izjemno pevsko kulturo in »slavil dragoceni triumf na svoji umetniški poti«. ²⁷³ Presenetil je s tem, da je 63-letni tenorist po nič manj kot sedemintridesetih letih petja na odru Dunajske opere »še vedno ponudil toliko barvitosti, lepote glasu in izrazne topline«. Dermota je »bil vrhunec večera« ²⁷⁴ in najlepše doživetje predstave.

V tem času je že užival zaslužen pokojnino, v Opero so ga povabili le še občasno, na koncertnem odru pa je deloval še s polnimi močmi. A povrnimo se k sezoni 1960/61. Poleg Lenskega je pel še nekaj vlog iz svojega starega repertoarja. Bil je Des Grieux v novih uprizoritvah Massenetove MANON v Državni in Ljudski operi. Z velikim veseljem so ga Dunajčani sprejeli tudi kot Alfreda v TRAVIATI. Omenili smo že, da so v Karajanovem obdobju nastopali na odru dunajske Opere v italijanskih operah gostje iz milanske Scale. Dunajčani pa so močno pogrešali svoje pevce in kritik je ob eni od predstav TRAVIATE zapisal: »Dermota je še vedno sijajno pri glasu. Torej gre tudi brez italijanskih zvezdnikov, vsaj kdaj pa kdaj.« ²⁷⁵

Dermota je v svoji jubilejni, petindvajseti sezoni (1961/62) nastopil osemintridesetkrat na odru dunajske Državne opere v Mozartovih delih ČAROBNA PIŠČAL, BEG IZ SERAJA, DON JUAN in COSI FAN TUTTE; Straussovi SALOMI, KAVALARJU Z ROŽO in CAPRICCIU; Wagnerjevem VEČNEM MORNARJU in TRISTANU IN IZOLDI; Verdijevi TRAVIATI in Poulencovi operi POGOVORI KARMELIČANK.

Tudi gostovanja so se vrstila od Köbenhavna, Hamburga in Amsterdama do Rima. Pel je v Mozartovih operah, velikih vokalno-instrumentalnih partiturah Bacha, Mahlerja, Verdija ter na recitalih.

Avgusta leta 1960 sta s soprogo koncertirala v atriju Knežjega dvora v Dubrovniku. V družbi Mozartovih, Schubertovih, Schumannovih pesmi so bila dela jugoslovanskih skladateljev: Lajovica, Hristića in Konjovića. Sodelovanje z dubrovniškim festivalom se je kasneje še nadaljevalo. V ljubljanski stolnici je na prireditvi v počastitev praznovanja 500-letnice ljubljanske škofije gostoval septembra 1962. Praznovanja so bila dolgotrajna in slovesna. V okrožnici so zapisali, da bi radi, tako kot pravi Cankar, »pregnali žalost in malodušje, plahost. Ne zato, ker si zatiskamo resnico v preteklosti in prihodnosti, marveč zato, da dobimo moč za življenje v prihodnjih petsto letih, da ne omagamo«. ²⁷⁶ Ob 500-letnici je bila ljubljanska škofija povišana v nadškofijo, škof dr. Anton Vovk pa v nadškofa. Za Slovence je bil to zgodovinski dogodek. Slovesnosti so bile po vsej Sloveniji od spomladi do jeseni, glavna proslava pa septembra v Ljubljani. Po sprejemu pri nadškofu, ki so se ga udeležili cerkveni dostojanstveniki ter predstavniki vlade SRS in mesta Ljubljane, je bil cerkveni koncert, na katerem je Dermota zapel skladbo za tenor in zbor z orglami DAJTE MI ZLATIH STRUN slovenskega skladatelja Alojzija Mava »tako toplo in občuteno, da je prevzela poslušalce, da jim je zastal dih«. Umetniški stiki z Ljubljano so v prihajajočih letih postali vse pogostejši. To so bili predvsem nastopi v velikih vokalno-instrumentalnih delih in tako smo v Ljubljani imeli priložnost spoznati Dermotovo umetniško dejavnost bolj na koncertnem odru kot na opernem, kjer je gostoval zelo redko.

Po koncertu v stolnici ob 500-letnici ljubljanske škofije ga je na Dunaju čakal pomemben dogodek. Prvič je predstavil občinstvu obsežen cikel ZIMSKO POPOTOVANJE Franza Schuberta, umetnino, ki v neprecenljivem pesemskem bogastvu avstrijskega romantika pomeni glasbeni in vsebinski vrh prežet z življenjskimi izkušnjami in grenkimi mislimi ugašajočega skladatelja. Vizijo puste in mrzle zimske pokrajine, ki odseva na poslednjih človekovih življenjskih postajah, lahko doume le zrel umetnik in človek, ki mu življenje ni prizanašalo, zlasti če je bridkosti okušal v mladih letih, ko je duša najbolj ranljiva. Koncertni večer s ciklom ZIMSKO POPOTOVANJE decembra 1962 pomeni začetek Dermotovega zadnjega umetniškega obdobja. Dočakal ga je s še vedno svežimi glasovnimi močmi in umetniško zrelostjo. Malokateremu poslušalcu v razprodani Brahmsovi dvorani v Musikvereinju je ta večer prišlo na misel, da Dermota prvič poje cikel ZIMSKO POPOTOVANJE. Kritiku se je zdelo pomembno, »da je s ciklom stopil pred občinstvo šele v svojem zrelem obdobju, potem ko je Schubertovo glasbo docela obvladal

in jo tudi posnel na plošče». ²⁷⁷ Cikel je interpretiral pretresljivo in aplavzi so bili takšni, da so bili celo za »Dermotove večere« nekaj nenavadnega. Od pesmi do pesmi je stopnjeval razpoloženje, od prvega do poslednjega tona doživljal glasbo. »Cikel je bil popolna celota. Subtilne in hkrati dramatsko napete pesemske epizode je psihološko razčlenil. Natančno izrisane detajle je z neverjetno izrazno mnogoterostjo vpletel v temačno razpoloženje nemira in resignacije. Iz tega je izhajala Dermotova deklamacijska glasovna črta, ki se je le kdaj pa kdaj razpela v kantileno ali nenadoma zažarela v toplem tonu ter se spet potopila v deklamacijo.« ²⁷⁸

Uspeh ob prvi predstavitvi cikla ZIMSKO POPOTOVANJE je nedvomno presenetil tudi Dermoto. Kako naj si drugače razlagamo spremembo programa za recital v Bonnu, ki je neposredno sledil dunajskemu koncertu. Kritike v Bonnu je Dermotov nastop presenetil predvsem zato, ker »je cikel najtežja naloga, ki si jo lahko zastavi pevec«. ²⁷⁹ Ta naloga je bila za Dermoto dvojno težka, kajti vsem je bila znana za tedanji okus »neprekosljiva interpretacija Dietricha Fischerja Dieskaua«. In Fischer Dieskau »ni bil v Bonnu neznanec...« Nastop v Beethovnovi dvorani je dokazal, da je Dermota »izstopajoč interpret pesmi. Njegovo vodenje glasu po lahnih pasažah je naravnost očarljivo in ganljivo je njegovo razumevanje pesmi, hrepenenja in sanj v polmraku«. Ob spremljavi Hilde Berger-Weyerwald je bilo »skupno popotovanje idealno«. Iz kritike razberemo, da se poslušalci, ki so prišli proučevati Dermotovo tehniko petja, niso mogli načuditi sonornosti in zanesljivosti njegove nizke glasovne lege, ki je v ciklu ZIMSKO POPOTOVANJE tako pomembna.

Leto dni zatem je s ciklom ZIMSKO POPOTOVANJE gostoval v Zagrebu. Za turnejo po slovenskih mestih: Ljubljani, Celju in Mariboru pa je pripravil svojevrstno doživetje, ki si ga je sam že dolgo želel. Svetovni liriki je pridružil cikel šestih slovenskih narodnih v priredbi Janka Ravnika. Pri klavirju ga je spremljal avtor sam. Poslušalci so bili navdušeni. »Redkokateri koncert letošnje sezone je bil tako obiskan in sprejet kakor prav nastop Antona Dermote. Dvorano Slovenske filharmonije je obiskal po nekaj letih, medtem ko smo sledili njegovo pot samo po časopisih,« je zapisano v radijski prilogi Dela, v Večeru pa: »Gesta, s katero je Dermota uvrstil v svoj seriozni spored slovenske narodne v domiselni in umetniško odtehtani priredbi Janka Ravnika, ni koketerija z občinstvom. Te preproste a doživete melodije so pokazale v sijajni izvedbi, da imajo v sebi umetniško silo, kakršne se žal premalo zavedamo. Učinek, ki so ga naredile pesmi na poslušalce, je bil vse prej kot cenen.« ²⁸⁰ Ravnik je priredil slovenske narodne pesmi na pobudo Antona Dermote.

Honorar ljubljanskega in zagrebškega koncerta sta Hilda in Anton Dermota namenila skladu za obnovo glasbenega življenja Skopja, ki ga je prizadel potres.

Ob ponovnem prihodu v Slovenijo februarja 1965 je cikel ZIMSKO POPOTOVANJE interpretiral tudi v Ljubljani in Celju.

Sploh je bil leta 1965 na koncertnih odrih v domovini več kot kdajkoli poprej. Na festivalu Ohridsko poletje je predstavil obsežen spored italijanske in nemške baročne in klasicistične lirike, takoj zatem pa je v Knežji palači v Dubrovniku v okviru poletnega festivala nastopil na recitalu, ki je bil ob Schumannu in Straussu izrazito slovenski. Pel je Ravnikove, Škerjančeve in Lajovčeve samospeve. Osrednji oratorijski dogodek tega dubrovniškega poletja pa je bila MAŠA V h-MOLU za soliste, zbor in orkester Johanna Sebastiana Bacha pod dirigentskim vodstvom Milana Horvata, ki so jo dva zaporedna večera izvajali v dominikanski cerkvi. Izvajalski aparat je bil plod kulturnega sodelovanja med Ljubljano in Zagrebom in tako je zahtevna in izrazno močna Bachova partitura polno zaživela. Pravzaprav so ji do prave podobe manjkale orgle, ki so jih skušali nadomestiti z zvokom raznih inštrumentov v pomnoženem orkestru. Koncertnih orgel namreč niti v Dubrovniku, niti v Zagrebu, niti v Ljubljani, kjer so delo izvajali spomladi tega leta, ni bilo. Zagrebški in ljubljanski poslušalci so Bachovo VISOKO MAŠO prvič slišali prav leta 1965, skoraj tristo let po skladateljevem rojstvu. Dirigent Milan Horvat je zanesljivo vodil Zagrebške filharmonike. »Orjaško nalogo je opravljal zbor. Partituri je bil zbor Slovenske filharmonije — pripravil ga je Janez Bole — dobro kos.«²⁸¹ Tudi mednarodna solistična zasedba je bila po zvočni zasnovi primerno izbrana. »Zlasti sta bili odlično zasedeni obe moški vlogi, ki sta ju podajala tenorist Anton Dermota z visoko pevsko kulturo in nemški basist Franz Crass z izravnanim, lepo obarvanim in pravim stilnim izrazom.«²⁸² Sopranistki Adelheid York in Laurence Dutoit nista uspeli do kraja premostiti visokih tehničnih zahtev. »Marijana Radev pa se je približala karakterju dela bolj s toplino podajanja kot s svojim, iz operne tradicije zgrajenim slogom.« Crassa je na dubrovniškem festivalu v Bachovi maši zamenjal Tomislav Neralić, Marijano Radev pa njena pevskata kolegica iz zagrebške Opere, Majda Radić. Jugoslovansko občinstvo je bilo željno vokalno-inštrumentalnih partitur, vendar jih je v izvirni zvočni podobi z orglami lahko slišalo šele v novih dvoranah Cankarjevega doma v Ljubljani in v dvorani Lisinski v Zagrebu.

V Bachovi VISOKI MAŠI je Dermota v tem času gostoval v Gradcu. V tem obdobju je ogromno nastopal v oratorijskih partiturah. V Karajanovem ciklu Društva prijateljev glasbe na Dunaju je pel v »čudoviti izvedbi« Haydnovega STVARJENJA, kjer je maestro Karajanu popolnoma uspelo ravnovesje med zvočnimi barvami in oblikovno zgradbo

dela. Kritikom je največ pomenila Dermotova kreacija. »Njegovo kultivirano uglajeno prednašanje besednega patosa in glasbene elegance so izpovedovali veliki oratorijski slog.«²⁸³ Pel je tudi v Musikvereinu v Bachovem BOŽIČNEM ORATORIJU in Brucknerjevem TE DEUMU z rojakinjo Sonjo Draksler, ki je z »žametnim glasom«²⁸⁴ interpretirala altovski part, v okviru Dunajskih slavnostnih tednov pa spet v Schmidtovem oratoriju KNJIGA S SEDMIMI PEČATI, kjer je dirigent Joseft Krips »muziciral z najboljšim poznavanjem Schmidtove partiture«, Dermota pa kreiral Evangelista »od zadržanega speva do goreče ekstatičnosti«.²⁸⁵

Povabili so ga k počastitvi spominskih datumov. Kraljeva filharmonična družba v Londonu je leta 1963 praznovala 150-letnico ustanovitve in s čim drugim bi Dunajska filharmonija pod Karajanom bolj slovesno zaigrala v Kraljevi filharmonični dvorani kot z Beethovnovi DEVETO SIMFONIJO, saj jo je Beethoven napisal prav za Kraljevo filharmonično družbo v Londonu. Krstna izvedba pa je bila na Dunaju zaradi finančnih peripetij. Londočani so ponosni, da jim je Beethoven posvetil to delo. Kvartet solistov, ki je izvajal Beethovnovi DEVETO SIMFONIJO v Londonu pod umetniškim vodstvom Herberta von Karajana, poznamo z dunajskih koncertov: Gundula Janowitz, Anton Dermota, Hilde Rössl Majdan in Otto Wiener.²⁸⁶

Prihodnje leto (1964) je Dermota pel v Beethovnovi poslednji simfoniji pod Keilberthom na festivalu v Atenah pod mediteranskim nebom in v čudovitem akustičnem prostoru starogrškega amfiteatra. Leto zatem je pel v precej manj akustičnih pogojih Palače glasbe na festivalu v Barceloni. »Sončni sijaj« solistov in dirigenta Böhma pa zato ni bil nič manjši. Kdo bi štel kateri njegov nastop v Beethovnovi DEVETI SIMFONIJI je bil to!

Novost v vokalno-inštrumentalni literaturi je bil oratorij za soliste, zbor in orkester MARIJA sodobnega avstrijskega skladatelja Josepha Kronsteinerja s krstno izvedbo v Linzu. Orkester, zbor in solisti linškega Deželnega gledališča so se pod skladateljevim vodstvom prizadevno poglobili v biblično zgodbo in »partituro, ki je zaostajala za vsebinsko močjo Schmidtovega oratorija KNJIGA S SEDMIMI PEČATI«. Dermota je sodeloval pri izvedbi kot dolgoletni gost koncertnega življenja v Linzu z vso odgovornostjo ter umetniškimi in pevskimi odlikami. »Za izvedbo si je profesor in komorni pevec Anton Dermota zaslužil lovorjev venec.«²⁷⁸

Spomladi leta 1965 mu je avstrijski minister za kulturo Piffl Percevic izročil dekret o imenovanju za visokošolskega profesorja. O tem so poročali avstrijski časopisi in tudi v Delu beremo notico: »Naš rojak, prvak dunajske Državne opere Anton Dermota je bil imenovan za rednega profesorja avstrijske visoke šole za glasbeno in gledališko umetnost

na Dunaju. Dermota bo ob sodelovanju svoje žene, pianistke Hilde Dermote predaval v oddelku za klasično pesem in oratorij.«²⁸⁸ Dermota si je z visokimi umetniškimi dosežki pridobil zaupanje, da bo lahko posredoval svoje znanje pevskemu naraščaju. Ni odveč pripomniti, da je bil po študiju pri profesorici Rado-Danielljevi sam sebi učitelj in, da si je pot do rešitve mnogoterih pevskotehničnih vprašanj iskal sam in jo tudi našel. Kot opazovalka in svetovalka mu je vseskozi stala ob strani njegova soproga. V njunem razredu so bili pevci z vsega sveta, tudi iz Jugoslavije in mnogi so se po končanem študiju uveljavili na opernih in koncertnih odrih. Mnogi so bili mnenja, da se je pedagoškemu delu posvetil prezgodaj, saj tedaj še ni zaključil svoje umetniške kariere.

V tem času je pripravljajl novo vlogo—Palestrino v Pfitznerjevi istoimenski glasbeni drami, ki jo je pel v alternaciji z nemškim tenoristom Fritzem Wunderlichom. Nanjo se je pripravljajl vse življenje. V sebi jo je nosil od prvih korakov na deskah dunajske Opere, odtlej ko je pod umetniškim vodstvom Bruna Walterja — 1937. leta pel tri manjše vloge v PALESTRINI, naslovno pa z velikim uspehom Josef Witt iz Münchna. Pozneje je pel ob Juliusu Patzaku. »Zdaj je vrsta na meni,« je bil umetnik prepričan po 28 letih petja v tej operni hiši. Pfitzner je v glasbeni drami opisal pozna leta Giovannija Pierluigija da Palestrine, osrednje glasbene osebnosti 16. stoletja v Italiji, tedaj kapelnika v cerkvi St. Maria Maggiore v Rimu. Popisuje poslednja prizadevanja Palestrine, da utrdi večglasje v cerkveni glasbi in da bi tridentinskemu koncilu in novim glasbenim tokovom iz Firenc še enkrat dokazal svojo umetniško moč. Podobo resigniranega skladatelja, ki ob komponiranju nove skladbe prebrodi krizno obdobje in ki cerkvenemu koralu kot glasbeni obliki vrne ugled, je Dermota podal presunljivo. »Prav nič ni bil v senci toliko mlajšega Fritza Wunderlicha.«²⁸⁹ Vloga se mu je podala zlasti notranje. Prevezela so ga globoka čustva, ko se je kot postarani mojster Palestrina v sklepnem prizoru glasbene drame usedel k svojim orglam in v variacijah, polnih čudovitih harmonij, izpovedal zahvalo ljudem, ki so mu stali ob strani.

Vloga Palestrine je bila v Dermotovem rednem opernem repertoarju, izbral pa jo je tudi čez dobrih deset let, 1977, za jubilejno predstavo ob 40-letnici zvestobe dunajski Državni operi. »Štiri desetletja v isti operni hiši? Ali ni to kot legenda,« se je spraševal kritik in nadaljeval: »Letalski promet je skrajšajl razdalje med opernimi hišami, skrajšajl je tudi kariere potujočih opernih zvezd. V dunajsko Državno opero so številni tenorji prišli in tudi odšli. Dermota je ostajl in to z nezmanjšanim glasovnim sijajem.«²⁹⁰ Ne smemo pozabiti, da je imel Dermota tedaj 67 let in da vloga Palestrine ni bila njegova zadnja gledališka kreacija.

14. KAKŠNA KULTURA PETJA

Leta 1967 sta s soprogo nastopila na festivalu sodobne komorne glasbe v Radencih, na »kulturnem čudežu«, kot označuje kritik v Ljubljanskem dnevniku ta, za naše razmere izjemni festival. »Zakaj to, da gospodarska ustanova, kakršna je zdravilišče Radenska Slatina podpre, še več, sploh omogoči izrazito kulturno manifestacijo, od katere si zase ne more obetati praktično nobene ekonomske koristi, vsaj neposredno ne, je zares nekaj čudovitega.«²⁹¹ V zagotovljenih finančnih pogojih je Koncertna direkcija Slovenije oblikovala vabljen program festivala. Najbrž pa si niso upali pomisliti, da bo dočakal celo srebrni jubilej. Za peto obletnico, leta 1967, so povabili komornega pevca Antona Dermoto na recital, s sporedom slovenskih samospevov naše starejše, srednje in mlade skladateljske generacije. S Kogojevimi, Ravnikovimi, Škerjančevimi, Lajovčevimi, Lipovškovimi, Ukmarjevimi, Osterčevimi, Ježevimi in Krekovimi samospevi je pomenil koncertni nastop Antona Dermote »spričo njegove izredne moči umetniškega oblikovanja, njegovega intenzivnega vživljanja v razpoloženje vsake pesmi, v vsako drobno epizodo v nji, gotovo svojevrsten nepozaben višek festivala.«²⁹² Koncert Antona in Hilde Dermota je podal pregled ustvarjanja na področju slovenskega samospeva v zadnjih 50 letih, osrednja točka pa so bili Lajovčevi samospevi. Umetnik je v pogovoru povedal, da je »slovenski samospev premalo cenjen in prav tako Lajovic, saj si brez njega tega, kar je bilo doseženo pozneje, ni mogoče zamisliti.«²⁹³ Ob tej priložnosti je Ukmarjev samospev VSE JE TIHO doživel krstno izvedbo.

Gostovanje v Radencih je vzpodbudilo umetnika in njegovo soprogo, da sta za arhiv Radia Ljubljana posnela obsežen opus samospevov slovenskih skladateljev. Na festival sta pripotovala »z uro v roki«, z največjo naglico, ki predstavlja veliko psihično obremenitev. Pripotovala sta iz Münchna, kjer je bil Dermota član strokovne žirije na mednarodnem tekmovanju mladih pevcev. Članstvo v strokovnih žirijah je zaradi njegovega umetniškega ugleda in njegove profesure na Visoki šoli za glasbeno in gledališko umetnost postalo odslej njegova redna in večletna obveznost. Kratek oddih po festivalu v Radencih sta umetnika izkoristila za obisk Slovenj Gradca in rojstne hiše prezgodaj umrlega skladatelja Huga Wolfa, katerega dela so bistveni sestavni del njunih koncertnih sporedov.

Dva meseca za festivalom v Radencih je tudi na Dunaju predstavil slovensko pesem v okviru prireditve Pesem narodov, katere duhovni oče je bil skladatelj, pianist, publicist, kritik Erik Werba. Širšemu krogu poslušalcev je želel z besedo in glasbo približati glasbene

zakladnice raznih narodov v izvedbi znanih umetnikov. Ideja je bila lepo sprejeta in naslednje leto je profesor Werba posvetil koncertni večer Jugoslaviji, bolje rečeno Sloveniji, Hrvaški in Srbiji, »kjer že stoletja živi glasba«. ²⁹⁴ Orisal je glasbene osebnosti, ki so tod živele in postale tudi del avstrijske kulture. »In tudi umetniki, ki so v okviru cikla PESEM NARODOV predstavili Jugoslavijo so od tam: komorni pevec Anton Dermota iz Slovenije, Oliviera Miljaković iz Beograda in Tugomir Franc iz Zagreba,« slednja sta bila pravkar angažirana v dunajski Državni operi. Občinstvo je dve uri z navdušenjem sledilo programu umetne pesmi »pozne romantike z impresionističnimi vplivi ter izvirnih narodnih in priredb«.

Manj številno je bilo občinstvo spomladi istega leta na koncertu v Gradcu, kjer je Slovenska filharmonija izvajala dela Josepha Marxa in slovenskih skladateljev. Koncert je bil posvečen 85-letnici avstrijskega, tedaj že pokojnega skladatelja Josepha Marxa, učitelja in prijatelja mnogih naših glasbenikov. S spoštovanjem je kritik ocenil orkester »naših južnih sosedov, ki ima bogato tradicijo in je ena najstarejših filharmoničnih institucij v Evropi«. ²⁹⁵ In Bogo Leskovic, ki je študiral pri Marxu na Dunaju, je dirigent »velikih kvalit. Pravi poklon Marxu je bila elegantna in barvita interpretacija Marxove skladbe PRAZNIKI V JESENI.« Anton Dermota je nato zapel pet Marxovih zgodnjih pesmi za glas in orkester. Pač pa sta kritika Škerjančev drugi violinski koncert in Kozinova BELA KRAJINA — skladatelja sta izšla iz Marxove šole — preveč spominjala na rusko romantiko, drugod spet na Smetano. Interpretom je dal kljub temu vse priznanje. Violinist Vladimir Škerlak je bil v Škerjančevem koncertu »zanesljiv in predan interpret«.

Dermota se je v tem času intenzivno poglobljal v slovenski samospev in ker ga je občinstvo dobro sprejelo, se ga je upal postaviti v središče dunajskega kulturnega okolja ob bok vrhunskih evropskih dosežkov na področju pesmi. Leta 1968 je namreč na enem svojih rednih vsakoletnih dunajskih recitalov izvajal obsežen spored slovenske umetne lirike v renesančni palači Palffy, ugledni glasbeni hiši, kjer sta nekoč nastopila na koncertnem večeru 6-letni Mozart in njegova sestra. V prvem delu koncerta je izvajal cikel PESNIKOVA LJUBEZEN Roberta Schumanna. Kritik je sicer uvodoma omenil, da je Dermotova nizka glasovna lega izgubila nekaj sijaja, »da je njegov glas v nižjih legah že malo ozek,« nadaljeval pa je s presenetljivo lepo oceno nastopa: »Glas je bil spočit, še vedno v nepozabnem čaru njegovega znamenitega timbra. Visoki toni so bili čvrsti in sproščeni in z glasom se je poigral v diminuendih.« ²⁹⁶ V drugem delu so bili na sporedu samospevi slovenskih skladateljev. Izbral je Kogojevo OTOŽNOST, Škerjančevo VI-ZIJO, Ukmarjev samospev VSE JE TIHO, Ježevo PASTORALNO, Šivičev O, SAJ NI SMRTI, Kozinove VESELE GOSTE ter Lajovčeva samospeva MESEC V IZBI in PE-

SEM STARCA, za sklep pa Krekove priredbe ljudskih TRIKRALJEVSKA, BEJŽI FTIČEK in SOLDAŠKA. Ob Dermotovi ljubeznivi interpretaciji umetne in ljudske pesmi svoje domovine je kritik obljubil, da bo »prizanesljiv, saj po njegovem mnenju pesmi nimajo močnejšega osebnega pečata«. Lajovčeve je primerjal s samospevi, nastalimi v dobi romantike, v samospevih sodobnih skladateljev pa je sledil odmeve impresionizma in čutil previdne korake v modernizmu. To mnenje si je kritik ustvaril brez temeljitejšega poznavanja naše glasbene ustvarjalnosti. Zdi se, da je takšna sodba pristranska, še zlasti če pomislimo, kako visoko so ocenjevali dela sodobnih avstrijskih skladateljev, ki jih je Dermota prav tako izvajal na svojih recitalih. Pomembnejše pa je, da kompozicijskega znanja kritik našim skladateljem ni odrekel, »saj po pevski strani dajejo interpretu mnogotere možnosti, ki jih je Dermota docela upošteval«. Zlasti je pohvalil skladateljsko »fantazijo, profil in inspiracijo« Uroša Kreka pri priredbah narodnih, čeprav se mu je zdela lepota ljudske melodije precej zatemnjena. Naj bo kakorkoli. Slovenski samospevi so stopili v svet in občinstvo jih je toplo sprejelo.

Tudi na opernem področju so Dermoto še vedno dajali za vzor mladim pevcem. Na predstavi OTHELLA, kjer je njegov mlajši kolega komaj izpeljal naslovno vlogo do konca, je Dermota zmožal še petje v pianissimu. »Tu je dokaz, kako je treba paziti na glas.«²⁹⁷ Še vedno je pel glasovno zahtevno vlogo, kot je Janko v PRODANI NEVESTI, pa Florestana v koncertni izvedbi redne operne sezone v Salzburgu. »Presenetljivo lepo ga je zapel. Kakšna kultura petja!«²⁹⁸ V Šostakovičevi operi KATARINA IZMAJLOVA je pel manjšo vlogo. »Še vedno je Dermota naš najboljši belkantist,«²⁹⁹ so zapisali ob njegovi interpretaciji Zinovija Borisoviča Izmajlova po predstavi, kjer sta nastopila tudi zapeljiva in demonska, glasovno in igralsko osupljiva finska sopranistka Inge Bork v naslovni vlogi ter v vlogi Izmajlova Paul Schöffler, enainsedemdesetletni umetnik in Dermotov dolgoletni pevski kolega. Šostakovičevo delo z izvirnim naslovom Lady Macbeth iz Mcenska, ki je doživelo leta 1934 v Leningradu krstno uprizoritev, so na Dunaju prikazali kot realistično podobo krutega in moralno izničnega sveta. To je bila tudi ena redkih priložnosti za mladega, nadarjenega francoskega dirigenta Sergeja Baudoja, ki je z elanom in natančnostjo vodil Filharmonike.

Naslovne vloge Daliborja v Smetanovi operi iz češke narodne zgodovine ni interpretiral na premieri. Pel jo je šele na eni od repriz, a kritiki so jo pozorno spremljali in jo dobro ocenili. Celo »najboljši Dalibor«³⁰⁰ so ga imelovali. Kritik je opozoril, da je Dermota zdaj prvič naštudiral vlogo tragičnega češkega junaka in vendar jo je podal tako doživeto, saj »živi z glasbo, diha z likom«. V njegovi interpretaciji »postane glasba do najfinejših odtinkov občutena dragocenost«. Predstavo je vodil Berislav Klobučar.

Novo »vlogo« je sprejel tudi na oratorijskem področju. Händlov oratorij za soliste, zbor in orkester BELSAZAR je bil za Dunajčane redkost, saj se je delo po ponesrečeni krstni predstavitvi kar dve stoletji pobiralo, pa še ni dohitelo bolj popularnega oratorija ME-SIJA. S prvovrstno izvedbo so mu zdaj želeli pomagati dirigent Karl Richter, ki je veljal za posebno dragocenega poznavalca baročne glasbe, Anton Dermota, ki je doživil že »kdo ve katero tenorsko pomlad,«³⁰¹ pa seveda zbor Pevskega združenja Prijateljev glasbe, kar je posebej pomembno, saj je Händel nedosegljivi mojster zborovskega stavka.

Iz tega časa sta tudi izvedbi Mozartovega REKVIEMA na Dunaju v Musikvereinu pod Kripsom in v Ljubljani v dvorani Slovenske filharmonije pod Hubadom. Za Ljubljano je bil to dogodek leta. »Draž izvedbi je dajal nastop tenorista Antona Dermote. Zdi se, da je njegova prisotnost vplivala na ostale soliste — Nado Vidmarjevo, Boženo Glavakovo in Dragišo Ognjanovića — saj smo redko doslej slišali tako stilno izčiščeno petje solističnega kvarteta.«³⁰² Samo Hubad je zbor in orkester RTV Ljubljana ter soliste lepo povezal in dal muziki širok dih.

Spet je gostoval po Evropi. Na festivalu na Finskem je imel recital. V Linzu je pel v Verdijevem REKVIEMU, v sv. Florianu pri Linzu v Brucknerjevem TE DEUMU, v Nürnbergu je imel koncert opernih arij, v Münchnu pa nastope v ciklu KONCERTI V NEDELJO, ki jih je neposredno prenašal bavarski radio. Bil je dolgoletni in cenjeni gost festivala v Barceloni od prvega nastopa leta 1956 v operi BEG IZ SERAJA. Tam je izvajal tudi Beethovno DEVETO pod Böhmom in programsko raznovrstne recitale, med drugim tudi cikel ZIMSKO POPOTOVANJE. Z ZIMSKIM POPOTOVANJEM je gostoval tudi na festivalu v Budimpešti. Kot vrhunski interpret Schubertove lirike je bil seveda povabljen na tako imenovane Schubertiade, koncertne večere Schubertove glasbe, ki jih je dunajsko Schubertovo združenje prirejalo v skladateljevi rojstni hiši. Prav Schubertove pesmi si je izbral tudi za koncertni nastop na predvečer svojega šestdesetega rojstnega dne. »Dermota si je sam zapel podoknico,«³⁰³ so pisali ob izvedbi cikla LEPA MLINARICA v Brahmsovi dvorani v Musikvereinu. Tako Dermoti kakor klavirski spremljavi Hilde Berger-Weyerwald so priznali doživeto interpretacijo. »Bila je res LEPA MLINARICA, kajti Dermota je eden redkih opernih pevcev, ki iz pesmi ne naredi arije. Popolnoma obvlada to intimno glasbeno obliko. Hilda Berger-Weyerwald je nesentimentalno, z nadihom ljudske pesmi in zadržano, popolnoma v slogu avstrijske pesemske tradicije spremljala Dermotovo interpretacijo.«

Naslednje leto, 1971, je bil spet v Ljubljani in na gostovanjih z našimi ansambli v Italiji. Na koncertu zbora in orkestra Slovenske filharmonije za rdeči abonma je pel v Mozartovem REKVIEMU pod umetniškim vodstvom Oskarja Danona. Med solisti so bili tudi

njegova študentka Eva Novšak Houška ter Zlata Ognjanović in Franjo Petrušanec. Na cvetno nedeljo je pel v Bachovem PASIJONU PO MATEJU pod taktirko Mirka Cudermana. »Pogum zbora Consortium musicum je bil precejšen, da se je lotil zahtevne partiture,«³⁰⁴ beremo v Delu. Kljub temu je zapustila izvedba mešane vtise, kajti dirigentova roka pri orkestru ni bila tako uspešna kot pri zboru. Tudi japonski pevski kolega Dermoti ni bil enakovreden. »Dermota je težaški part Evangelista odpel kot pristni baročni pripovednik, živahno, gibčno, barvito in vzneseno.«³⁰⁵ Kritika je pohvalila še Milko Evtimovo, pa Marijo Gorenčevo in Jožeta Stabeja. V članku BEETHOVEN IZ LJUBLJANE opozarja italijanski tisk³⁰⁶ na plemenito izvedbo Beethovnovega oratorija KRISTUS NA OLJSKI GORI, ki je bil hvalevredna programska poteza, saj ga poslušalci v Trstu in Ogleju že dolgo niso slišali. Gledališče Rossetti v Trstu je sprejelo celoten Beethovnov večer, s katerim so počastili 200-letnico skladateljevega rojstva z »mogočnim priznanjem«. Hubad je dal orkestru in zboru RTV Ljubljana tople, poglobljene poudarke in hkrati z njim so stopili »v ospredje belolasi, imenitni Anton Dermota, Vera Lacićeva in basist Dragiša Ognjanović«.

Približno istočasno je imel leta 1973 recitale v Ljubljani in na Dunaju. Ljubljanski je obsegal slovenska dela. Pred leti v Radencih predstavljenemu programu je dodal našo zgodnjo pesemsko liriko in občuteno interpretiral zlasti samospev Benjamina Ipavca CIGANKA MARIJA. »Kljub dolgoletni in plodni pevski karieri je naš rojak pokazal zavidljivo koncertno zdržljivost,«³⁰⁷ predvsem pa pevsko kulturo »velikih razsežnosti, ki se ni odražala le v bogatem izraznem niansiranju, marveč tudi v premišljenem pristopu in oblikovanju vsebinske srži posameznega dela«.

Tri mesece pozneje je na Dunaju v Musikverein u žel »triumfalen uspeh«³⁰⁸ v Beethovnovem ciklu DALJNI LJUBICI in v Schubertovih in Wolfvih pesmih. Kritik je opozoril, da »great old man« zasluži vse spoštovanje, da njegov uspeh izhaja iz suverenega obvladovanja pevske tehnike, v miru grajene kariere in zadržanega sprejemanja uspehov. Dal ga je za zgled mladim pevcem.

Še istega meseca je bil spet v Ljubljani. Na abonmajskem koncertu Slovenske filharmonije je v majskem večeru v nabito polni dvorani interpretiral tenorski part v PASIJONU PO MATEJU. Njegovo »imenitno pevsko kreacijo, ki je bila smiselno povezana z vsebino Bachove glasbe,«³⁰⁹ omenja kritik na prvem mestu ob Veri Lacić, Sabri Hajdarević, Samu Smerkolju in Jožetu Stabeju. Za dvorano Slovenske filharmonije preobilno izvajalsko telo je vodil Oskar Danon. Žal pa zaradi neustreznih klimatskih razmer popolna zbranost izvajalcev in poslušalcev ni bila možna.

Na Dunaju je v tem času oblikoval nove operne vloge. Omenili smo že zanesenjaškega in prefinjenega Triqueta v JEVGENIJU ONJEGINU, ki je s pesmico oboževani Tatjani požel večji aplavz kot protagonisti. Manjšo vlogo je imel tudi v slabo sprejeti operi PROCES Gottfrieda von Einema. Gre za delo avstrijskega skladatelja po romanu Franza Kafke, ki je bilo krstno izvedeno pred dobrim desetletjem v Salzburgu. »Že to je sumljivo, da so vsa tri³¹⁰ Einemova gledališka dela trenutno v dunajskih opernih hišah,«³¹¹ je očital kritik. Odklonil je kompozicijsko plat opere PROCES, očitki pa so veljali tudi »skeletonu scen in motivov,« v katerem je bil Kafkov absurdni svet kar zakrknjen. V pevsko nehvaležnih vlogah so se interpreti potrudili. Dermota je »svoj začuda še nerazjedeni glas« posodil slikarju Tintorelliju.

V dunajski Ljudski operi je bil hkrati na sporedu EVANGELNIK avstrijskega skladatelja polpretekle dobe Wilhelma Kienzla. Opera s preprosto ljudsko občuteno govorico in zgodba iz vaškega življenja, ki ga uničujeta ljubosumje in maščevanje, je res sodila v repertoarni koncept Ljudske operne hiše. V oceni premiere je kritik na hitro opravil s Kienzlovim poznoromantičnim delom, pač pa se je zadrževal pri interpretaciji Antona Dermote, ki je kreiral glavno vlogo po nedolžnem obsojenega Matthiasa. Po dvajsetih letih ječe tava po svetu kot evangelijski pridigar. Vloga je bila za Dermoto primerna »Stopil je že v sedmo desetletje življenja, pa je še vedno tu njegova žlahtna barva glasu.«³¹² Prodornost se je sicer zmanjšala in »visoki toni so izgubili lesk, toda umetnik to nadomesti z ekonomičnostjo petja«. V mislih so imeli tehniko petja, dih. Tisto pa, kar je Kienzl zavil v sladkobnost, je Dermota z okusom in občutkom odmeril v umetniške okvire. »Bila je pretresljiva kreacija, po pravici jo lahko uvrstimo med velike večere na Dermotovi umetniški poti.«³¹³

Še vedno je pel Tamina v Ljudski operi ob kristalno čistih koloraturah češkoslovaške sopranistke Edite Gruberove, v Državni operi pa tudi vlogo Mornarja v novi uprizoritvi TRISTANA IN IZOLDE pod Carlosom Kleiberjem.

15. ANTON, ROMANTIK

Grad Grafenegg je v začetku osemdesetih let postal priljubljeno in vedno bolj cenjeno kulturno središče bližnje okolice Dunaja. Poškodovana in izropana zgradba si je po odhodu sovjetskih vojakov zacelila rane in ponudila kulturnim prireditvam, razstavam, koncertom in scenskim predstavam lepo urejene prostore za mogočnimi srednjeveškimi

zidovi. Dermota je bil nekaj let gost grajskih koncertov. Prvič leta 1974 s soprogo in starejšo hčerko Jovito, gledališko igralko in koncertno pevko. S hčerko Jovito je pred širokim avditorijem nastopil le še leto poprej v Haydnovem STVARJENJU na koncertu v cerkvi sv. Floriana pri Linzu, sicer pa se je Jovita bolj posvetila dramski igri. Na družinskem koncertu v gradu Grafenegg je umetnik zapel izbrane pesmi iz Schubertove lirike ter Schumannov cikel PESNIKOVA LJUBEZEN, Jovita pa osem Brahmsovih pesmi. Navzoči so iz koncertnega lista, ki mu je spremno besedo napisal Dermota sam, prebrali umetnikova razmišljanja o zgodovinskem in umetnostnem pomenu nemške pesemske lirike. Komentar je sklenil s prepričanjem, da bo modra cvetka hrepenenja cvetela, dokler bo človek še zmozel ganiti svoja čustva. Anton, Romantik!

Prihodnje leto je »fenomenalni« Dermota izvajal na gradu Grafenegg Schubertovo ZIMSKO POPOTOVANJE, pozneje še Haydnova oratorija STABAT MATER in STVARJENJE ter oratorij ELIJA Felixa Mendelssohna Bartholdyja z glasbeniki iz Gradca. Na njegov 75. rojstni dan mu je Franz Albrecht Metternich-Sandor priredil na svojem gradu Grafenegg slovesnost z orisom bogate umetniške poti. Na slovesnosti je zazvenel tudi Lajovčev samospev, seveda z magnetofonskega traku.

Leta 1974 je v Ljubljani in v Mariboru z orkestrom Slovenske filharmonije pod Nanutom pel v pri nas redko izvajanem delu Gustava Mahlerja PESEM O ZEMLJI za alt, tenor in orkester. Oba solista sta zagotavljala uspešno predstavitev: altistka Cvetka Ahlinova, ki je po odhodu iz ljubljanske Opere delovala v hamburški Operi, in komorni pevec Anton Dermota. »Oba sta bila sijajna. Očarala sta občinstvo ne samo z dovršeno pevsko tehniko in ogromnim znanjem, temveč tudi s poglobljeno umetniško interpretacijo.«³¹⁵

O koncertu, ki ga je imel Dermota tri mesece za ljubljanskim in mariborskim v gradu Schönbrunn na Dunaju, poroča kritik, da se taki večeri »preprosto ne bi smeli nikoli končati. Občinstvo je z neutrudnimi aplavzi izprosilo nove in nove dodatke«.³¹⁶

V Vaduzu v Lichtensteinu je vodil poletni mojstrski tečaj, ki ga je zaključil z lastnim koncertnim nastopom. Taka je v tujini navada, zato je tudi kot profesor Visoke šole za glasbeno in gledališko umetnost nastopal na dunajskih akademijah skupaj s študenti.

Aprila leta 1975 je nanizal v recitalu v kulturnem domu v Trstu nič manj kot 21 avtorjev slovenskega samospeva od Linhartarja prek Ipavca in Vilharja, Adamiča in Lajovica do sodobnikov. Zlati je poslušalce navdušil z umetniško zrelo interpretacijo samospevov CIGANKA MARIJA Benjamina Ipavca, PRED DURMI Josipa Pavčiča, MESEC V IZBI Antona Lajovica, VIZIJA Lucijana Marije Škerjanca, SANJE Danila Švare in O, SAJ NI SMRTI Pavla Šivica.

V članku V DRUGI POMLADI³¹⁷ pa beremo o nepozabni sliki belolasega umetnika in njegove soproge, ki sta privabila v Brahmsovo dvorano v Musikverein u zlasti mlado občinstvo. »V čem je skrivnost, da so dvorane ob njunem nastopu še vedno polne?« se sprašuje kritik, ki hkrati išče odgovor. »Prav gotovo ne v nostalgiji, saj teh mladih ljudi v Dermotovem cvetočem umetniškem času še na svetu ni bilo. Priteguje jih nenehna človeška in umetniška disciplina tega pevca, ki navkljub poznim letom še vedno obvladuje materijo.«

Nastopi v dunajskih osrednjih koncertnih dvorana h so se torej še vrstili. Umetnikova pozornost je predvsem veljala Schubertu. Imenovali so ga »kavalir stare šole«. Najbrž bi ZIMSKO POPOTOVANJE pred tremi desetletji pel komaj kaj drugače,³¹⁸ pravi kritik o koncertu, s katerim je Dermota otvoril sezono 1976/77 v Musikverein u. Pri tem je imel v mislih izdelano in preiščljeno tehniko petja.

Eden od razlogov, da so Dermoto povabili k izvedbi GLAGOLSKE MAŠE Leoša Janačka v izvirnem staroslovanskem jeziku v Musikverein u pod dirigentom Vaclavom Neumannom, je bilo njegovo slovansko poreklo, obvladovanje melodije slovanske govornice. Solisti so bili mlada češkoslovaška imena in »za celo generacijo starejši, vendar briljantni Anton Dermota«.³¹⁹ Izvedba GLAGOLSKE MAŠE je bila za Dunaj dogodek.

Manj pa so bili Dunajčani navdušeni nad interpretacijo Brucknerjeve MAŠE V f-MOLU, ki so jo v Musikverein u izvedli v začetku leta 1976 v ciklu orkestra ORF. »Prepeli in preigrali so jo v psevdobrucknerskih tempih.«³²⁰ Proti koncu zapisa kritik le najde lepo misel za izvajalca in konča z besedami: »En sam samcati nas je uspel prepričati v Brucknerjevo zamaknjenost, Anton Dermota.«

Skoraj ni avstrijskega festivala, kjer ne bi nastopal. Salzburg, Dunaj, Bregenz, Gradec, Linz. Končno je prišlo na vrsto Koroško poletje ob Osojskem jezeru, kjer sta Hilda in Anton Dermota predstavila raznovrsten spored pesmi. Tudi na prireditvi Evropski tedni, ki je bila v mestu Passau, sta bila sprejeta z ovacijami. Ob analizi dovršene interpretacije kritik ugotavlja, da za vsem stoji neznanska mera samodiscipline. V kongresni dvorani v Beljaku pa je na večeru glasbe Franza Liszta v izvedbi Madžarske filharmonije in zbora pod dirigentom Janosem Ferencsikom pel tenorski part v dramatični simfoniji FAUST. Madžari so ostali Avstrijcem v lepem spominu s prejšnjih festivalov Koroško poletje. Zdaj so v simfoniji FAUST po mnenju kritikov v umetniškem pogledu še napredovali. Dermota je kot edini gost na tem koncertu podal tenorski solo v »nezlomljivi glasovni intenziteti.«³²¹

98 Naj spomnimo, da je bilo vse to v umetnikovem 67. letu življenja in v času, ko je slavil 40. leto pripadnosti dunajski Državni operi z nastopom v vlogi PALESTRINE. Preveč za

srce, ki ima kljub vsemu svoje meje in potrebuje svoj mir? Bilo je preutrujeno. Po slovesni predstavi PALESTRINE je potreboval daljši počitek.

Prihodnje leto, 1978, je bilo spet njegovo »veliko leto« ki ga ni smel zamuditi. In ni ga mogel, saj so ga povabili na številne nastope. Slavili so 150-letnico smrti Franza Schuberta. Kot znameniti interpret njegove glasbe je Dermota (njegovo ime beremo ob Schubertovem kot vzgled interpretacij dunajske klasične pesmi, ko je že nehal nastopati) nekatera vabila sprejel. V veliki galeriji gradu Schönbrunn sta s soprogo izvajala cikel LEPA MLINARICA. Pretresljivo je doživiljal tragično vsebino njegovega cikla. »Pevce se je prelevil v dramatičnega pripovedovalca ob pravi klavirski simfoniji Hilde Berger-Weyerwald.«³²² Belolasa dvojica je ob koncu koncerta žarela v svežini, kot da se je koncert šele začel. »To je možno le, če sprejemaš umetnost kot srečo,« je sklenil kritik svoje misli o vsebinski interpretaciji njunega recitala v Schönbrunn.

Spominski koncerti Schubertove glasbe, imenovani Schubertiade so bili bo skladateljevi 150-letnici smrti še posebno številni. Na Dunaju so od leta 1928 tradicionalno obeleževali edini koncert Schubertove glasbe, ki ga je doživel skladatelj. Sto let poprej je namreč Schubert po dolgem obotavljanju in muke polnih pripravah priredil prvi in edini koncert svoje glasbe. Na njem je predstavil del svojega mnogostranega pesemskega, zborovskega in komornega opusa. Prijatelji so koncert lepo sprejeli, odmev v časopisih pa je bil le neznaten. V arhivih dunajskega Društva prijateljev glasbe je ohranjen prvi koncertni list tega Schubertovega zasebnega koncerta. Po tem vzorcu so oblikovane vse poznejše Schubertiade.

Leta 1978 je Dermota sodeloval na Schubertiadi na gradu Grafenegg. Ob predstavitvi skupine pesmi iz Schubertovega labodjega speva si »bolj suverene in bolj občutene interpretacije Schubertovih mojstrovín«³²³ niso mogli predstavljati. Na Schubertiado ga je povabil tudi sloviti baritonist Hermann Prey, ki je sam zapel nekaj pesmi. Večer sta slovesno obarvala Hilda in Anton Dermota.

16. KJE SO TISTE STEZICE

Umetniška kariera se je bližala neizbežnemu sklepnemu akordu. Ideje o novih in drugačnih predstavitvah glasbene umetnosti pa vendarle niso usahnile. Univerza Stanford v Palo Altu v ZDA mu je dala novo vzpodbudo. Na literarno-glasbenem srečanju s temo PESEM IN LIBRETO DUNAJSKE KLASIKE naj bi z besedo in glasbo pokazal svoje

obsežno znanje o tem velikem in zahtevnem področju umetnosti. Povabilo je bilo vabljivo, še zlasti ker je literarno znanstveni del prevzel profesor Herbert Zeman, predavatelj avstrijske književnosti na univerzi Stanford, svojevrsten fanatičen oboževalec in raziskovalec vezi med besedo in glasbo. Na stanfordski univerzi je Dermota najprej vodil mojstrski tečaj, ki so se ga udeležili študentje in pevci bližnje operne hiše v San Franciscu. Znanstvena interdisciplinarna konferenca o pesmi in libretu, ki sta jo vodila komorni pevec Anton Dermota in dr. Zeman, je dala mojstrskemu tečaju poseben poudarek. Sledil je koncertni nastop Hilde in Antona Dermote z izbranimi pesmimi iz opusa Wolfganga Amadeusa Mozarta, Ludwiga van Beethovna in Franza Schuberta kot umetniška ilustracija omenjenih znanstvenih prizadevanj. Podobna srečanja sta imela Dermota in Zeman pozneje tudi na Dunaju in v gradu Grafenegg, zlasti leta 1982, ko so bile številne slovesnosti 150-letnice smrti Johanna Wolfganga Goetheja.

*

Na Gradu Grafenegg je imel poslednje koncerte. Ob 70. življenjskem jubileju je tam muziciral v Haydnovem STVARJENJU. Tega leta (1980) je imel vrsto nastopov tudi drugje. Na slavnostnih tednih v Pieštanih na Češkoslovaškem je pel Mozartovi MAŠI OB KRONANJU. Na festivalu v mestu Passau v Brucknerjevi MAŠI V f-MOLU in TE DEUMU, v ljubljanski stolnici je zapel ob škofovski posvetitvi dr. Alojzija Šuštarja in v Schönbrunnu je na slavnostnem otvoritvenem koncertu Glasbenega poletja na Dunaju interpretiral duhovne pesmi.

*

Želel pa je ponovno doživeti dve svoji veliki ljubezni, Mozarta in Schuberta. Od Mozarta se je poslovil kot Tamino v dunajski Državni operi, od Schuberta pa s ciklom ZIMSKO POPOTOVANJE na koncertih v Brucknerjevi hši v Linzu aprila 1980 in novembra istega leta v Brahmsovi dvorani v Musikvereinu ter s ciklom LEPA MLINARICA v Laxenburgu avgusta 1981. Ob koncertu v Brahmsovi dvorani je kritik zapisal: »Dermota je praznoval letos svojo 70-letnico, vendar se skoraj dozdeva, da se leta niso dotaknila njegovega glasu.«³²⁴

*

Sledila je Beethovnova DEVETA, v kateri je Dermota muziciral s samimi mladimi glasbeniki. Srečali sta se dve generaciji. Starejša je glasbeni parnas že osvojila, mlada si ga je zastavila za svoj daljni cilj. Mladinskemu orkestru Zvezne republike Avstrije je bil cilj še daleč,³²⁵ mnogo bliže mu je bil študentski zbor zagrebške akademije za glasbo pod vodstvom Vladimira Kranjčevića. V kvartetu solistov sta bila dva naša umetnika: Anton Dermota in Marjana Lipovšek. Beethovnova DEVETA v izvedbi Glasbene mladine je

bila plod sodelovanja med Ljubljano, Zagrebom, Gradcem in Dunajem. »Čudovito je bilo med mladimi videti belolasega Dermoto, ki je z zavirljivo močjo in mojstrsko tehniko prispeval dramatične tone.«

*

Na radiu Ljubljana smo umetnika povabili na eno od oddaj »v živo«. Pripovedoval naj bi o svoji življenjski in umetniški poti in poslušalci naj bi se z njim pogovarjali po telefonu. In govoril je in se pogovarjal dve uri, vmes smo vrteli posnetke z magnetofonskega traku. Bližali sta se 10. ura zvečer in konec oddaje. Nekaj minut pred tem je vstal od mize z mikrofoni in rekel: »Sicer ne pojem več, ampak zdaj vam bom eno zapel. Slovensko narodno KJE SO TISTE STEZICE. To ima gotovo svoj pomen. Spomin na čase, ki so za nami. Vsakdo lahko nekega dne reče: ‚Kje so tiste stezice! Kje so tisti časi!‘« Na drugem koncu studia 13 sta stala klavir in mikrofoni, pripravljena za vsak primer. Osvežil si je grlo s požirkom vode in gospa Hilda Dermota je z zadovoljnim nasmehom položila roke na klaviaturo.

Ta večer, 24. 9. 1986, je Dermota zadnjič zapel širokemu krogu poslušalcev. Bil je v 77. letu življenja.

OPOMBE

- ¹ Rojen 4. 6. 1910 v Kropi
- ² Petar Konjović: Koštana, premiera 7. 11. 1931.
Slavko Osterc: Medea, Maska rdeče smrti, Dandin v vicah, premiera 27. 2. 1932.
Matija Bravničar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, premiera 15. 5. 1932.
Matija Bravničar: Hlapec Jernej, premiera 25. 1. 1941.
Josip Hatze: Adel in Mara, premiera 30. 11. 1932.
Jakov Gotovac: Morana, premiera 5. 2. 1933.
- ³ GL Opera in Balet, 1981/82, št. 1, S. Samec: Tridesetletnica smrti Mirka Poliča.
- ⁴ G. Charpentier: Luiza, premiera 5. 3. 1931, Prvi filozof.
- ⁵ Slovenski narod, 2. 12. 1932, Fran Govekar.
- ⁶ Jutro, 4. 12. 1932, -č.
- ⁷ Slovenec, 6. 12. 1932, V. Ukmar.
- ⁸ Jutro, 19. 12. 1931.
- ⁹ Jutro, 23. 12. 1931, -č.
- ¹⁰ Slovenski narod, 13. 11. 1933, Fran Govekar.
- ¹¹ Dokumenti SGFM 19. knjiga, str. 56, E. Frelih: Avantgardnost opernih in operetnih režij Bratka Krefta.
- ¹² Slovenski narod, 27. 12. 1933, Fr. Govekar.
- ¹³ Slovenski narod, 25. 9. 1933, Fr. Govekar.
- ¹⁴ Slovenski narod, 3. 4. 1934, Fr. Govekar.
- ¹⁵ Slovenski narod, 3. 4. 1934, Fr. G. (V tem času Dermotovo ime včasih zapisujejo Drmota.)
- ¹⁶ 24. 5. 1935 v dvorani Ehrbar.
- ¹⁷ Wiener Tag, maj 1935, prva dunajska kritika.
- ¹⁸ Prav tam.
- ¹⁹ Prav tam.
- ²⁰ Slovensky denik, Bratislava, 31. 3. 1936.
- ²¹ Slovenski narod, 10. 4. 1936, Fr. Govekar.
- ²² Slovenec, 15. 4. 1936, Vilko Ukmar.
- ²³ Koncert je bil 15. 4. 1936.
- ²⁴ Mednarodni izraz je Lied.
- ²⁵ Slovenski dom, 20. 4. 1936, W.
- ²⁶ Slovenec, 16. 4. 1936, -č.
- ²⁷ J. Fleišman: Metuljček,
J. Ravnik: Vasoalec,
slovenske ljudske pesmi: Kje so tiste stezice, Fantič in ptička (prir. J. Ravnik) in Potrkan ples (prir. J. Pavčič).
- ²⁸ Slovenec, 1. 9. 1936, Pavla Lovšetova.
- ²⁹ Slovenec, 15. 8. 1936.
- ³⁰ Slovenec, 14. 10. 1936, Vilko Ukmar.

- ³¹ 1. 9. 1936.
- ³² Neues Wiener Tagblatt, 5. 2. 1937.
- ³³ Echo, 31. 3. 1937.
- ³⁴ Morgenblatt, 15. 3. 1937, Egon Benisch.
- ³⁵ Slovenec, 6. 3. 1937, Vilko Ukmar.
- ³⁶ Slovenec 9. 3. 1937, Vilko Ukmar.
- ³⁷ Prav tam.
- ³⁸ Das Echo, 30. 4. 1937.
- ³⁹ Neue Freie Presse, 1. 5. 1937.
- ⁴⁰ Neues Wiener Tagblatt, 10. 9. 1937, Kr.
- ⁴¹ 4. 12. 1918.
- ⁴² Don Ottavia je prvič pel 28. 10. 1937 v dunajski Državni operi.
- ⁴³ 3. 4. 1938
- ⁴⁴ Das Deutsche Echo, 14. 4. 1938.
- ⁴⁵ Neue Freie Presse, 5. 4. 1938.
- ⁴⁶ Sud-Ouest de Bordeaux, 21. 3. 1938.
- ⁴⁷ Prav tam.
- ⁴⁸ Jutro, 17. 2. 1938. L.M.Š.
- ⁴⁹ 25. 7. 1938 — Don Ottavio prvič v Salzburgu.
- ⁵⁰ Reichspost, 27. 7. 1938.
- ⁵¹ Illustrierte Kronen-Zeitung, 28. 7. 1938, Heinrich Damisch.
- ⁵² Wiener Neueste Nachrichten, 31. 7. 1938, D. K. K.
- ⁵³ Salzburger Landeszeitung, 29. 8. 1938, dr. W. S.
- ⁵⁴ Voralberger Tagblatt, Bregenz, 2. 9. 1938, Eugen Undergassen.
- ⁵⁵ Prav tam.
- ⁵⁶ Völkischer Beobachter, 30. 11. 1938, Dr. F. B.
- ⁵⁷ Neues Wiener Tagblatt, 30. 11. 1938, Dr. Roland Tenschert.
- ⁵⁸ Rundpost, 15. 11. 1938, Dr. Aleksander Witeschnik.
- ⁵⁹ Neues Wiener Tagblatt, 21. 10. 1938.
- ⁶⁰ Volkszeitung, 16. 4. 1939, H. Salaschek.
- ⁶¹ Prav tam.
- ⁶² Das Lied.
- ⁶³ Völkischer Beobachter, Dr. Hans Sachs (delno dokumentirano iz arhiva A. Dermote).
- ⁶⁴ Prav tam.
- ⁶⁵ Salzburger Landeszeitung, 13. 6. 1939, Hr.
- ⁶⁶ Salzburger Landeszeitung, 10. 8. 1939, Hubert Ritter.
- ⁶⁷ Völkischer Beobachter, 11. 8. 1939, Dr. Erwin Bauer.
- ⁶⁸ Neuester Tagblatt, 1. 10. 1939, Hans Rutz.
- ⁶⁹ Prav tam.
- ⁷⁰ Völkischer Beobachter, 1. 10. 1939, Dr. Friedrich Bayer.
- ⁷¹ Neues Wiener Tagblatt, 11. 1. 1949, Dr. Roland Tenschert.
- ⁷² Der Grenzbote, 23. 4. 1940, Gusta Kraff Bella.
- ⁷³ Wiener Neueste Nachrichten, 8. 5. 1940, Friedrich Matzenauer.
- ⁷⁴ Prav tam.
- ⁷⁵ Münchner Zeitung, 11. 4. 1940, Rudolf Engesser.
- ⁷⁶ Neuigkeits Weltblatt, 8. 10. 1940, Robert Prosl.

- ⁷⁷ Volkszeitung, 21. 11. 1940, Hanns Salaschek.
- ⁷⁸ Volkszeitung, 9. 2. 1941, Hanns Salaschek.
- ⁷⁹ München, 25. 5. 1941 (delno dokumentiran članek v arhivu Antona Dermote).
- ⁸⁰ Völkischer Beobachter, 29. 11. 1941, Dr. Friedrich Bayer.
- ⁸¹ Dresden, 3. 2. 1942, Dr. Hans Schnoor (delno dokumentiran članek v arhivu Antona Dermote).
- ⁸² Grosse Volkszeitung, 4. 3. 1942, Karl Daumer.
- ⁸³ Aprila 1942.
- ⁸⁴ Ernst Krausse: Richard Strauss, str. 287.
- ⁸⁵ 6. 10. 1942, Anita Franck (delno dokumentiran članek v arhivu Antona Dermote).
- ⁸⁶ Neues Wiener Tagblatt, 15. 2. 1943, Skorzeny.
- ⁸⁷ Neues Wiener Tagblatt, sept. 1943, Zeno von Liebl (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- ⁸⁸ Prav tam.
- ⁸⁹ Völkischer Beobachter, 3. 3. 1944, Dr. Friedrich Bayer.
- ⁹⁰ Prav tam.
- ⁹¹ Völkischer Beobachter, dec. 1944, Dr. Friedrich Bayer.
- ⁹² Neues Wiener Tagblatt, 4. 10. 1944, Zeno von Liebl.
- ⁹³ Österreichische Zeitung, 26. 10. 1945, Friedrich Wildgans.
- ⁹⁴ Volksstimme, 27. 10. 1945, I. W.
- ⁹⁵ Österreichische Zeitung, 1945 (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- ⁹⁶ Welt am Abend, 30. 11. 1946, Dr. F.
- ⁹⁷ Wiener Kurier, 30. 11. 1946, E. W.
- ⁹⁸ Die Presse, 9. 3. 1946, Kr.
- ⁹⁹ Österreichische Volksstimme, 15. 12. 1946, I. W.
- ¹⁰⁰ Kammersänger.
- ¹⁰¹ Österreichische Zeitung, 16. 10. 1946, Hugo Huppert.
- ¹⁰² Prav tam.
- ¹⁰³ Welt am Montag, 21. 10. 1946, Dr. F.
- ¹⁰⁴ Wiener Kurier, april 1946, GTD (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- ¹⁰⁵ Prav tam.
- ¹⁰⁶ Österreichische Zeitung, 3. 4. 1947.
- ¹⁰⁷ Times, 17. 9. 1947.
- ¹⁰⁸ Neues Österreich, 4. 3. 1947, Y.
- ¹⁰⁹ Neues Österreich, 1. 11. 1947, Y.
- ¹¹⁰ Wiener Tageszeitung, 1. 11. 1947, Eric Werba.
- ¹¹¹ Slovenski poročevalec, 11. 6. 1947, Dr. D. Cvetko.
- ¹¹² Ljudska pravica, 16. 6. 1947, C. C.
- ¹¹³ Prav tam.
- ¹¹⁴ Wiener Kurier, 2. 8. 1947, Dr. Peter Lafite.
- ¹¹⁵ Neues Österreich, 3. 8. 1947, Dr. Hermann Ulrich.
- ¹¹⁶ Weltpresse, 8. 4. 1947, Menningen.
- ¹¹⁷ Gesellschaft der Musikfreunde in Wien.
- ¹¹⁸ Kurier, 6. 11. 1947.
- ¹¹⁹ Neues Österreich, 15. 1. 1948, Y.
- ¹²⁰ Die Geschichte der Wiener Oper (Izdano ob 100 letnici dunajske Opere).
- ¹²¹ Il Mattino di Roma, 26. 2. 1948, L. E. Checchi.
- ¹²² Prav tam.

- 123 Corriere della Sera, Milano, 5. 2. 1948, Luigi Colacicchi.
- 124 La voce republica, Rim, 28. 2. 1948, a. bon.
- 125 La Lanterne, 11. 5. 1948, Jacques Stehman.
- 126 Tagblatt, 29. 11. 1948, Elg.
- 127 La Razon, Buenos Aires, 18. 9. 1948.
- 128 Das Opernleben in Buenos Aires, 1948, -u- (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- 129 Wiener Zeitung, 2. 4. 1948, F. B.
- 130 Wiener Zeitung, 6. 1. 1948, T—r.
- 131 Wiener Zeitung, 3. 2. 1949, F. B.
- 132 Die Volksoper.
- 133 Wiener Zeitung, 4. 5. 1949, F. B.
- 134 Österreichische Volksstimme, 6. 5. 1949, Marcel Rubin.
- 135 Die Presse, 5. 5. 1949, Heinrich Kralik.
- 136 Wiener Kurier, 14. 6. 1949, H. S.
- 137 Neues Österreich, 2. 12. 1949, Y.
- 138 Wiener Kurier, 2. 12. 1949, Dr. Peter Lafite.
- 139 Freie Presse, Buenos Aires, 23. 10. 1949, A-y.
- 140 Wiener Zeitung, 13. 2. 1949.
- 141 Wiener Kurier, 10. 2. 1949, R. K.
- 142 Österreichische Volksstimme, 25. 3. 1950, Marcel Rubin.
- 143 Prav tam.
- 144 Wiener Zeitung, 12. 4. 1950, F. B.
- 145 Neues Österreich, 24. 10. 1950, Y.
- 146 Salzburg, 3. 8. 1950 (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- 147 Die Presse, 15. 8. 1950.
- 148 Demokratisches Volksblatt, 22. 8. 1950, Dr. Willi Wohler.
- 149 Die Presse, 22. 8. 1950, Dr. E. M.
- 150 -nb. (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- 151 Salzburger Nachrichten, 17. 10. 1950, Dr. Werner.
- 152 Wiener Kurier, 11. 11. 1950, R. K.
- 153 Prav tam.
- 154 Borba, 13. 11. 1951, Nikola Hercigonja.
- 155 Ljudska pravica, 10. 11. 1951, Vlado Golob.
- 156 Vestnik, Maribor, 9. 11. 1951, H. B.
- 157 Slovenski poročevalec, 4. 11. 1951, Janko Traven.
- 158 Slovenski poročevalec, 6. 11. 1951, P. Š.
- 159 Neue Wiener Tageszeitung, 12. 4. 1951, Alexander Witeschnik.
- 160 Die Presse, 3. 8. 1951, Heinrich Kralik.
- 161 Die Presse, 24. 10. 1951, Kr.
- 162 Wiener Zeitung, 15. 6. 1951, F. B.
- 163 Die Presse, 19. 9. 1951, Kr.
- 164 Salzburger Volksblatt, 21. 5. 1951, h.
- 165 Die Presse, 9. 5. 1951, Kr.
- 166 Neue Wiener Tageszeitung, 6. 4. 1950, J. G.
- 167 Neue Wiener Tageszeitung, 23. 8. 1952, Heinrich Neumayer.
- 168 Die Presse, 17. 12. 1952, Kr.
- 169 Freie Presse, Buenos Aires, 25. 9. 1953, A—y.

- 170 Freie Presse, Buenos Aires, 10. 9. 1953, A—y.
- 171 Argentinisches Tagblatt, 10. 9. 1953, J. M.
- 172 Freie Presse, Buenos Aires, 10. 9. 1953, A—y.
- 173 Wiesbadener Kurier, 26. 6. 1953, Ml.
- 174 Wiener Kurier, 26. 7. 1953, Rudolf Klein.
- 175 Prav tam.
- 176 Prav tam.
- 177 Salzburger Volkszeitung, 1. 8. 1953, Erik Werba.
- 178 Wiener Zeitung, 13. 1. 1953, F. Beruth.
- 179 Die Presse, 18. 3. 1953, Kr.
- 180 Wiener Zeitung, 13. 3. 1953, F. Beruth.
- 181 Wiener Kurier, 18. 3. 1953, Roland Tenschert.
- 182 Wiener Zeitung, 24. 4. 1953.
- 183 Prav tam.
- 184 Prav tam.
- 185 Wiener Zeitung, 29. 11. 1953.
- 186 Weltpresse, junij 1953, m.
- 187 Prav tam.
- 188 The Sunday Advertiser, 2. 10. 1954, Dr. Enid Roberson.
- 189 The Sunday Times, 31. 10. 1954, Dr. B. V. Pusenjak.
- 190 Courier Mail, 2. 10. 1954, Roger Covell.
- 191 Melbourne, 6. 12. 1954, Dorian Le Gallienne.
- 192 Nedokumentirano v arhivu Antona Dermote.
- 193 Slovenska kronika, Slovenian Independent Newspaper in Australia, september-oktober, 1954, I. P.
- 194 Ljubljanski dnevnik, 9. 7. 1954, J. S.
- 195 Slovenski poročevalec, 16. 7. 1954, Pavel Šivic.
- 196 Wiener Zeitung, 5. 8. 1954, Erik Werba.
- 197 Neues Österreich, 31. 7. 1954, Dr. Hermann Ullrich.
- 198 Wiener Kurier, 12. 4. 1954, Rudolf Klein.
- 199 Linzer Volksblatt, 27. 4. 1954, Willibald Bertl.
- 200 Wiener Zeitung, april 1954, Heinrich Kralik.
- 201 Primorski dnevnik, 13. 2. 1954, —
- 202 Prav tam.
- 203 Die Presse, 20. 3. 1954, Kr.
- 204 Le Matin, 22. 3. 1955, Ariste
- 205 Neue Österreichische Tageszeitung, 4. 5. 1955, Fritz Skorzeny.
- 206 Österreichische Volksstimme, 2. 5. 1955.
- 207 Das Kleine Volksblatt, 30. 4. 1955, — ai —.
- 208 Die Presse, 27. 7. 1955, Heinrich Kralik.
- 209 Die Presse, 27. 7. 1955, Kr.
- 210 Wiener Zeitung, 27. 7. 1955, Norbert Tschulik.
- 211 Salzburger Volksblatt, 4. 8. 1955, Hans Kutschera.
- 212 Die Presse, 5. 8. 1955, Kr.
- 213 Österreichische Neue Tageszeitung, 23. 8. 1955, H. —er.
- 214 Die Geschichte der Wiener Oper, str. 23.
- 215 Tiroler Nachrichten, Friedrich Abendroth (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
- 216 Neue Zeit, 8. 11. 1955, Dr. Harald Kaufmann.

- 217 100 Jahre Wiener Staatsoper, str. 23.
 218 Wochenpresse, 12. 11. 1955.
 219 Die Presse, 8. 11. 1955, Kralik.
 220 Salzburger Volkszeitung, 8. 11. 1955, Werba.
 221 Prav tam.
 222 Neues Österreich, Y (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 223 Die Presse, Brief aus Slowenien, 27. 11. 1955, Sonja Tavčar.
 224 Österreichische Neue Tageszeitung, 31. 2. 1956, Dr. L. M. Walzel.
 225 Österreichische Neue Tageszeitung, -rz- (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 226 Das Kleine Volksblatt, 5. 6. 1956, Ma.
 227 Der Abend, 5. 6. 1956, Karl Heinz Fussl.
 228 Wiener Zeitung, 31. 5. 1956, Norbert Tschulik.
 229 Wiener Zeitung, 12. 6. 1956, Dr.-t-k.
 230 Neue Wiener Tageszeitung, Aleksander Witeschnik (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 231 Telegraf, 25. 6. 1956, Karl Lobl (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 232 Die Presse, 25. 6. 1956, Kr.
 233 Weltpresse, 16. 4. 1956, Mg.
 234 Weltpresse, 20. 1. 1956, dir.
 235 20. 3. 1956, Dr. L. M. Walzel (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 236 Neues Österreich, 7. 3. 1956, Y.
 237 ibidem.
 238 Das Kleine Volksblatt, 10. 8. 1956, -g.
 239 Österreichische Neue Tageszeitung, 1. 5. 1956, Aleksander Witeschnik.
 240 Österreichische Neue Tageszeitung, 13. 12. 1957, Fritz Skorzeny.
 241 Prav tam.
 242 100 Jahre Wiener Staatsoper, str. 23.
 243 Wiener Zeitung, 17. 2. 1959.
 244 Wochenpresse, april 1958.
 245 Prav tam.
 246 Prav tam.
 247 Express, 17. 1. 1959, Karl Lobl.
 248 Österreichische Neue Tageszeitung, 24. 2. 1957, Erik Werba.
 249 Prav tam.
 249 Wiener Kurier, Rudolf Klein (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermota).
 250 Prav tam.
 249 Wiener Kurier, Rudolf Klein (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermota).
 250 Prav tam.
 251 Večernji list, 3. 11. 1959, N. T.
 252 Delo, 6. 11. 1959, B. Pogačnik.
 253 Prav tam.
 254 Ljubljanski dnevnik, 4. 11. 1959, R. Ajlec.
 255 Neues Österreich, 19. 2. 1959.
 256 Voralberger Nachrichten, 13. 8. 1960, Dr. Franz Ortner.
 258 Voralberger Volksblatt, 16. 8. 1960.
 259 Express, 23. 5. 1960, K. L.
 260 Wiener Zeitung, 25. 8. 1957, f. e.
 261 Das Kleine Volksblatt, 25. 8. 1959.

- 262 Kurier, 19. 12. 1959, Herbert Schneider.
 263 Neues Österreich, 12. 1. 1960, Y.
 264 Kurier, januar, 1959, -ibe-,
 265 Süddeutsche Zeitung, 21. 3. 1959, Hans Gohl.
 266 Koncertni list Dunajskega koncertnega združenja, 10. 2. 1960.
 267 Express, 13. 2. 1960, Dolf Lindner.
 268 Das Kleine Volksblatt, 7. 6. 1961, Dr. N.
 269 Österreichische Neue Tageszeitung, 17. 6. 1961, Fritz Skorzeny.
 270 Österreichische Neue Tageszeitung, 28. 1. 1961, A. Witeschnik.
 271 Kurier, 27. 1. 1961, Herbert Schneider.
 272 Kurier, 3. 12. 1973, Hermi Löbl.
 273 Salzburger Nachrichten, 12. 11. 1973, Rudiger Engerth.
 274 Kurier, 12. 11. 1973, Karl Löbl.
 275 Neues Österreich, 17. 2. 1961, H-n.
 276 Nadškofijski ordinariat v Ljubljani, 18. 9. 1962, št. 2323, okrožnica št. 11.
 277 Österreichische Neue Tageszeitung, (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 278 Kurier, 12. 12. 1962, KHR.
 279 General Anzaiger, 15. 1. 1963, -ur.
 280 Večer, 14. 5. 1964, Vlado Golob.
 281 Ljubljanski dnevnik, marec 1965, R. Ajlec.
 282 Delo, marec 1965, Kristijan Ukmar.
 283 Express, 7. 1. 1963.
 284 Österreichische Wiener Tageszeitung, 18. 3. 1964, —rz—.
 285 Wiener Zeitung, 9. 6. 1964.
 286 The Royal Philharmonic Society, 24. 4. 1963 (koncertni list).
 287 December 1965, Franz Zamazal (delno dokumentirano v arhivu Antona Dermote).
 288 Delo, 7. 4. 1965.
 289 Neues Österreich, 21. 1. 1965, Y.
 290 Wiener Zeitung, 28. 10. 1977, R.
 291 Ljubljanski dnevnik, 13. 9. 1967, Rafael Ajlec.
 292 Prav tam.
 293 Večer, 14. 9. 1967, M. Š.
 294 Volksblatt 15. 11. 1967, Prof Schmidek.
 295 Neue Zeit, 20. 5. 1967, Harold Kaufmann.
 296 Die Presse, 16. 9. 1968, Gerhard Kramer.
 297 Volksblatt, 27. 2. 1968, Dominik Hartmann.
 298 Salzburger Volksblatt, 15. 1. 1968, Dr. Hehn.
 299 Die Presse, 18. 5. 1968.
 300 Volksblatt, 7. 12. 1969, d. h.
 301 Volksblatt, 22. 12. 1969, P. Kn.
 302 Delo, 21. 2. 1969, Primož Kuret.
 303 Volksblatt, 5. 6. 1970, P. Kn.
 304 Delo, 21. 4. 1971, Peter Kušar.
 305 Ljubljanski dnevnik, 17. 4. 1971, Primož Kuret.
 306 Il Gazzettino, 14. 1. 1971, Vito Levi.
 307 Delo, 21. 2. 1973, M. Gabrijelčič.
 308 Die Presse, 5. 5. 1973, Gerhard Kramer.

- 309 Delo, 7. 5. 1973, Pavel Mihelčič.
 310 Opero OBISK STARE GOSPE je von Einem dokončal šele 1971.
 311 Wiener Zeitung, 3. 2. 1970, Norbert Tschulik.
 312 Prav tam.
 313 Prav tam.
 314 Niederösterreichische Nachrichten, 6. 10. 1975.
 315 Večer, 21. 2. 1974, -vb-.
 316 Wiener Zeitung, 5. 7. 1974, Klaus Khittl.
 317 Die Presse, 14. 4. 1975 ghjk.
 318 Südpost-Tagespost 2. 10. 1976, Manfred Blumauer.
 319 Die Presse, 8. 5. 1976, H. A. F.
 320 Die Prese, 19. 1. 1976, Gerhard Kramer.
 321 Volkszeitung, 5. 8. 1977, D. O. T.
 322 Arbeiter Zeitung, 7. 7. 1978, F. W.
 323 Die Presse, 30. 5. 1978, Walter Dobner.
 324 Wiener Zeitung, 13. 11. 1980, Norbert Tschulik.
 325 Tagespost, 11. 2. 1981, M. B.

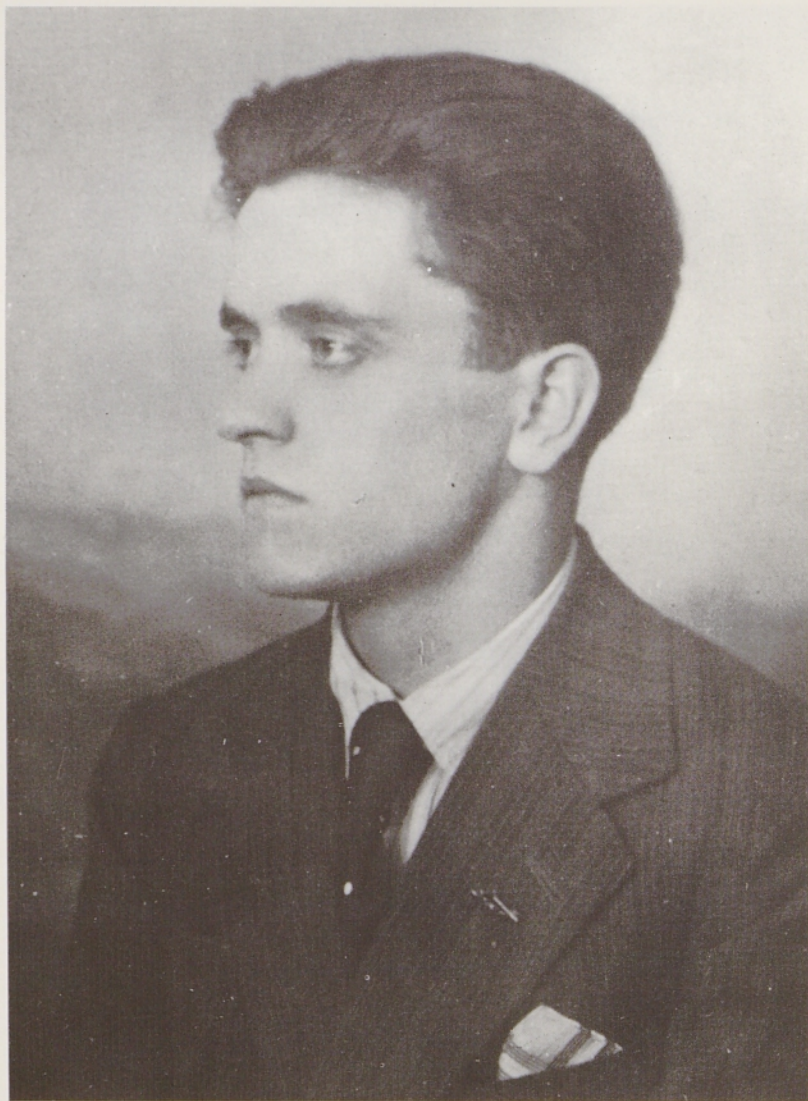
Izbrala Marjana Mrak

SLIKOVNA PRILOGA

*Božidar Jakac: Anton
Dermota
1951*

Anton Dermota
1932

*Družinska slika
Anton med očetom in
materjo
1934*

*Dermota pri orglah
Kropa, 1927*

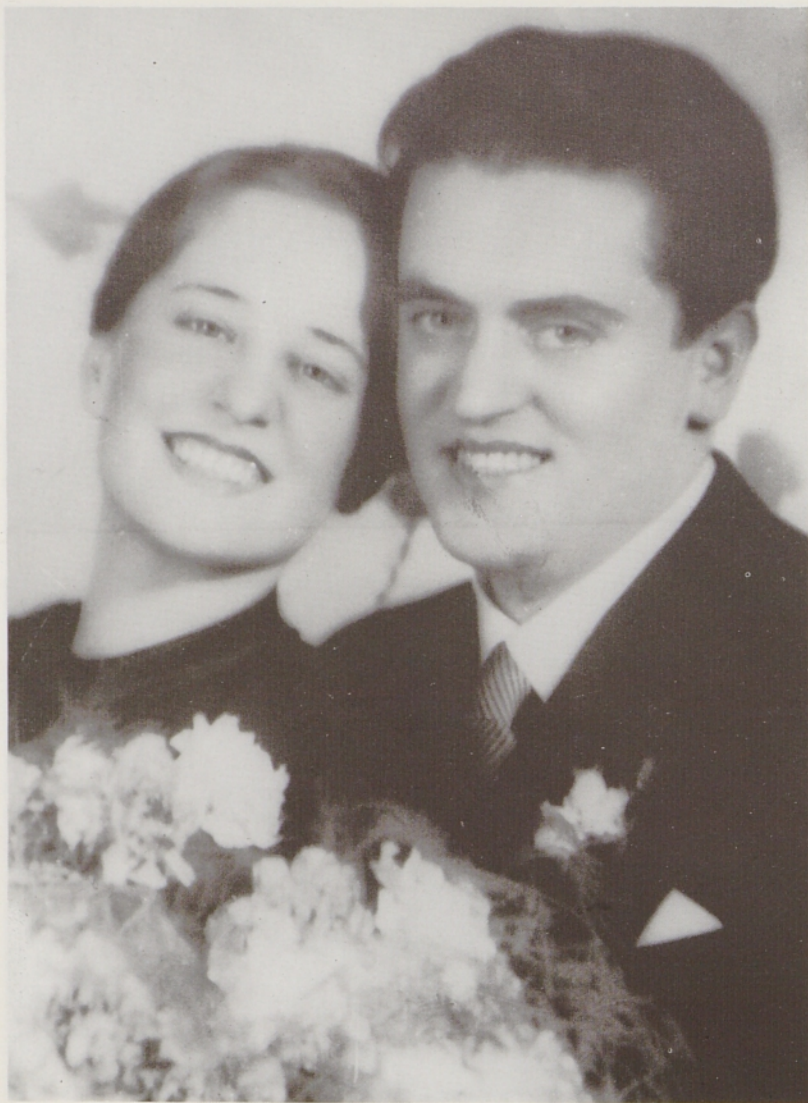

*Vojaški naborniki
Radovljica, 1931
Dermota v prvi vrsti
peti z leve*

Anton Dermota:
1936

Hilda in Anton Dermota
Poročna slika
Ljubljana, 1939

*Starši Antona Dermote
in Hilda Dermota
Kropa, 1940*

*K. Zeller: Tičar,
Ljubljana, 1933
Grof Stanislav: Anton
Dermota
Prvič v večji solistični
vlogi*

G. Verdi: Traviata
Dunaj, 1937
Violetta: Jarmila
Novotna
Alfred: Anton Dermota

*R. Wagner:
Tannhäuser
Salzburg, 1938
Walther von der
Vogelweide: Anton
Dermota*

R. Strauss: Dafne
Dunaj, 1941
Levkipos: Anton
Dermota

*G. Rossini: Seviljski
brivec*

Dunaj, 1940

*Almaviva: Anton
Dermota*

*Don Basilio: Marjan
Rus*

*Figaro: Stanoje
Janković*

*B. Smetana: Prodana
nevesta
Dunaj, 1940
Marinka: Maria
Reining
Janko: Anton Dermota*

*R. Strauss: Capriccio
Dunaj, 1943*

*Grofica: Elisabeth
Höngen*

*Flamand: Anton
Dermota*

*R. Wagner: Mojstri
pevci nürnbergski
Dunaj, 1949
David: Anton Dermota*

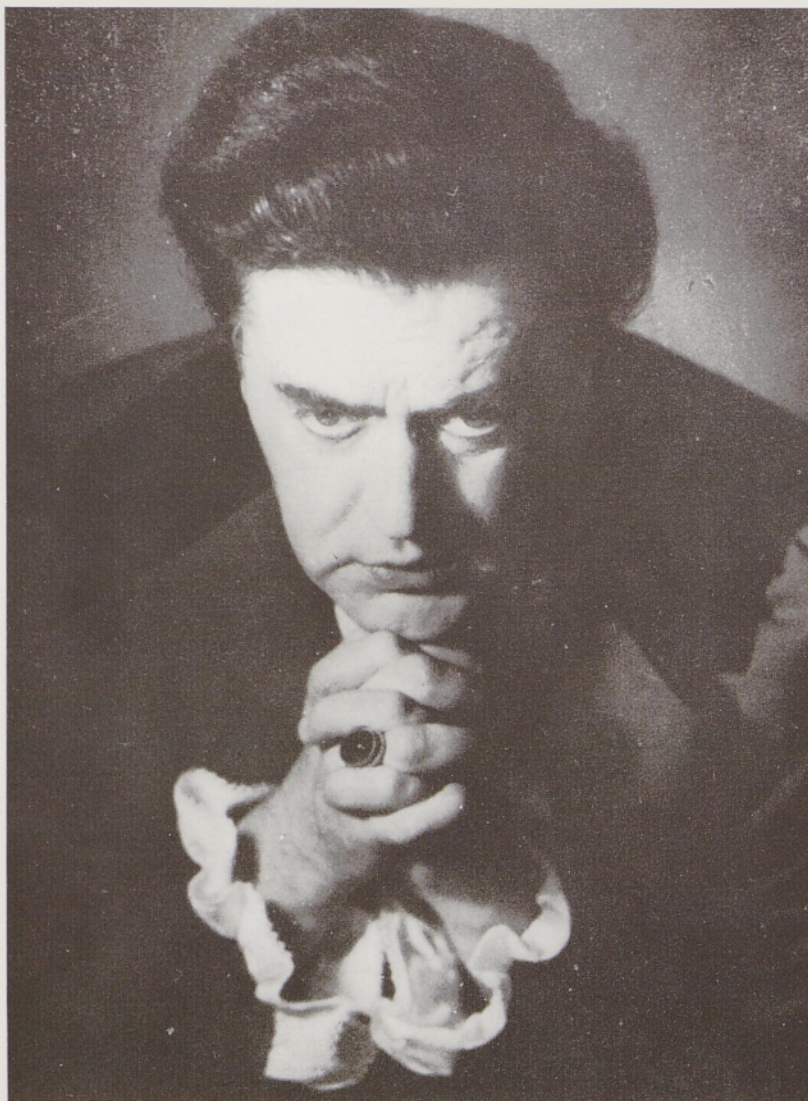
*W. A. Mozart: Così
fan tutte
Salzburg, 1947
Fiordiligi: Irmgard
Seefried
Ferrando: Anton
Dermota*

*J. Massenet: Manon
Dunaj, 1949
Manon: Ljuba
Welitsch
Ges Grioux: Anton
Dermota*

*G. Donizetti:
Ljubezenski napoj
Dunaj, 1953
Nemorino: Anton
Dermota
Dulcamara: Otto
Edelmann*

*J. Offenbach:
Hoffmannove
pripovedke
Dunaj, 1949
Hoffmann: Anton
Dermota*

*J. Massenet: Manon
Dunaj, 1949
Manon: Ljuba
Welltsch
Ges. Gricar: Anton
Dermota*

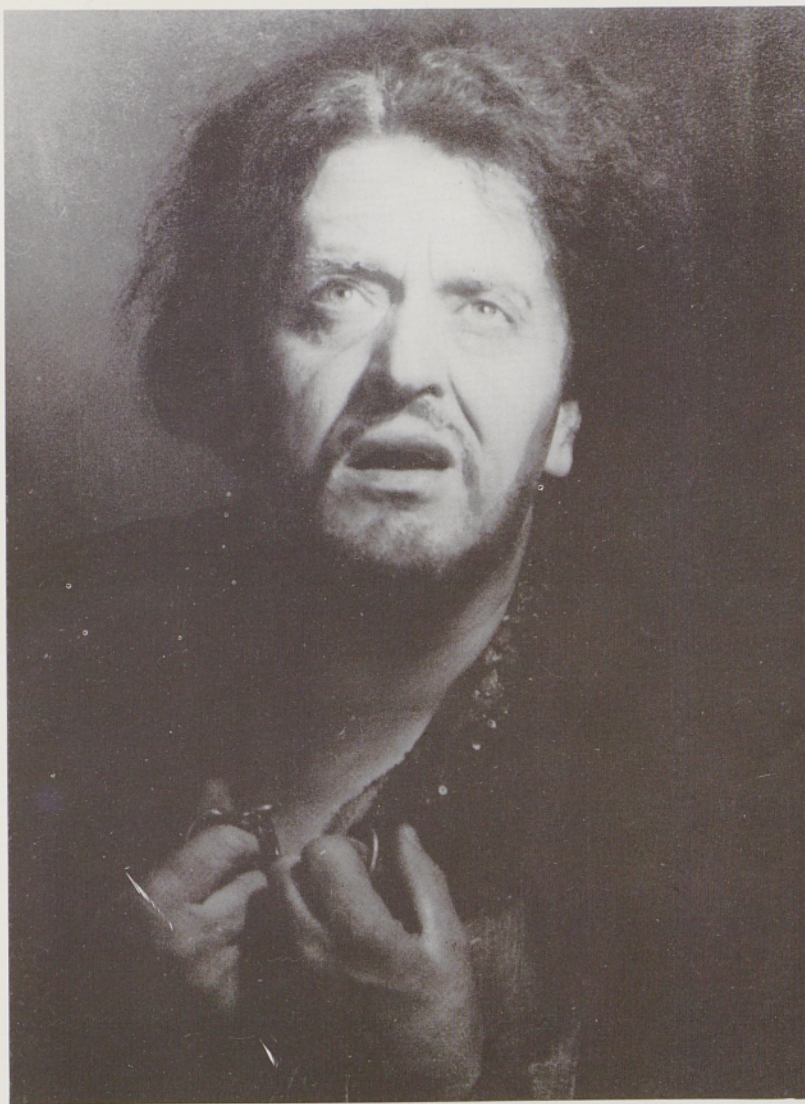
*G. Verdi: Simone
Boccanegra
Dunaj, 1951
Marija: Hilde Zadek
Adorno: Anton
Dermota*

*W. A. Mozart: Don
Juan
Salzburg, 1948
Don Ottavio: Anton
Dermota*

*L. van Beethoven:
Fidelio
Dunaj, 1955
Florestan: Anton
Dermota*

*J. Strauss: 1001 noč
Bregenz, 1959*

*P. I. Čajkovski:
Jevgenij Onjegin
Dunaj, 1973
Tatjana: Eva Marton
Triquet: Anton
Dermota*

*H. Pfitzner: Palestrina
Dunaj, 1965
Palestrina: Anton
Dermota
Ighino: Oliviera
Miljaković*

*V stanovanju dr. Karla
Böhma pri študiju
opere Capriccio
Richarda Straussa,
Paul Schöffler, Maria
Cebotari, dr. Karl
Böhm, Anton Dermota*

*W. A. Mozart:
Rekviem
Salzburg, 1954
Anton Dermota, Lisa
della Casa, dirigent
Bruno Walter, Ira
Malaniuk, Cesare
Siepi*

*Med snemanjem na
ORF
Dunaj, 1943
dr. Hans Sachs, Anton
Dermota, Alfred Poell,
pri klavirju Richard
Strauss*

*V bližini Kroke, 1965
Anton Dermota, Uroš
Krek*

*Pri vaji doma
Dunaj, 1942
Hilda in Anton
Dermota*

*1941, apríl, mladi
Anton Dermota, 1941
Kec
Salzburg, 1954
Anton Dermota, Lisa
della Casa, dirigent
Bruno Walter, Ira
Malaniuk, Cesare
Stepi*

*V družinskem krogu
Dunaj, 1951
Tatjana, Marian,
Jovita, Hilda in Anton
Dermota*

*Z vnuki pri svojih
orglah
Dunaj, 1985*

*Koncert ob 80-letnici
skladatelja Josepha
Marxa
Dunaj, 1962
Joseph Marx, Anton
Dermota*

*Koncert na Haydnovih
slavnostnih dneh
Rohrau, 1975
Anton Dermota s
hčerko Jovito*

*Recital
Dubrovnik, 1965
Hilda in Anton
Dermota*

*Recital
Dunaj, 1980,
Musikverein,
Brahmsova dvorana
Hilda in Anton
Dermota*

*Koncert na Haydnových
slavnostních dňoch
Rakva, 1975
Anton Dermota s
dcérkou Jovitou*

Francka Slivnik

POSKUS REKONSTRUKCIJE NASTOPOV ANTONA DERMOTE

NASTOPI ANTONA DERMOTE V LJUBLJANI V LETIH 1930—1934 (KO JE BIL ANGAŽIRAN KOT ZBORIST LJUBLJANSKE OPERE)

Zajc I.:	Nikola Šubić-Zrinjski	Mustafa	1. 1. 1931	Auber D.:	Fra diavolo	Kmet	9. 10. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	5. 3. 1931	Auber D.:	Fra diavolo	Kmet	27. 10. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	8. 3. 1931	Verdi G.:	Rigoletto	Marullo	1. 11. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	17. 3. 1931	Auber D.:	Fra diavolo	Kmet	10. 11. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	22. 3. 1931	Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	13. 11. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	6. 4. 1931	Auber D.:	Fra diavolo	Kmet	15. 11. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	9. 4. 1931	Verdi G.:	Rigoletto	Marullo	20. 11. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	21. 4. 1931	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	28. 4. 1931			Mujezin	30. 11. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	12. 5. 1931	Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	4. 12. 1932
Zajc I.:	Nikola Šubić-Zrinjski	Mustafa	8. 12. 1931	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Bizet G.:	Carmen	Natakar	20. 12. 1931			Mujezin	11. 12. 1932
Bizet G.:	Carmen	Natakar	26. 12. 1931	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Bizet G.:	Carmen	Natakar	1. 1. 1932			Mujezin	20. 12. 1932
Bizet G.:	Carmen	Natakar	5. 1. 1932	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	9. 1. 1932			Mujezin	25. 12. 1932
Bizet G.:	Carmen	Natakar	10. 1. 1932	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Bizet G.:	Carmen	Natakar	16. 1. 1932			Mujezin	29. 12. 1932
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	19. 1. 1932	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	26. 1. 1932			Mujezin	12. 1. 1933
Bizet G.:	Carmen	Natakar	30. 1. 1932	Hatze J.:	Adel in Mara	Župnik Tupić,	
Bizet G.:	Carmen	Natakar	4. 2. 1932			Mujezin	19. 1. 1933
Bizet G.:	Carmen	Natakar	13. 2. 1932	Konjović P.:	Koštana	Alil	22. 1. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	21. 2. 1932	Gotovac J.:	Morana	Miloš	5. 2. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	28. 2. 1932	Gotovac J.:	Morana	Miloš	9. 2. 1933
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	2. 3. 1932	Gotovac J.:	Morana	Miloš	15. 2. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	5. 3. 1932	Gotovac J.:	Morana	Miloš	22. 2. 1933
Bizet G.:	Carmen	Natakar	13. 3. 1932	Konjović P.:	Koštana	Alil	7. 3. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	17. 3. 1932	Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	12. 3. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	28. 3. 1932	Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	2. 4. 1932			in muzikant	16. 3. 1933
Charpentier G.:	Luiza	Prvi filozof	9. 4. 1932	Gotovac J.:	Morana	Miloš	17. 3. 1933
Bizet G.:	Carmen	Natakar	10. 4. 1932	Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	16. 4. 1932			in muzikant	18. 3. 1933
Verdi G.:	Rigoletto	Marullo	20. 4. 1932	Gotovac J.:	Morana	Miloš	21. 3. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	26. 4. 1932	Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
Auber D.:	Fra diavolo	Kmet	1. 10. 1932			in muzikant	22. 3. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	2. 10. 1932	Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	23. 3. 1933
Auber D.:	Fra diavolo	Kmet	5. 10. 1932	Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	28. 3. 1933

Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
		in muzikant	29. 3. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	1. 4. 1933
Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
		in muzikant	2. 4. 1933
Konjović P.:	Koššana	Alil	5. 4. 1933
Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
		in muzikant	6. 4. 1933
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez	
		Grala	14. 4. 1933
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez	
		Grala	17. 4. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	19. 4. 1933
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez	
		Grala	23. 4. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	25. 4. 1933
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez Grala	2. 5. 1933
Konjović P.:	Koššana	Alil	5. 5. 1933
Schubert-Berté:	Pri Treh mladenkah	Prvi pevec	
		in muzikant	6. 5. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	11. 5. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	14. 5. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	1. 6. 1933
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	20. 6. 1933
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	23. 9. 1933
Charpentier G.:	Luiza	Pevec	27. 9. 1933
Charpentier G.:	Luiza	Pevec	4. 10. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	5. 10. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	8. 10. 1933
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	10. 10. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	11. 10. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	13. 10. 1933
Charpentier G.:	Luiza	Pevec	14. 10. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	24. 10. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	25. 10. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	26. 10. 1933
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez	
		Grala	1. 11. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	2. 11. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	7. 11. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	11. 11. 1933
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	15. 11. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	17. 11. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	19. 11. 1933
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	21. 11. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	22. 11. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	26. 11. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	29. 11. 1933
Bravničar M.:	Stoji, stoji Ljubljanca	Glasbenik Srakar,	
		Prešeren	2. 12. 1933

Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	3. 12. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	7. 12. 1933
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	9. 12. 1933
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	10. 12. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	14. 12. 1933
Bravničar M.:	Stoji, stoji Ljubljanca	Glasbenik Srakar,	
		Prešeren	16. 12. 1933
Saint-Saëns C.:	Samson in Dalila	1. filistejec	20. 12. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	21. 12. 1933
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	25. 12. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	26. 12. 1933
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	28. 12. 1933
Verdi G.:	Traviata	Gaston	1. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	1. 1. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	3. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	4. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	7. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	10. 1. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	14. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	16. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	21. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	25. 1. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	1. 2. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	11. 2. 1934
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	16. 2. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	17. 2. 1934
Čajkovski P. I.:	Pikova dama	Čekalinski	18. 2. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	25. 2. 1934
Rossini G.:	Seviljski brivec	Alkade	1. 3. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	3. 3. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	4. 3. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	6. 3. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	11. 3. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	13. 3. 1934
Zeller K.:	Tičar	Grof Stanislav	14. 3. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	16. 3. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	21. 3. 1934
Moniuszko S.:	Halka	Vaščan	27. 3. 1934
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez Grala	30. 3. 1934
Wagner R.:	Parsifal	1. vitez Grala	1. 4. 1934
Nedbal O.:	Poljska kri	Pl. Gorski	2. 4. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	5. 4. 1934
Nedbal O.:	Poljska kri	Pl. Gorski	8. 4. 1934
Nedbal O.:	Poljska kri	Pl. Gorski	12. 4. 1934
Nedbal O.:	Poljska kri	Pl. Gorski	15. 4. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	26. 4. 1934
Charpentier G.:	Luiza	Pevec	5. 5. 1934
Verdi G.:	Rigoletto	Merullo	6. 5. 1934
Bizet G.:	Carmen	Dancairo	9. 5. 1934

Bizet G.:	Carmen	Dancairo	16. 5. 1934
Verdi G.:	Traviata	Gaston	19. 5. 1934
Verdi G.:	Rigoletto	Marullo	1. 6. 1934
Charpentier G.:	Luiza	Pevec	6. 6. 1934
Nedbal O.:	Poljska kri	Pl. Gorski	9. 6. 1934
Verdi G.:	Trubadur	Ruiz	10. 6. 1934
Verdi G.:	Trubadur	Ruiz	16. 6. 1934
Verdi G.:	Trubadur	Ruiz	20. 6. 1934
Charpentier G.:	Luiza	Pevec	21. 6. 1934
Verdi G.:	Trubadur	Ruiz	24. 6. 1934

NASTOPI ANTONA DERMOTE V DUNAJSKI DRŽAVNI OPERI

Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 5. 1936	Verdi G.:	Rigoletto	24. 4. 1937
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 6. 1936	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	29. 4. 1937
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 9. 1936	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	6. 5. 1937
Wagner R.:	Tristan in Izolda	2. 9. 1936	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	11. 5. 1937
Wagner R.:	Somrak bogov	11. 9. 1936	Verdi G.:	Don Carlos	16. 5. 1937
Wagner R.:	Večni mornar	18. 9. 1936	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 5. 1937
Verdi G.:	Trubadur	19. 9. 1936	Beethoven L. van:	Fidelio	23. 5. 1937
Wagner R.:	Tristan in Izolda	24. 9. 1936	Wagner R.:	Tristan in Izolda	1. 6. 1937
Verdi G.:	Rigoletto	29. 9. 1936	Wagner R.:	Večni mornar	5. 6. 1937
Bizet G.:	Carmen	6. 10. 1936	Verdi G.:	Don Carlos	9. 6. 1937
Hubay:	Ana Karenina	14. 10. 1936	Beethoven L. van:	Fidelio	15. 6. 1937
Wagner R.:	Tristan in Izolda	26. 11. 1936	Wagner R.:	Somrak bogov	19. 6. 1937
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 11. 1936	Verdi G.:	Traviata	23. 6. 1937
Verdi G.:	Aida	28. 11. 1936	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	8. 9. 1937
Wagner R.:	Večni mornar	6. 12. 1936	Beethoven L. van:	Fidelio	14. 9. 1937
Verdi G.:	Don Carlos	16. 12. 1936	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	21. 9. 1937
Verdi G.:	Don Carlos	2. 1. 1937	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	25. 9. 1937
Verdi G.:	Don Carlos	11. 1. 1937	Strauss R.:	Kavalir z rožo	28. 9. 1937
Wagner R.:	Somrak bogov	23. 1. 1937	Verdi G.:	Traviata	6. 10. 1937
Ponchielli A.:	La Gioconda	28. 1. 1937	Beethoven L. van:	Fidelio	8. 10. 1937
Bizet G.:	Carmen	30. 1. 1937	Pfitzner H.:	Palestrina	14. 10. 1937
Beethoven L. van:	Fidelio	31. 1. 1937	Wagner R.:	Večni mornar	16. 10. 1937
Wagner R.:	Večni mornar	4. 2. 1937	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	22. 10. 1937
Leoncavallo R.:	Glumači	5. 2. 1937	Pfitzner H.:	Palestrina	25. 10. 1937
Wagner R.:	Večni mornar	7. 2. 1937	Mozart W. A.:	Don Juan	28. 10. 1937
Verdi G.:	Rigoletto	7. 2. 1937	Wagner R.:	Večni mornar	9. 11. 1937
Wagner R.:	Tristan in Izolda	10. 2. 1937	Pfitzner H.:	Palestrina	10. 11. 1937
Verdi G.:	Trubadur	16. 2. 1937	Beethoven L. van:	Fidelio	13. 11. 1937
Leoncavallo R.:	Glumači	23. 2. 1937	Mozart W. A.:	Don Juan	24. 11. 1937
Verdi G.:	Traviata	26. 2. 1937	Verdi G.:	Trubadur	28. 11. 1937
Beethoven L. van:	Fidelio	1. 3. 1937	Wagner R.:	Večni mornar	5. 12. 1937
Verdi G.:	Rigoletto	20. 3. 1937	Verdi G.:	Trubadur	8. 12. 1937
Verdi G.:	Trubadur	22. 3. 1937	Pfitzner H.:	Palestrina	19. 12. 1937
Wagner R.:	Parsifal	23. 3. 1937	Leoncavallo R.:	Glumači	20. 12. 1937
Wagner R.:	Parsifal	24. 3. 1937	Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 12. 1937
Verdi G.:	Traviata	30. 3. 1937	Leoncavallo R.:	Glumači	2. 1. 1938
Wagner R.:	Tristan in Izolda	9. 4. 1937	Beethoven L. van:	Fidelio	5. 1. 1938
Beethoven L. van:	Fidelio	11. 4. 1937	Wagner R.:	Tristan in Izolda	7. 1. 1938
Verdi G.:	Traviata	12. 4. 1937	Leoncavallo R.:	Glumači	26. 1. 1938
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	18. 4. 1937	Mozart W. A.:	Don Juan	30. 1. 1938
Wagner R.:	Tristan in Izolda	22. 4. 1937	Beethoven L. van:	Fidelio	9. 2. 1938

Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 2. 1938
Verdi G.:	Trubadur	12. 2. 1938
Puccini G.:	Madame Butterfly	20. 2. 1938
Wagner R.:	Večni mornar	22. 2. 1938
Verdi G.:	Trubadur	25. 2. 1938
Bizet G.:	Djamileh	9. 3. 1938
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onegin	11. 3. 1938
Beethoven L. van:	Fidelio	27. 3. 1938
Wagner R.:	Tristan in Izolda	2. 4. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 4. 1938
Puccini G.:	Madame Butterfly	11. 4. 1938
Wagner R.:	Parsifal	13. 4. 1938
Wagner R.:	Parsifal	14. 4. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	16. 4. 1938
Wagner R.:	Tristan in Izolda	17. 4. 1938
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 4. 1938
Verdi G.:	Traviata	25. 4. 1938
Mozart W. A.:	Don Juan	26. 4. 1938
Wagner R.:	Večni mornar	2. 5. 1938
Leoncavallo R.:	Glumači	7. 5. 1938
Strauss R.:	Kavalir z rožo	8. 5. 1938
Beethoven L. van:	Fidelio	12. 5. 1938
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 5. 1938
Strauss R.:	Kavalir z rožo	27. 5. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 6. 1938
Beethoven L. van:	Fidelio	2. 6. 1938
Wagner R.:	Večni mornar	3. 6. 1938
Leoncavallo R.:	Glumači	23. 6. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 9. 1938
Wagner R.:	Tristan in Izolda	13. 9. 1938
Strauss R.:	Kavalir z rožo	15. 9. 1938
Wagner R.:	Rensko zlato	16. 9. 1938
Verdi G.:	Traviata	23. 9. 1938
Strauss J. jun.:	Netopir	27. 9. 1938
Strauss J. jun.:	Netopir	28. 9. 1938
Verdi G.:	Traviata	3. 10. 1938
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	6. 10. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 10. 1938
Strauss J.:	Saloma	11. 10. 1938
Strauss J. jun.:	Netopir	13. 10. 1938
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	19. 10. 1938
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	26. 10. 1938
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	29. 10. 1938
Strauss J.:	Saloma	2. 11. 1938
Mozart W. A.:	Don Juan	4. 11. 1938
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	8. 11. 1938
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 11. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	15. 11. 1938
Pfitzner H.:	Palestrina	18. 11. 1938

Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	25. 11. 1938
Wagner R.:	Mojstri pevci	
	nürnberški	28. 11. 1938
Wagner R.:	Večni mornar	30. 11. 1938
Verdi G.:	Traviata	2. 12. 1938
Wagner R.:	Rensko zlato	5. 12. 1938
Wagner R.:	Tristan in Izolda	7. 12. 1938
Mozart W. A.:	Don Juan	9. 12. 1938
Strauss J. jun.:	Netopir	11. 12. 1938
Wagner R.:	Rensko zlato	12. 12. 1938
Strauss J.:	Saloma	2. 1. 1939
Wagner R.:	Večni mornar	6. 1. 1939
Leoncavallo R.:	Glumači	7. 1. 1939
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	13. 1. 1939
Puccini G.:	Madame Butterfly	28. 1. 1939
Strauss J.:	Saloma	4. 2. 1939
Wagner R.:	Večni mornar	6. 2. 1939
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	13. 2. 1939
Wagner R.:	Večni mornar	15. 2. 1939
Wagner R.:	Tristan in Izolda	24. 2. 1939
Wagner R.:	Rensko zlato	26. 2. 1939
Strauss J.:	Saloma	1. 3. 1939
Maillart A.:	Eremitov zvonček	8. 3. 1939
Wagner R.:	Tristan in Izolda	15. 3. 1939
Maillart A.:	Eremitov zvonček	20. 3. 1939
Maillart A.:	Eremitov zvonček	30. 3. 1939
Wagner R.:	Parsifal	6. 4. 1939
Wagner R.:	Parsifal	8. 4. 1939
Maillart A.:	Eremitov zvonček	11. 4. 1939
Wagner R.:	Tannhäuser	15. 4. 1939
Wagner R.:	Tristan in Izolda	24. 4. 1939
Strauss J. jun.:	Netopir	26. 4. 1939
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 4. 1939
Pfitzner H.:	Palestrina	4. 5. 1939
Verdi G.:	Falstaff	7. 5. 1939
Verdi G.:	Falstaff	10. 5. 1939
Wagner R.:	Mojstri pevci	
	nürnberški	15. 5. 1939
Verdi G.:	Falstaff	16. 5. 1939
Strauss J.:	Saloma	3. 6. 1939
Strauss J.:	Dan miru	10. 6. 1939
Wagner R.:	Tannhäuser	11. 6. 1939
Strauss J. jun.:	Netopir	18. 6. 1939
Strauss J. jun.:	Netopir	22. 6. 1939
Wagner R.:	Večni mornar	29. 6. 1939
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	11. 9. 1939
Strauss J. jun.:	Netopir	14. 9. 1939
Strauss J.:	Noč v Benetkah	16. 9. 1939
Strauss J.:	Kavalir z rožo	20. 9. 1939

Verdi G.:	Falstaff	23. 9. 1939
Mozart W. A.:	Don Juan	27. 9. 1939
Rossini G.:	Seviljski brivec	29. 9. 1939
Nicolai O. C.:	Vesele žene	
	windsorske	3. 10. 1939
Strauss J.:	Noč v Benetkah	8. 10. 1939
Strauss J.:	Noč v Benetkah	12. 10. 1939
Strauss J.:	Noč v Benetkah	22. 10. 1939
Rossini G.:	Seviljski brivec	24. 10. 1939
Strauss J.:	Saloma	26. 10. 1939
Rossini G.:	Seviljski brivec	31. 10. 1939
Wagner R.:	Parsifal	2. 11. 1939
Wagner R.:	Parsifal	3. 11. 1939
Verdi G.:	Falstaff	6. 11. 1939
Strauss J.:	Noč v Benetkah	12. 11. 1939
Pfitzner H.:	Palestrina	15. 11. 1939
Leoncavallo R.:	Glumači	19. 11. 1939
Strauss J.:	Saloma	20. 11. 1939
Wagner R.:	Tristan in Izolda	23. 11. 1939
Wagner R.:	Rensko zlato	25. 11. 1939
Strauss J. jun.:	Netopir	26. 11. 1939
Puccini G.:	Madame Butterfly	28. 11. 1939
Mozart W. A.:	Don Juan	1. 12. 1939
Wagner R.:	Tannhäuser	10. 12. 1939
Rossini G.:	Seviljski brivec	11. 12. 1939
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	14. 12. 1939
Maillart A.:	Eremitov zvonček	20. 12. 1939
Rossini G.:	Seviljski brivec	26. 12. 1939
Strauss J. jun.:	Netopir	28. 12. 1939
Strauss J.:	Noč v Benetkah	31. 12. 1939
Wagner R.:	Mojstri pevci	
	nürnbergski	4. 1. 1940
Strauss J.:	Kavalir z rožo	5. 1. 1940
Puccini G.:	La Bohème	9. 1. 1940
Verdi G.:	Falstaff	19. 1. 1940
Puccini G.:	La Bohème	21. 1. 1940
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 1. 1940
Pfitzner H.:	Palestrina	30. 1. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	31. 1. 1940
Strauss J.:	Noč v Benetkah	3. 2. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	10. 2. 1940
Strauss J.:	Kavalir z rožo	11. 2. 1940
Puccini G.:	Madame Butterfly	15. 2. 1940
Wagner R.:	Tannhäuser	18. 2. 1940
Maillart A.:	Eremitov zvonček	26. 2. 1940
Wagner R.:	Večni mornar	28. 2. 1940
Puccini G.:	La Bohème	2. 3. 1940
Wagner R.:	Tristan in Izolda	5. 3. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	9. 3. 1940

Wagner R.:	Parsifal	19. 3. 1940
Wagner R.:	Parsifal	20. 3. 1940
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 4. 1940
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	8. 4. 1940
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	13. 4. 1940
Strauss J.:	Noč v Benetkah	15. 4. 1940
Wagner R.:	Večni mornar	19. 4. 1940
Strauss J.:	Noč v Benetkah	22. 4. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	27. 4. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	29. 4. 1940
Verdi G.:	Traviata	2. 5. 1940
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	5. 5. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	7. 5. 1940
Wagner R.:	Rensko zlato	8. 5. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	11. 5. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	17. 5. 1940
Wagner R.:	Večni mornar	19. 5. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	23. 5. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	28. 5. 1940
Strauss J.:	Kavalir z rožo	31. 5. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	3. 6. 1940
Strauss J.:	Saloma	7. 6. 1940
Verdi G.:	Traviata	11. 6. 1940
Wagner R.:	Večni mornar	12. 6. 1940
Strauss J.:	Noč v Benetkah	21. 6. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	22. 6. 1940
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 6. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	2. 9. 1940
Strauss J.:	Noč v Benetkah	4. 9. 1940
Wagner R.:	Rensko zlato	6. 9. 1940
Strauss R.:	Saloma	15. 9. 1940
Wagner R.:	Večni mornar	17. 9. 1940
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 9. 1940
Strauss J.:	Noč v Benetkah	22. 9. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	29. 9. 1940
Strauss R.:	Kavalir z rožo	30. 9. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	5. 10. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	6. 10. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	9. 10. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	11. 10. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	12. 10. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	27. 10. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	8. 11. 1940
Strauss J. jun.:	Netopir	10. 11. 1940
Mozart W. A.:	Don Juan	17. 11. 1940
Smetana B.:	Prodana nevesta	19. 11. 1940
Rossini G.:	Seviljski brivec	29. 11. 1940
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 12. 1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	5. 12. 1940

Maillart A.:	Eremitov zvonček	8. 12. 1940	Rossini G.:	Seviljski brivec	18. 10. 1941
Wagner R.:	Rensko zlato	9. 12. 1940	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 10. 1941
Smetana B.:	Prodana nevesta	11. 12. 1940	Strauss R.:	Saloma	22. 10. 1941
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	14. 12. 1940	Verdi G.:	Falstaff	25. 10. 1941
Verdi G.:	Traviata	20. 12. 1940	Strauss J.:	Noč v Benetkah	27. 10. 1941
Strauss J.:	Noč v Benetkah	23. 12. 1940	Verdi G.:	Falstaff	6. 11. 1941
Strauss J.:	Noč v Benetkah	31. 12. 1940	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 11. 1941
Pfitzner H.:	Palestrina	6. 1. 1941	Strauss J. jun.:	Netopir	17. 11. 1941
Strauss J.:	Noč v Benetkah	7. 1. 1941	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	19. 11. 1941
Verdi G.:	Traviata	12. 1. 1941	Verdi G.:	Falstaff	23. 11. 1941
Verdi G.:	Traviata	18. 1. 1941	Mozart W. A.:	Don Juan	24. 11. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	20. 1. 1941	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 11. 1941
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 1. 1941	Mozart W. A.:	Don Juan	30. 11. 1941
Maillart A.:	Eremitov zvonček	2. 2. 1941	Mozart W. A.:	Don Juan	1. 12. 1941
Borodin A. P.:	Knez Igor	7. 2. 1941	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 12. 1941
Borodin A. P.:	Knez Igor	9. 2. 1941	Rossini G.:	Seviljski brivec	7. 12. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	11. 2. 1941	Smetana B.:	Prodana nevesta	11. 12. 1941
Smetana B.:	Prodana nevesta	15. 2. 1941	Händel G. F.:	Rodelinda	20. 12. 1941
Verdi G.:	Traviata	21. 2. 1941	Händel G. F.:	Rodelinda	27. 12. 1941
Borodin A. P.:	Knez Igor	22. 2. 1941	Verdi G.:	Falstaff	2. 1. 1942
Borodin A. P.:	Knez Igor	4. 3. 1941	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 1. 1942
Rossini G.:	Seviljski brivec	8. 3. 1941	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 1. 1942
Borodin A. P.:	Knez Igor	11. 3. 1941	Verdi G.:	Traviata	15. 1. 1942
Verdi G.:	Traviata	15. 3. 1941	Wagner R.:	Rensko zlato	17. 1. 1942
Borodin A. P.:	Knez Igor	26. 3. 1941	Strauss J. jun.:	Netopir	22. 1. 1942
Mozart W. A.:	Don Juan	30. 3. 1941	Rossini G.:	Seviljski brivec	11. 2. 1942
Borodin A. P.:	Knez Igor	3. 4. 1941	Smetana B.:	Prodana nevesta	14. 2. 1942
Strauss R.:	Saloma	5. 4. 1941	Strauss R.:	Šaloma	15. 2. 1942
Wagner R.:	Rensko zlato	15. 4. 1941	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 2. 1942
Smetana B.:	Prodana nevesta	19. 4. 1941	Verdi G.:	Rigoletto	2. 3. 1942
Puccini G.:	Madame Butterfly	22. 4. 1941	Wagner R.:	Večni mornar	7. 3. 1942
Borodin A. P.:	Knez Igor	25. 4. 1941	Verdi G.:	Traviata	9. 3. 1942
Maillart A.:	Eremitov zvonček	27. 4. 1941	Rossini G.:	Seviljski brivec	21. 3. 1942
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	1. 5. 1941	Strauss R.:	Saloma	23. 3. 1942
Strauss R.:	Saloma	2. 5. 1941	Strauss R.:	Saloma	30. 3. 1942
Mozart W. A.:	Don Juan	16. 5. 1941	Puccini G.:	Madame Butterfly	10. 4. 1942
Borodin A. P.:	Knez Igor	18. 5. 1941	Pfitzner H.:	Palestrina	11. 4. 1942
Strauss J.:	Noč v Benetkah	25. 5. 1941	Strauss R.:	Dafne	12. 4. 1942
Strauss J. jun.:	Netopir	6. 6. 1941	Wagner R.:	Rensko zlato	13. 4. 1942
Smetana B.:	Prodana nevesta	8. 6. 1941	Wagner R.:	Večni mornar	20. 4. 1942
Wagner R.:	Rensko zlato	14. 6. 1941	Händel G. F.:	Rodelinda	2. 5. 1942
Rossini G.:	Seviljski brivec	17. 6. 1941	Pfitzner H.:	Palestrina	5. 5. 1942
Verdi G.:	Traviata	22. 6. 1941	Strauss R.:	Saloma	6. 5. 1942
Verdi G.:	Traviata	29. 6. 1941	Strauss R.:	Dafne	8. 5. 1942
Strauss J.:	Noč v Benetkah	11. 9. 1941	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	18. 5. 1942
Rossini G.:	Seviljski brivec	15. 9. 1941	Pfitzner H.:	Palestrina	24. 5. 1942
Rossini G.:	Seviljski brivec	29. 9. 1941	Wagner R.:	Rensko zlato	29. 5. 1942
Wagner R.:	Rensko zlato	7. 10. 1941	Händel G. F.:	Rodelinda	30. 5. 1942
Smetana B.:	Prodana nevesta	8. 10. 1941	Rossini G.:	Seviljski brivec	1. 6. 1942

Wagner R.:	Večni mornar	4. 6. 1942	Donizetti G.:	Don Pasquale	30. 1. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	19. 6. 1942	Händel G. F.:	Rodelinda	11. 2. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	28. 6. 1942	Wagner R.:	Večni mornar	13. 2. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	30. 6. 1942	Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	15. 2. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	1. 7. 1942	Puccini G.:	Madame Butterfly	17. 2. 1943
Rossini G.:	Seviljski brivec	5. 7. 1942	Rossini G.:	Seviljski brivec	18. 2. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	6. 7. 1942	Strauss J. jun.:	Netopir	22. 2. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	7. 7. 1942	Donizetti G.:	Don Pasquale	25. 2. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	10. 7. 1942	Händel G. F.:	Rodelinda	10. 3. 1943
Mozart W. A.:	Don Juan	1. 9. 1942	Wagner R.:	Večni mornar	14. 3. 1943
Wagner R.:	Rensko zlato	3. 9. 1942	Donizetti G.:	Don Pasquale	19. 3. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	6. 9. 1942	Wagner R.:	Rensko zlato	22. 3. 1943
Verdi G.:	Traviata	9. 9. 1942	Rossini G.:	Seviljski brivec	23. 3. 1943
Strauss R.:	Saloma	11. 9. 1942	Donizetti G.:	Don Pasquale	25. 3. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	12. 9. 1942	Donizetti G.:	Don Pasquale	31. 3. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	16. 9. 1942	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 4. 1943
Verdi G.:	Traviata	20. 9. 1942	Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	5. 4. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	23. 9. 1942	Verdi G.:	Traviata	10. 4. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	26. 9. 1942	Wagner R.:	Rensko zlato	12. 4. 1943
Händel G. F.:	Rodelinda	29. 9. 1942	Puccini G.:	Madame Butterfly	17. 4. 1943
Strauss R.:	Saloma	10. 10. 1942	Strauss R.:	Arabella	30. 4. 1943
Verdi G.:	Falstaff	13. 10. 1942	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 5. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	16. 10. 1942	Strauss R.:	Arabella	3. 5. 1943
Verdi G.:	Falstaff	23. 10. 1942	Rossini G.:	Seviljski brivec	7. 5. 1943
Rossini G.:	Seviljski brivec	25. 10. 1942	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 5. 1943
Händel G. F.:	Rodelinda	30. 10. 1942	Puccini G.:	La Bohème	11. 5. 1943
Rossini G.:	Seviljski brivec	6. 11. 1942	Strauss R.:	Dafne	26. 5. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	14. 11. 1942	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	31. 5. 1943
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	16. 11. 1942	Strauss R.:	Dafne	1. 6. 1943
Wagner R.:	Rensko zlato	24. 11. 1942	Verdi G.:	Traviata	5. 6. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	27. 11. 1942	Verdi G.:	Falstaff	9. 6. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	2. 12. 1942	Strauss R.:	Arabella	11. 6. 1943
Puccini G.:	Madame Butterfly	5. 12. 1942	Pfützner H.:	Palestrina	15. 6. 1943
Händel G. F.:	Rodelinda	7. 12. 1942	Flotow F.:	Marta	19. 6. 1943
Rossini G.:	Seviljski brivec	11. 12. 1942	Strauss R.:	Dafne	26. 6. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	13. 12. 1942	Flotow F.:	Marta	29. 6. 1943
Mozart W. A.:	Don Juan	15. 12. 1942	Strauss R.:	Kavalir z rožo	1. 9. 1943
Wolf-Ferrari E.:	Zvedave ženske	21. 12. 1942	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 9. 1943
Strauss J. jun.:	Netopir	31. 12. 1942	Wagner R.:	Večni mornar	5. 9. 1943
Rossini G.:	Seviljski brivec	3. 1. 1943	Puccini G.:	La Bohème	7. 9. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	4. 1. 1943	Flotow F.:	Marta	15. 9. 1943
Wagner R.:	Tristan in Izolda	5. 1. 1943	Donizetti G.:	Don Pasquale	20. 9. 1943
Verdi G.:	Traviata	9. 1. 1943	Mozart W. A.:	Così fan tutte	29. 9. 1943
Puccini G.:	La Bohème	14. 1. 1943	Mozart W. A.:	Così fan tutte	1. 10. 1943
Donizetti G.:	Don Pasquale	17. 1. 1943	Puccini G.:	Madame Butterfly	6. 10. 1943
Strauss J. jun.:	Netopir	19. 1. 1943	Strauss R.:	Kavalir z rožo	11. 10. 1943
Verdi G.:	Rigoletto	21. 1. 1943	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 10. 1943
Wagner R.:	Tannhäuser	24. 1. 1943	Mozart W. A.:	Così fan tutte	22. 10. 1943
Rossini G.:	Seviljski brivec	25. 1. 1943	Mozart W. A.:	Così fan tutte	26. 10. 1943

Strauss R.:	Arabella	28. 10. 1943	Mozart W. A.:	Così fan tutte	28. 5. 1944
Donizetti G.:	Don Pasquale	3. 11. 1943	Strauss R.:	Capriccio	4. 6. 1944
Rossini G.:	Seviljski brivec	8. 11. 1943	Strauss R.:	Arabella	6. 6. 1944
Mozart W. A.:	Così fan tutte	11. 11. 1943	Strauss R.:	Saloma	9. 6. 1944
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	15. 11. 1943	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 6. 1944
Donizetti G.:	Don Pasquale	19. 11. 1943	Strauss R.:	Dafne	15. 6. 1944
Strauss J. jun.:	Netopir	22. 11. 1943	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 6. 1944
Rossini G.:	Seviljski brivec	26. 11. 1943	Puccini G.:	La Bohème	15. 5. 1945
Mozart W. A.:	Così fan tutte	28. 11. 1943	Puccini G.:	La Bohème	18. 5. 1945
Wagner R.:	Rensko zlato	29. 11. 1943	Puccini G.:	La Bohème	21. 5. 1945
Strauss R.:	Dafne	2. 12. 1943	Puccini G.:	La Bohème	29. 5. 1945
Puccini G.:	Madame Butterfly	4. 12. 1943	Puccini G.:	La Bohème	4. 6. 1945
Donizetti G.:	Don Pasquale	6. 12. 1943	Puccini G.:	La Bohème	7. 6. 1945
Mozart W. A.:	Così fan tutte	8. 12. 1943	Rossini G.:	Seviljski brivec	14. 6. 1945
Flotow F.:	Marta	13. 12. 1943	Rossini G.:	Seviljski brivec	16. 6. 1945
Rossini G.:	Seviljski brivec	20. 12. 1943	Rossini G.:	Seviljski brivec	18. 6. 1945
Mozart W. A.:	Così fan tutte	27. 12. 1943	Puccini G.:	La Bohème	21. 6. 1945
Wagner R.:	Večni mornar	1. 1. 1944	Puccini G.:	La Bohème	25. 6. 1945
Donizetti G.:	Don Pasquale	8. 1. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	28. 6. 1945
Rossini G.:	Seviljski brivec	13. 1. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	2. 7. 1945
Verdi G.:	Rigoletto	18. 1. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	5. 7. 1945
Flotow F.:	Marta	24. 1. 1944	Puccini G.:	Madame Butterfly	6. 7. 1945
Pfizner H.:	Palestrina	29. 1. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	8. 7. 1945
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	31. 1. 1944	Smetana B.:	Prodana nevesta	10. 7. 1945
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 2. 1944	Smetana B.:	Prodana nevesta	15. 7. 1945
Pfizner H.:	Palestrina	4. 2. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	17. 7. 1945
Strauss R.:	Dafne	8. 2. 1944	Smetana B.:	Prodana nevesta	23. 7. 1945
Wagner R.:	Tannhäuser	13. 2. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	27. 7. 1945
Mozart W. A.:	Così fan tutte	14. 2. 1944	Smetana B.:	Prodana nevesta	29. 7. 1945
Verdi G.:	Traviata	21. 2. 1944	Puccini G.:	Madame Butterfly	1. 8. 1945
Donizetti G.:	Don Pasquale	27. 2. 1944	Mozart W. A.:	Così fan tutte	9. 8. 1945
Strauss R.:	Capriccio	1. 3. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	10. 8. 1945
Verdi G.:	Rigoletto	3. 3. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	14. 8. 1945
Verdi G.:	Traviata	7. 3. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	8. 9. 1945
Strauss R.:	Capriccio	9. 3. 1944	Puccini G.:	Madame Butterfly	14. 9. 1945
Strauss R.:	Capriccio	11. 3. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	20. 9. 1945
Strauss R.:	Arabella	16. 3. 1944	Flotow F.:	Marta	27. 9. 1945
Smetana B.:	Prodana nevesta	27. 3. 1944	Mozart W. A.:	Così fan tutte	29. 9. 1945
Strauss R.:	Capriccio	29. 3. 1944	Flotow F.:	Marta	30. 9. 1945
Strauss R.:	Capriccio	5. 4. 1944	Smetana B.:	Prodana nevesta	2. 10. 1945
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	15. 4. 1944	Beethoven L. van:	Fidelio	6. 10. 1945
Puccini G.:	La Bohème	21. 4. 1944	Mozart W. A.:	Così fan tutte	9. 10. 1945
Wagner R.:	Rensko zlato	28. 4. 1944	Beethoven L. van:	Fidelio	11. 10. 1945
Verdi G.:	Traviata	29. 4. 1944	Mozart W. A.:	Così fan tutte	12. 10. 1945
Rossini G.:	Seviljski brivec	2. 5. 1944	Beethoven L. van:	Fidelio	13. 10. 1945
Pfizner H.:	Palestrina	5. 5. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	14. 10. 1945
Flotow F.:	Marta	9. 5. 1944	Rossini G.:	Seviljski brivec	17. 10. 1945
Smetana B.:	Prodana nevesta	12. 5. 1944	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	24. 10. 1945
Strauss R.:	Dafne	18. 5. 1944	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 10. 1945

Rossini G.:	Seviljski brivec	5. 11. 1945	Strauss J. jun.:	Netopir	23. 4. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	6. 11. 1945	Verdi G.:	Rigoletto	26. 4. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	9. 11. 1945	Verdi G.:	Rigoletto	6. 5. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	11. 11. 1945	Rossini G.:	Seviljski brivec	24. 5. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	12. 11. 1945	Rossini G.:	Seviljski brivec	1. 6. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	14. 11. 1945	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	6. 6. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	16. 11. 1945	Strauss J. jun.:	Netopir	8. 6. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	20. 11. 1945	Strauss R.:	Saloma	9. 6. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	23. 11. 1945	Verdi G.:	Rigoletto	10. 6. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	25. 11. 1945	Strauss J. jun.:	Netopir	13. 6. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	26. 11. 1945	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	16. 6. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	28. 11. 1945	Strauss R.:	Saloma	21. 6. 1946
Smetana B.:	Prodana nevesta	2. 12. 1945	Strauss J. jun.:	Netopir	23. 6. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	6. 12. 1945	Verdi G.:	Rigoletto	24. 6. 1946
Flotow F.:	Marta	8. 12. 1945	Strauss R.:	Saloma	28. 6. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	14. 12. 1945	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	29. 6. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	15. 12. 1945	Rossini G.:	Seviljski brivec	18. 9. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	17. 12. 1945	Strauss R.:	Saloma	21. 9. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	20. 12. 1945	Rossini G.:	Seviljski brivec	22. 9. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	22. 12. 1945	Verdi G.:	Rigoletto	27. 9. 1946
Puccini G.:	Madame Butterfly	23. 12. 1945	Rossini G.:	Seviljski brivec	29. 9. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 12. 1945	Strauss J. jun.:	Netopir	1. 10. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	28. 12. 1945	Rossini G.:	Seviljski brivec	3. 10. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	31. 12. 1945	Verdi G.:	Rigoletto	5. 10. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	3. 1. 1946	Verdi G.:	Rigoletto	8. 10. 1946
Mozart W. A.:	Così fan tutte	7. 1. 1946	Puccini G.:	La Bohème	10. 10. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	11. 1. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	13. 10. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	19. 1. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	15. 10. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	21. 1. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	18. 10. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	22. 1. 1946	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 10. 1946
Flotow F.:	Marta	2. 2. 1946	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	22. 10. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	5. 2. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	27. 10. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	9. 2. 1946	Strauss R.:	Kavalir z rožo	31. 10. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	12. 2. 1946	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 11. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	21. 2. 1946	Rossini G.:	Seviljski brivec	6. 11. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	25. 5. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	7. 11. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	3. 3. 1946	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 11. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	7. 3. 1946	Mozart W. A.:	Così fan tutte	14. 11. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	11. 3. 1946	Rossini G.:	Seviljski brivec	16. 11. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	13. 3. 1946	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	18. 11. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	21. 3. 1946	Rossini G.:	Seviljski brivec	21. 11. 1946
Strauss J. jun.:	Netopir	25. 3. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	24. 11. 1946
Flotow F.:	Marta	28. 3. 1946	Verdi G.:	Rigoletto	27. 11. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	30. 3. 1946	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 12. 1946
Puccini G.:	Madame Butterfly	3. 4. 1946	Mozart W. A.:	Così fan tutte	5. 12. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	5. 4. 1946	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	7. 12. 1946
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	10. 4. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	9. 12. 1946
Rossini G.:	Seviljski brivec	12. 4. 1946	Mozart W. A.:	Così fan tutte	13. 12. 1946
Verdi G.:	Rigoletto	21. 4. 1946	Mozart W. A.:	Don Juan	15. 12. 1946

Mozart W. A.:	Don Juan	17. 12. 1946	Verdi G.:	Traviata	15. 10. 1947
Strauss R.:	Kavalir z rožo	19. 12. 1946	Rossini G.:	Seviljski brivec	17. 10. 1947
Rossini G.:	Seviljski brivec	20. 12. 1946	Strauss R.:	Saloma	18. 10. 1947
Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 12. 1946	Verdi G.:	Traviata	21. 10. 1947
Verdi G.:	Rigoletto	27. 12. 1946	Strauss R.:	Saloma	26. 10. 1947
Rossini G.:	Seviljski brivec	31. 12. 1946	Verdi G.:	Traviata	28. 10. 1947
Flotow F.:	Marta	3. 1. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	30. 10. 1947
Verdi G.:	Rigoletto	5. 1. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	1. 11. 1947
Strauss R.:	Saloma	11. 1. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	4. 11. 1947
Strauss R.:	Saloma	14. 1. 1947	Puccini G.:	Madame Butterfly	7. 11. 1947
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	18. 1. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	12. 11. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	22. 1. 1947	Strauss R.:	Saloma	13. 11. 1947
Strauss R.:	Saloma	24. 1. 1947	Borodin A. P.:	Knez Igor	14. 11. 1947
Strauss R.:	Saloma	28. 1. 1947	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	18. 11. 1947
Verdi G.:	Rigoletto	30. 1. 1947	Borodin A. P.:	Knez Igor	19. 11. 1947
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	1. 2. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	3. 12. 1947
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	5. 2. 1947	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	5. 12. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	7. 2. 1947	Verdi G.:	Traviata	10. 12. 1947
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	11. 2. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	11. 12. 1947
Rossini G.:	Seviljski brivec	18. 2. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	15. 12. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	23. 2. 1947	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	19. 12. 1947
Verdi G.:	Traviata	27. 2. 1947	Puccini G.:	La Bohème	21. 12. 1947
Strauss R.:	Kavalir z rožo	27. 3. 1947	Verdi G.:	Traviata	23. 12. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	10. 4. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	25. 12. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	12. 4. 1947	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	31. 12. 1947
Strauss R.:	Kavalir z rožo	14. 4. 1947	Strauss R.:	Saloma	2. 1. 1948
Strauss R.:	Saloma	18. 4. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	8. 1. 1948
Mozart W. A.:	Don Juan	21. 4. 1947	Puccini G.:	La Bohème	9. 1. 1948
Strauss R.:	Saloma	27. 4. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	13. 1. 1948
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	4. 5. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 1. 1948
Strauss R.:	Saloma	7. 5. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 1. 1948
Rossini G.:	Seviljski brivec	8. 5. 1947	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	9. 3. 1948
Puccini G.:	La Bohème	11. 5. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	11. 3. 1948
Strauss R.:	Kavalir z rožo	16. 5. 1947	Verdi G.:	Rigoletto	12. 3. 1948
Strauss R.:	Saloma	17. 5. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	16. 3. 1948
Rossini G.:	Seviljski brivec	18. 5. 1947	Strauss R.:	Kavalir z rožo	17. 3. 1948
Strauss R.:	Saloma	20. 5. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 3. 1948
Puccini G.:	La Bohème	21. 5. 1947	Borodin A. P.:	Knez Igor	21. 3. 1948
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 5. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	23. 3. 1948
Verdi G.:	Traviata	27. 5. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	28. 3. 1948
Borodin A. P.:	Knez Igor	28. 5. 1947	Strauss R.:	Kavalir z rožo	29. 3. 1948
Borodin A. P.:	Knez Igor	30. 5. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	30. 3. 1948
Mozart W. A.:	Don Juan	12. 6. 1947	Borodin A. P.:	Knez Igor	4. 4. 1948
Verdi G.:	Traviata	14. 6. 1947	Mozart W. A.:	Don Juan	6. 4. 1948
Verdi G.:	Traviata	16. 6. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	20. 4. 1948
Borodin A. P.:	Knez Igor	19. 6. 1947	Wagner R.:	Večni mornar	23. 4. 1948
Rossini G.:	Seviljski brivec	2. 9. 1947	Verdi G.:	Traviata	24. 4. 1948
Verdi G.:	Rigoletto	5. 9. 1947	Verdi G.:	Traviata	28. 4. 1948
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	8. 9. 1947	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 5. 1948

Mozart W. A.:	Don Juan	3. 5. 1948	Verdi G.:	Traviata	24. 2. 1949
Borodin A. P.:	Knez Igor	31. 5. 1948	Cornelius P.:	Bagdadski brivec	25. 2. 1949
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	1. 6. 1948	Strauss R.:	Saloma	26. 2. 1949
Wagner R.:	Večni mornar	2. 6. 1948	Verdi G.:	Traviata	28. 2. 1949
Verdi G.:	Traviata	6. 6. 1948	Verdi G.:	Rigoletto	2. 3. 1949
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 6. 1948	Cornelius P.:	Bagdadski brivec	7. 3. 1949
Strauss R.:	Saloma	11. 6. 1948	Mozart W. A.:	Don Juan	10. 3. 1949
Verdi G.:	Rigoletto	13. 6. 1948	Verdi G.:	Traviata	13. 3. 1949
Mozart W. A.:	Don Juan	15. 6. 1948	Cornelius P.:	Bagdadski brivec	18. 3. 1949
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	16. 6. 1948	Beethoven L. van:	Fidelio	20. 3. 1949
Borodin A. P.:	Knez Igor	18. 6. 1948	Wagner R.:	Večni mornar	21. 3. 1949
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	21. 6. 1948	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	24. 3. 1949
Strauss R.:	Saloma	22. 6. 1948	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	28. 3. 1949
Rossini G.:	Seviljski brivec	23. 6. 1948	Mozart W. A.:	Don Juan	17. 4. 1949
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	28. 6. 1948	Cornelius P.:	Bagdadski brivec	18. 4. 1949
Rossini G.:	Seviljski brivec	30. 6. 1948	Rossini G.:	Seviljski brivec	20. 4. 1949
Puccini G.:	La Bohème	14. 11. 1948	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 4. 1949
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	18. 11. 1948	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	25. 4. 1949
Beethoven L. van:	Fidelio	22. 11. 1948	Mozart W. A.:	Don Juan	27. 4. 1949
Rossini G.:	Seviljski brivec	24. 11. 1948	Massenet J.:	Manon	2. 5. 1949
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 11. 1948	Strauss R.:	Saloma	5. 5. 1949
Verdi G.:	Traviata	10. 12. 1948	Massenet J.:	Manon	7. 5. 1949
Verdi G.:	Rigoletto	12. 12. 1948	Rossini G.:	Seviljski brivec	10. 5. 1949
Strauss R.:	Saloma	14. 12. 1948	Beethoven L. van:	Fidelio	11. 5. 1949
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	17. 12. 1948	Massenet J.:	Manon	16. 5. 1949
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	19. 12. 1948	Mozart W. A.:	Don Juan	22. 5. 1949
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	21. 12. 1948	Massenet J.:	Manon	23. 5. 1949
Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 12. 1948	Beethoven L. van:	Fidelio	28. 5. 1949
Wagner R.:	Večni mornar	29. 12. 1948	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	30. 5. 1949
Mozart W. A.:	Don Juan	1. 1. 1949	Strauss R.:	Saloma	11. 6. 1949
Wagner R.:	Večni mornar	3. 1. 1949	Strauss R.:	Kavalir z rožo	14. 6. 1949
Mozart W. A.:	Don Juan	5. 1. 1949	Massenet J.:	Manon	15. 6. 1949
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	8. 1. 1949	Massenet J.:	Manon	8. 11. 1949
Smetana B.:	Prodana nevesta	11. 1. 1949	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 11. 1949
Verdi G.:	Traviata	16. 1. 1949	Wagner R.:	Večni mornar	11. 11. 1949
Verdi G.:	Traviata	20. 1. 1949	Verdi G.:	Rigoletto	17. 11. 1949
Borodin A. P.:	Knez Igor	21. 1. 1949	Beethoven L. van:	Fidelio	20. 11. 1949
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 1. 1949	Verdi G.:	Traviata	21. 11. 1949
Strauss R.:	Saloma	24. 1. 1949	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	30. 11. 1949
Borodin A. P.:	Knez Igor	29. 1. 1949	Strauss R.:	Kavalir z rožo	2. 12. 1949
Cornelius P.:	Bagdadski brivec	1. 2. 1949	Strauss R.:	Saloma	3. 12. 1949
Cornelius P.:	Bagdadski brivec	5. 2. 1949	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	5. 12. 1949
Wagner R.:	Večni mornar	7. 2. 1949	Massenet J.:	Manon	7. 12. 1949
Cornelius P.:	Bagdadski brivec	11. 2. 1949	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	10. 12. 1949
Beethoven L. van:	Fidelio	13. 2. 1949	Strauss R.:	Kavalir z rožo	26. 12. 1949
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 2. 1949	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	28. 12. 1949
Cornelius P.:	Bagdadski brivec	15. 2. 1949	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	29. 12. 1949
Puccini G.:	La Bohème	17. 2. 1949	Beethoven L. van:	Fidelio	3. 1. 1950
Verdi G.:	Rigoletto	20. 2. 1949	Verdi G.:	Rigoletto	6. 1. 1950

Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	8. 1. 1950	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	23. 10. 1950
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	11. 1. 1950	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	25. 10. 1950
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	12. 2. 1950	Strauss R.:	Saloma	27. 10. 1950
Massenet J.:	Manon	13. 2. 1950	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	31. 10. 1950
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	15. 2. 1950	Beethoven L. van:	Fidelio	5. 11. 1950
Strauss R.:	Kavalir z rožo	16. 2. 1950	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	5. 11. 1950
Verdi G.:	Rigoletto	22. 2. 1950	Strauss R.:	Dafne	11. 11. 1950
Massenet J.:	Manon	24. 2. 1950	Wagner R.:	Večni mornar	12. 11. 1950
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	25. 2. 1950	Strauss R.:	Dafne	13. 11. 1950
Massenet J.:	Manon	11. 3. 1950	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	14. 11. 1950
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	12. 3. 1950	Strauss R.:	Saloma	15. 11. 1950
Massenet J.:	Manon	14. 3. 1950	Strauss R.:	Saloma	19. 11. 1950
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	17. 3. 1950	Verdi G.:	Rigoletto	23. 11. 1950
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	19. 3. 1950	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	24. 11. 1950
Flotow F.:	Marta	22. 3. 1950	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 11. 1950
Strauss R.:	Kavalir z rožo	24. 3. 1950	Massenet J.:	Manon	28. 11. 1950
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	25. 3. 1950	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	2. 12. 1950
Flotow F.:	Marta	28. 3. 1950	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 12. 1950
Verdi G.:	Rigoletto	30. 3. 1950	Verdi G.:	Rigoletto	12. 12. 1950
Flotow F.:	Marta	1. 4. 1950	Strauss R.:	Dafne	19. 12. 1950
Strauss R.:	Kavalir z rožo	2. 4. 1950	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	23. 12. 1950
Flotow F.:	Marta	3. 4. 1950	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	25. 12. 1950
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	4. 4. 1950	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	26. 12. 1950
Strauss R.:	Kavalir z rožo	5. 4. 1950	Verdi G.:	Rigoletto	17. 1. 1951
Verdi G.:	Traviata	8. 4. 1950	Wagner R.:	Večni mornar	19. 1. 1951
d'Albert E.:	Mrtve oči	10. 4. 1950	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	21. 1. 1951
Wagner R.:	Tristan in Izolda	13. 4. 1950	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 1. 1951
d'Albert E.:	Mrtve oči	14. 4. 1950	Beethoven L. van:	Fidelio	25. 1. 1951
Massenet J.:	Manon	15. 4. 1950	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	27. 1. 1951
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	18. 4. 1950	Mozart W. A.:	Don Juan	30. 1. 1951
Beethoven L. van:	Fidelio	21. 4. 1950	Massenet J.:	Manon	2. 2. 1951
Beethoven L. van:	Fidelio	3. 9. 1950	Strauss R.:	Dafne	6. 2. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	6. 9. 1950	Beethoven L. van:	Fidelio	7. 2. 1951
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 9. 1950	Mozart W. A.:	Don Juan	11. 2. 1951
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	12. 9. 1950	Wagner R.:	Tannhäuser	13. 2. 1951
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	17. 9. 1950	Mozart W. A.:	Don Juan	17. 2. 1951
d'Albert E.:	Mrtve oči	18. 9. 1950	Strauss R.:	Kavalir z rožo	18. 2. 1951
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	22. 9. 1950	Strauss R.:	Kavalir z rožo	20. 2. 1951
Flotow F.:	Marta	24. 9. 1950	Beethoven L. van:	Fidelio	22. 2. 1951
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	26. 9. 1950	Wagner R.:	Tannhäuser	26. 2. 1951
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	1. 10. 1950	Strauss R.:	Saloma	17. 3. 1951
d'Albert E.:	Mrtve oči	2. 10. 1950	Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 3. 1951
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	4. 10. 1950	Strauss R.:	Saloma	24. 3. 1951
Massenet J.:	Manon	7. 10. 1950	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	25. 3. 1951
Flotow F.:	Marta	9. 10. 1950	Strauss R.:	Kavalir z rožo	26. 3. 1951
Strauss R.:	Saloma	15. 10. 1950	Strauss R.:	Kavalir z rožo	28. 3. 1951
Wagner R.:	Večni mornar	20. 10. 1950	Massenet J.:	Manon	2. 4. 1951
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	21. 10. 1950	Strauss R.:	Saloma	4. 4. 1951
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	22. 10. 1950	Beethoven L. van:	Fidelio	1. 5. 1951

Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	3. 5. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	15. 12. 1951
Flotow F.:	Marta	7. 5. 1951	Strauss R.:	Kavalir z rožo	17. 12. 1951
Mozart W. A.:	Don Juan	26. 5. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	18. 12. 1951
Beethoven L. van:	Fidelio	27. 5. 1951	Mozart W. A.:	Don Juan	20. 12. 1951
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	1. 6. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	22. 12. 1951
Strauss R.:	Capriccio	2. 6. 1951	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 12. 1951
Strauss R.:	Capriccio	5. 6. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	25. 12. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	8. 6. 1951	Verdi G.:	Rigoletto	27. 12. 1951
Strauss R.:	Kavalir z rožo	11. 6. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	29. 12. 1951
Strauss R.:	Capriccio	12. 6. 1951	Rossini G.:	Seviljski brivec	31. 12. 1951
Mozart W. A.:	Così fan tutte	13. 6. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	1. 1. 1952
Beethoven L. van:	Fidelio	17. 6. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	4. 1. 1952
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	18. 6. 1951	Tristan R.:	Tristan in Izolda	30. 1. 1952
Verdi G.:	Rigoletto	23. 6. 1951	Puccini G.:	Madame Butterfly	8. 2. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 9. 1951	Verdi G.:	Rigoletto	12. 2. 1952
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	3. 9. 1951	Beethoven L. van:	Fidelio	14. 2. 1952
Strauss R.:	Capriccio	7. 9. 1951	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 2. 1952
Strauss R.:	Capriccio	8. 9. 1951	Rossini G.:	Seviljski brivec	19. 2. 1952
Strauss R.:	Kavalir z rožo	10. 9. 1951	Verdi G.:	Othello	20. 2. 1952
Strauss R.:	Saloma	12. 9. 1951	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 2. 1952
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	13. 9. 1951	Strauss R.:	Dafne	27. 2. 1952
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	15. 9. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	21. 3. 1952
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	16. 9. 1951	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	23. 3. 1952
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	18. 9. 1951	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 3. 1952
Strauss R.:	Saloma	21. 9. 1951	Beethoven L. van:	Fidelio	26. 3. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 9. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	5. 4. 1952
Mozart W. A.:	Così fan tutte	24. 9. 1951	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	7. 4. 1952
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	27. 9. 1951	Massenet J.:	Manon	9. 4. 1952
Strauss R.:	Kavalir z rožo	30. 9. 1951	Smetana B.:	Prodana nevesta	15. 4. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 10. 1951	Beethoven L. van:	Fidelio	18. 4. 1952
Strauss R.:	Saloma	3. 10. 1951	Mozart W. A.:	Don Juan	20. 4. 1952
Mozart W. A.:	Così fan tutte	4. 10. 1951	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	22. 4. 1952
Wagner R.:	Večni mornar	7. 10. 1951	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	23. 4. 1952
Verdi G.:	Simone Boccanegra	10. 10. 1951	Strauss R.:	Kavalir z rožo	27. 4. 1952
Mozart W. A.:	Don Juan	12. 10. 1951	Massenet J.:	Manon	2. 5. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 10. 1951	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	19. 5. 1952
Beethoven L. van:	Fidelio	9. 11. 1951	Strauss R.:	Dafne	20. 5. 1952
Wagner R.:	Večni mornar	10. 11. 1951	Borodin A. P.:	Knez Igor	23. 5. 1952
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 11. 1951	Verdi G.:	Othello	28. 5. 1952
Verdi G.:	Othello	15. 11. 1951	Mozart W. A.:	Don Juan	29. 5. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 11. 1951	Strauss R.:	Capriccio	1. 6. 1952
Beethoven L. van:	Fidelio	21. 11. 1951	Mozart W. A.:	Così fan tutte	2. 6. 1952
Flotow F.:	Marta	23. 11. 1951	Strauss R.:	Saloma	7. 6. 1952
Verdi G.:	Rigoletto	28. 11. 1951	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	8. 6. 1952
Beethoven L. van:	Fidelio	29. 11. 1951	Beethoven L. van:	Fidelio	9. 6. 1952
Verdi G.:	Simone Boccanegra	1. 12. 1951	Strauss R.:	Arabella	10. 6. 1952
Verdi G.:	Othello	3. 12. 1951	Strauss R.:	Arabella	15. 6. 1952
Verdi G.:	Simone Boccanegra	6. 12. 1951	Strauss R.:	Arabella	17. 6. 1952
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 12. 1951	Strauss R.:	Saloma	18. 6. 1952

Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 6. 1952	Verdi G.:	Othello	6. 4. 1953
Wagner R.:	Tannhäuser	23. 6. 1952	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	8. 4. 1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 6. 1952	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 4. 1953
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 6. 1952	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	13. 4. 1953
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 11. 1952	Strauss R.:	Dafne	15. 4. 1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 11. 1952	Strauss R.:	Arabella	17. 4. 1953
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	16. 11. 1952	Verdi G.:	Othello	18. 4. 1953
Beethoven L. van:	Fidelio	17. 11. 1952	Strauss R.:	Kavalir z rožo	19. 4. 1953
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	20. 11. 1952	Wagner R.:	Tristan in Izolda	21. 4. 1953
Rossini G.:	Seviljski brivec	26. 11. 1952	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 4. 1953
Strauss R.:	Kavalir z rožo	30. 11. 1952	Verdi G.:	Othello	27. 4. 1953
Strauss R.:	Kavalir z rožo	5. 12. 1952	Wagner R.:	Tristan in Izolda	26. 5. 1953
Strauss R.:	Arabella	10. 12. 1952	Mozart W. A.:	Cossi fan tutte	27. 5. 1953
Strauss R.:	Arabella	13. 12. 1952	Strauss R.:	Saloma	30. 5. 1953
Mozart W. A.:	Don Juan	21. 12. 1952	Verdi G.:	Othello	2. 6. 1953
Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 12. 1952	Mozart W. A.:	Don Juan	3. 6. 1953
Rossini G.:	Seviljski brivec	31. 12. 1952	Rossini G.:	Seviljski brivec	5. 6. 1953
Rossini G.:	Seviljski brivec	2. 1. 1953	Wagner R.:	Tannhäuser	6. 6. 1953
Smetana B.:	Prodana nevesta	6. 1. 1953	Mozart W. A.:	Cossi fan tutte	7. 6. 1953
Verdi G.:	Rigoletto	8. 1. 1953	Strauss R.:	Arabella	8. 6. 1953
Gluck Ch. W.:	Alkesta	10. 1. 1953	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	13. 6. 1953
Gluck Ch. W.:	Alkesta	12. 1. 1953	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	15. 6. 1953
Smetana B.:	Prodana nevesta	14. 1. 1953	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	21. 6. 1953
Gluck Ch. W.:	Alkesta	16. 1. 1953	Mozart W. A.:	Don Juan	27. 6. 1953
Strauss R.:	Saloma	17. 1. 1953	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	30. 6. 1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 1. 1953	Verdi G.:	Traviata	21. 10. 1953
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 1. 1953	Massenet J.:	Manon	1. 11. 1953
Mozart W. A.:	Don Juan	28. 1. 1953	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 11. 1953
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	30. 1. 1953	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	12. 11. 1953
Strauss R.:	Saloma	3. 2. 1953	Puccini G.:	La Bohème	17. 11. 1953
Wagner R.:	Večni mornar	4. 2. 1953	Verdi G.:	Othello	18. 11. 1953
Strauss R.:	Arabella	9. 2. 1953	Verdi G.:	Rigoletto	26. 11. 1953
Gluck Ch. W.:	Alkesta	10. 2. 1953	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	29. 11. 1953
Verdi G.:	Othello	11. 2. 1953	Gluck Ch. W.:	Alkesta	4. 12. 1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 3. 1953	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	6. 12. 1953
Strauss R.:	Arabella	7. 3. 1953	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 12. 1953
Verdi G.:	Traviata	12. 3. 1953	Strauss R.:	Saloma	13. 12. 1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 3. 1953	Beethoven L. van:	Fidelio	15. 12. 1953
Strauss R.:	Kavalir z rožo	15. 3. 1953	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	22. 12. 1953
Verdi G.:	Rigoletto	16. 3. 1953	Mozart W. A.:	Don Juan	27. 12. 1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	18. 3. 1953	Wagner R.:	Tannhäuser	30. 12. 1953
Gluck Ch. W.:	Alkesta	21. 3. 1953	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	31. 12. 1953
Gluck Ch. W.:	Alkesta	23. 3. 1953	Gluck Ch. W.:	Alkesta	5. 1. 1954
Rossini G.:	Seviljski brivec	25. 3. 1953	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 1. 1954
Verdi G.:	Rigoletto	27. 3. 1953	Puccini G.:	La Bohème	10. 1. 1954
Wagner R.:	Večni mornar	28. 3. 1953	Strauss R.:	Kavalir z rožo	16. 1. 1954
Wagner R.:	Večni mornar	1. 4. 1953	Massenet J.:	Manon	18. 1. 1954
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	2. 4. 1953	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnbergski	14. 2. 1954
Massenet J.:	Manon	5. 4. 1953	Smetana B.:	Prodana nevesta	16. 2. 1954

Puccini G.:	La Bohème	17. 2. 1954	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 4. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 2. 1954	Verdi G.:	Othello	30. 4. 1955
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberski	24. 2. 1954	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 5. 1955
Mozart W. A.:	Don Juan	27. 2. 1954	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	2. 5. 1955
Strauss R.:	Arabella	13. 3. 1954	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	15. 5. 1955
Verdi G.:	Othello	14. 3. 1954	Strauss R.:	Saloma	21. 5. 1955
Mozart W. A.:	Don Juan	21. 3. 1954	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	28. 5. 1955
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	23. 3. 1954	Flotow F.:	Marta	1. 6. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	25. 3. 1954	Wagner R.:	Tannhäuser	2. 6. 1955
Strauss R.:	Arabella	30. 3. 1954	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	5. 6. 1955
Strauss R.:	Dafne	2. 4. 1954	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	8. 6. 1955
Strauss R.:	Saloma	3. 4. 1954	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	15. 6. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	7. 4. 1954	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onegin	17. 6. 1955
Beethoven L. van:	Fidelio	8. 4. 1954	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	18. 6. 1955
Donizetti G.:	Ljubezenski napoj	10. 4. 1954	Wagner R.:	Večni mornar	19. 6. 1955
Donizetti G.:	Ljubezenski napoj	12. 4. 1954	Strauss R.:	Saloma	27. 6. 1955
Mozart W. A.:	Don Juan	22. 4. 1954	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 6. 1955
Donizetti G.:	Ljubezenski napoj	23. 4. 1954	Verdi G.:	Othello	19. 9. 1955
Beethoven L. van:	Fidelio	24. 4. 1954	Verdi G.:	Othello	23. 9. 1955
Rossini G.:	Seviljski brivec	26. 4. 1954	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 9. 1955
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onegin	20. 5. 1954	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	27. 9. 1955
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	23. 5. 1954	Wagner R.:	Tannhäuser	29. 9. 1955
Wagner R.:	Večni mornar	25. 5. 1954	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 10. 1955
Beethoven L. van:	Fidelio	28. 5. 1954	Beethoven L. van:	Fidelio	5. 11. 1955
Händel G. F.:	Julij Cezar	5. 6. 1954	Mozart W. A.:	Don Juan	6. 11. 1955
Händel G. F.:	Julij Cezar	10. 6. 1954	Beethoven L. van:	Fidelio	8. 11. 1955
Strauss R.:	Dafne	11. 6. 1954	Mozart W. A.:	Don Juan	17. 11. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 6. 1954	Beethoven L. van:	Fidelio	18. 11. 1955
Donizetti G.:	Ljubezenski napoj	15. 6. 1954	Mozart W. A.:	Rekviem	20. 11. 1955
Rossini G.:	Seviljski brivec	21. 12. 1954	Mozart W. A.:	Don Juan	22. 11. 1955
Strauss R.:	Saloma	22. 12. 1954	Mozart W. A.:	Don Juan	7. 12. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 12. 1954	Beethoven L. van:	Fidelio	13. 12. 1955
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	28. 12. 1954	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 12. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 1. 1955	Wagner R.:	Tristan in Izolda	27. 12. 1955
Wagner R.:	Tannhäuser	14. 1. 1955	Strauss R.:	Saloma	30. 12. 1955
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	16. 1. 1955	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	31. 12. 1955
Wagner R.:	Večni mornar	18. 1. 1955	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	21. 1. 1956
Verdi G.:	Traviata	20. 1. 1955	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 1. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 1. 1955	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	29. 1. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	27. 1. 1955	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	22. 2. 1956
Strauss R.:	Saloma	15. 2. 1955	Strauss R.:	Saloma	24. 2. 1956
Strauss R.:	Kavalir z rožo	1. 3. 1955	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberski	14. 3. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 3. 1955	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	16. 3. 1956
Verdi G.:	Othello	5. 3. 1955	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 3. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	6. 3. 1955	Wagner R.:	Tristan in Izolda	2. 4. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	30. 3. 1955	Strauss R.:	Kavalir z rožo	5. 4. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 4. 1955	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	6. 4. 1956
Mozart W. A.:	Don Juan	17. 4. 1955	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 4. 1956
Mozart W. A.:	Don Juan	19. 4. 1955	Beethoven L. van:	Missa solemnis	15. 4. 1956

Mozart W. A.:	Beg iz seraja	16. 4. 1956
Wagner R.:	Tristan in Izolda	17. 4. 1956
Beethoven L. van:	Fidelio	18. 4. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 4. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 4. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	26. 4. 1956
Borodin A. P.:	Knez Igor	29. 4. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 5. 1956
Gluck Ch. W.:	Alkesta	10. 5. 1956
Gluck Ch. W.:	Alkesta	12. 5. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 5. 1956
Borodin A. P.:	Knez Igor	19. 5. 1956
Wagner R.:	Tristan in Izolda	20. 5. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 5. 1956
Wagner R.:	Tristan in Izolda	28. 5. 1956
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	29. 5. 1956
Strauss R.:	Kavalir z rožo	31. 5. 1956
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	1. 6. 1956
Strauss R.:	Kavalir z rožo	2. 6. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	4. 6. 1956
Strauss R.:	Saloma	5. 6. 1956
Gluck Ch. W.:	Alkesta	6. 6. 1956
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	9. 6. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	14. 6. 1956
Martin F.:	Vihar	17. 6. 1956
Mozart W. A.:	Don Juan	19. 6. 1956
Martin F.:	Vihar	20. 6. 1956
Martin F.:	Vihar	24. 6. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 9. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	6. 10. 1956
Puccini G.:	La Bohème	11. 10. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 10. 1956
Strauss R.:	Kavalir z rožo	14. 10. 1956
Pfitzner H.:	Palestrina	15. 10. 1956
Wagner R.:	Tannhäuser	19. 10. 1956
Wagner R.:	Tannhäuser	27. 10. 1956
Strauss R.:	Saloma	29. 10. 1956
Wagner R.:	Tannhäuser	30. 10. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 11. 1956
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	7. 11. 1956
Gluck Ch. W.:	Alkesta	9. 11. 1956
Beethoven L. van:	Fidelio	10. 11. 1956
Gluck Ch. W.:	Alkesta	12. 11. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 12. 1956
Mozart W. A.:	Don Juan	6. 12. 1956
Wagner R.:	Tannhäuser	28. 12. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	31. 12. 1956
Beethoven L. van:	Fidelio	1. 1. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	19. 1. 1957

Mozart W. A.:	Beg iz seraja	21. 1. 1957
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 1. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	4. 2. 1957
Mozart W. A.:	Don Juan	6. 2. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	9. 2. 1957
Gluck Ch. W.:	Alkesta	13. 2. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	17. 2. 1957
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	19. 2. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	21. 2. 1957
Strauss R.:	Saloma	25. 2. 1957
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	26. 2. 1957
Strauss R.:	Saloma	5. 3. 1957
Mozart W. A.:	Don Juan	14. 3. 1957
Puccini G.:	La Bohème	15. 3. 1957
Martin F.:	Vihar	19. 3. 1957
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 3. 1957
Mozart W. A.:	Don Juan	22. 3. 1957
Strauss R.:	Saloma	29. 3. 1957
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	30. 3. 1957
Gluck Ch. W.:	Alkesta	8. 4. 1957
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 4. 1957
Mozart W. A.:	Don Juan	16. 4. 1957
Strauss R.:	Kavalir z rožo	23. 4. 1957
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	26. 4. 1957
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	28. 4. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	27. 5. 1957
Gluck Ch. W.:	Alkesta	29. 5. 1957
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	30. 5. 1957
Strauss R.:	Kavalir z rožo	4. 6. 1957
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	19. 6. 1957
Wagner R.:	Tannhäuser	21. 6. 1957
Strauss R.:	Kavalir z rožo	23. 6. 1957
Wagner R.:	Tristan in Izolda	30. 6. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	3. 9. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	7. 9. 1957
Mozart W. A.:	Don Juan	24. 9. 1957
Wagner R.:	Tristan in Izolda	30. 9. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	2. 10. 1957
Pfitzner H.:	Palestrina	12. 10. 1957
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	15. 10. 1957
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 10. 1957
Wagner R.:	Tristan in Izolda	30. 10. 1957
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	31. 10. 1957
Beethoven L. van:	Fidelio	1. 11. 1957
Wagner R.:	Tannhäuser	4. 11. 1957
Strauss R.:	Kavalir z rožo	8. 11. 1957
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	9. 11. 1957
Wagner R.:	Tristan in Izolda	1. 12. 1957
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	9. 12. 1957

Verdi G.:	Othello	11. 12. 1957	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	14. 10. 1958
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	18. 12. 1957	Wagner R.:	Tannhäuser	16. 10. 1958
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	29. 12. 1957	Hindemith P.:	Slikar Mathis	17. 10. 1958
Mozart W. A.:	Don Juan	1. 1. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	18. 10. 1958
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	2. 1. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	20. 10. 1958
Wagner R.:	Tristan in Izolda	4. 1. 1958	Hindemith P.:	Slikar Mathis	21. 10. 1958
Mozart W. A.:	Così fan tutte	15. 1. 1958	Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 10. 1958
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	21. 1. 1958	Strauss R.:	Saloma	26. 10. 1958
Verdi G.:	Othello	22. 1. 1958	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	30. 10. 1958
Mozart W. A.:	Così fan tutte	23. 1. 1958	Pfitzner H.:	Palestrina	1. 11. 1958
Mozart W. A.:	Don Juan	28. 1. 1958	Pfitzner H.:	Palestrina	5. 11. 1958
Beethoven L. van:	Fidelio	15. 2. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	8. 11. 1958
Beethoven L. van:	Fidelio	17. 2. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 11. 1958
Strauss R.:	Kavalir z rožo	19. 2. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	1. 12. 1958
Wagner R.:	Tannhäuser	21. 2. 1958	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	4. 12. 1958
Wagner R.:	Tannhäuser	23. 2. 1958	Strauss R.:	Kavalir z rožo	6. 12. 1958
Strauss R.:	Kavalir z rožo	24. 2. 1958	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 12. 1958
Wagner R.:	Tannhäuser	26. 2. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	10. 12. 1958
Pfitzner H.:	Palestrina	4. 3. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	12. 12. 1958
Beethoven L. van:	Fidelio	8. 3. 1958	Strauss R.:	Kavalir z rožo	13. 12. 1958
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 3. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	19. 12. 1958
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	20. 3. 1958	Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 12. 1958
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	22. 3. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 12. 1958
Mozart W. A.:	Don Juan	13. 4. 1958	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 12. 1958
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	25. 4. 1958	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	30. 12. 1958
Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	30. 4. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	31. 12. 1958
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	13. 5. 1958	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	2. 1. 1959
Hindemith P.:	Slikar Mathis	17. 5. 1958	Strauss R.:	Kavalir z rožo	3. 1. 1959
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	19. 5. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	6. 1. 1959
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	20. 5. 1958	Mozart W. A.:	Don Juan	9. 1. 1959
Hindemith P.:	Slikar Mathis	23. 5. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	10. 1. 1959
Mozart W. A.:	Don Juan	26. 5. 1958	Hindemith P.:	Slikar Mathis	11. 1. 1959
Mozart W. A.:	Così fan tutte	28. 5. 1958	Händel G. F.:	Julij Cezar	16. 1. 1959
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	29. 5. 1958	Händel G. F.:	Julij Cezar	18. 1. 1959
Mozart W. A.:	Così fan tutte	4. 6. 1958	Strauss R.:	Kavalir z rožo	24. 1. 1959
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 6. 1958	Mozart W. A.:	Così fan tutte	29. 1. 1959
Wagner R.:	Tannhäuser	6. 6. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	30. 1. 1959
Hindemith P.:	Slikar Mathis	15. 6. 1958	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	5. 2. 1959
Mozart W. A.:	Così fan tutte	16. 6. 1958	Händel G. F.:	Julij Cezar	8. 2. 1959
Mozart W. A.:	Don Juan	20. 6. 1958	Wagner R.:	Tannhäuser	10. 2. 1959
Wagner R.:	Tristan in Izolda	23. 6. 1958	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	14. 2. 1959
Strauss R.:	Saloma	27. 6. 1958	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	16. 2. 1959
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 6. 1958	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	20. 2. 1959
Hindemith P.:	Slikar Mathis	1. 10. 1958	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	22. 2. 1959
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	2. 10. 1958	Don Juan	Don Juan	28. 2. 1959
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	4. 10. 1958	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 3. 1959
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	7. 10. 1958	Beethoven L. van:	Fidelio	7. 3. 1959
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 10. 1958	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	23. 3. 1959
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	12. 10. 1958	Strauss R.:	Saloma	25. 3. 1959

Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	26. 3. 1959	Händel G. F.:	Julij Cezar	14. 1. 1960
Puccini G.:	La Bohème	31. 3. 1959	Strauss R.:	Kavalir z rožo	23. 1. 1960
Beethoven L. van:	Fidelio	9. 4. 1959	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	27. 1. 1960
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	10. 4. 1959	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	31. 1. 1960
Händel G. F.:	Julij Cezar	14. 4. 1959	Wagner R.:	Tristan in Izolda	3. 2. 1960
Wagner R.:	Tannhäuser	16. 4. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	16. 2. 1960
Strauss R.:	Saloma	18. 4. 1959	Beethoven L. van:	Fidelio	18. 2. 1960
Verdi G.:	Traviata	19. 4. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	21. 2. 1960
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	20. 5. 1959	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	24. 2. 1960
Wagner R.:	Tannhäuser	22. 5. 1959	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	27. 2. 1960
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 5. 1959	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	28. 2. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	29. 5. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 3. 1960
Mozart W. A.:	Don Juan	30. 5. 1959	Pizzetti I.:	Umor v katedrali	9. 3. 1960
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	1. 6. 1959	Pizzetti I.:	Umor v katedrali	11. 3. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	2. 6. 1959	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 3. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	5. 6. 1959	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	15. 3. 1960
Händel G. F.:	Julij Cezar	10. 6. 1959	Pizzetti I.:	Umor v katedrali	16. 3. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	12. 6. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	17. 3. 1960
Mozart W. A.:	Tristan in Izolda	13. 6. 1959	Beethoven L. van:	Fidelio	19. 3. 1960
Wagner R.:	Tristan in Izolda	14. 6. 1959	Strauss R.:	Kavalir z rožo	28. 3. 1960
Wagner R.:	Tristan in Izolda	18. 6. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	31. 3. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	19. 6. 1959	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 4. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	21. 6. 1959	Verdi G.:	Othello	4. 4. 1960
Strauss R.:	Kavalir z rožo	23. 6. 1959	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 4. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	24. 6. 1959	Verdi G.:	Othello	9. 4. 1960
Mozart W. A.:	Don Juan	26. 6. 1959	Pizzetti I.:	Umor v katedrali	10. 4. 1960
Strauss R.:	Kavalir z rožo	10. 9. 1959	Strauss R.:	Kavalir z rožo	11. 4. 1960
Strauss R.:	Saloma	11. 9. 1959	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 4. 1960
Wagner R.:	Tristan in Izolda	12. 9. 1959	Massenet J.:	Manon	22. 4. 1960
Mozart W. A.:	Don Juan	14. 9. 1959	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	25. 4. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	15. 9. 1959	Massenet J.:	Manon	27. 4. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 10. 1959	Massenet J.:	Manon	30. 4. 1960
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	11. 10. 1959	Beethoven L. van:	Fidelio	7. 5. 1960
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 10. 1959	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	8. 5. 1960
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	20. 11. 1959	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	10. 5. 1960
Beethoven L. van:	Fidelio	24. 11. 1959	Massenet J.:	Manon	11. 5. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	27. 11. 1959	Strauss R.:	Capriccio	15. 5. 1960
Mozart W. A.:	Don Juan	3. 12. 1959	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	17. 5. 1960
Mozart W. A.:	Don Juan	5. 12. 1959	Massenet J.:	Manon	18. 5. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	12. 12. 1959	Strauss R.:	Capriccio	20. 5. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	15. 12. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	21. 5. 1960
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	16. 12. 1959	Strauss R.:	Capriccio	23. 5. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	17. 12. 1959	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 5. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	25. 12. 1959	Wagner R.:	Tristan in Izolda	26. 5. 1960
Strauss R.:	Kavalir z rožo	26. 12. 1959	Massenet J.:	Manon	27. 5. 1960
Beethoven L. van:	Fidelio	30. 12. 1959	Pizzetti I.:	Umor v katedrali	29. 5. 1960
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	2. 1. 1960	Massenet J.:	Manon	31. 5. 1960
Mozart W. A.:	Don Juan	5. 1. 1960	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	2. 6. 1960
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	7. 1. 1960	Strauss R.:	Kavalir z rožo	3. 6. 1960

Massenet J.:	Manon	4. 6. 1960	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	1. 2. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	6. 6. 1960	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 2. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	7. 6. 1960	Strauss R.:	Saloma	10. 2. 1961
Strauss R.:	Capriccio	9. 6. 1960	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	14. 2. 1961
Strauss R.:	Kavalir z rožo	11. 6. 1960	Verdi G.:	Traviata	15. 2. 1961
Borodin A. P.:	Knez Igor	21. 6. 1960	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	24. 2. 1961
Mahler G.:	Pesem o zemlji	26. 6. 1960	Beethoven L. van:	Fidelio	26. 2. 1961
Strauss R.:	Saloma	28. 6. 1960	Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	28. 2. 1961
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	30. 6. 1960	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	3. 3. 1961
Wagner R.:	Rensko zlato	1. 9. 1960	Strauss R.:	Kavalir z rožo	8. 3. 1961
Strauss R.:	Capriccio	2. 9. 1960	Massenet J.:	Manon	9. 3. 1961
Mozart W. A.:	Don Juan	4. 9. 1960	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	11. 3. 1961
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	6. 9. 1960	Massenet J.:	Manon	14. 3. 1961
Strauss R.:	Kavalir z rožo	10. 9. 1960	Strauss J. jun.:	Netopir	18. 3. 1961
Wagner R.:	Tristan in Izolda	11. 9. 1960	Strauss J. jun.:	Netopir	26. 3. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	12. 9. 1960	Beethoven L. van:	Fidelio	27. 3. 1961
Strauss R.:	Kavalir z rožo	14. 9. 1960	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	30. 3. 1961
Beethoven L. van:	Fidelio	17. 9. 1960	Strauss J. jun.:	Netopir	1. 4. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 9. 1960	Beethoven L. van:	Fidelio	5. 4. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	26. 9. 1960	Mozart W. A.:	Don Juan	8. 4. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	29. 9. 1960	Strauss R.:	Saloma	12. 4. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	2. 10. 1960	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 4. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 10. 1960	Verdi G.:	Traviata	18. 4. 1961
Strauss R.:	Kavalir z rožo	5. 10. 1960	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	22. 4. 1961
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 10. 1960	Beethoven L. van:	Fidelio	26. 4. 1961
Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 10. 1960	Strauss R.:	Capriccio	28. 4. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 10. 1960	Mozart W. A.:	Don Juan	1. 5. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 11. 1960	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	5. 5. 1961
Beethoven L. van:	Fidelio	6. 11. 1960	Verdi G.:	Othello	7. 5. 1961
Beethoven L. van:	Fidelio	8. 11. 1960	Wagner R.:	Večni mornar	10. 5. 1961
Beethoven L. van:	Fidelio	10. 11. 1960	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	12. 5. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 11. 1960	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	23. 5. 1961
Strauss R.:	Kavalir z rožo	26. 11. 1960	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 5. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 12. 1960	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	1. 6. 1961
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 12. 1960	Wagner R.:	Tristan in Izolda	4. 6. 1961
Verdi G.:	Othello	19. 12. 1960	Strauss R.:	Capriccio	6. 6. 1961
Strauss R.:	Saloma	20. 10. 1960	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	8. 6. 1961
Beethoven L. van:	Fidelio	23. 12. 1960	Mozart W. A.:	Don Juan	10. 6. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	25. 12. 1960	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	17. 6. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	30. 12. 1960	Strauss R.:	Capriccio	19. 6. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	4. 1. 1961	Strauss R.:	Kavalir z rožo	23. 6. 1961
Strauss R.:	Capriccio	5. 1. 1961	Offenbach J.:	Hoffmannove pripovedke	26. 6. 1961
Strauss R.:	Capriccio	12. 1. 1961	Verdi G.:	Othello	29. 6. 1961
Strauss R.:	Saloma	19. 1. 1961	Mozart W. A.:	Casi fan tutte	14. 9. 1961
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	22. 1. 1961	Strauss R.:	Saloma	4. 10. 1961
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	26. 1. 1961	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	6. 10. 1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	27. 1. 1961	Strauss R.:	Kavalir z rožo	8. 10. 1961
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	29. 1. 1961	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 10. 1961
Verdi G.:	Othello	30. 1. 1961	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	16. 10. 1961

Mozart W. A.:	Don Juan	26. 10. 1961	Verdi G.:	Othello	4. 12. 1962
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 1. 1962	Strauss J. jun.:	Netopir	9. 12. 1962
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	30. 1. 1962	Wagner R.:	Večni mornar	16. 12. 1962
Verdi G.:	Traviata	2. 2. 1962	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	27. 12. 1962
Wagner R.:	Večni mornar	9. 2. 1962	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	29. 12. 1962
Strauss R.:	Kavalir z rožo	16. 2. 1962	Strauss J. jun.:	Netopir	31. 12. 1962
Mozart W. A.:	Don Juan	20. 2. 1962	Strauss R.:	Saloma	4. 1. 1963
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 2. 1962	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	7. 1. 1963
Strauss R.:	Saloma	27. 2. 1962	Strauss R.:	Kavalir z rožo	10. 1. 1963
Mozart W. A.:	Čosi fan tutte	28. 2. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	12. 1. 1963
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	7. 3. 1962	Strauss R.:	Capriccio	20. 1. 1963
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 3. 1962	Verdi G.:	Othello	23. 1. 1963
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	11. 3. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 1. 1963
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 3. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 1. 1963
Strauss R.:	Kavalir z rožo	14. 4. 1962	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	4. 2. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	15. 4. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	6. 2. 1963
Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 4. 1962	Wagner R.:	Večni mornar	12. 2. 1963
Wagner R.:	Večni mornar	30. 4. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	13. 2. 1963
Wagner R.:	Večni mornar	3. 5. 1962	Wagner R.:	Rensko zlato	15. 2. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	6. 5. 1962	Strauss R.:	Saloma	21. 2. 1963
Strauss R.:	Kavalir z rožo	8. 5. 1962	Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 2. 1963
Mozart W. A.:	Don Juan	9. 5. 1962	Mozart W. A.:	Don Juan	26. 2. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	12. 5. 1962	Mozart W. A.:	Don Juan	5. 3. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	14. 5. 1962	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	6. 3. 1963
Mozart W. A.:	Beg in seraja	19. 5. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	7. 3. 1963
Mozart W. A.:	Beg in seraja	22. 5. 1962	Wagner R.:	Tristan in Izolda	10. 3. 1963
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	24. 5. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	20. 3. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	2. 6. 1962	Strauss R.:	Saloma	21. 3. 1963
Strauss R.:	Capriccio	8. 6. 1962	Verdi G.:	Othello	22. 3. 1963
Wagner R.:	Tristan in Izolda	16. 6. 1962	Wagner R.:	Večni mornar	28. 3. 1963
Strauss R.:	Saloma	17. 6. 1962	Strauss R.:	Capriccio	31. 3. 1963
Strauss R.:	Capriccio	19. 6. 1962	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 4. 1963
Wagner R.:	Večni mornar	10. 9. 1962	Strauss R.:	Kavalir z rožo	6. 4. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	13. 9. 1962	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	8. 4. 1963
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	15. 9. 1962	Strauss R.:	Kavalir z rožo	15. 4. 1963
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 9. 1962	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	16. 4. 1963
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	26. 9. 1962	Verdi G.:	Traviata	22. 4. 1963
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	28. 9. 1962	Mozart W. A.:	Don Juan	26. 4. 1963
Strauss R.:	Kavalir z rožo	17. 10. 1962	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	30. 4. 1963
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	31. 10. 1962	Wagner R.:	Večni mornar	3. 5. 1963
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	7. 11. 1962	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	5. 5. 1963
Strauss J. jun.:	Netopir	10. 11. 1962	Verdi G.:	Othello	7. 5. 1963
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 11. 1962	Strauss R.:	Capriccio	16. 5. 1963
Wagner R.:	Večni mornar	16. 11. 1962	Strauss R.:	Kavalir z rožo	18. 5. 1963
Strauss J. jun.:	Netopir	18. 11. 1962	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	27. 5. 1963
Verdi G.:	Traviata	25. 11. 1962	Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	13. 6. 1963
Wagner R.:	Večni mornar	27. 11. 1962	Wagner R.:	Večni mornar	17. 6. 1963
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 11. 1962	Wagner R.:	Tristan in Izolda	23. 6. 1963
Verdi G.:	Othello	29. 11. 1962	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 9. 1963

Mozart W. A.:	Don Juan	11. 9. 1963	Strauss R.:	Kavalir z rožo	13. 1. 1965
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	18. 9. 1963	Pfitzner H.:	Palestrina	19. 1. 1965
Mozart W. A.:	Don Juan	20. 9. 1963	Strauss R.:	Kavalir z rožo	21. 1. 1965
Mozart W. A.:	Don Juan	23. 9. 1963	Strauss R.:	Kavalir z rožo	30. 1. 1965
Mozart W. A.:	Don Juan	30. 9. 1963	Wagner R.:	Večni mornar	13. 2. 1965
Wagner R.:	Večni mornar	20. 12. 1963	Wagner R.:	Tristan in Izolda	21. 2. 1965
Strauss R.:	Kavalir z rožo	1. 1. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	26. 2. 1965
Wagner R.:	Večni mornar	15. 1. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 2. 1965
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	18. 1. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	2. 3. 1965
Strauss R.:	Kavalir z rožo	21. 1. 1964	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	7. 3. 1965
Wagner R.:	Večni mornar	29. 1. 1964	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	18. 3. 1965
Mozart W. A.:	Don Juan	1. 2. 1964	Pfitzner H.:	Palestrina	20. 3. 1965
Verdi G.:	Othello	16. 2. 1964	Strauss R.:	Arabella	23. 3. 1965
Smetana B.:	Prodana nevesta	22. 2. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 4. 1965
Verdi G.:	Othello	24. 2. 1964	Pfitzner H.:	Palestrina	27. 5. 1965
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	25. 2. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	23. 6. 1965
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	27. 2. 1964	Verdi G.:	Othello	4. 9. 1965
Smetana B.:	Prodana nevesta	1. 3. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	6. 9. 1965
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	19. 3. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 10. 1965
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	28. 3. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 10. 1965
Wagner R.:	Rensko zlato	1. 4. 1964	Pfitzner H.:	Palestrina	19. 10. 1965
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	17. 4. 1964	Verdi G.:	Othello	22. 10. 1965
Strauss R.:	Kavalir z rožo	20. 4. 1964	Pfitzner H.:	Palestrina	1. 11. 1965
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	21. 4. 1964	Wagner R.:	Tristan in Izolda	28. 11. 1965
Poulenc F.:	Pogovori karmeličank	24. 4. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 12. 1965
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	26. 4. 1964	Strauss R.:	Kavalir z rožo	26. 12. 1965
Verdi G.:	Othello	1. 5. 1964	Strauss R.:	Kavalir z rožo	16. 1. 1966
Verdi G.:	Othello	5. 5. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	21. 1. 1966
Wagner R.:	Večni mornar	19. 5. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 1. 1966
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	27. 5. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 1. 1966
Wagner R.:	Tristan in Izolda	15. 6. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 2. 1966
Strauss R.:	Arabella	21. 6. 1964	Strauss R.:	Kavalir z rožo	6. 2. 1966
Strauss R.:	Arabella	23. 6. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	9. 2. 1966
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 6. 1964	Beethoven L. van:	Fidelio	20. 2. 1966
Strauss R.:	Kavalir z rožo	18. 9. 1964	Strauss R.:	Kavalir z rožo	23. 2. 1966
Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 9. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	24. 2. 1966
Strauss R.:	Kavalir z rožo	4. 10. 1964	Beethoven L. van:	Fidelio	28. 2. 1966
Wagner R.:	Večni mornar	9. 10. 1964	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	3. 3. 1966
Strauss R.:	Kavalir z rožo	16. 10. 1964	Strauss R.:	Capriccio	18. 3. 1966
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	30. 10. 1964	Wagner R.:	Večni mornar	13. 4. 1966
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 11. 1964	Strauss R.:	Kavalir z rožo	18. 4. 1966
Mozart W. A.:	Don Juan	7. 11. 1964	Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 4. 1966
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	11. 11. 1964	Verdi G.:	Othello	26. 5. 1966
Wagner R.:	Večni mornar	14. 11. 1964	Verdi G.:	Othello	31. 5. 1966
Mozart W. A.:	Don Juan	18. 11. 1964	Wagner R.:	Večni mornar	3. 9. 1966
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 12. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 9. 1966
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 12. 1964	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	15. 9. 1966
Pfitzner H.:	Palestrina	7. 1. 1965	Mozart W. A.:	Don Juan	20. 9. 1966
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	11. 1. 1965	Strauss R.:	Kavalir z rožo	3. 10. 1966

Wagner R.:	Tristan in Izolda	9. 10. 1966	Šostakovič D. D.:	Katarina Izmajlovna	22. 5. 1968
Strauss R.:	Kavalir z rožo	11. 10. 1966	Wagner R.:	Tristan in Izolda	3. 6. 1968
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 10. 1966	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 6. 1968
Pfitzner H.:	Palestrina	6. 11. 1966	Wagner R.:	Tannhäuser	18. 6. 1968
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 11. 1966	Mozart W. A.:	Don Juan	20. 6. 1968
Strauss R.:	Kavalir z rožo	15. 11. 1966	Mozart W. A.:	Don Juan	29. 6. 1968
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	26. 11. 1966	Šostakovič D. D.:	Katarina Izmajlovna	18. 9. 1968
Strauss R.:	Kavalir z rožo	4. 12. 1966	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	23. 9. 1968
Wagner R.:	Tannhäuser	22. 12. 1966	Beethoven L. van:	Fidelio	28. 9. 1968
Wagner R.:	Tristan in Izolda	29. 12. 1966	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	1. 10. 1968
Wagner R.:	Tannhäuser	5. 1. 1967	Strauss R.:	Kavalir z rožo	6. 10. 1968
Pfitzner H.:	Palestrina	8. 1. 1967	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	8. 10. 1968
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	12. 1. 1967	Mozart W. A.:	Don Juan	12. 10. 1968
Strauss R.:	Kavalir z rožo	22. 1. 1967	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	3. 11. 1968
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	2. 2. 1967	Wagner R.:	Večni mornar	5. 11. 1968
Wagner R.:	Tannhäuser	12. 2. 1967	Mozart W. A.:	Don Juan	9. 11. 1968
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	15. 2. 1967	Wagner R.:	Tristan in Izolda	24. 11. 1968
Strauss R.:	Kavalir z rožo	8. 3. 1967	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 12. 1968
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 3. 1967	Wagner R.:	Večni mornar	14. 12. 1968
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	14. 3. 1967	Wagner R.:	Tannhäuser	26. 12. 1968
Strauss R.:	Kavalir z rožo	15. 3. 1967	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	13. 1. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	13. 4. 1967	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 1. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	18. 4. 1967	Wagner R.:	Rensko zlato	31. 1. 1969
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	24. 4. 1967	Šostakovič D. D.:	Katarina Izmajlovna	13. 3. 1969
Wagner R.:	Tannhäuser	4. 5. 1967	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	18. 3. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	31. 5. 1967	Pfitzner H.:	Palestrina	13. 4. 1969
Wagner R.:	Tristan in Izolda	17. 6. 1967	Strauss R.:	Capriccio	28. 4. 1969
Strauss R.:	Kavalir z rožo	21. 6. 1967	Pfitzner H.:	Palestrina	5. 5. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	28. 9. 1967	Šostakovič D. D.:	Katarina Izmajlovna	19. 5. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 10. 1967	Wagner R.:	Tristan in Izolda	4. 6. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 11. 1967	Wagner R.:	Rensko zlato	10. 6. 1969
Mozart W. A.:	Don Juan	10. 12. 1967	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	16. 6. 1969
Wagner R.:	Tristan in Izolda	17. 12. 1967	Wagner R.:	Tannhäuser	28. 6. 1969
Wagner R.:	Tristan in Izolda	22. 12. 1967	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 9. 1969
Pfitzner H.:	Palestrina	6. 1. 1968	Beethoven L. van:	Fidelio	3. 10. 1969
Wagner R.:	Tristan in Izolda	8. 1. 1968	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	6. 10. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 1. 1968	Strauss R.:	Kavalir z rožo	26. 10. 1969
Strauss R.:	Capriccio	17. 1. 1968	Smetana B.:	Dalibor	2. 11. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	10. 2. 1968	Smetana B.:	Dalibor	9. 11. 1969
Pfitzner H.:	Palestrina	15. 2. 1968	Strauss R.:	Kavalir z rožo	13. 11. 1969
Verdi G.:	Othello	25. 2. 1968	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	24. 11. 1969
Verdi G.:	Othello	28. 2. 1968	Smetana B.:	Dalibor	5. 12. 1969
Verdi G.:	Othello	7. 3. 1968	Smetana B.:	Dalibor	10. 12. 1969
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	5. 4. 1968	Smetana B.:	Dalibor	15. 12. 1969
Beethoven L. van:	Fidelio	20. 4. 1968	Wagner R.:	Tannhäuser	18. 12. 1969
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 5. 1968	Wagner R.:	Tannhäuser	22. 12. 1969
Šostakovič D. D.:	Katarina Izmajlovna	10. 5. 1968	Einem G. von:	Proces	31. 1. 1970
Šostakovič D. D.:	Katarina Izmajlovna	17. 5. 1968	Einem G. von:	Proces	2. 2. 1970
Wagner R.:	Večni mornar	18. 5. 1968	Einem G. von:	Proces	9. 2. 1970

Einem G. von:	Proces	13. 2. 1970	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	2. 4. 1972
Wagner R.:	Tristan in Izolda	15. 2. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	9. 4. 1972
Wagner R.:	Večni mornar	7. 3. 1970	Pfitzner H.:	Palestrina	18. 4. 1972
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	13. 3. 1970	Wagner R.:	Tannhäuser	19. 4. 1972
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 4. 1970	Smetana B.:	Dalibor	25. 4. 1972
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 4. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	11. 5. 1972
Einem G. von:	Proces	16. 4. 1970	Strauss R.:	Arabella	17. 5. 1972
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	24. 4. 1970	Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	21. 5. 1972
Wagner R.:	Tannhäuser	6. 5. 1970	Mozart W. A.:	Beg iz seraja	23. 5. 1972
Pfitzner H.:	Palestrina	12. 5. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	17. 1. 1973
Strauss R.:	Kavalir z rožo	19. 5. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	21. 1. 1973
Einem G. von:	Proces	21. 5. 1970	Kienzl W.:	Evangelnik	3. 10. 1973
Einem G. von:	Proces	6. 6. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	7. 10. 1973
Smetana B.:	Dalibor	10. 6. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	14. 10. 1973
Wagner R.:	Tannhäuser	13. 6. 1970	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	22. 10. 1973
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	28. 9. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	23. 10. 1973
Strauss R.:	Kavalir z rožo	29. 9. 1970	Kienzl W.:	Evangelnik	26. 10. 1973
Wagner R.:	Večni mornar	3. 10. 1970	Wagner R.:	Tristan in Izolda	30. 10. 1973
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	5. 10. 1970	Kienzl W.:	Evangelnik	1. 11. 1973
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	4. 11. 1970	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	10. 11. 1973
Einem G. von:	Proces	6. 11. 1970	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	13. 11. 1973
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 11. 1970	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	16. 11. 1973
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	12. 11. 1970	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	19. 11. 1973
Einem G. von:	Proces	15. 11. 1970	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	23. 11. 1973
Einem G. von:	Proces	7. 1. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	26. 11. 1973
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 1. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	1. 12. 1973
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	11. 2. 1971	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	21. 12. 1973
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	15. 2. 1971	Kienzl E.:	Evangelnik	27. 12. 1973
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	4. 3. 1971	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 1. 1974
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	6. 3. 1971	Kienzl E.:	Evangelnik	6. 2. 1974
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	10. 3. 1971	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	8. 2. 1974
Smetana B.:	Dalibor	14. 4. 1971	Kienzl W.:	Evangelnik	1. 3. 1974
Wagner R.:	Tristan in Izolda	2. 5. 1971	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	11. 3. 1974
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	19. 5. 1971	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	29. 4. 1974
Pfitzner H.:	Palestrina	18. 6. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	14. 5. 1974
Pfitzner H.:	Palestrina	22. 6. 1971	Wagner R.:	Tannhäuser	22. 5. 1974
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	25. 9. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	11. 6. 1974
Smetana B.:	Dalibor	19. 10. 1971	Wagner R.:	Tannhäuser	23. 6. 1974
Einem G. von:	Proces	27. 10. 1971	Wagner R.:	Tannhäuser	30. 6. 1974
Strauss R.:	Kavalir z rožo	25. 11. 1971	Kienzl W.:	Evangelnik	22. 9. 1974
Verdi G.:	Othello	8. 12. 1971	Kienzl W.:	Evangelnik	27. 9. 1974
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	15. 12. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	7. 10. 1974
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	20. 12. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	17. 10. 1974
Wagner R.:	Rensko zlato	30. 12. 1971	Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	24. 10. 1974
Strauss R.:	Kavalir z rožo	30. 1. 1972	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	26. 10. 1974
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	1. 2. 1972	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	18. 12. 1974
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	11. 3. 1972	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	22. 12. 1974
Smetana B.:	Dalibor	17. 3. 1972	Wagner R.:	Tannhäuser	5. 1. 1975
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	25. 3. 1972	Mozart W. A.:	Čarobna piščal	31. 1. 1975

Kienzl W.:	Evangelnik	6. 2. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	14. 2. 1975
Pfitzner H.:	Palestrina	11. 3. 1975
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	14. 3. 1975
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	16. 3. 1975
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	27. 3. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	7. 4. 1975
Pfitzner H.:	Palestrina	13. 4. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	18. 4. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	16. 5. 1975
Wagner R.:	Tristan in Izolda	1. 6. 1975
Puccini G.:	Turandot	15. 6. 1975
Wagner R.:	Tristan in Izolda	17. 6. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	19. 6. 1975
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	27. 6. 1975
Puccini G.:	Turandot	21. 9. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	29. 9. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	10. 10. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	26. 10. 1975
Kienzl W.:	Evangelnik	29. 10. 1975
Pfitzner H.:	Palestrina	2. 11. 1975
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	9. 11. 1975
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	7. 12. 1975

Verdi G.:	Othello	6. 2. 1976
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 2. 1976
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	27. 2. 1976
Wagner R.:	Tannhäuser	1. 3. 1976
Kienzl W.:	Evangelnik	3. 3. 1976
Kienzl W.:	Evangelnik	16. 3. 1976
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	21. 3. 1976
Kienzl W.:	Evangelnik	8. 4. 1976
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	28. 4. 1976
Wagner R.:	Tannhäuser	16. 5. 1976
Wagner R.:	Tristan in Izolda	5. 6. 1976
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	22. 6. 1976
Wagner R.:	Tannhäuser	19. 9. 1976
Kienzl W.:	Evangelnik	8. 11. 1976
Kienzl W.:	Evangelnik	16. 11. 1976
Strauss R.:	Kavalir z rožo	21. 11. 1976
Wagner R.:	Tristan in Izolda	5. 12. 1976
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	11. 1. 1977
Wagner R.:	Tristan in Izolda	24. 4. 1977
Wagner R.:	Tristan in Izolda	15. 6. 1977
Pfitzner H.:	Palestrina	26. 10. 1977
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	24. 1. 1981

Pojasnilo:

Dermota je na Dunaju pel naslednje vloge:

Beethoven L. van:	FIDELIO	Prvi ujetnik, Jaquino, Florestan	Puccini G.:	LA BOHÈME	Rudolf
Bizet G.:	CARMEN		Puccini G.:	MADAME	
Borodin A.:	KNEZ IGOR	Vladimir		BUTTERFLY	Pinkerton
Čajkovski P. I.:	JEVENIJ ONJEGIN	Lenski, Triquet	Puccini G.:	TURANDOT	Altoum
Cornelius P.:	BAGDADSKI BRIVEC	Nuredin	Rossini G.:	SEVILJSKI BRIVEC	Grof Almaviva
d'Albert E.:	MRTVE OČI	Pastir	Smetana B.:	DALIBOR	Dalibor
Donizetti G.:	DON PASQUALE	Ernesto	Smetana B.:	PRODANA NEVESTA	Janko
Donizetti G.:	LJUBEZENSKI NAPOJ	Nemorino	Strauss J.:	NOČ V BENETKAH	Vojvoda
Einem G. von:	PROCES	Tintorelli	Strauss J.:	NETOPIR	Alfred
Flotow F.:	MARTA	Lyonel	Strauss J.:	ARABELLA	Matteo
Gluck W. Ch.:	ALKESTA	Admetos	Strauss J.:	CAPRICCIO	Flamand
Hañdel G. F.:	JULIJ CEZAR	Sekstus	Strauss J.:	DAFNE	Leukipos
Hañdel G. F.:	RODELINDA	Grimwald	Strauss J.:	DAN MIRU	Piemontezer
Hindemith P.:	SLIKAR MATHIS	Hans Schwalb	Strauss J.:	KAVALIR Z ROŽO	Gostilničar, Pevec
Hubay:	ANA KARENINA		Strauss R.:	SALOMA	Narabot
Humperdinck E.:	KRALJEVA OTROKA	Kraljevič	Šostakovič F.:	KATARINA	
Kienzl W.:	EVANGELNIK	Matthias Freudhofer		IZMAJLOVA	Zinovij Borisovič
Leoncavallo R.:	GLUMAČI	Harlekin			Izmajlov
Maillart A.:	EREMITOV ZVONČEK	Silvain	Verdi G.:	AIDA	Sel
Martin F.:	VIHAR	Ferdinand	Verdi G.:	DON CARLOS	Kraljevski glasnik
Massenet J.:	MANON	Des Grieux	Verdi G.:	FALSTAFF	Fenton
Mozart W. A.:	BEG IZ SERAJA	Belmonte	Verdi G.:	OTHELLO	Cassio
Mozart W. A.:	ČAROBNA PIŠČAL	Prvi oboroženec,	Verdi G.:	RIGOLETTO	Borsa, Marullo,
		Tamino			Vojvoda
Mozart W. A.:	COSI FAN TUTTE	Ferrando	Verdi G.:	TRAVIATA	Alfred
Mozart W. A.:	DOJ JUAN	Don Ottavio	Verdi G.:	TRUBADUR	Ruiz
Offenbach J.:	HOFFMANNOVE		Wagner R.:	MOJSTRI PEVCI	
	PRIPOVEDKE	Hoffmann		NÜRNBERŠKI	David
Pfitzner H.:	PALESTRINA	Prvi mojster, Tretji pevec, Škof Dandini, Palestrina	Wagner R.:	PARSIFAL	Četrti oproda
			Wagner R.:	RENSKO ZLATO	Froh
			Wagner R.:	SOMRAK BOGOV	Froh
			Wagner R.:	TANNHÄUSER	Waltherr von der Vogelweide
Pizzetti I.:	UMOR V KATEDRALI	Glasnik			Mlad mornar
Ponchielli A.:	LA GIOCONDA	Isepo	Wagner R.:	TRISTAN IN IZOLDA	Krmar
Poulenc F.:	POGOVORI		Wolf-Ferrari E.:	VEČNI MORNAR	Florindo
	KARMELIČANK	Spovednik		ZVEDAVE ŽENSKE	

KONCERTNI NASTOPI ANTONA DERMOTE NA DUNAJU

Koncertni večer. (Prvi javni nastop)		24. 5. 1935
Koncert v Slovenskem krožku		22. 4. 1936
Slavnostni koncert		2. 12. 1936
Beethoven L. van	Deveta simfonija	1937
Schumann R.:	Prizori iz Goethejevega	
	Fausta	K 19. 2. 1937
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	K 15. 3. 1937
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	21. 3. 1937
Bruckner A.:	Te Deum	M 27. 10. 1937
Mozart W. A.:	Rekviem	M 27. 10. 1937
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	8. 11. 1937
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati	M 15. 6. 1938
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M 16. 12. 1938
Verdi G.:	Rekviem	M 22. 2. 1939
Bach J. S.:	Pasijon po Janezu	K 15. 3. 1939
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati	M 5. 4. 1939
	Recital	K 14. 4. 1939
Haydn J.:	Stvarjenje	3. 12. 1939
	Recital	14. 2. 1940
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	3. 1940
Ziehrer M.:	Koncert	M 3. 3. 1940
	Koncert	K 22. 3. 1940
	Recital	K 16. 4. 1940
Haydn J.:	Letni časi	K 4. 12. 1940
Beethoven L. Van.:	Missa solemniss	K 1941
	Koncert v okviru	
	Grillparzerjevega tedna	RH 19. 1. 1941
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati	M 19. 2. 1941
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	K 7. 3. 1941
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	M 17. 12. 1941
	Recital	K 23. 4. 1942
	Recital	K 12. 2. 1943
Bruckner A.:	Te Deum	M 12. 5. 1943
	Recital	K 11. 7. 1944
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M 10. 1944
Schubert F.:	Maša v Es-duru	M 11. 12. 1944
	Recital	RH 14. 7. 1945
	Recital	11. 12. 1945
Haydn J.:	Stvarjenje	M 29. 1. 1946

Haydn J.:	Stvarjenje	M 30. 1. 1946
Wolf H.:	Italijanska pesmarica	K 27. 2. 1946
	Recital	M 14. 3. 1946
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M 17. 4. 1946
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M 18. 4. 1946
Mahler G.:	Pesem o zemlji	M 31. 10. 1946
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M 24. 11. 1946
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	M 22. 12. 1946
	Recital	M 12. 2. 1947
Verdi G.:	Rekviem	M 15. 2. 1947
Verdi G.:	Rekviem	M 16. 2. 1947
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M 1. 4. 1947
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M 2. 4. 1947
Haydn J.:	Stvarjenje	K 12. 5. 1947
Händel G. F.:	Mesija	M 5. 11. 1947
Händel G. F.:	Mesija	M 6. 11. 1947
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M 26. 3. 1948
	Recital	M 28. 11. 1948
Verdi G.:	Rekviem	M 16. 3. 1949
Verdi G.:	Rekviem	M 17. 3. 1949
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	M 26. 11. 1949
	Recital	M 9. 11. 1950
Verdi G.:	Rekviem	M 18. 11. 1950
Verdi G.:	Rekviem	M 19. 11. 1950
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	M 6. 12. 1950
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	M 7. 12. 1950
Beethoven L. van.:	Missa solemniss	M 8. 12. 1950
Mozart W. A.:	Rekviem	13. 12. 1950
Schubert F.:	Lepa mlinarica	K 15. 2. 1951
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	K 18. 3. 1951
Bach J. S.:	Maša v h-molu	M 21. 3. 1951
Bach J. S.:	Maša v h-molu	M 22. 3. 1951
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M 5. 5. 1951
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M 6. 5. 1951
Bach J. S.:	Božični oratorij	K 9. 12. 1951
Mendelssohn		
-Bartholdy F.:	Valpurgina noč	K 24. 4. 1952
Bach J. S.:	Božični oratorij	M 15. 12. 1952
	Recital	M 25. 4. 1953
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M 30. 5. 1953

Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	31. 5. 1953	Beethoven L. van.:	Missa solemnis	M	12. 2. 1961
Etti K.:	Recital	M	19. 11. 1953		Recital	M	7. 6. 1961
Bach J. S.:	Kantata		6. 1. 1954	Pfizner H.:	O nemški duši	M	15. 6. 1961
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	K	15. 4. 1954	Kodaly Z.:	Psalmus hungaricus		13. 2. 1962
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	K	17. 4. 1954	Schubert F.:	Maša v Es-duru	M	13. 2. 1962
	Recital		14. 4. 1955	Schubert F.:	Maša v Es-duru	M	14. 2. 1962
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	17. 4. 1955		Recital		13. 3. 1962
Mozart W. A.:	Maša ob kronanju	M	28. 1. 1956	Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati	M	30. 3. 1962
Mozart W. A.:	Maša ob kronanju	M	29. 1. 1956	Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati	M	31. 3. 1962
	Recital	M	12. 3. 1956	Bach J. S.:	Pasijon po Janezu	M	10. 4. 1962
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	K	15. 4. 1956	Bach J. S.:	Pasijon po Janezu	M	11. 4. 1962
Beethoven L. van.:	Missa solemnis	M	15. 4. 1956	Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	K	14. 6. 1962
Haydn J.:	Stvarjenje	M	3. 6. 1956	Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	15. 6. 1962
Gluck Ch. W.:	Ifigenija na Tavridi (koncertna izv.)		10. 6. 1956	Schubert F.:	Zimsko popotovanje	K	11. 12. 1962
Mozart W. A.:	Rekviem		23. 6. 1956	Haydn J.:	Stvarjenje	M	5. 1. 1963
Mozart W. A.:	Rekviem		24. 6. 1956	Haydn J.:	Stvarjenje	M	6. 1. 1963
Bach J. S.:	Pasijon po Janezu	K	14. 4. 1957		Recital	K	29. 3. 1963
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	6. 6. 1957	Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	6. 4. 1963
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	7. 6. 1957	Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	7. 4. 1963
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	8. 6. 1957	Bach J. S.:	Božični oratorij	M	17. 12. 1963
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	9. 6. 1957	Bruckner A.:	Deveta simfonija	M	23. 3. 1964
	Matineja		20. 6. 1957	Bruckner A.:	Deveta simfonija	M	31. 3. 1964
	Recital		6. 8. 1957	Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati		6. 6. 1964
Schubert F.:	Lepa mlinarica	K	16. 12. 1957	Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati	M	10. 6. 1964
Haydn J.:	Letni časi	K	22. 12. 1957		Koncert v spomin Josephu		
	Recital	K	6. 1. 1958		Marxu		21. 9. 1964
Mozart W. A.:	Rekviem	M	27. 1. 1958		Recital		12. 2. 1965
Bruckner A.:	Maša v f-molu	M	1. 6. 1958	Mozart W. A.:	Maša ob kronanju	M	29. 5. 1965
Haydn J.:	Stvarjenje	M	17. 7. 1958		Schubertiada		11. 6. 1965
	Recital	K	3. 4. 1959	Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	M	27. 3. 1966
Haydn J.:	Stvarjenje	M	31. 5. 1959	Mozart W. A.:	Maša ob kronanju		29. 5. 1966
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati		12. 11. 1959	Mahler G.:	Tožba	K	28. 5. 1967
Dallapiccola L.:	Ujetnik			Mahler G.:	Tožba	K	29. 5. 1967
	(koncertna izvedba)	K	18. 12. 1959	Bruckner A.:	Te Deum	K	19. 11. 1967
Stravinski I.:	Canticum sacrum	M	9. 1. 1960		Koncert ob 150-letnici		
Stravinski I.:	Canticum sacrum	M	10. 1. 1960		Akademije za glasbo in		
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	K	11. 1. 1960		gledališko umetnost	K	24. 1. 1968
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija	K	12. 1. 1960	Bruckner A.:	Te Deum		25. 6. 1968
Berlioz H.:	Faustovo pogubljenje	K	10. 2. 1960		Recital		11. 9. 1968
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M	23. 3. 1960		Recital		20. 5. 1969
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	M	24. 3. 1960	Händel G. F.:	Belsazar		20. 11. 1969
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	K	27. 3. 1960	Schubert F.:	Lepa mlinarica	M	3. 6. 1970
	Recital	K	30. 3. 1960		Recital	M	3. 5. 1973
Mozart W. A.:	Rekviem	M	13. 4. 1960	Mozart W. A.:	Rekviem		8. 12. 1973
Mozart W. A.:	Rekviem	M	14. 4. 1960		Recital		19. 4. 1974
Mahler G.:	Pesem o zemlji		26. 6. 1960	Bruckner A.:	Maša v f-molu		16. 6. 1974
	Matineja		29. 10. 1960	Schubert F.:	Zimsko popotovanje		20. 2. 1975
Beethoven L. van.:	Missa solemnis	M	11. 2. 1961		Recital	M	11. 4. 1975

Schubert F.:	Lepa mlinarica	11. 3. 1976
	Recital	15. 7. 1978
Bruckner A.:	Te Deum	15. 7. 1980
	Recital	2. 10. 1980
	Družinski koncert	15. 10. 1980
Haydn J.:	Letni časi	21. 4. 1985

M = Musikverein, K = Konzerthaus, RH = Redoutensaal-Hofburg

NASTOPI ANTONA DERMOTE NA SLAVNOSTNIH IGRAH V SALZBURGU

Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	8. 8. 1936
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	14. 8. 1936
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	18. 8. 1936
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	22. 8. 1936
Wagner R.:	Tristan in Izolda	Mladi mornar	27. 8. 1936
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Prvi oboroženec	30. 7. 1937
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	5. 8. 1937
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Prvi oboroženec	7. 8. 1937
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	12. 8. 1937
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Prvi oboroženec	16. 8. 1937
Wagner R.:	Mojstri pevci nürnberški	Zorn	20. 8. 1937
Beethoven L. van.:	Maša C-dur		22. 8. 1937
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Prvi oboroženec	31. 8. 1937
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	25. 7. 1938
Wagner R.:	Tannhäuser	Walther	29. 7. 1938
Beethoven L. van.:	Fidelio	1. ujetnik	30. 7. 1938
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	3. 8. 1938
Wagner R.:	Tannhäuser	Walther	4. 8. 1938
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	15. 8. 1938
Beethoven L. van.:	Fidelio	1. ujetnik	8. 8. 1938
Wagner R.:	Tannhäuser	Walther	16. 8. 1938
Beethoven L. van.:	Fidelio	1. ujetnik	20. 8. 1938
Wagner R.:	Tannhäuser	Walther	26. 8. 1938
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	27. 8. 1938
Beethoven L. van.:	Fidelio	1. ujetnik	31. 8. 1938
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	1. 8. 1939
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		6. 8. 1939
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	9. 8. 1938
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	14. 8. 1939
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	15. 8. 1939
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	18. 8. 1939
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	27. 8. 1939

Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	4. 8. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	8. 8. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	13. 8. 1941
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	14. 8. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	18. 8. 1941
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	19. 8. 1941
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	21. 8. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	22. 8. 1941
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		24. 8. 1941
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	1. 8. 1946
Schubert F.:	Maša št. 6. Es-dur		4. 8. 1946
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	6. 8. 1946
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	8. 8. 1946
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	12. 8. 1946
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	13. 8. 1946
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	17. 8. 1946
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	20. 8. 1946
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	22. 8. 1946
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	24. 8. 1946
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	27. 8. 1946
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	1. 8. 1947
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	8. 8. 1947
Verdi G.:	Rekviem		10. 8. 1947
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	19. 8. 1947
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	26. 8. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	27. 7. 1950
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	31. 7. 1950
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	4. 8. 1950
Beethoven L. van.:	Fidelio	Jaquino	5. 8. 1950
Beethoven L. van.:	Fidelio	Jaquino	11. 8. 1950
Strauss R.:	Capriccio	Flamand	12. 8. 1950
Beethoven L. van.:	Fidelio	Jaquino	14. 8. 1950
Beethoven L. van.:	Fidelio	Jaquino	17. 8. 1950
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	18. 8. 1950
Strauss R.:	Capriccio	Flamand	19. 8. 1950
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati		20. 8. 1950
Beethoven L. van.:	Fidelio	Jaquino	22. 8. 1950
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	29. 8. 1950

Strauss R.:	Capriccio	Flamand	26. 8. 1950
Strauss R.:	Capriccio	Flamand	30. 8. 1950
Mozart W. A.:	Idomeneo	Arbaces	8. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	1. 8. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	6. 8. 1951
Verdi G.:	Othello	Cassio	7. 8. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	10. 8. 1951
Verdi G.:	Othello	Cassio	11. 8. 1951
Bruckner A.:	Te Deum		12. 8. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	17. 8. 1951
Verdi G.:	Othello	Cassio	18. 8. 1951
Verdi G.:	Othello	Cassio	21. 8. 1951
Mozart W. A.:	Rekviem		26. 8. 1951
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	29. 8. 1951
Verdi G.:	Othello	Cassio	30. 8. 1951
Beethoven L. van:	Deveta simfonija		31. 8. 1951
Verdi G.:	Othello	Cassio	29. 7. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	31. 7. 1952
Verdi G.:	Othello	Cassio	4. 8. 1952
Verdi G.:	Othello	Cassio	16. 8. 1952
Beethoven L. van:	Maša v C-duru		17. 8. 1952
Verdi G.:	Othello	Cassio	22. 8. 1952
Rossini G.:	Stabat mater		25. 8. 1952
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	26. 8. 1952
Verdi G.:	Othello	Cassio	28. 8. 1952
Mozart W. A.:	Rekviem		30. 8. 1952
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	27. 7. 1953
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	31. 7. 1953
Messner J.:	Stabat mater		2. 8. 1953
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	3. 8. 1953
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	4. 8. 1953
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	8. 8. 1953
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	9. 8. 1953
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	15. 8. 1953
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	18. 8. 1953
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	23. 8. 1953
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	28. 8. 1953
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	29. 7. 1954
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	2. 8. 1954

Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	3. 8. 1954
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	6. 8. 1954
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	8. 8. 1954
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	10. 8. 1954
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	13. 8. 1954
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	15. 8. 1954
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	18. 8. 1954
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	22. 8. 1954
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	25. 7. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	2. 8. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	3. 8. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	8. 8. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	10. 8. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	14. 8. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	16. 8. 1955
Mozart W. A.:	Koncertni ariji		20. 8. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	21. 8. 1955
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	26. 8. 1955
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	28. 8. 1955
Mozart W. A.:	Rekviem		26. 7. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	2. 8. 1956
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	8. 8. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	9. 8. 1956
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	13. 8. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	16. 8. 1956
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	20. 8. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	23. 8. 1956
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	23. 8. 1956
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	28. 8. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	29. 8. 1956
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	2. 8. 1957
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	9. 8. 1957
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	18. 8. 1957
Schumann F., Wolf H.,			
Strauss R.:	Recital		22. 8. 1957
Mozart W. A.:	Così fan tutte	Ferrando	25. 8. 1957
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati		23. 8. 1959

NEKAJ GOSTOVANJ ANTONA DERMOTE

ADELAIDE

Recital 1. 9. 1954
Recital 7. 10. 1954

ALBURY

Recital 16. 9. 1954

AMSTERDAM

Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 7. 1940
Strauss R.: Kavalir z rožo Pevec 7. 1940
Rossini G.: Seviljski brivec Grof Almaviva 29. 10. 1940
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 1948
Mendelssohn-Bartholdy F.: Valpurgina noč 29. 10. 1959
Koncert z orkestrom 29. 10. 1959
Mahler G.: Osmi simfonija 6. 1963
Mahler G.: Pesem o zemlji 8. 4. 1964
Mahler G.: Pesem o zemlji 10. 4. 1964

ARNHEIM

Mahler G.: Pesem o zemlji 1. 2. 1963

ANTWERPEN

Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 19. 5. 1948
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 1948
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 1948
Veliki simfonični koncert 9. 1. 1961

ATENE

Beethoven L. van.: Deveta simfonija 21. 8. 1964

AUGSBURG

Gluck W. Ch.: Ifigenija na Tavridi 10. 6. 1956
Mozart W. A.: Rekviem 23. 6. 1956
Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 27. 5. 1961
Mozart W. A.: Čarobna piščal Tamino 5. 1961

BADEN

Haydn J.: Stvarjenje 6. 1937
Offenbach J.: Hoffmannove pripovedke 19. 2. 1946

BAD GASTEIN

Recital 16. 8. 1957

BADGODESBERG

Koncert 22. 4. 1956

BALLARAT

Recital 2. 12. 1954

BARCELONA

Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 1956
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 27. 9. 1965
Recital 15. 10. 1966
Mahler G.: Pesem o zemlji 30. 3. 1974

BASEL

Verdi G.: Rekviem 2. 4. 1949
Hydn J.: Letni časi 8. 3. 1964

BAYREUTH

Beethoven L. van.: Deveta simfonija 7. 1953

BELJAK

Liszt F.: Simfonija Faust 3. 8. 1977

BEOGRAD

Recital 31. 10. 1951
Mozart W. A.: Rekviem 29. 3. 1971

BERLIN

Haydn J.: Stvarjenje 12. 1960
Beethoven L. van.: Missa solemnis 1963

BERN

Hydn J.: Stvarjenje 24. 5. 1958
Beethoven L. van.: Missa solemnis 13. 3. 1959

BONN

Beethoven L. van.: Missa solemnis 10. 1961
Schubert F.: Zimsko popotovanje 14. 1. 1963

BORDEAUX
Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 17. 3. 1938

BRATISLAVA
Verdi G.: Traviata Alfred 29. 3. 1936
Puccini G.: La Bohème Rudolf 20. 4. 1940
Bach J.: Pasijon po Mateju 27. 5. 1942

BREGENZ
Beethoven L. van.: Missa solemnus 8. 1958
Strauss R.: 1001 noč Sultan Sulejman 1959
Cornelius P.: Badadski brivec Nuredin 28. 7. 1960
Beethoven L. van.: Fidelio (koncertna izvedba) Florestan 11. 8. 1960
Mahler G.: Pesem o zemlji 1960

BRISBANE
Recital 15. 10. 1954
Recital 20. 10. 1954
Recital 23. 10. 1954

BRUSELJ
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 23. 5. 1938
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 24. 5. 1938
Offenbach J.: Ljubezenski napoj Nemorino 1947
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 1947
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 8. 5. 1948
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 20. 5. 1948
Bach J. S.: Pasijon po Janezu 4. 1949
Bach J. S.: Pasijon po Mateju 9. 4. 1949
Bach J. S.: Pasijon po Mateju 11. 4. 1949
Bach J. S.: Maša v h-molu 12. 4. 1949
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 21. 5. 1949
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 22. 6. 1949
Strauss R.: Kavalir z rožo Pevec 6. 1949
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 6. 1949
Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 6. 1949
Recital 8. 3. 1950
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 3. 3. 1951
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 6. 5. 1958
Rossini G.: Stabat mater 2. 1960
Janaček L.: Glagolska maša 2. 1960
Bach J. S.: Pasijon po Janezu 2. 1960
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 5. 11. 1963

BUDIMPEŠTA
Recital 15. 4. 1961
Schubert F.: Zimsko popotovanje 1972
Recital 1980

BUENOS AIRES
Strauss R.: Dafne Leukipos 1. 10. 1948
Weber C. M.: Čarostrelec Maks 13. 10. 1948
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 27. 10. 1948
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 28. 8. 1949
Wagner R.: Mojstri pevci David 11. 9. 1949
Mozart W. A.: Čarobna piščal Tamino 21. 10. 1949
Mozart W. A.: Čarobna piščal Tamino 25. 10. 1949
Janaček L.: Jenufa Laca 11. 7. 1950
Strauss R.: Saloma Narabot 5. 9. 1952
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 17. 9. 1952
Wagner R.: Večni mornar Krmar 26. 9. 1952
Beethoven L. van.: Fidelio Florestan 8. 9. 1953
Stravinski I.: Kralj Edip Kralj Edip 23. 9. 1953
Berg A.: Wozzeck Tamburmajor 13. 10. 1953
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 2. 4. 1958
Recital 8. 4. 1958

BUKAREŠTA
Recital 9. 9. 1961
Beethoven L. van.: Fidelio Florestan 9. 1961

CANBERRA
Recital 7. 10. 1954

CELJE
Recital 13. 5. 1964
Schubert F.: Zimsko popotovanje 17. 2. 1965

CELOVEC
Mozart W. A.: Čarobna piščal Tamino 1964

DRESDEN
Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 2. 1942

DUBROVNIK
Recital 17. 8. 1960
Bach J. S.: Maša v h-molu 13. 7. 1965
Recital 15. 7. 1965

EDINBURG
Mahler G.: Pesem o zemlji 29. 8. 1957

EISENSTADT
Haydn J.: Stvarjenje 30. 5. 1959

FIRENCE
Mozart W. A.: Rekviem 5. 1949
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 5. 1949

Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	5. 1949
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	5. 1949
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	5. 1949
	Recital		1. 12. 1954

GAND

Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	19. 5. 1948
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	6. 9. 1963

GRADEC

Beethoven L. van.:	Missa solemn		12. 7. 1946
Bach J. S.:	Maša v h-molu		17. 2. 1950
	Recital		13. 6. 1955
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	4. 1956
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	4. 1956
Schubert F.:	Lepa mlinarica		17. 5. 1956
Beethoven L. van.:	Fidelio	Florestan	1958
Händel G. F.:	Mesija		4. 1959
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		17. 11. 1960
Bach J. S.:	Maša v h-molu		12. 12. 1964
	Simfonični koncert v spomin		
	Josephu Marxu		18. 5. 1967
Schubert F.:	Lepa mlinarica		21. 3. 1968
Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati		
	Ob 100-letnici skladateljevega rojstva		13. 12. 1974

GRAFENEKG

	Recital		11. 5. 1974
	Recital		27. 5. 1978
Haydn J.:	Stabat mater		7. 6. 1980
Haydn J.:	Stvarjenje		7. 9. 1980

HAAG

Rossini G.:	Seviljski brivec	Almaviva	10. 1940
Mahler G.:	Pesem o zemlji		11. 1947
Schubert F.:	Zimsko popotovanje		30. 9. 1976

HAMBURG

Mahler G.:	Pesem o zemlji		11. 1947
Bach J.:	Pasijon po Mateju		18. 4. 1962

HANNOVER

Večer italijanskih opernih arij

HELSINKI

	Večer opernih arij		1958
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		9. 6. 1958
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	22. 5. 1962

HOBART

Recital		11. 11. 1954
Recital		13. 11. 1954

HOHENEMS

Recital		1978
---------	--	------

INNSBRUCK

Verdi G.:	Traviata	Alfred	15. 5. 1937
	Recital		16. 9. 1959

KIEL

Schmidt F.:	Knjiga s sedmimi pečati		11. 1964
-------------	-------------------------	--	----------

KÖBENHAVEN

	Recital		1956
	Recital		1961
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	6. 1963

KROPA

Jubilejni koncert		1975
-------------------	--	------

LANNCESTON

Recital		9. 11. 1954
---------	--	-------------

LIENZ

Recital		15. 3. 1963
Recital		11. 3. 1966

LINZ

Verdi G.:	Rekviem		5. 1944
	Recital		3. 2. 1950
Verdi G.:	Rekviem		21. 2. 1951
Beethoven L. van.:	Missa solemn		3. 1951
	Recital		6. 3. 1957
Haydn J.:	Letni časi		9. 3. 1959
Verdi G.:	Rekviem		6. 2. 1961
	Recital		1. 3. 1963
Bruckner A.:	Te Deum		9. 1964
Kronsteiner J.:	Marija		7. 12. 1965
Kronsteiner J.:	Marija		8. 5. 1966
Verdi G.:	Rekviem		11. 3. 1968
Bach J. S.:	Maša v h-molu		19. 5. 1968
Bruckner A.:	Te Deum		7. 12. 1968
	Recital		21. 1. 1968
Verdi G.:	Rekviem		26. 6. 1975
Rossini G.:	Stabat mater		17. 6. 1976
Schubert F.:	Zimsko popotovanje		4. 1980

LIZBONA

Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	1953
Strauss R.:	Saloma	Narabot	1953
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	1954
Strauss R.:	Kavalir z rožo	Pevec	1954
Wagner R.:	Mojstri pevci		
	nürnberški	David	1954
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	1958

LJUBLJANA

Verdi G.:	Traviata	Alfred	8. 4. 1936
	Koncert		15. 4. 1936
Verdi G.:	Traviata	Alfred	3. 10. 1936
Puccini G.:	Madame Butterfly	Pinkerton	8. 10. 1936
Puccini G.:	Madame Butterfly	Pinkerton	3. 3. 1937
Puccini G.:	La Bohème	Rudolf	6. 3. 1937
Puccini G.:	La Bohème	Rudolf	1. 1. 1938
	Solistični koncert		15. 1. 1940
Verdi G.:	Traviata	Alfred	7. 7. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	4. 11. 1951
	Recital	SF	27. 10. 1951
	Operni koncert	Union	10. 7. 1953
Bach J. S.:	Magnificat	SF	1. 12. 1955
	Recital	SF	2. 11. 1959
	Nastop na koncertu ob		
	500-letnici lj škofije	stolnica	8. 9. 1962
	Recital	SF	8. 5. 1964
Schubert F.:	Zimsko popotovanje	SF	15. 2. 1965
Bach J. S.:	Visoka maša v h-molu	SF	8. 4. 1965
Mozart W. A.:	Rekviem	SF	19. 2. 1969
Mozart W. A.:	Rekviem	SF	26. 3. 1971
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju		4. 1971
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju	SF	9. 6. 1972
	Recital slovenskih		
	samospevov	SF	19. 2. 1973
Bach J. S.:	Pasijon po Mateju		5. 1973
Mahler G.:	Pesem o zemlji		15. 2. 1974
	Koncert v stolnici		13. 4. 1980
	Radio Ljubljana: Oddaja »V živo«		24. 9. 1986

SF = Slovenska filharmonija

LONDON

Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	1. 10. 1947
Beethoven L. van.:	Fidelio	Jaquino	1947
Strauss R.:	Saloma	Narabot	1947
	Recital		5. 12. 1948
Beethoven L. van.:	Missa solemnis		29. 9. 1956
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		24. 4. 1963

MAINZ

Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	23. 6. 1953
Wagner R.:	Mojstri pevci		
	nürnberški	David	1954
Smetana B.:	Prodana nevesta	Janko	1954
Offenbach J.:	Hoffmannove		
	pripovedke	Hoffmann	1954
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	1954
Mahler G.:	Pesem o zemlji		23. 9. 1961

MARIBOR

	Recital		11. 5. 1964
	Slovenski samospev		13. 5. 1968
Mahler G.:	Pesem o zemlji		16. 2. 1974

MELBOURNE

	Recital		25. 11. 1954
	Recital		30. 11. 1954
	Recital		4. 12. 1954

MILANO

Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	1. 1947
Mozart W. A.:	Don Juan	Don Ottavio	1948
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	5. 1958
Wagner R.:	Tristan in Izolda	Mornar	5. 1958
Bach J. S.:	Pasijon po Janezu		4. 1959
Mozart W. A.:	Beg iz seraja	Belmonte	15. 5. 1959
Bach J. S.:	Pasijon po Janezu		24. 10. 1959

MONTE CARLO

Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	7. 3. 1954
Verdi G.:	Traviata	Alfred	20. 3. 1955

MONTREUX

Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		8. 1965
--------------------	------------------	--	---------

MÜNCHEN

Rossini G.:	Seviljski brivec	Almaviva	7. 1938
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	11. 1938
Rossini G.:	Seviljski brivec	Almaviva	11. 1938
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	Lenski	4. 1939
Rossini G.:	Seviljski brivec	Almaviva	2. 1940
Verdi G.:	Traviata	Alfred	5. 2. 1940
Humperdinck E.:	Kraljeva otroka	Kraljevič	1940
Čajkovski P. I.:	Jevgenij Onjegin	Lenski	10. 4. 1940
Verdi G.:	Traviata	Alfred	3. 5. 1940
Strauss R.:	Dafne	Leukipos	5. 1941
	Recital		2. 10. 1942
Beethoven L. van.:	Deveta simfonija		15. 12. 1954
	Recital		25. 1. 1959

MÜNSTER
Verdi G.: Rekviem 4. 1944

NEAPELJ
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 1947
Wagner R.: Mojstri pevci
nürnbergski David 12. 1950
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 12. 1950

NICA
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 1943
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 5. 3. 1947
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 7. 3. 1947
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 9. 3. 1947

NÜRNBERG
Recital 20. 5. 1967

OGLEJ
Beethoven L. van.: Kristus na Oljski gori 7. 1971

OHRI
Recital 10. 7. 1965

ORANGE
Recital 6. 12. 1954

OSOJE
Recital 18. 8. 1976
Liszt F.: Faust 3. 8. 1977

OSTENDE
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 8. 1963

PALO ALTO
Recital 21. 5. 1979
Recital 22. 5. 1979

PARIZ
Mozart W. A.: Rekviem 1937
Bruckner A.: Te Deum 1937
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 12. 3. 1947
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 14. 3. 1947
Mozart W. A.: Così fan tutte Ferrando 16. 3. 1947
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 17. 3. 1947
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 19. 3. 1947
Recital 25. 10. 1956
Recital 21. 5. 1975

PASSAU
Mozart W. A.: Rekviem 27. 7. 1974
Bruckner A.: Te Deum, Maša v f-molu 13. 7. 1980

PERUGIA
Mozart W. A.: Stvarjenje 9. 1959
Haydn J.: Stvarjenje 9. 1959
Händel G. F.: Salomon 9. 1959

PIEŠTANY
Mozart W. A.: Maša ob kronanju 9. 7. 1980

PRAGA
Verdi G.: Traviata Alfred 1937
Puccini G.: Madame Butterfly Pinkerton 2. 4. 1937
Čajkovski P. I.: Jevgenij Onjegin Lenski 4. 1937
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 1941

RADENCI
Recital 9. 1967

REGENSBURG
Recital 30. 11. 1955

RIM
Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 1948
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 1948
Mozart W. A.: Beg iz seraja (arije) Belmonte 10. 2. 1956
Mozart W. A.: Don Juan (arije) Don Ottavio 10. 2. 1956
Haydn J.: Nelsonova maša 10. 1959
Mozart W. A.: Beg iz seraja Belmonte 21. 12. 1962
Mozart W. A.: Čarobna piščal Tamino 1966

SALZBURG
Beethoven L. van.: Deveta simfonija 18. 5. 1951
Mozart W. A.: Rekviem 4. 12. 1956
Recital 7. 10. 1960
Beethoven L. van.: Fidelio
(koncertna izvedba) Florestan 12. 1. 1968

SCHÖNBRUN
Schubert F.: Lepa mlinarica 7. 1978

ST. FLORIAN PRI LINZU
Bruckner A.: Te Deum 6. 1968
Haydn J.: Stvarjenje 6. 1973

STUTTGART
Mozart W. A.: Don Juan Don Ottavio 1. 7. 1958

SWAN HILL			
	Recital		12. 10. 1954
SYDNEY			
	Recital		9. 9. 1954
	Recital		27. 9. 1954
TORINO			
Mozart W. A.:	Rekviem		1956
TRST			
	Recital		2. 1954
Beethoven L. van.:	Kristus na Oljski gori		1971
Verdi G.:	Rekviem		1971
	Recital		1975
ULM			
Mozart W. A.:	Čarobna piščal	Tamino	1942
UTRECHT			
Mahler G.:	Pesem o zemlji		4. 1963
Mahler G.:	Pesem o zemlji		4. 1964
VADUZ			
	Koncertni večer		10. 7. 1972
	Koncertni večer		9. 7. 1973

VATIKAN			
Bruckner A.:	Maša v f-molu		11. 1957
Mozart W. A.:	Rekviem		10. 1959
Bruckner A.:	Te Deum		10. 1959
WIESBADEN			
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	3. 5. 1960
Haydn J.:	Letni časi		25. 1. 1962
Verdi G.:	Rekviem		11. 1962
WROCLAW			
Händel G. F.:	Rodelinda	Admetos	1942
ZAGREB			
	Recital		3. 11. 1959
Schubert F.:	Zimsko popotovanje		10. 3. 1964
Bach J. S.:	Maša v h-molu		7. 4. 1965
ZÜRICH			
Haydn J.:	Stvarjenje		6. 11. 1956
ŽENEVA			
Mozart W. A.:	Cosi fan tutte	Ferrando	18. 3. 1955

FILMSKI POSNETEK

Mozart W. A.: Don Giovanni (35 mm F, AD 182', 1954)

(Erna Berger, Lisa della Casa, Elisabeth Grümmer, Walter Berry, Anton Dermota, Oto Edelmann, Cesare Siepi, Dir.: Wilhelm Furtwängler, r.: Paul Czinner)

Herbert Graf Harmony Films, ital.

Pojasnilo:

Gradivo za sezname iz arhiva Antona Dermote, Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja, arhiva Slovenske filharmonije, Dokumentacije Dela, Glasbene zbirke in Gledališke zbirke (Musiksammlung, Theatersammlung der Österreichischen Nationalbibliothek): seznami, letaki, gledališki in koncertni listi, fotografije, kritike, pridobljene ob pripravi razstave SGFM, ter publikacije:

Oper und Ballet im Film, ed. 4. 1977

Herausgegeben vor der Gesellschaft für Musiktheater

Society of Music Theatre, Breite Gasse 12.A-1070 Vienna

Franz Eugen Dostal

Musik und Dichtung. Anton Dermota zum 70. Geburtstag

Dunaj, 1980

Musiksammlung der Österreichischen Nationalbibliothek

Institut für Österreichische Musikdokumentation

Ludwig Boltzmann — Institut für Österreichische Literaturforschung

Josef Kaut: Die Salzburger Festspiele 1920—1981

Residenz Verlag, Salzburg und Wien, 1982

Anton Dermota: Tisoč in en večer

Mohorjeva družba, Celje 1985

Marjana Mrak

DISKOGRAFIJA

G. Puccini: TOSCA, slika: G. Puccini, 1. del

G. Puccini: TOSCA, slika: G. Puccini, 2. del

A. 10440 (1932)

G. Puccini: TURANDOT, slika: G. Puccini, 1. del

G. Puccini: TURANDOT, slika: G. Puccini, 2. del

A. 10441 (1932)

E. Toselli: Smerčaste svinjice

E. P. Tosti: Smerčaste

A. 10413 (1930)

F. Lehár: GIUNETTA, slika: G. Lehár

F. Lehár: ZEMELJA SREČLJIVOSTI, slika: G. Lehár

A. 10415 (1932)

I. Strakos: KRALJEVINI ČIPKASTI ROŠČI, slika: I. Strakos

I. Strakos: NOČ V ZIMSKIH, slika: I. Strakos

A. 10416 (1932)

W. A. Mozart: CARORNA PISMA, slika: W. A. Mozart

W. A. Mozart: DON JUAN, slika: W. A. Mozart

A. 10417 (1932)

G. Verdi: TRUBADUR, slika: G. Verdi

G. Verdi: RIGOLETTO, slika: G. Verdi

A. 10418 (1932)

G. Verdi: I RUCCHIONI NEROI, slika: G. Verdi

G. Verdi: I RUCCHIONI NEROI, slika: G. Verdi

A. 10419 (1932)

A. Mascagni: CAVALLERIA RUSTICANA, slika: A. Mascagni

A. Mascagni: CAVALLERIA RUSTICANA, slika: A. Mascagni

A. 10420 (1932)

G. Puccini: LA BOHEME, slika: G. Puccini

G. Puccini: LA BOHEME, slika: G. Puccini

A. 10421 (1932)

G. Puccini: MADAME BUTTERFLY, slika: G. Puccini

G. Puccini: MADAME BUTTERFLY, slika: G. Puccini

A. 10422 (1932)

Decca

Decca: ORTI

Decca: V. V. V. V. V.

Decca: V. V. V. V. V.

A. 10423 (1932)

E. G. G. G. G.

E. G. G. G. G.

A. 10424 (1932)

A. G. G. G. G.

A. G. G. G. G.

A. 10425 (1932)

A. G. G. G. G.

A. 10426 (1932)

I. SOLISTIČNI POSNETKI

a) na ploščah z 78 obrati/min

Telefunken

J. Massenet: MANON, sanje Des Grieuxa

J. Massenet: MANON, arija Des Grieuxa
E 2910 (1939)

G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 1. dejanja

G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 3. dejanja
A 10000 (1939)

G. Puccini: TURANDOT, arija Kalafa iz 1. dejanja

G. Puccini: TURANDOT, arija Kalafa iz 3. dejanja
A 10087 (1940)

E. Toselli: Slavnostna serenada

F. P. Tosti: Serenada
A 10413 (1940)

F. Lehar: GIUDITTA, arija Octavia

F. Lehar: ZEMLJA SMEHLJAJA, arija princa Sou Chonga
A 10455 (1939)

J. Strauss: KRALJIČIN ČIPKAST ROBČEK, arija

J. Strauss: NOČ V BENETKAH, arija Carmella
A 10501 (1940)

W. A. Mozart: ČAROBNA PIŠČAL, arija Tamina

W. A. Mozart: DON JUAN, arija Don Ottavia iz 1. dejanja
E 3162 (1941)

G. Verdi: TRUBADUR, arija Manrica

G. Verdi: RIGOLETTO, arija Vojvode iz 2. dejanja
E 3356 (1942)

G. Donizetti: LJUBEZENSKI NAPOJ, arija Nemorina
na drugi strani: Georg Oegg
E 3755 (1943)

W. A. Mozart: COSI FAN TUTTE, arija Ferranda
P. Mascagni: CAVALLERIA RUSTICANA, Turiddovo slovo
E 3871 (1943)

G. Puccini: LA BOHÈME, arioso Rudolfa iz 3. dejanja

G. Verdi: MOČ USODE, duet Alvara in Don Carla (Georg Oegg)
E 3880 (1943)

G. Puccini: MADAME BUTTERFLY, tercet Suzuki, Pinkertona in Sharplessa (Waltraute Demmer, Georg Oegg)
A 11054 (1943)

Decca

Schumann: OREH

Schumann: V MESEČINI
(Hilda Dermota, klavir)
M 619 (1947)

E. Grieg: LJUBIM TE

J. Brahms: ZAZIBALKA
(Ivor Newton, klavir)
M 620 (1948)

R. Strauss: TAJNO POVABILO

R. Strauss: JUTRI!
(Ivor Newton, klavir)
F 9355 (1948)

W. A. Mozart: ČAROBNA PIŠČAL, arija Tamina
W. A. Mozart: DON JUAN, arija Don Ottavia iz
1. dejanja
K 2125 (1948)

Harmona

E. W. Korngold: MRTVO MESTO, prizor Paula
in Marije (Hilde Zadek)
Spodnjeavstrijski orkester, dirigent: Wilhelm
Loibner
14004

b) LP PLOŠČE

Decca

W. A. Mozart: DON JUAN, arija Don Ottavia iz
1. dejanja
K 28393

W. A. Mozart: DON JUAN, arija Don Ottavia iz
2. dejanja
K 28393

W. A. Mozart: ČAROBNA PIŠČAL, arija Tamina
71116

R. Strauss: CAPRICCIO, prizor Flamanda
71116

Dunajski filharmoniki, dirigent: Karl Böhm

R. Schumann: OREH
M 38123

R. Schumann: LOTOSOV CVET
M 38124

H. Wolf: NENASITNA LJUBEZEN
K 28400

H. Wolf: MUZIKANT
K 28400

H. Wolf: NA STARO SLIKO
K 28400

H. Wolf: VRTNAR
K 28400

R. Strauss: PODOKNICA
M 38123

R. Strauss: POSVETILO
M 38124
(Hilda Dermota, klavir)
LXT 2592 (1950)

Številke ob naslovih označujejo posnetek na plošči
z 78 obrati/min.

Telefunken

G. Donizetti: LJUBEZENSKI NAPOJ, arija Nemorina

G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 1. dejanja
A 11599

G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 3. dejanja

A 11599 P. I. Čajkovski: JEVGENIJ ONJEGIN,
arija Lenskega
UV 110 (EP)

Orkester Mestne opere iz Berlina, dirigent: Artur
Rother
TM 68037 (1954)

R. Schumann: PESNIKOVA LJUBEZEN

R. Schumann: POSVETILO

R. Schumann: V MESEČINI

R. Schumann: LOTOSOV CVET

R. Schumann: LEPA TUJKA
(Hilda Dermota, klavir)
LE 6522 (1954), angleška izdaja LGX 66023
W. A. Mozart: ČAROBNA PIŠČAL, arija Tamina
s piščalko
W. A. Mozart: BEG IZ SERAJA, arija Belmonteja
iz 1. dejanja
W. A. Mozart: BEG IZ SERAJA, arija Belmonteja
iz 1. dejanja
W. A. Mozart: BEG IZ SERAJA, arija Belmonteja
iz 2. dejanja
P. I. Čajkovski: JEVENGIJ ONJEGIN, arija
Lenskega
W. A. Mozart: BEG IZ SERAJA, arija Belmonteja
iz 3. dejanja
G. Donizetti: LJUBEZENSKI NAPOJ, arija Ne-
morina
G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 1. de-
janja
G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 3. de-
janja
(orkester Mestne opere iz Berlina, dirigent: Artur
Rother)
NT 382 (1955)
V Angliji je izšlo prvih pet Mozartovih arij pod
oznako LGX 66048 z dodanima arijama:
G. Verdi: TRUBADUR, arija Manrica
G. Verdi: RIGOLETTO, arija Vojvode iz 2. de-
janja
Anton Dermota: Pesmi in arije
R. Schumann: POSVETILO
R. Schumann: OREH
R. Schumann: LOTOSOV CVET
G. B. Pergolesi: NINA +
A. Lotti: PUR DICESTI +
Ch. W. Gluck: PARIS IN HELENA, arija +
W. A. Mozart: MAJHNA NEMŠKA KANTATA,
KV 619 +

W. A. Mozart: BEG IZ SERAJA, arija Belmonteja
iz 3. dejanja
W. A. Mozart: PER PIETA, NON RICERCATE,
koncertna arija, KV 420 +
G. Donizetti: LJUBEZENSKI NAPOJ, arija Ne-
morina
G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 1. de-
janja
G. Puccini: TOSCA, arija Cavaradossija iz 3. de-
janja
P. I. Čajkovski: JEVENGIJ ONJEGIN, arija
Lenskega
(Hilda Dermota, klavir
orkester Mestne opere iz Berlina, dirigent: Artur
Rother)
BLE 14503 (posnetki z oznako so iz leta 1956)

Amadeo

Pesmi Josepha Marxa
JAPONSKA USPAVANKA
MARIJINA PESEM
BLAŽENA NOČ
BLAŽENOST GOZDA
BENEČANSKA ZAZIBALK
TE JE GANILA LJUBEZEN
(pri klavirju skladatelj)
AVRS 3006 (1957)
na strani B so Marxove pesmi v interpretaciji
Wilme Lipp

Pesmi Fritza Skorzenyja
POMLADNI DEŽ
TIHE PESMI
VEČER
POŽELIM SI
POSVETILO
(Hilda Dermota, klavir)

AVRS 3010
na strani B instrumentalna skladba Fritza
Skorzenyja

Telefunken

F. Schubert: ZIMSKO POPOTOVANJE
BLE 43072/73, stereo SLT 43072/73 (1962)

Mladinska knjiga (Gallus)

Hilda in Anton Dermota
Samospeli slovenskih skladateljev
J. Pavčič: PRED DURMI
J. Pavčič: MLADA PESEM
M. Kogoj: OTOŽNOST
A. Lajovic: CVETI, CVETI ROŽICA
A. Lajovic: MESEC V IZBI
A. Lajovic: VEČER
J. Ravnik: VASOVALEC
J. Ravnik: TEMNA, LEPA NOČ
J. Ravnik: V RAZKOŠNI SREČI
L. M. Škerjanc: POČITEK POD GORO
L. M. Škerjanc: VEČERNA IMPRESIJA
L. M. Škerjanc: VIZIJA
S. Osterc: SONCE V ZAVESAH
M. Lipovšek: TI SI ZAČARALA ME
P. Šivic: O, SAJ NI SMRTI
V. Ukmar: VSE JE TIHO
J. Jež: NA GORI
M. Kozina: V DNO SRCA
M. Kozina: VESELI GOSTI
(Hilda Dermota, klavir)
LP 44

Samospeli Benjamina Ipavca
ČE NA POLJANE ROŠA PADE
POZABIL SEM MNOGOKAJ, DEKLE +
IZ GOZDA SO PTICE ODPLULE

CIGANKA MARIJA +
V SPOMINSKO KNJIGO +
OBLAKU +
MAK ŽARI +
NA POLJANI
MENIH +
V MRAK IN VIHAR
(Hilda Dermota, klavir)
LP 54 (1972)
na strani B je Serenada B. Ipavca

Založba kaset in plošč RTV Ljubljana (Ars Musica Sloveniae)

Benjamin Ipavec

POZABIL SEM MNOGOKAJ, DEKLE
CIGANKA MARIJA
MENIH
MAK ŽARI
OBLAKU
V SPOMINSKO KNJIGO
(Hilda Dermota, klavir). Tri samospeli poje Ana
Pusar Jerič ob klavirski spremljavi Andreja
Jarca. Na strani A je Serenada za godalni orkes-
ter.
LD 0806 (1985)

Linhart, Babnik, Novak
A. T. Linhart: LJUBICI
A. T. Linhart: PESEM
(Hilda Dermota, klavir)
LD 0538, KD 0538 (1979)

Preiserrrecords

Recital Antona Dermote
R. Schuman: PESNIKOVA LJUBEZEN
W. A. Mozart: HLOI
W. A. Mozart: VEČERNO RAZPOLOŽENJE

F. Schubert: NOČ IN SANJE
F. Schubert: LJUBLJENEC MUZ
J. Brahms: POPOTOVALA SVA
J. Brahms: PODOKNICA
H. Wolf: NENASITNA LJUBEZEN
H. Wolf: VRTNAR
R. Strauss: AH, GORJE MI, NESREČNEŽU
R. Strauss: TI SI KRALJICA MOJEGA SRCA
R. Strauss: PODOKNICA
(Hilda Dermota, klavir)
SPR 3256 (1975)

Ob spremljavi Richarda Strausa I.

R. Strauss: VRNITEV
R. Strauss: ODKAR SI UZRLA ME
R. Strauss: VSE MOJE MISLI
R. Strauss: DOVOLJ JE SREČE
R. Strauss: V ZLATEM IZOBILJU
R. Strauss: HREPENENJE
(Straussove pesmi interpretirata na tej plošči še
Hilde Konetzni in Alfred Poell)
PR 3261 (zgodovinski posnetki iz leta 1943)

Ob spremljavi Richarda Straussa II.

R. Strauss: TI SI KRALJICA MOJEGA SRCA
R. Strauss: LJUBEZEN SVOJO NOSIM
R. Strauss: NOČ
R. Strauss: ODKAR SI UZRLA ME
R. Strauss: RAZPROSTRI ČEZ MOJO GLAVO
TVOJE ČRNE LASE
R. Strauss: LJUBIM TE
R. Strauss: POSVETILO
R. Strauss: TAJNO POVABILO
(Straussove pesmi interpretirata na tej plošči še
Maria Reining in Lea Piltti)
PR 3262 (zgodovinski posnetek iz leta 1942)

F. Schubert: LEPA MLINARICA
(Hilda Dermota, klavir)
SPR 3274 (1976)

F. Schubert: ZIMSKO POPOTOVANJE
(Hilda Dermota, klavir)
SPR 3287 (1976)

L. van Beethoven: DALJNI LJUBICI
F. Schubert: NA REKI
R. Schumann: VENEC PESMI, op. 39
(Hilda Dermota, klavir
Robert Freund, rog)
SPR 3292 (1974, 1977)

II. SODELOVANJE PRI CELOTNIH DELIH

J. S. Bach: MAŠA V h-MOLU, BWV 232
(Emmy Loose, Hilde Ceska, Gertrud Burgsthaler-Schuster, Alfred Poell, Anton Heiller, Akademski komorni zbor, Dunajski simfoniki, dirigent: Hermann Scherchen)
Westminster WL 5037-9 (1950)

G. Rossini: STABAT MATER
(Ilona Steigruber, Dagmar Hermann, Paul Schöffler, Akademski komorni zbor, orkester dunajske Državne opere, dirigent: Jonathan Sterberg)
Oceanic OCS 24

R. Wagner: MOJSTRI PEVCINÜRNBERŠKI: 2. dejanje
vloga: David
(Hilde Güden, Else Schürhoff, Günther Treptow, Paul Schöffler, Otto Edelmann, Karl Dönch, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Hans Knappertsbusch)

Decca LXT (1950)

Ta posnetek je tudi na plošči z 78 obrati/min. pod oznako X 53046-53, K 28385-92

J. Strauss: NETOPIR

vloga: Alfred

(Hilde Güden, Wilma Lipp, Sieglinde Wagner, Julius Patzak, Alfred Poell, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Clemens Krauss)

Decca LTX 2550-1 (1950)

Ta posnetek je tudi na plošči z 78 obrati/min. pod oznako K 23112-22, K 28405-16

W. A. Mozart: ČAROBNA PIŠČAL

vloga: Tamino

(Wilma Lipp, Irmgard Seefried, Ludwig Weber, George London, Erich Kunz, zbor združenja Prijatelj glasbe, Dunajski filharmoniki, dirigent: Herbert von Karajan)

Columbia CX 1013-5 (1950)

Ta posnetek je tudi na plošči z 78 obrati/min. pod oznako LWX 426-44

G. Mahler: PESEM O ZEMLJI

(Elsa Calveti, Dunajski simfoniki, dirigent: Otto Klemperer)

Vox PL 7000 (1951)

R. Wagner: MOJSTRI PEVCINÜRNBERŠKI: 1. in 3. dejanje

vloga: David

ista zasedba kot pri 2. dejanju

Decca LXT 2646-7 (1. dejanje) in LXT 2648-50 (3. dejanje)

(1951)

posnetek je izšel v celoti pod oznako LXT 2659-64

L. van Beethoven: SIMFONIJA ŠT. 9 d-MOL OP. 125

(Hilde Güden, Sieglinde Wagner, Ludwig Weber, zbor združenja Prijatelj glasbe, Dunajski filharmoniki, dirigent: Erich Kleiber)

Decca LXT 2725-6 (1952)

J. S. Bach: KANTATA ŠT. 78

KANTATA ŠT. 106

(Teresa Stich-Randall, Dagmar Hermann, Hans Braun, zbor in orkester »Bach Guild«, dirigent: Felix Prohaska)

The Bach Guild BG 537 (1954)

R. Strauss: SALOMA

vloga: Narabot

(Christel Goltz, Margareta Kenny, Julius Patzak, Hans Braun, Dunajski filharmoniki, dirigent: Clemens Krauss)

Decca LXT 2863-4 (1954)

R. Strauss: KAVALIR Z ROŽO

vloga: Pevec

(Maria Reining, Sena Jurinac, Hilde Güden, Ludwig Weber, Alfred Poell, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Erich Kleiber)

Decca LXT 2954-7 (1954)

L. van Beethoven: MISSA SOLEMNIS D-DUR OP. 123

(Maria Stader, Mariana Radev, Josef Greindl, zbor katedrale sv. Hedvige, Berlinski filharmoniki, dirigent: Karl Böhm)

Deutsche Grammophon 18224-5 LPM (1955)

W. A. Mozart: COSI FAN TUTTE

vloga: Ferrando

(Lisa della Casa, Christa Ludwig, Emmy Loose, Erich Kunz, Paul Schöffler, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Karl Böhm)

Decca LXT 5107-9 (1955)

W. A. Mozart: DON JUAN

vloga: Don Ottavio

(Suzanne Danco, Lisa della Casa, Cesare Siepi, Fernando Corena, Hilde Güden, Walter Berry, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent Josef Krips)

Decca LXT 5103-6 (1955)

J. Haydn: MISSA SOLEMNIS d-MOL NELSONOVA MAŠA

(Teresa Stich-Randall, Elisabeth Höngen, Frederick Guthrie, Akademijski komorni zbor orkester dunajske Državne opere, dirigent: Mario Rossi) Vanguard VRS 470 (1955)

J. Haydn: STVARJENJE

part: Uriel

(Teresa Stich-Randall, Anny Felbermayer, Frederick Guthrie, Paul Schöffler, zbor in orkester dunajske Državne opere, dirigent Mogens Wöldike)

Vanguard VRS 471-2 (1955)

R. Strauss: ARABELLA

vloga: Matteo

(Lisa della Casa, Hilde Güden, George London, Otto Edelmann, Dunajski filharmoniki, dirigent: Georg Solti)

Decca LXT 5403-6 (1957)

L. van Beethoven: SIMFONIJA ŠT. 9 d-MOL OP. 125

Teresa Stich-Randall, Hilde Rössl-Majdan, Paul Schöffler, zbor dunajske Državne opere, Dunajski simfoniki, dirigent: Karl Böhm)

Philips (Fontana) 668 CL (1957)

L. van Beethoven: FANTAZIJA ZA KLAVIR, ZBOR IN ORKESTER c-MOL, OP. 80

Hans Richter-Haaser, klavir; Teresa Stich-Randall, Judith Hellwig, Hilde Rössl-Majdan, Erich

Majkut, Paul Schöffler, Dunajski simfoniki, dirigent: Karl Böhm)

Philips (Fontana) 663000 ER (1957)

J. S. Bach: MAGNIFICAT ZA SOLISTE, ZBOR IN ORKESTER V D-DURU, BWV 243

(Mimi Coertse, Margarita Sjöstedt, Hilde Rössl-Majdan, Frederic Gutrie, Josef Nebois, zbor ORF, orkester dunajske Državne in Ljudske opere, dirigent: Felix Prohaska)

The Bach Guild (Vanguard) BG 555 (1957)

L. van Beethoven: SIMFONIJA ŠT. 9 d-MOL OP. 125

(Joan Sutherland, Norma Proctor, Arnold van Mill, zbor Eglise Nationale Vaudoise, orkester romanske Švice, dirigent: Ernest Ansermet)

Decca SXL 2274 & ACL 77 (1959)

J. Strauss: NETOPIR

vloga: Alfred

(Gerda Scheyrer, Wilma Lipp, Christa Ludwig, Karl Terkal, Walter Berry, orkester Philharmonia in zbor Philharmonia, dirigent Otto Ackermann)

Columbia CX 1688-9 (1959)

J. Haydn: MISSA IN TEMPORE BELLI

(Netania Davrath, Hilde Rössl-Majdan, Walter Berry, Dunajski komorni zbor, orkester Državne in Ljudske opere, dirigent: Mogens Wöldike)

Vanguard VRS 1061, stereo 2075 (1960)

J. S. Bach: KANTATA ŠT. 12

KANTATA ŠT. 29

(Netania Davrath, Hilde Rössl-Majdan, Walter Berry, Dunajski komorni zbor, orkester Državne in Ljudske opere, dirigent: Mogens Wöldike)

The Bach Guild (Vanguard) BG 610, stereo 5035 (1960)

W. A. Mozart: REKVIEM KV 626
(Wilma Lipp, Hilde Rössl-Majdan, Walter Berry,
zbor združenja Prijateljev glasbe, Berlinski fil-
harmoniki, dirigent: Herbert von Karajan)
Deutsche Grammophon 138767 (1961)

R. Strauss: KAVALLER Z ROŽO
vloga: Gostilničar
(Regine Crespin, Yvonne Minton, Helen Donath,
Manfred Jungwirth, zbor dunajske Državne
opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Georg
Solti)

Decca SET 418-21 (1968)

W. A. Mozart: REKVIEM KV 626
(Wilma Lipp, Hilde Rössl-Majdan, Otto Edel-
mann, zbor združenja Prijateljev glasbe, diri-
gent: Bruno Walter)
Sony SOCO 111 (1956)

F. Schmidt: KNJIGA S SEDMIMI PEČATI
part: Johannes
(Robert Holl, Margarita Kyriaki, Hertha Töpper,
Thomas Moser, Arthur Korn, Rudolf Scholz,
Koncertni zbor iz Gradca, Spodnjeavstrijski or-
kester, dirigent: Alois J. Hochstrasser)
Preiserrecords SQPR 3263-4 (1975)

W. A. Mozart: MAŠA V c-MOLU KV 427
(Edita Gruberova, Regina Winkelmayr, Robert
Holl, ORF zbor in orkester, dirigent Anton
Heiller
v arhivu ORF (1976)

*Posnetki s predstav in koncertov narejeni in
izdani brez vednosti sodelujočih:*

R. Wagner: MOJSTRI PEVCI NÜRNBERŠKI
vloga: Zorn
(Maria Reining, Kerstin Thorborg, Henk Noort,
Hans Hermann Nissen, zbor dunajske Državne

opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Arturo
Toscanini) posnetek je s salzburških slavnostnih
iger 1937

W. A. Mozart: ČAROBNA PIŠČAL
vloga: Prvi oboroženec
(Jarmila Novotna, Helge Roswaenge, Alexander
Kipnis, Julie Osvath, zbor dunajske Državne
opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Arturo
Toscanini)
posnetek je s salzburških slavnostnih iger 1937

W. A. Mozart: REKVIEM KV 626
(Elisabeth Schumann, Kerstin Thorborg, Alexan-
der Kipnis, zbor dunajske Državne opere, Du-
najski filharmoniki, dirigent: Bruno Walter)
Pariz 1937

R. Strauss: DAFNE
vloga: Levkipos
(Rose Bampton, Set Svanholm, Ludwig Weber,
zbor in orkester Teatra Colon, dirigent Erich
Kleiber)
Buenos Aires 1948

W. A. Mozart: DON JUAN
vloga: Don Ottavio
(Elisabeth Schwarzkopf, Ljuba Welitsch, Tito
Gobbi, Erich Kunz, zbor dunajske Državne
opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Wilhelm
Furtwängler)
posnetek je s salzburških slavnostnih iger 1950

L. van Beethoven: FIDELIO
vloga: Jaquino
(Kirsten Flagstad, Elisabeth Schwarzkopf, Julius
Patzak, Paul Schöffler, zbor dunajske Državne
opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Wilhelm
Furtwängler)
posnetek je s salzburških slavnostnih iger 1950

G. Verdi: OTHELLO

vloga: Cassio

(Dragica Martinis, Ramon Vinay, Paul Schöffler, Sieglinde Wagner, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Wilhelm Furtwängler)

posnetek je s salzburških slavnostnih iger 1951

L. van Beethoven: SIMFONIJA ŠT. 9 d-MOL OP. 125

Irmgard Seefried, Rosette Anday, Paul Schöffler, zbor združenja Prijatelj glasbe, Dunajski filharmoniki, Wilhelm Furtwängler)

Dunaj 1953

W. A. Mozart: DON JUAN

vloga: Don Ottavio

(Elisabeth Schwarzkopf, Elisabeth Grümmer, Cesare Siepi, Otto Edelmann, zbor dunajske Državne opere, Dunajski filharmoniki, dirigent: Wilhelm Furtwängler)

posnetek je s salzburških slavnostnih iger 1953

Odlomki s tematskih plošč

W. A. Mozart: DON JUAN

arija Don Ottavia iz 2. dejanja

(orkester hamburškega radia, dirigent: Wilhelm Brückner-Rüggeberg)

Saga 5362 — Joker SM 1108

»Le grandi Opere Liriche«

W. A. Mozart: DON JUAN

arija Don Ottavia iz 1. dejanja

(orkester hamburškega radia, dirigent: Wilhelm Brückner — Rüggeberg)

Joker SM 1143

»20 let festivala v Bregenzu«

J. Strauss: 1001 NOČ

arija

(orkester festivala v Bregenzu, dirigent: Heinrich Hollreiser)

Amadeo AVRS 1064

W. A. Mozart: BEG IZ SERAJA

prizor in duet Osmina in Belmonteja

(Herbert Alsen, Dunajski filharmoniki, dirigent: Karl Böhm)

(1944)

»Spominski operni večer«

BASF 05. 21549-0

»Album pesmi Richarda Straussa«

VRNITEV

BASD 22 21807-4

»Iz opusa Johanna Straussa«

v arhivu ORF

Magnetofonski posnetki iz arhiva Radia Ljubljana

J. Pavčič: PRED DURMI

MLADA PESEM

A. Lajovic: SAMOTNI PEVEC

MESEC V IZBI

CVETI, CVETI ROŽICA

VEČER

PESEM STARCA

S. Osterc: SONCE V ZAVESAH

DEVICA PEREGRINA

M. Kogoj: OTOŽNOST

LETSKI MOTIV

J. Ravnik: V RAZKOŠNI SREČI

TEMNA LEPA NOČ

VASOVALEC

M. Lipovšek: RAD BI BIL TVOJE SOBE PRAG
TI SI ZAČARALA ME

M. Kozina: V DNO SRCA
VESELI GOSTI

L. M. Škerjanc: VEČERNA IMPRESIJA
VIZIJA
POČITEK POD GORO

V. Ukmar: VSE JE TIHO
ROMANCA

P. Šivic: MALO LE
O, SAJ NI SMRTI

J. Jež: PASTORALE
NA GORI

U. Krek: TRIKRALJEVSKA
BEJŽI FTIČEK
SOLDAŠKA

I. Zajc: SELJANKO, DUŠO DRAGA
LASTAVICAM
RUŽA I DJEVOJKA
MOJA LADJA

K. Odak: DREMLE MI SE DREMLE

V. Lisinski: DVIJE PTICE
PROSJAK
RIBAR

J. Hatze: MILA SI MI
SAN
SUZI
SJEČANJE
MAJKA

B. Bersa: JA TE LJUBIM
DUHAJ VJETRE

(Hilda Dermota, klavir), datum posnetka: 11. 4.
1986

A. Foerster: GORENJSKI SLAVČEK
arija Franja

R. Wagner: LOHENGRIN
Pripoved o Gralu

C. M. von Weber: ČAROSTRELEC
arija Maksa

R. Wagner: MOJSTRI PEVCI NÜRNBERŠKI
arija Waltherja
Waltherjeva pesem

L. van Beethoven: FIDELIO
arija Florestana

W. A. Mozart: PER PIETA, NON RICERCATE,
koncertna arija KV 420
MISERIO, O SOGNO!
koncertna arija KV 431
(Simfonični orkester RTVL, dirigent: Samo Hubad)
datum posnetka 10., 11. 7. 1969

W. A. Mozart: REKVIEM V d-MOLU 626
(Nada Vidmar, Božena Glavak, Dragiša Ognjanović,
Komorni zbor in Simfonični orkester RTVL, dirigent: Samo Hubad)
posnetek s koncerta v SF 20. 2. 1969

L. van Beethoven: DALJNI LJUBICI
(Hilda Dermota, klavir)
datum posnetka 14. 9. 1970.

R. Wagner: VALKIRA
prizor Sigmunda iz 1. dejanja

R. Wagner: VEČNI MORNAR
romanca Erika

R. Wagner: LOHENGRIN
duet Elze in Lohengrina

(Vilma Bukovec, Simfonični orkester RTVL, dirigent: Mladen Bašić)
datum posnetka 10. 5. 1972.

A. T. Linhart: LJUBICI
PESEM

D. Jenko: ZA SLOVO
KAM
STRUNAM

K. Mašek: POD OKNOM
JE TO ISKRENO
STRUNAM

J. Fleišman — P. Kozina: METULJČEK

M. Vilhar: O, ZAKAJ SI SE MI VDALA

H. Volarič: OJ, ROŽMARIN

F. Gerbič: KAKOR CVET

G. Krek: POSLEDNJA ŽELJA

VEČERNA
NOČNA LUČ
BELOKRANJSKA

R. Savin: SVETLA NOČ
PISMO
KAJ BI TE VPRAŠAL

B. Ipavec: POZABIL SEM MNOGOKAJ, DEKLE
CIGANKA MARIJA
V SPOMINSKO KNJIGO
OBLAKU
MAK ŽARI
MENIH

J. Procházka: BOLNE ROŽE
POSLEDNJA NOČ

E. Adamič: RIBICE PO VODI PLAVAJO
PRI ZIBELKI

PA NE POJDEM PREK' POLJAN
(Hilda Dermota, klavir)
datum posnetka 29., 30. 6. 1972.

J. Ravnik: SEGUIDILLE
Na tvoje zdravje, Berta
Ljubezen, njena deca
Ljubezen mojo mlado
Ne, tam ni vsega konec
Iz vseh grobov ta večnost
K šatorom jasno belim
In ti si prva cvetka

(pri klavirju skladatelj)
datum posnetka 27. 6. 1973.

Op.: Diskografija vključuje podatke iz knjige Anton Dermota:

TAUSENDUNDEIN ABEND, založba Paul Neff, Dunaj 1978, arhiva Mladinske knjige, Založbe kaset in plošč RTV Ljubljana in arhiva Radia Ljubljana.

ODLIKOVANJA IN NASLOVI

ZUSAMMENFASSUNG

- 1946 Naziv komornega pevca (»Kammersänger«)
- 1955 Mozartova medalja
- 1959 Častni križ znanosti in umetnosti 1. reda
- 1960 Nicolaijeva medalja Dunajskih filharmonikov
- 1960 Častni član Zveze solistov Dunajske državne opere
- 1961 Častni prstan solistov Dunajske državne opere
- 1965 Imenovanje za profesorja
- 1965 Komtur papeškega reda Gregorja Velikega
- 1969 Jubilejni prstan vsega umetniškega osebja Dunajske državne opere
- 1969 Častni član Dunajske državne opere
- 1970 Imenovan za izrednega visokošolskega profesorja Visoke šole za glasbo in igralsko umetnost
- 1970 Medalja Maxa Reinhardta na salzburških slavnostnih igrah
- 1971 Zlata častna medalja glavnega mesta Dunaja
- 1973 Medalja Enrique Granados v Barceloni
- 1974 Imenovan za rednega visokošolskega profesorja
- 1974 Red jugoslovanske zastave z zlatim vencem
- 1976 Zlato častno odličje za zasluge dežele Dunaj
- 1976 Veliko častno odličje za zasluge v zvezni deželi Nižje Avstrijski
- 1977 Veliko srebrno častno odličje za zasluge republike Avstrije

FRANCKA SLIVNIK

ZUSAMMENFASSUNG

Die Darstellung beruht auf denjenigen Kritiken bzw. denentsprechenden analytischen Kritiken, die Dermotas musikalische Entwicklung und sein Wachstum von kleinen Episodenrollen auf Provinzstadien bis zu seiner Weltkarriere und seinen künstlerischen Schöpfungen innerhalb der internationalen Sängerkunst kennen lernen. Die ausserordentlichen Leistungen des Künstlers im Bereich der Opern- sowie Konzertkunst werden chronologisch wiedergegeben. Die enthaltenen kritischen Zitate spiegeln Dermotas Interpretationen, die Bedeutung gewisser Aufführungen für das betreffende Opernhaus bzw. den Konzertsaal und weisen auf die Gewichtigkeit des interpretierten Musikstücks sowie auf die Bedeutung der mitwirkenden Sänginnen, Solisten, Bühnenbildner sowie Komponisten hin. Dermota wird als Spitzeninterpret der in Weltkammerkammern gehörten Musikwerke der Komponisten wie Mozart, Strauss, Beethoven, Schubert, Mahler, Wolf dargestellt, es ist diesbezüglich jedoch nicht vergessen worden, auch seine Gebundenheit an die jugoslawische und besonders auch an die slowenische Musiküberlieferung, die er als weltberühmter Künstler regelmässig in seinen Konzertprogrammen wiedergeben trachtete, hervorzuheben.

Der zweite Teil der Publikation bringt das Verzeichnis seiner Wiener-Gesangsdarstellungen sowie seiner während seines weltweiten Gesangsereis erzielten Spitzenleistungen. Die Rekonstruktion gründet sich auf den für die Ausstellung erworbenen Dokumentationsmaterialien. Im Verzeichnis seiner Interpretationen werden zuerst seine Gesangspartien in der Wiener Staatsoper, in Wiener Konzertsälen sowie an den Salzburger Festspielen angeführt, dem folgen seine alphabetisch geordneten Gastierungen.

Die Monographie über den Tenoristen Anton Dermota umfasst inhaltlich zwei Teilbereiche.

Der erste stellt die Lebensbahn des grossen Künstlers dar und zwar seine ersten künstlerischen Schritte als Chorsänger im Opernhaus in Ljubljana, seine Musikweiterbildung in Wien, seine Solistenjahre in der Wiener Staatsoper, sein häufiges Gastieren in berühmten europäischen und nichteuropäischen Opernhäusern, seine Teilnahme an verschiedenen Festivals und sein Auftreten in Konzertsälen, seine Professorenjahre an der Akademie für Musik und darstellende Kunst in Wien sowie seine Teilnahme an musikalischen Meisterkursen in Europa und Amerika und seine Mitgliedschaft in verschiedenen internationalen Jurys der Gesangswettbewerbe.

Die Darstellung beruht auf denjenigen Kreationen bzw. dementsprechenden analytischen Kritiken, die Dermotas musikalische Entwicklung und sein Wachstum von kleinen Episodenrollen auf Provinzbühnen bis zu seiner Weltkarriere und seinen künstlerischen Schöpfungen innerhalb der internationalen Sängereleite kennzeichnen. Die ausserlesenen Leistungen des Künstlers im Bereich der Opern- sowie Konzertkunst werden chronologisch wiedergegeben. Die enthaltenen kritischen Zitate spiegeln Dermotas Interpretationen, die Bedeutung jeweiliger Aufführung für das betreffende Opernhaus bzw. den Konzertsaal und weisen auf die Wichtigkeit des interpretierten Musikstücks sowie auf die Bedeutung der mitwirkenden Dirigenten, Solisten, Bühnenbildner sowie Komponisten hin. Dermota wird als Spitzeninterpret der zu Weltschatzkammer gehörenden Musikwerke der Komponisten wie Mozart, Strauss, Beethoven, Schubert, Mahler, Wolf... dargestellt, es ist diesbezüglich jedoch nicht versäumt worden, auch seine Gebundenheit an die jugoslawische und besonders noch an die slowenische Musiküberlieferung, die er als weltberühmter Künstler regelmässig in seinen Konzertprogrammen wiederzugeben trachtete, hervorzuheben.

Der zweite Teil der Publikation bringt das Verzeichnis seiner Wiener-Gesangsdarstellungen sowie seiner während seines weltweiten Gastierens erzielten Spitzenleistungen. Die Rekonstruktion gründet sich auf den für die Ausstellung erworbenen Dokumentenmaterialien. Im Verzeichnis seiner Interpretationen werden zuerst seine Gesangspartien in der Wiener Staatsoper, in Wiener Konzertsälen sowie an den Salzburger Festspielen angeführt, dem folgen seine alphabetisch geordneten Gastierungen.

Vsebina

- 9 Uvod
15 Umetniška pot Antona Dermote
103 Opombe
111 Slikovna priloga
145 Poskus rekonstrukcije nastopov Antona Dermote
185 Diskografija
199 Odlikovanje in naslovi
201 Zusammenfassung

DOKUMENTI SLOVENSKEGA GLEDALIŠKEGA IN FILMSKEGA MUZEJA
Letnik XXIII. zvezek, 1988

Izdaja Slovenski gledališki in filmski muzej v Ljubljani

Svet revije: France Brenk, akad. dr. Dragotin Cvetko, dr. Bruno Hartman, Marija Kaufman, Bojan Kavčič, akad. dr. Bratko Kreft, akademik Dušan Moravec, Liljana Nedič, France Štiglic, dr. Mirko Zupančič

Uredništvo: Bojan Kavčič, akad. dr. Dragotin Cvetko, dr. Bratko Kreft (glavni in odgovorni urednik)

Gradivo uredila Francka Slivnik
Lektor: Tine Logar
Prevod v nemščino: Štefan Vevar
Oblikovanje: Boštjan Fabjan

Tisk: Kočevski tisk, Kočevje

DOKUMENTEN DES SLOWENISCHEN THEATER-UND FILMMUSEUMS
Jahrgang XXIII, Band, 1988

Herausgeber: Slowenisches Theater- und Filmmuseum

Die Mitglieder des Herausgeberrates: France Brenk, Akad. Dr. Dragotin Cvetko, Dr. Bruno Hartman, Marija Kaufman, Bojan Kavčič, Akad. Dr. Bratko Kreft, Akad. Dušan Moravec, Liljana Nedič, France Štiglic, Dr. Mirko Zupančič.

Redaktion: Bojan Kavčič, Akad. Dr. Dragotin Cvetko, Dr. Bratko Kreft
(Chefredakteur).

Redaktion des vorliegenden Bandes: Francka Slivnik.

Lektor: Tine Logar.

Deutschübersetzung: Štefan Vevar.

Design: Boštjan Fabjan

Druckerei: Kočevski tisk, Kočevje.